DÜNYANIN ÇATISINDAKİ KIZIL BAYRAK

NEPAL'DEKİ HALK SAVAŞINDAN ANLATIMLAR / RÖPORTAJLAR

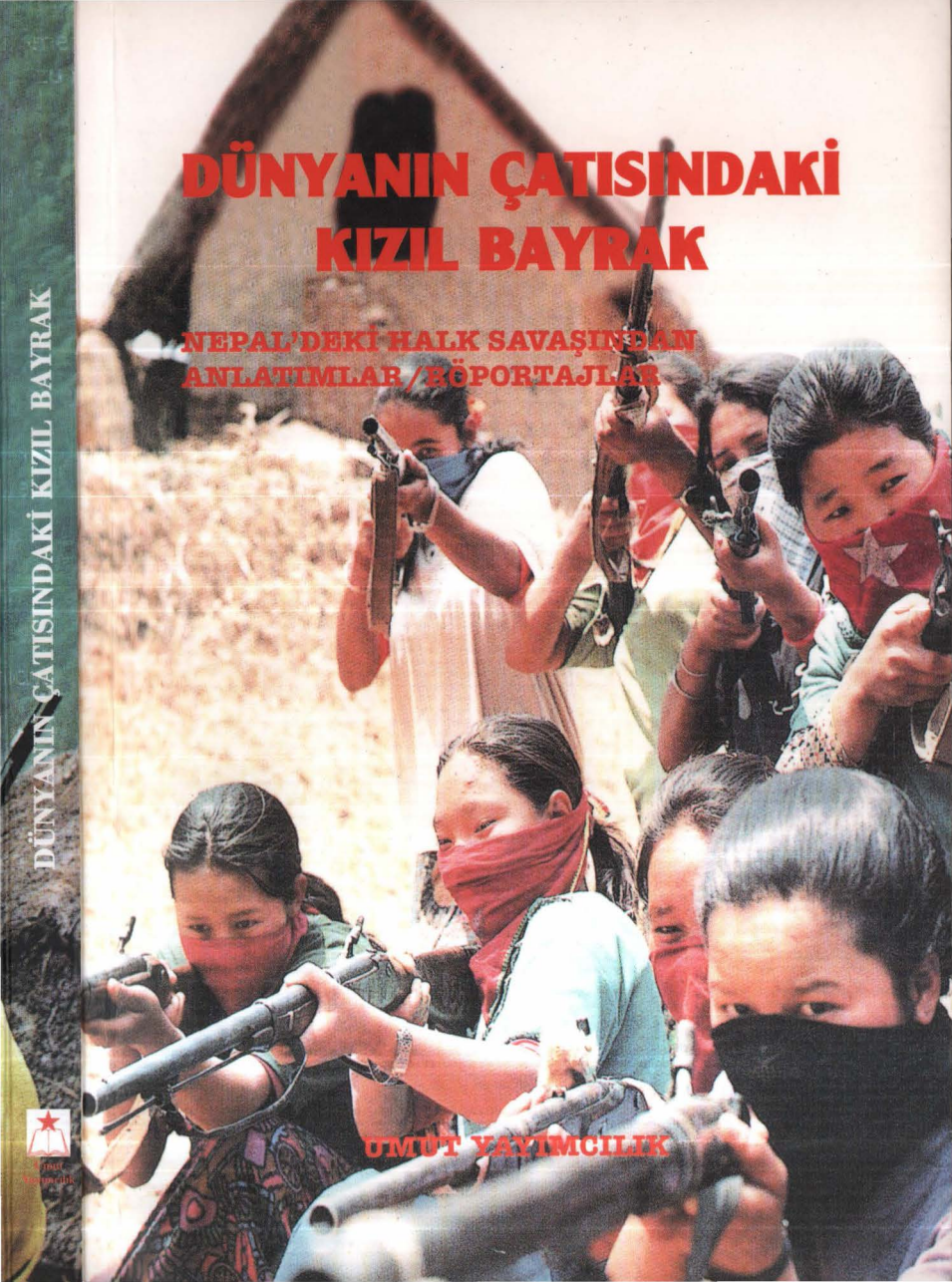

UMUT YAYIMCILIK

DÜNYANIN ÇATISINDAKİ KIZIL BAYRAK

DÜNYANIN ÇATISINDAKİ KIZIL BAYRAK

NEPAL'DEKİ HALK SAVAŞINDAN ANLATIMLAR/RÖPORTAJLAR

Çeviren
Gülay Ağırcan

UMUT YAYIMCILIK
Temmuz-2004

UMUT YAYIMCILIK

Temmuz 2004

Baskı: Kayhan Matbaası

ISBN: 975-7919-30-6

UMUT YAYIMCILIK

Yönetim Yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mahallesi İmam Murat Sokak 14/1
Aksaray/Fatih/ İstanbul
Tel: 0212 531 48 53-521 34 30 Fax: 0212 621 61 33
e-mail: umutyayimcilik@superonline.com

SUNU

Yeni bir bin yılın ilk adımlarını, yıllarını adımladığımız bu süreçte, gerek dünya üzerinde ve gerekse de Türkiye denilen coğrafyada sınıf mücadelesi tüm canlılığı ve yakıcılığıyla sürmektedir. Ancak devrimci ve komünist hareket bu günlere kolay ulaşmadı. Dünya üzerinde ve bunun doğal bir yansıması olarak ülkemizde, işçi sınıfının ve emekçi halkın; sınıfsız, sömürüsüz ve sınırsız bir dünya özlemi ve bu özlemin somut bilimsel dünya görüşü olan Marksizm Leninizm Maoizm bilimi birçok saldırıya maruz kaldı. Ancak maruz kaldığı her saldırı, bu bilimin doğruluğunu ve gerçekleşebilirliğini ortaya koydu. Marksizm Leninizm Maoizme yönelik sürdürülen bu saldırılar, onun yanlışlığına ya da gerilemesine yol açmadı tam aksine, bu bilimin doğruluğunu ve meşruluğunu ve aynı zamanda insanlığın içine düşürüldüğü bu durumdan kurtuluşunun yegane yolu olduğunu bir kez daha gösterdi.

Devrimci ve komünist hareket, Stalin sonrasında, SBKP içindeki yeni burjuvazinin iktidarı gasp etmesi ile birlikte kendi içinde ideolojik planda derin bir tartışma ve saflaşma yaşadı. Saflaşmanın bir ucunda Bolşevik Partiyi içten fetheden Yeni Rus bürokrat burjuvalar, diğer ucunda ise Mao'nun başkanlık ettiği ÇKP vardı. Uluslararası komünist hareketin bünyesinde yaşanan bu saflaşma, özünde devrim ile karşı-devrim arasındaydı.

Bürokrat burjuvalar ihanetlerini *koşullar* ile teorize ettiler. Sosyalizm maskeli bu ihanet çetesinin teorileri uluslararası planda birçok devrimci parti ve örgütün gerçekleri görebilmesine engel oldu. Başkan Mao'nun sürdürdüğü çok yönlü ve kapsamlı mücadele bu ihanet çetesinin niteliğini önemli oranda açığa çıkarttı. Ama bir bütün olarak bu çetenin devrimci saflarda yarattığı etki kırılmadı.

Özellikle ideolojik-siyasi ve örgütsel alanlarda yaratılan kafa karışıklığı, süreç içinde sınıf savaşımını yadsıyan, devrimi reddeden düşüncelerin ilerici ve devrimci güçler içinde yaygınlaşmasına yol açtı. Modern revizyonist düşünceler emekçi kitleleri olumsuz etkiledi. 1917 Ekim devrimi ve devamında SSCB'de sosyalizmin inşası, 2. Paylaşım Savaşında SBKP önderliğinde ezilen halkların birçok ülkede faşizmi alt etmesiyle birlikte dünyada yükselen devrim dalgası, bu iç ihanetle birlikte büyük yara aldı. Modern revizyonizmin yarattığı tahribat uluslararası komünist hareket içindeki saflaşmayı hızlandırdı ve derinleştirdi. Başkan Mao, ÇKP içinde de yaşanan bu saflaşmayı Büyük Proleter Kültür Devrimi ile birlikte doruğa ulaştırdı ve modern revizyonizmin uluslararası komünist hareket içindeki etkisini yok etmenin yolunu açtı. Modern revizyonist düşüncelerin Uluslararası Komünist Hareket üzerindeki etkileri 1980'li yılların ortalarına kadar kesintisiz sürdü. 1980'lere gelindiğinde emperyalist-kapitalist sistemin de ilerici devrimci güçlere saldırısı yeni bir boyut kazandı. Modern revizyonizmin karşı devrimci düşüncelerinden etkilenen birçok devrimci güç emperyalist-kapitalist saldırılar karşısında açmaza düşüp sistem içi arayışlara girdiler.

Geçtiğimiz yüzyılın son çeyreği önemli özellikler içermekteydi. 1990'lı yılların başlarında revizyonistlerin emperyalist burjuvazi ile birleşik saldırısına tanık olduk. Emperyalist-kapitalist sistemin kiralık kalemşorları ve ideologlarının 1990'lı yıllarda

ifade ettikleri "tarihin sonu", "ideolojiler öldü", "devrimler dönemi kapandı" vb. saldırılar Rus bürokrat burjuvalarının çöküşü ile birlikte başladı. Rus sosyal emperyalizmin etkisi altındaki aydınların bir kısmı da aynı cephanelikle hareket ederek saldırdılar. Onlar da Rus bürokrat burjuvalarının 1957-60 arasında Başkan Mao ile sürdürdükleri polemiklerde gündeme getirdikleri revizyonist tezlerden beslenmiştir. 1990'dan itibaren gıdasını bu revizyonizmden alan bürokrat burjuva diktatörlükler birer birer çöktü. Bu çöküş, aynı zamanda yeni çarların gerçek yüzlerinin açığa çıkmasına da neden oldu. Ancak, sosyalizm düşmanı tüm uluslararası karşı-devrimci güçler bu çöküşü bilinçli olarak sosyalizmin, sınıfsal bakışın çöküşü olarak propaganda ettiler. Bunun faturasını sosyalizme çıkarmak için her türlü pervasızlığı uyguladılar. Sosyalizmin bu sözde yenilgisini de, nihai bir yenilgi olarak ilan ettiler. "Tarihin sonu" gibi zirva teoriler de bu anlayışın ürünüdür.

Ezen ile ezilen savaşımı sürüyor. Emperyalist tekeller arası rekabet tüm hızıyla devam ediyor. Sınıf savaşımı tarihin motorudur. Tarih hükmünü sürdürüyor... Bu konuda net olmak gerekir. Bunun altının sürekli çizilmesi gerekir. Bu konuda en ufak bir taviz kabul edilemezdir.

Emperyalizm Lenin yoldaşın tanımladığı özellikleri olduğu gibi taşımaktadır. Bugün Lenin tarafından belirtilen özelliklerin yerli yerine oturduğunu, bu özelliklerin geliştiğini görüyoruz. Bu anlamda önemli bir gelişmenin olduğu doğrudur. Bu gelişme görevlerimizi de, savaş tarzımızı da etkilemektedir.

Emperyalistler, enerji kaynaklarının yoğunlaştığı bölgelerde yükselen bir rekabet içindedir.

Bu ne kadar gerçek bir olgu ise dünyada ve coğrafyamızda devrimci ve komünist hareketin dağınıklığı; birkaç istisna dışında gelişen toplumsal muhalefete önderlik etme konusundaki zayıflığı da bir o kadar gerçektir. Özellikle bu kaos ortamında birçok devrimci hareket ideolojik olarak gereken netliği, tüm bu yaşananların neden ve niçinlerine doğru bir yanıt verme becerisini gösteremedi. Asgari düzeyde gereken netliğin sağlanamaması hem yeni dünya düzeni ideologlarının demagojilerine ve hem de onların sol içindeki uzantılarına karşı birkaç istisna dışında daha güçlü bir mücadele yürütülmesine engel oluyor.

İşte bu birkaç istisna içerisinde özellikle Maoist ideolojiyi rehber edinen partiler ön plana çıkmaktadır. Bugün, dünya devrim ve komünist hareketi içerisinde Maoistlerin hatırı sayılır bir güç olmaları tesadüfi değildir. Tam aksine bu, Maoistlerin sınıf savaşımı noktasında sahip oldukları öngörü ve derin bir kavrayışın ürünüdür. Çünkü Maoistler sosyalizmde sınıf savaşımı konusunda bilinçliydiler ve "geriye dönüşler" sorununda hazırlıklıydılar. Dolayısıyla SSCB, Çin ve diğer ülkelerdeki ihanetler Maoistleri devrim mücadelesinde daha az etkiledi. İşte bugün Peru'da, Filipinler'de, Nepal'de, Hindistan'da Maoistler önderliğindeki Halk Savaşlarının kararlılığını bu ideolojik zeminde aramak en doğru yaklaşım olacaktır.

İşte elinizdeki kitap bu kararlılığın ve bilinç açıklığının somut bir yansıması olan Nepal Komünist Partisi (Maoist)'in yürüttüğü Halk Savaşının canlı tanıklığına daya-

nan bir çalışmanın ürünüdür. Nepal'de yürütülen ve muazzam bir ilerleme kaydeden Halk Savaşı'nın Türkiye devrimci ve demokrat kamuoyuna duyurulması; dünyanın çatısında yaşanan bu büyük altüst oluşun hak ettiği bir biçimde değerlendirilmesi ve gereken derslerin çıkartılması açısından yararlı olacaktır.

Kitabın hazırlandığı dönemden bu yana geçen süre içerisinde, Nepal'de yeni gelişmeler yaşanmıştır. Yayınevimiz bu gelişmelerin okuyucu tarafından izlenebilmesi ve daha derli toplu bir bilgi edinebilmesi için, kitabın almanca baskısından çevirisine ek olarak bazı belgeleri yayınlama yolunu seçmiştir. Ve yine kitabın Almanca baskısının sunu ve eklerini, çalışmanın daha iyi anlaşılması ve önemi açısından yayınlıyoruz.

Bu kitapta dünya devriminin bir parçası olan Nepal devriminin ulaştığı aşama ve bu devrime yön veren ideolojinin; bu ideoloji doğrultusunda yeni bir dünyanın, yeni bir toplum düşüncesinin, sosyalizm düşüncesinin, halkların bilincinden sökülüp atılamayacağının oldukça canlı bir örneği, ABD'li kadın bir gazetecinin tanıklığında sizlere aktarılması yer almaktadır. Emperyalizmin ve onun uşağı olan Türk hakim sınıflarının bu gelişmeleri dünya halklarından ve bu arada da Türkiye halkından saklama çabaları gayet anlaşılırdır! Çünkü dünyanın çatısında dalgalanan bu bayrak aynı zamanda onların, "tarihin sonu geldi", "sosyalizm düşüncesi öldü" yalanlarına karşı güçlü bir cevaptır. Güçlü bir cevaptır çünkü bu bayrağı Marksizm Leninizm Maoizm ideolojisi dalgalandırmaktadır. Bu bayrak komünizmin bayrağıdır!

Sargamatha'nın (Everest) doruklarında dalgalanan bu bayrak bizim bayrağımızdır. Dünya devriminin bir parçası olan Nepal Devrimi'nin; gök kubbeye en yakın yerden gelen bu güçlü kasırganın, halk savaşının önlenemez yükselişinin yarattığı bu sarsıntının; dünyanın 'efendileri' üzerinde yarattığı dehşet ve korku tartışılmayacak kadar açıktır.

Umut Yayımcılık
Temmuz 2004

ÖNSÖZ

1999 baharında Nepal'e gittim ve orada kırsal alandaki gerillalarla birlikte aylarca yaşadım. 1996 yılından beri Nepal Komünist Partisi önderliğinde Maoist devrim mücadelesi sürdürülen bölgenin derinliklerine giren ilk yabancı gazeteciydim. Nepal'in doğu ve orta kısımlarındaki, mücadelenin en yüksek olduğu gerilla bölgesine gittim. Dönüşte beraberimde birkaç yüz sayfalık, siyasi önderlerle, askeri komutanlarla, gerillalar ve sıradan köylülerle yapılmış röportajlar getirdim. Ayrıca kameramda bulunan Maoist savaşçılara ait resimler vardı. Bunlar geri dönüşümden kısa bir süre sonra, "*Raporlar: Nepal'deki halk savaşından anlatımlar*" adıyla haftalık "Amerikan Devrimci Komünist Partisinin Sesi" "*Devrimci İşçi*" gazetesinde 22 bölüm halinde yayınlandı.

Nepal'de devrim ihtiyacını doğuran nedenler, had safhada olan yoksulluk ve toplumsal-siyasal baskılar. 23 milyon nüfusu olan ülkenin % 80'inini küçük arazileri –tüm çabalarına karşın- yaşamalarına yetmeyen köylüler oluşturuyor. Nepal'deki yıllık ortalama gelir 250 dolar ve halkın % 50'si günde 1 doların altında bir paraya çalışıyor. Bir insanın ortalama yaşam süresi erkeklerde 55, kadınlarda ise 52. Nüfusun % 60'ının okuma yazması yoktur. Kırsal bölgelerin çoğunluğunda elektrik, akarsu ve teşekküllü sağlık kuruluşu yoktur. Yaşam koşulları 19. yüzyılın aynısı ve yoksulluk giderek yaygınlaşıyor.

Nepal hiç sömürgeleştirilmedi ve ülkenin 18. yüzyılın sonlarına doğru birleşmesinin ardından iktidara ve hükümdarlığa karşı mücadele devam etti. Nepal halkı 1815'de İngilizlere karşı gerilla savaşı verdi ve birçok bölgede İngilizleri yenilgiye uğrattı. Ancak Nepal monarşisi İngilizlere teslim oldu ve Nepal topraklarının üçte birini vermeye zorlandı. Sonraki yüzyılda diktatörlük rejimlerine karşı sürekli köylü isyanları gerçekleşti. İkinci dünya savaşından sonra iktidara karşı hoşnutsuzluk arttı, çünkü çoğunluk monarşiyi ve egemen elit tabakayı Hindistan'ın ajanları olarak görüyordu. Büyüyen toplumsal çelişkiler arasında, 1949 yılında Nepal Komünist Partisi kuruldu.

Geçen 50 yıl içerisinde batı Nepal'deki isyanın bastırılması için binlerce Hint askeri sevk edildi. Ama köylüler, bazı yerlerde komünistlerin önderliğinde olmak üzere, iktidara karşı savaşmaya devam ettiler ve sonraki yıllara silahlı köylü ayaklanmaları damgasını vurdu. Bu dönemde tüm siyasi partiler yasaklandı ve iktidar tümüyle monarşinin eline geçti.

Kral yaygınlaşan huzursuzluk ve eylemliliklerden kaynaklı 1990 yılında seçilmiş bir parlamenter sisteme, meşruti monarşiye (meşrutiyet) geçmek zorunda kaldı. İlk genel seçimler 1991 yılında yapıldı ve halkın büyük beklentisi vardı. Ancak iktidar ülkenin ciddi derecedeki toplumsal ve ekonomik sorunlarını çözecek durumda değildi.

Nepal'in monarşiye karşı Marksist muhalefet yapılan uzun bir tarihi var ve çok sayıdaki komünist partiler arasında uzun süre çok partili sistem içinde hareket edip etmeme tartışmaları yaşandı. Nepal Komünist Partisi (Maoist) 13 Şubat 1996 yılında iktidarı devirmek amacıyla silahlı mücadeleyi başlatarak dönemin siyasal ortamını reddeden tek siyasi parti oldu.

Nepal'e seyahatimden bu yana halk savaşı büyük bir sıçrama kaydetti. Ayaklanmayla nasıl başedileceği sorunu Nepal hükümetinde ciddi bir iç çatışmaya ve sürekli bir krize

dönüştü. Bu süre içinde hükümetin güvenlik güçleri ile gerillalar arasındaki çatışmalar daha da şiddetlendi. Polis karakollarına ve askeri garnizonlara yönelik düzenlenen, yüzlerce -bazen binlerce- gerillanın ve köylünün katıldığı baskın haberleri geliyor. Maoistlere destek amaçlı yapılan grevler, şehirleri ve eğitim kurumlarını felç etmiş durumda.

Hükümetin güvenlik güçleri gerillalara ve devrime sempati duyduğundan şüphe edilen herkese yönelik kurşuna dizme, tecavüz ve işkence uyguluyor. Bu savaşta şu ana kadar yaşamını yitiren insan sayısı 2000. Ancak kontra iktidarın düzenli ve yoğun olarak yaptığı tüm karşı kampanyalara rağmen Nepal'deki halk savaşı büyüdü. Bugün ülkede polislerin ve devlet memurlarının dışına sürüldüğü ve devletin denetiminin kırıldığı birçok bölge bulunmakta. Bu bölgelerde milyonlarca insan artık Nepal Komünist Partisi (Maoist) önderliğinde bir "yeni halk iktidarı" deneyimi yaşıyor.

Kasım 2001 tarihine kadar halk savaşı karşısındaki temel güç polisti. Ancak Kral Gyanendra 26 Kasımda "Olağan Üstü Hal" ilan etti ve ilk kez Nepal Kraliyet Ordusunu (NKO) halk savaşına karşı devreye soktu. Bu önleme Maoist gerillaların tüm ülkede gerçekleştirdikleri bir dizi cesur eylemden birkaç gün sonra başvuruldu. Böylece dört aydır süren ateşkes ve NKP (Maoist)'in buna paralel olarak hükümetle sürdürdüğü görüşmeler sona erdi.

Ülkede yüzlerce insan öldürüldü ve bir çoğu da sürüldü veya tutuklandı. Hindistan Nepal Kraliyet Ordusuna kamyonlarla silah gönderdi ve BM, İngiltere, Rusya, Japonya ve Çin, kralın "Olağan Üstü Hal"ini dikkate alarak tüm desteklerini sundular. Ocak 2002 tarihinde ABD Dışişleri Bakanı, Kral Gyanendra, Başbakan Deuba ve Ordu komutanıyla görüştü, bu da ABD'nin sömürücü ve despot Nepal hükümetinin ardında olduğunun açık göstergesiydi.

Nepal hükümeti NKP (Maoist)'i açıkça "terörist" ilan etti. Bu şimdi korkunç "aramayok etme" kampanyasında ve ülkedeki tüm temel hakların ihlal edilmesinde kullanılıyor. ABD'nin 11 Eylül sonrasında gündeme getirdiği "Küresel terörizme karşı savaş" hem ABD'ye hem de Nepal hükümetine halk savaşına karşı her türlü yalan ve çarpıtma yöntemiyle savaşma özgürlüğünü verdi.

Ben 1999 yılında Nepal'e gittiğim dönemde bu yaşananlar ABD'deki Mainstream-Presse tarafından (ve dünyanın birçok yerinde) şu veya bu biçimde görmezden gelindi, ve neredeyse hiç kimse Nepal'de büyük bir hızla büyüyen Maoist ayaklanmadan haberdar olmadı.

Gerilla bölgesinde gittiğim her köyde insanlar şunu söylüyorlardı: "Git ve dünyaya burada neler olduğunu anlat. Onlara hükümetin bizi öldürdüğünü, işkence ettiğini ve tutukladığını anlat. Ve insanların, bizim dünya devriminin bir parçası olarak savaştığımızı öğrenmesini sağla."

Seyahatimin üzerinden artık üç yıl geçti. 13 Şubat 2002 Nepal devriminin başlamasının altıncı yıldönümüydü. Ve bu devrimle ilgili gerçekleri yayma mücadelesi devam ediyor. Ardında yatan bu nedenden dolayı raporlarımın Almanca baskısı çok önemli ve yürekten hoş geldi.

Li Ornesto, İlkbahar 2002

YAYINCININ SUNUSU

Li Onesto eşsiz bir röportaj yapmış. Röportajlar ABD'li bir gazeteci tarafından yapılmış olmasına karşın, dışardan bakan birinin ürünü değiller. Çünkü Li *Onesto devrimci* bir gazeteci olarak gitti Nepal'e. 1999'da aylarca devrimci halk ordusunun kadın ve erkek savaşçıları ile birlikte dolaştı. Bu vesileyle Nepal'in arka bölgelerindeki köylerde yaşayanlar, bu devrimi gerçekleştirenler, ciddi ve etkileyici bir biçimde söz alıyor.

Li Onesto ile birlikte Nepal'in karanlık, sarp patikalarında yol alıyoruz ve devrimin iç yaşamına giriyoruz: Köy yaşamının ritimleri, gürültüleri ve rivayetleri ile birlikte köylerdeki insanlarla karşılaşıyoruz. Nepal devriminden bize yansıtılan resim çok canlı, ancak idealize edilen bir resim değil. Li Onesto NKP (Maoist)'in kadrolarıyla olduğu gibi, erkek ve kadın gerillalarla, ailelerle, kardeşlerle ve şehitlerin çocuklarıyla, sıradan köy ahalisi ile ve şehirlerdeki siyasi eylemcilerle de konuşmuş. Gelişmeler ve zaferler üzerine olduğu gibi, hatalar ve yenilgiler üzerine de konuşulmuş.

Her şeyden önce konuşmacıların söylediklerinden onları devrimci halk savaşına katılmak için harekete geçiren nedenleri öğreniyoruz. Onların mücadele yaşamlarına tanık oluyoruz ve kararlılıklarını ve tereddütlerini, gururlarını ve acılarını hissediyoruz. Nepal'deki yüz binlerce -hatta milyonlarca- köylünün, işçinin, öğrencinin, entelektüelin ve diğer insanların bugün yaşadıkları devrimci siyasallaşma davası, örnek alınması gereken bir gerçekliğe dönüşüyor. NKP (M) Genel Sekreteri Yoldaş Prachanda ile yapılan kapsamlı röportaj bu devrimin sürdürülüşündeki strateji, tarihsel gelişimi, enternasyonal ilkeleri hakkında çok açık ve dolaysız bir bilgi veriyor.

Örneğin batı Avrupa kaynaklı iki rivayet çürütülmüş oluyor.

Birincisi, Nepal'deki halk kitlelerinin iki cephe arasında esir olarak "insan zararının giderilmesinde" (Süddeutsche Zeitund, 13/14.7.2002) kullanıldığı, Maoist "teröristler" ve hükümet/ordu arasında onların sırtından anlamsız bir iktidar savaşı sürdürüldüğü.

Li Onesto'nun raporları Halk Kurtuluş Ordusu'nun kadın ve erkek savaşçılarının ve yerel milislerin köylere gittiklerinde *kendilerini evlerinde* hissettiklerini ispatlıyor. Kendi oğulları ve kızları gibi, köy ahalisinin ana babası gibi. Onların içinden geliyorlar ve onlar tarafından kendileri gibi görülüyorlar.

Sayıları şu anda takriben on binin üzerinde. Faaliyetleri, vahşice sömürü ve ezilmişliğe karşı. Nepal halkının çok büyük oranının altında ezildiği, geleneksel feodal kast sistemini tamamen yok etmeyi hedefliyorlar. Bunun için Nepal'deki halk kitlelerinin kurtuluşunu ve tüm dünya çapında özgürlüğü hedefleyen devrimci bir halk savaşı veriyorlar.

Yabancı işgal gücü olarak köyleri basıp, insanlara kötü muamele edenler, onları terörize edenler, sürenler, tecavüz edenler ve öldürenler Kraliyet ordusu, polis ve tefecilerin ve büyük toprak sahiplerinin vurucu güçleri. Bunların işlevi, ülkedeki feodal ve yarı feodal toplumsal ilişkilerin ayakta kalmasına hizmet etmek. İktidarlarını bu ilişkiler üzerinden sürdüren, giderek küçülen iktidar sahiplerine hizmet ediyorlar. Nepal'in bugünkü egemenleri ve onların silahlı güçleri halkın büyük bölümünce düşman olarak

tanımlanıyor. Nepal'de hakimiyetini sürdüren sosyal, politik ve ekonomik koşullar karşısında kim bu duruma şaşırabilir ki?

İkincisi ise, Nepal gibi bir ülkenin halk kitlelerinin siyasal bir eyleme kalkışamayacağı. Eğer kalkışsa bile, yalnızca tepkisel olarak bunu yapacağı, ancak bunun hiçbir zaman haklarını elde etmek için olmayacağı önyargısının zayıflaması. Li Onesto'nun raporlarından bu önyargı yalanı hükmünü yitiriyor. Bu dünyanın dışlanmışları/ lanetlenmişleri -hele de gerçek bir devrimci önderlik olursa- pekala acılarını ve bundan kaynaklı kinlerini dünyayı sarsacak bir güce dönüştürme yeteneğine sahipler. Bu çoktan kanıtlanmış tarihi bir gerçekliktir. Ancak mevcut devrimci durgunluk gerçekliği karşısında- özellikle de batı metropollerinde- ya unutuldu ya da daha çok eski düzenin bekçileri ve dini kesimleri tarafından üzerinin küllendirildiği unutmamalı. Nepal'in kırsal alanındaki fakir köylülerin ilk devrimci eyleminden, devrime katılma sürecine kadarki her anlatım, dünyadaki benzerleriyle aynı olan mücadeleye yeni bağlılıkları, bu gerçekliği irdelemek için yeterli bir nedendir.

Nepal çok küçük ve coğrafi açıdan izole edilmiş bir ülke. Buna rağmen Güney Asya adındaki *barut fıçısında* yer alıyor. İnsanlığın yaklaşık dörtte biri burada yaşıyor. Çoğunluğu Nepal'deki ile aynı koşullarda yaşıyor. Himalayalar'daki halk savaşının fırtınası tüm Asya Kıtası'nı sarıyor. Buradan da peşinden sürükleyebileceği milyonlarca, hatta milyonların üzerinde insanda yankısını buluyor. Bu potansiyel gelişme Güney Asya'da olduğu gibi, Kuzey yarım kürenin bazı başkentlerinde de uykusuz gecelere neden oluyor. Eğer Nepal'deki Devrim, Volkanın patlamasına neden olabilecek ilk ateş olabilirse, bu yalnızca Güney Asya'nın siyasal coğrafyasını değil, bundan etkilenen başka bölgeleri de, hatta Avrupa metropollerinin siyasal yapısını da sarsacaktır.

Acaba Nepal'deki devrimciler Mao Tsetung'un otuz yıla yayılan uzun süreli halk savaşı stratejisi ile tüm ülkede iktidarı ele geçirmeyi ve devrimci sosyalist toplumsal düzenin inşasına başlamayı başarabilecekler mi? Halk savaşının altı yıllık muazzam gelişimi tartışılamaz. Ancak statükoyu korumak amacıyla, kısa bir süre önce ABD, İngiltere, Almanya ve diğer büyük Avrupa devletleri ve yayılmacı Hindistan ile birlikte Katmandu yönetimine askeri desteği epeyce artırdı ve genişletti. Bunların dolaysız askeri yardımı hiç kuşkusuz bir tehdit oluşturmaktadır. Bu gerçekten hareketle Nepal'deki devrimle ilgili gerçeği Güney Asya dışındaki insanlara iletmek her zamankinden daha fazla bir önem taşımaktadır. Bu kitap Almanca okuyucunun, bu güne kadar Avrupa'da pek bilinmeyen, ama nefes kesen gelişmelerle tanışmasına hizmet etmeli.

Nepal'deki abidevi savaşın akıbeti henüz bilinmese ve vermeleri gereken daha birçok sınav olmasına rağmen, sınıfsız toplum uğruna verilen mücadelede birçok yeni sayfa açtığı kesin. Li Onesto'nun raporları sayesinde bu sayfalarından bazılarını okuma fırsatını yakaladık. Kendilerini, dünyayı her türden sömürü ve baskıdan kurtarma mücadelesiyle özdeşleştiren herkes için, onun dünyanın en yüksek tepesinde dalgalandığını bilmek büyük bir ilham ve cesaret kaynağı olacaktır; *dünyanın çatısındaki kızıl bayrağın.*

Aufstand Verlag (İsyan Yayınevi) Sonbahar, 2002

*****

Li Onesto 1999'da Nepal'e gittiğinden bu yana oradaki halk savaşı çok gelişti. Özellikle üç noktaya dikkat çekmek gerekiyor:

1.) O zamanlar savaş güçleri "Halk Ordusu" olarak anılıyordu. Bugün ise hızlı gelişmelerine bağlı olarak -hem nitel hem de nicel- devrimci ordu "Halk Kurtuluş Ordusu" olarak anılmakta. Halk Ordusu 1999'da yalnızca polisle çatışırken, bugün Nepal Kraliyet Ordusu (NKO) ile 75 bölgenin 73'ünde düzenli çatışmalar oluyor.

2.) Li Onesto'nun seyahati döneminde NKP (M) "muhtemel kurtarılmış bölgelerden" söz ediyordu. Bugün 2 milyondan fazla insanın yaşadığı bir bölgede devrimci kurtarılmış bölgeler bir gerçeklik. Ayrıca devrimci bir halk komitesi ağı yerel yönetimler oluşturarak, gerici rejimin işlevini üstlenmiş. Bu komiteler Birleşik Devrimci Halk Meclisi tarafından –bir çeşit devrimci iktidar modeli- merkezi olarak koordine ediliyor.

3.) NKP (M) 1999 yılında halk savaşının stratejik savunma safhasında olduğu tespitini yapmıştı. Parti bu süre içerisinde halk savaşının stratejik denge aşamasına geldiğini analiz ediyor. Maoist uzun süreli halk savaşı stratejisine göre stratejik denge safhasından sonra (eğer stratejik geri dönüşler yaşanmazsa) tüm ülkede iktidarın ele geçirileceği saldırı safhası geliyor. 1999'dan bu yanaki gelişmelerin arka planını açıklayabilmek için 26 Mayıs 2001 yılında Genel Sekreter Prachanda ile yapılan röportaj kitaba ek olarak konulmuştur.

*****

Li Onesto tarafından yazılan raporlar daha önce 22 bölüm halinde yayınlandığı için bazı bölümlerde tanımlamalar ve anlatımlar tekrar edilmektedir. Bunlar büyük ölçüde orijinal halinde bırakılmıştır.

*****

İsyan Yayınevi bu vesileyle bu projenin gerçekleşmesinde emeği ve yardımı olan herkese yürekten teşekkür eder.

KARNALI
Dadeldhura
Dipayal
Jumla
MAHAKALI
SETI
JAJARKOT
Birendranagar
BHERI
RUKUM
DHAWALAGIRI
SALYAN
ROLPA
Baglung
Pokhara
Nepalganj
Tulsipur
GORKHA
BAGMATI
RAPATI
GANDAKI
Butawal
Kathmandu
SINDHUPALANCHOK
LUMBINI
NARAYANI
KABHRE
Hetauda
MECHI
Sindhulimadi
SINDHULI
Dhankuta
JANAKPUR
Ilam
SAGARMATHA
Dharan
KOSHI
Rajbiraj

Nepal

1- HALK ORDUSUYLA KARŞILAŞMA

Bir saat kırk beş dakikadır donmuş bir vaziyette uçağın penceresinden dışarıya bakıyorum. Bulutların üzerinden, uçuş seviyemizle aynı yükseklikte Himalaya Sıradağları duruyor. Tek tek bulutların arasından uzanan beyaz zirveler gerçek dışı görünüyor ve ben kendimi sanki bir anda başka bir gezegendeymişim gibi hissediyorum. Heybetli kayalıklar göğe kadar uzanıyor, hiç aralıksız bir düzenlilik içinde, her dağ kendine has biçim ve karakterde. Bazıları tek başına yükseliyor, bazıları birbirine doğru eğilmiş, bazıları karla kaplı, bir diğer rüzgardan aşınmış ve grileşmiş. Böyle devam ede ede gidiyor...

Bu benim "dünyanın çatısına" girişimdi. Nepal, Everest tepesi, Burha askerleri ve Sherpa Dağ Halkı ile tanınıyor; turistlerin yürüyüş bölgesi olarak rağbet ettikleri ve mest oldukları, coğrafyasına hayran kalınan ve dinlendiren bir ülke. Benim de dolaşmak ve ülkenin birçok yerini görmek gibi bir amacım vardı. Ama dinlenmek amacım yoktu. Benim amacım Maoist halk savaşını tanımaktı. Silahlı gerillalara yürüyüşlerinde eşlik etmek gibi bir amacım vardı. Dünyayı sarsan, Himalaya dağlarının "eteklerinde" yaşanan devrime tanıklık etmek gibi bir amacım vardı.

Üç yıldır, Nepal'in kırsal bölgelerinde uzun süreli halk savaşı veren, buralardan da şehirleri kuşatmayı hedefleyen ve tüm ülkede iktidarı ele geçirerek Yeni Demokratik Halk Cumhuriyeti kurmayı hedefleyen NKP (M) ile ilgili okuyordum. Maoistlerin ülkenin hemen her bölgesinde örgütlendiklerini ve savaşın başladığı 1996 yılından bu yana altı yüzden fazla gerilla ve köylünün hükümet tarafından öldürüldüğünü öğrendim. Hükümetin halka karşı büyük ve katliamcı kampanyalar örgütlediği ve halkın haklarını korkunç bir biçimde ihlal ettiği çok açıktı. Ancak dünyadaki insanların bu çatışmadan haberi yoktu, olsa bile çok yetersizdi.

Ben bu devrimin dünya devrimi açısından önemini ve anlamını biliyordum -ezilmişliğe karşı verilen mücadeleyi destekleyen herkes gibi. Ancak bu devrimle ilgili bilgi almak oldukça zordu. Elimize ulaşan çok az bilgi, çok önemli ve etkileyiciydi. Bu durum çok iyi planlanarak rapor edilmeliydi. Bu da yalnızca halkla yüz yüze, canlı olabilirdi.

Katmandu'ya vardığımda şehirdeki ortam çok gergindi. 1999 Mayıs'ında yapılacak olan parlamento seçimleri, Nepal'in gerici egemenleri ve halk savaşı arasındaki mücadelenin odak noktası olmuştu. Hükümet, güçlü, istikrarlı ve demokratik bir rejim imajı vermek için seçimleri kullanmak istiyordu. Ve yeni bir parlamentonun halk savaşını ezmek için verdikleri uğraşı destekleyeceğini düşünüyordu. Ancak NKP (M) ülke genelinde seçimleri boykot çağrısı yapmıştı. Kırsal bölgelerde polise ve politikacılara yönelik gerilla saldırıları artmış ve başkentte de devrimci eylemler vardı. Katmandu Post gazetesini okuduğumda, hemen her gün halk savaşına dair ya bir haber ya da bir makale oluyordu. Gerillaların polis tarafından öldürüldüğü haberleri oluyordu. Ancak bunun yanısıra pusuya düşürülen ve öldürülen polislerle ilgili haberler de vardı. Halk savaşının merkezine, kırsal bölgeye gitmek için sabırsızlanıyordum.

Doğu yolunda

Bir sabah nihayet benim kırsal bölgeye yapacağım ilk yolculuğun hazırlıklarının tamamlandığı haberini alıyorum. Doğu bölgesine gidiyoruz, halk savaşının güçlü olduğu bir bölgeye. Yalnızca birkaç saat önce haber alıyorum ve şehri motosiklet ile terk edeceğimiz için yalnızca küçük bir çanta hazırlamam gerektiği söyleniyor.

Öğleden sonra rehberim ve tercümanım olan Shiva ile buluşuyorum ve bizi doğuya götürecek olan iki yoldaşla buluşuyoruz. Katmandu'dan çıkarken yaptığım motosiklet yolculuğu, Nepal'de yaptığım tehlikeli deneyimlerin ilki oluyor! Bir yaya olarak şehrin hummalı ve tehlikeli trafiğine alışmıştım. Ama kendimi günlerce yaya olarak taksiler ve motosikletler arasına attıktan sonra, kaza istatistikleri içindeki sabit yerimi değiştirmiştim.

Şimdi ise insanlar arasından zikzaklar çizerek geçiyor, diğer hızlı giden araçların yanından teğet geçiyor ve iri yarı inekleri ve keçileri solluyorduk.

Katmandu'dan çıkınca doğu bölgesinin kırsalını görüyorum ilk kez. Bir süre sonra üç-dört katlı binalar kayboluyor ve küçük tuğla binalar boyunca bol virajlı ve yokuşlu bir yol uzanıyor. Karanlık basarken dik yamaçlara doğru uzanan düzensiz yeşil merdivenlerin siluetlerini görüyorum -bunlar, köylüler tarafından dağın eteklerine doğru yapılmış olan teraslar.

İklim çok ferah ve ben motor yolculuğunun rüzgarında bile sadece ince bir ceket giyiyorum. Hava çabucak kararıyor, ancak hala tarlada çalışan insanlar var, bir çoğu da sokakta. Eğlenen birçok insan grubunun yanından geçiyoruz, kirpiklerimin arasından hızla yanımdan geçen rengarenk bayramlık elbiseleri seçebiliyorum. Ve birkaç saniyeliğine canlı müziğin sesini duyabiliyorum. Motoru kullanan yoldaş, geleneklere göre Nepal'de bu mevsimde evlenildiği için birçok düğün yapıldığını söylüyor.

Yolda duruyoruz, güneş bu arada tamamen dağın arkasında batmış olmasına rağmen birkaç çocuk tepelerin dik patikalarına tırmanıyor ve oynuyorlar. Ancak herhangi bir nedenle buluşacağımız kişileri kaçırıyoruz. Bu arada karanlık oldu ve onları bulmayı denemek için yarın sabaha kadar beklememiz gerekiyor. Bu durumda yakındaki bir pansiyonda kalmaya karar veriyoruz. Pirinç ve mercimekten yapılmış olan tipik akşam yemeğinin (*dal baht*) ardından küçük, rahat odalarımıza çekiliyoruz. Epeyce yorgunum. Ancak halk ordusu ile buluşacağımın sevinci ve heyecanıyla gerginim ve uyuyamıyorum.

Saat 21:30, ancak sokağın karşı tarafındaki bir atölye açık, ve bir adam metalden su testisi yapmaya uğraşıyor. Çeliğin çeliğe vuruşunun düzenli ritmi, sokaktaki insanların gürültüsüne ve konuşmalarına karışarak gecenin geç saatlerine kadar sürüyor. Büyük bir caddenin yakınındayız ve uykum gece boyunca otobüslerin ve kamyonların kornalarıyla bölünüyor.

Sabah yol boyunca yürüyen bir adamın söylediği çok güzel bir şarkı sesiyle uyanıyorum. Bir süre sonra karşı taraftaki metal işçilerinin düzenli vuruşları başlıyor; ve saat henüz 6:00'yı biraz geçiyor.

Pansiyonun arka balkonuna çıktığımda, büyük bir nehrin hemen yanında bulunduğumuzu görüyorum. Etrafımda uzaklara doğru uzanan sonsuz dağlar yükseliyor. Coğrafyanın zevkini çıkarırken ve geleneksel sütlü Nepal çayını içmeye çalışırken, beni bekleyen macerayı -ve tehlikeyi- düşünüyorum. Yoldaşlar seçim döneminden dolayı halk savaşının sürdüğü bölgelere gitmenin tehlikesi konusunda beni uyardılar. Dikkatli olacağız, ancak polisle karşılaşmayacağımızın garantisi yok. Ve bana diyorlar ki, eğer gittiğimiz köylerde Maoistlerin olduğunu bir biçimde haber alırlarsa, bölgeyi kuşatabilirler ve saldırabilirler.

Gerilla bölgesinde

Gerilla bölgesine gitmek için karanlığın basmasını bekleyeceğimiz için, ilişkiyi sağlayan kişiyle akşam üstü için bir randevu ayarlıyoruz. Güneş batarken pansiyonun kilometrelerce uzağında, nehrin yukarı taraflarında buluşuyoruz. Bundan sonrasını yürüyerek gideceğiz ve birkaç saat dağ tırmanmamız gerekiyor. Bir mola verdiğimizde ve bize merakla bakan çocuklar etrafımızı kuşattığında hava tam olarak kararmamıştı.

Halk savaşına büyük destek veren bir köye ulaşıyoruz. Parti bu köyün bulunduğu bölgeyi artık devrimin kurtarılmış bölgesine dönüştürme kararı almış. İnsanlar gururla, polislerin öldürülmekten kaygılandıkları için bu bölgeye gelmeye korktuklarını söylüyorlar. Bu bölgeyi gerilla nöbetçileri koruyor. Eğer yakınlarda polis olursa, polisçe aranan veya illegal faaliyet sürdüren kişilere bölgeyi terk etmeleri için haber iletiliyor. Yoldaşlar geleceğimizi biliyorlardı ve güvenliğimiz için önlem almışlardı.

Geceleyeceğimiz ve birkaç kişiyle buluşacağımız eve geldiğimizde hava iyice kararmıştı. Hemen içeri giriyoruz ve iki yerel parti önderi tarafından içten bir şekilde selamlanıyoruz. İçlerinden birisi öğretmen ve biz onun yanında kalacağız. Diğeri ise yirmi yaşlarında görünen genç bir adam. Oturuyoruz, onlar bana kendilerinden ve bu köydeki devrimci faaliyetten bahsederken sütlü çay içiyoruz. Birisi bana gaz lambası getiriyor, defterime not alabileyim diye. Duvarlarda elektrik kabloları olduğunu görüyorum, hatta lamba takmak için duylar bile var. Öyle görülüyor ki bu bina yakın gelecekte bu bölgeye elektrik verileceği düşüncesiyle inşa edilmiş. Ama bu köyde de, Nepal'in yüzde doksanında olduğu gibi hala elektrik yok.

Genç parti önderi, bu köyün ahalisinin tarıma bağımlı olduğunu anlatıyor bana. Köylülerin çoğunun çok az ürün alabildikleri küçük parselleri var. Ailelerini yalnızca üç dört ay geçindirebilecek kadar ürün ekebiliyorlar. Yılın geri kalanında, yaşayabilmek için başka gelir kaynakları bulmak zorundalar. Bazılarının şehirde satmak üzere domates ektikleri küçük bahçeleri var. Ve erkekler başka yerlerde iş bulabilmek için ailelerini aylarca terk etmek zorunda kalıyorlar.

Genç parti önderi bir doğramacının oğlu. İki erkek kardeşi Katmandu'da çalışıyor ve yaşıyorlar, iki kız kardeşi de devrime katılmışlar. Okulu bitirdikten sonra hukuk öğrenimi görmek için Katmandu'ya gitmiş. Devrimci öğrenci eylemlerinde aktif olmuş ve 1994 yılında partiye katılmış. Bana diyor ki: "Daha sonra parti kırsal alanda çalışmamı istedi, aynı zamanda iktidarın baskısı beni şehri terk etmeye ve illegale çekilme-

ye zorladı."

Diğer parti üyesi yirmi yıllık öğretmen. Daha önceleri şehirde öğretmenlik yapıyormuş, ama on yılı aşkın bir süre önce köye geri dönmüş. Eşinin de devrimci mücadele içinde olduğunu söylüyor bana gururla. Altı erkek kardeşi var- birisi Hindistan'da petrol işçisi olarak çalışıyor, bir diğeri şehirde TIR şoförü. Anne babası bu evde, onun eşi ve çocukları ile birlikte oturuyorlar.

Bunlar yaklaşık 2000 insanın yaşadığı bu bölgede parti çalışması yürüten iki yoldaş. Partinin burada on yıldır örgütlü bir çalışması var, halk savaşının başlangıcı olan 1996 yılından önce de bu bölgede parti hücreleri (parti üyelerinden oluşan birimler) ve devrimci kitle örgütlenmeleri vardı. Nepal'de revizyonist partiler de var -bunlar kendilerini devrimci olarak tanımlıyorlar, ama tamamen reformistler ve birçok konuda açıkça gericiler. Ve 1994-1995'de dokuz ay boyunca gerici iktidarda yer alan revizyonist Nepal Komünist Partisi (Birleşik Marksist-Leninist- BML olarak anılıyor) eskiden bu bölgede birçok siyasi çalışma yapmış. Ama şimdi bana söylendiğine göre, eski BML üyeleri ve taraftarları ya halk savaşını destekliyorlarmış, ya tarafsızlarmış, ya da taşınıp gitmişler. Yaşlı parti önderi BML ile yaşadığı bir deneyimi aktararak bu tabloyu tamamlıyor. Diyor ki:

"1980 yılında öğrenciyken BML'ye katıldım ve BML'nin görüşleri doğrultusunda öğrenci hareketi içinde yer aldım. BML'nin yoksul ve ezilen sınıflar için bir şeyler yapacağını umut ediyordum. Ancak bunu yapmadı- kapitalizmin güzergahına girdi. 1996 yılında halk savaşı başladıktan sonra NKP (M) ile ilişkiye girdim. Oturduk ve tartıştık, ve ben gerçek komünizmin ne olduğunu öğrendim. BML kendisini Marksist-Leninist-Maoist olarak tanımlıyordu. Ancak çok partili sisteme geçilince bunu pratiğe uygulamadı ve hatta 'Maoizm' tanımını kendi bünyesinden çıkardı."

Genç yoldaş bana, silahlı mücadelenin başlamasından sonra burada neler olduğunu anlatıyor:

"Halk savaşının başlamasından sonra büyük bir değişim oldu. Eskiden tüm örgütlenmeler legaldi ve faaliyet esas olarak propagandadan oluşuyordu. Daha sonrasında savaşın başlaması insanlara umut ve güven verdi. Parti ve halk ordusu birlikleri kötü unsurları açığa çıkardı ve işbirlikçileri tehdit etti. Yaptırıma dayalı olduğu kadar iknaya dayalı da bir faaliyet vardı. Yanlış tutumlarından vazgeçmeleri için ajanlarla mücadele ediyorlardı. Ancak vazgeçmezlerse vazgeçmeye zorlanıyorlardı. İnsanlar bu yöntemle dönüştürüldü.

Şimdi artık yeraltında çalışma zorunluluğu giderek artıyor ve sürekli güvenlik önlemi alınması gerekiyor. Savaşın başlamasından sonra bu bölgede kitlesel tutuklamalar oldu, birçok insan öldürüldü ve bir çoğu yeraltına çekilmek zorunda kaldı. Şimdi artık örgütümüz daha sistemli çalışmak zorunda. Tek tek kişileri bilgi ve becerilerine göre en iyi şekilde konumlandırmak için çözümler bulmamız gerekiyor. Değişik kitle örgütleme faaliyetleri sürüyor. Örneğin köylü ittifakı, kadın grubu ve gençlik örgütü. Parti şimdi yeraltında çalışıyor ve kitle ve örgütlenmeleri yarı-legal çalışmak zorunda bırakıldı."

1990 öncesi iktidar *Panchayat* adlı monarşik bir tek partili sistemdi. Daha sonra karşıt bir kitle hareketi, iktidarı çok partili sisteme geçmeye zorladı.

Genç yoldaş devam ediyor:

"1990 sonrası çok partili sisteme geçildi ve insanlar artık daha iyi yaşayacaklarını ve daha fazla şansa sahip olacaklarını düşünmeye başladılar. Bu gerçekleşmedi ve mülk sahipleri ile mülksüzler arasındaki uçurum daha da arttı. Ülkede büyük bir kriz vardı, Nepal dünyanın ikinci yoksul ülkesiydi. Kendimi devrime yakın hissetmemin ve eşitliği elde etmek için sınıf mücadelesinin zorunlu olduğunu anlamamın nedeni buydu. Başka bir neden de, iktidardaki politikacıların talancı olduklarını ve halkı temsil etmediklerini görmemdi. Bu durum birçok genci olduğu gibi beni de umutsuzluğa itti. Bu politikacıların ulusunu sevmediğini, emperyalistlerin ve Hint yayılmacılığının uşağı olduğunu gördüm. Ülkesini seven biri olarak devrime katılmaktan başka bir yolum yoktu. Ve bu süre içerisinde talanın ve baskının asıl kaynağının gerici iktidar ve onun sistemi olduğunu da öğrendim. Ve eğer bu sistemi ortadan kaldırmazsak hayallerimizin hiçbiri gerçekleşmeyecek."

Biz bu kısa sohbeti bitirmeden önce, daha yaşlı olan yoldaş Amerika'ya iletmem için bana bir selamlama mesajı vermek istediğini söylüyor. Diyor ki: "Benim Amerika'daki ezilenlere ve devrimcilere vermek istediğim mesaj şudur: Dayanışmamızı iletmek ve onları emperyalizmin zincirlerinden kurtulmak üzere birleşmek için cesaretlendirmek istiyorum. Bizim hareketimiz uluslararası bir harekettir. Dünya devriminin bir parçası olarak başarılı olacağımızı umut ediyoruz. Ve Amerika'daki tüm ezilenlerle ve devrimci komünistlerle dayanışmayı örgütlemeye çalışıyoruz."

Tüfeklerin siluetleri

Yoldaşlar halk ordusundan bir kültür grubunun bu akşam kitlelere bir gösteri sunacaklarını söylüyorlar bana. Halk ordusu mensupları ile buluşmamı ve onlarla konuşmamı nasıl sağlayacaklarını düşünüyorlar. Grup güvenlik nedeniyle karanlık basınca gelecek, iki üç saat sürecek olan gösterinin başlamasından hemen önce. Hemen ardından gitmek zorundalar ve daha sonra yatacak bir yer bulabilmeleri iki saatlerini alıyor. Bu da grupla çok geç saatlerde buluşabileceğimiz anlamına geliyor. Ancak aylar süren planlamadan ve heyecandan dolayı, halk ordusu mensupları ile yüz yüze ilk röportajımı yapabilmek için birkaç saat fazla beklemek zorunda kalacağıma hiçbir itirazım yoktu.

Öğretmenin annesi bize yemek hazırladı. Geleneksel tarzda yerde oturuyoruz ve ellerimizle yiyoruz. Yemek çok lezzetli ve öğretmenin annesi herkesi daha fazla yemesi için ikna etmeye çalışıyor. Nepal yemek alışkanlıklarını, örneğin yemekten sonra ellerin nasıl yıkanacağını bilmememden dolayı benimle dalga geçiyorlar. Suyun ellerin üzerine alttaki boş tabağa akacak biçimde dökülmesi gerekiyor. Ancak bana su dolu bir kap verdiklerinde ben hemen parmaklarımı içine sokuyorum ve hepsi buna gülüyor.

Bu hatayı bir kez daha yapmayacağım.

Yemekten kısa bir süre sonra etkinliğe gitme zamanı geldi. Hava karanlık ve biz tek

Batı Nepal Rolpha Bölgesi'nde milis savaşçıları, 1999

sıra halinde, patika boyu ilerliyoruz. Ben el feneri kullanmak zorunda kalıyorum, ancak diğerleri dik ve taşlı patikayı bir biçimde, hiçbir aydınlatma olmadan tırmanabiliyorlar. Yokuşu çıkarken hiç zorlanmıyorlar. Ama benim için her şey yabancı ve yeni, ve ben her adımımda konsantre olmak ve adımımı attığım yeri görebilmek için el feneriyle yolumu aydınlatmak zorundayım. El fenerinin ışığı zifiri karanlıkta sadece yolumu görecek kadar küçük bir daireyi aydınlatıyor. Ve yetişebildiğim kadar bir çabuklukla bu ışık huzmesini takip ediyorum. Etrafımı hiç göremememe rağmen, altıncı hissim bana gittikçe dağın tepesine tırmandığımızı söylüyor.

Bir süre sonra, insanların etkinlik için üzerinde toplandığı bir platoya ulaşıyoruz. Alan yalnızca iki fenerle aydınlatıldığı için olup biteni görebilmek zor. Ancak yerde oturan yaklaşık yüz insanın karartısını seçebiliyorum. Diğer köy ahalisi hala dağa çıkmaya devam ediyor. Shiva (tercüman) ve ben insanların toplandığı yerin biraz uzağında oturuyoruz ve birkaç dakika sonra biri bize oturmamız için bir minder getiriyor.

Daha uzunca bir süre beklememiz gerekiyor. Ama ben serin ve taze havayı içime çekiyorum ve giderek artan sayıda toplanan köylülerin bende oluşturduğu sevinç atmosferini özümsemeye koyuluyorum. Sürekli hareket halindeki değişik figürleri seçmeme rağmen, henüz birlik gelmemiş olmalı. Heyecanla karanlıkta etrafımda olup bitenleri görmeye çalışıyorum. Birdenbire önümde, dokunabilecek kadar yakın bir mesafede bir gövde beliriyor. İlk kez halk ordusuna mensup birini görme fırsatı yakalıyorum -bir siluet, omzunda bir tüfek taşıyan, üniformalı ve şapkalı bir kadın bedeni. Hemen sonra üniformalı ve silahlı birçok gövdenin ortaya çıktığını fark ediyorum. Biri hemen arkamızda, kenarda duruyor ve alanın güvenliğini sağlıyor. Diğerleri etkinliğin hazırlığıyla meşguller. Köy halkı hala dik patikadan gelmeye devam ediyor. Yukarı vardıklarında, bir gerilla onlara son adımlarında yardımcı olmak için el feneriyle patikayı aydınlatmak için görevlendirilmiş.

Etkinlik saat 21:30 gibi başladığında hala gelen köylüler var. Karanlıkta tahmin etmek zor ama, kültür grubunu dinlemek ve görmek için yaklaşık 200 kişi toplanmış gibi görünüyor. Daha önce görüştüğüm genç parti önderi kısa bir konuşmayla etkinliğin açılışını yapıyor. Daha sonra tüm devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuna çağırıyor ve herkes ayağa kalkarak halk savaşında şehit düşen yoldaşlarının anısı önünde saygıyla eğiliyor. Sonrasında ilk konuşmalardan birini eşi polis tarafından öldürülen bir kadın yapıyor. Kendisi partinin bölge sekreteri. Halk savaşının amaçlarını anlatıyor ve özellikle kadınlara devrime katılmaları çağrısı yapıyor.

Onun ardından halk ordusunun birlik komutanı silahlı mücadelenin önemi üzerine bir konuşma yapıyor. Düşmanı yenmek için neden silaha sarılmak gerektiğini anlatıyor. Ancak düşmanı yenmek için en önemli unsurun kitleler olduğuna vurgu yapıyor. Gösteriler sırasında kültür grubu geleneksel bir Nepal davulunun canlı ritmi eşliğinde şarkılar söylüyor ve şiirler okuyor.

Her şey çok heyecanlı. İlk kez halk savaşının yarattığı yeni kültürü yaşıyorum. Söyledikleri ilk şarkının içeriği şöyle: "Şehitlerin kanı halkı güçlendirmeli."

Birçok konuşmacı, kitlelerin halk savaşına katılması ve onu desteklemesi gerektiği-

ne vurgu yapıyor. Bir yoldaş insanlara şöyle sesleniyor: "Ordu halkı koruyacaktır ve halk da orduyu korumalıdır." Savaşla ilgili yeni gelişmelerden de söz ediliyor. Öldürülen polislerden ve kötü unsurlardan, ama kısa bir süre önce şehit düşen halk ordusu savaşçılarından da. Bir adam kalabalığa diyor ki: "Bizi gruplar halinde öldürüyorlar, ama biz de onları gruplar halinde öldürmeye başlayacağız." Shiva bana bunun bir süre önce ülkenin batı bölgesinde çok sayıda polisin halk ordusu tarafından öldürülmesiyle bağlantılı olduğunu söylüyor. Polisin yenilgi aldığı başka olaylardan da söz ediliyor.

Başka bir konuşmacı da, halkın kavgalarını ayırma, toplumdaki sorunları çözme ve karara bağlama gibi meselelere el atarak, yeni halk iktidarını uygulamaları gerektiğini söylüyor. Ve parti yakında yapılacak olan seçimleri boykot etme çağrısı yapıyor- ve hükümetin artabilecek saldırıları karşısında tetikte olunması gerektiğine dikkat çekiliyor. Bir konuşmacı diyor ki: "Gericiler bu köyde kan akıtabilirler, biz buna hazırlıklı olmalıyız."

Mum ışığında röportaj

Biz saat 23'e doğru ayrılırken etkinlik hala devam ediyor. Yokuş aşağı dönüş kan dolaşımıma iyi geliyor, ancak taşlara takılıp düşmemek için dikkatli olmak zorundayım. Yine yola konsantre olmak ve her adımımı görebilmek için el feneri kullanmak zorunda kalıyorum. Karanlıkta yokuş aşağı neredeyse koşarak giden diğer yoldaşlara uyum sağlamaya çalışıyorum. Eve dönüyoruz, içeri giriyoruz ve yatıyoruz. Şaşılacak biçimde hemen uyuyorum.

İki saat sonra şu seslenişle uyanıyorum: "Yoldaşlar kalkın, geldiler."

Hemen kalkıyorum ve halk ordusu mensuplarının odaya girdiğini görüyorum. İki mumun dışında her yer tamamen karanlık. Mumlardan biri not alabilmem için önümde duruyor. Yoldaşlar içeri giriyorlar ve tüfeklerini duvara yaslıyorlar. Oda çok küçük ve yaklaşık bir düzine gerilla, artı birkaç köylü ve iki yerel parti önderi ile tıka basa dolu.

Birkaç genç bayan gerilla yatağın üstüne, hemen yanıma oturuyorlar. Güzel, güçlü ve 15 ve 20 yaşları arasındalar. Halk ordusu üniformasını gururla taşıyorlar. Birçok küçük cebi olan, yeşil askeri pantolon ve ona uygun ceketler. Şapkaları biraz köşeli ve ön tarafında büyük, parlak bir kızıl yıldız var. Karşımda grup lideri oturuyor, 25 yaşlarında olarak tahmin ettiğim, yakışıklı bir genç adam. Çok yorgun görünüyor, ama beni kocaman bir gülücükle selamlıyor.

Sonraki birkaç saat kültür grubu mensupları bana kendilerinden ve devrime olan tutkularından bahsediyorlar. Hemen hepsi yoksul köylü ailelerinden geliyorlar. İlk önce kadınlar konuşuyor ve köylerindeki büyük baskıları ve halk ordusuna nasıl katıldıklarını anlatıyorlar. Gerillalar ilk başta çekingen ve tereddütlü görünüyorlar. Ancak her birine sıra geldiğinde, sakin tarzlarının gücü ve kararlılığı karşısında etkileniyorum. Onlarda tüm dünyadaki genç kızlarda olan bir şeyler var; yan yana oturuşları, birbirlerinin kulaklarına bir şeyler fısıldamaları veya birbirlerinin saçlarını yapmaları. Ancak askeri bir birlikte yaşıyor ve savaşıyor olmanın getirdiği ortak ve disiplinli yanları da

var. Ve bu kadar ciddi bir biçimde devrim davasına yönelmiş olmaları beni etkiliyor.

Köy yaşamının kötü koşulları, feodal toplumun kadınları ezen tarz ve yöntemi, ayrıca iktidarın baskısı bu kadınları devrim saflarına itmiş. İlk konuşan genç kadın bana diyor ki:

"16, 17 yaşlarındayken hem ekonomik, hem de toplumsal açıdan neden bu kadar ezildiğimizi düşünüyordum. O zamanlar ailemizde ve toplumda yaşanan tüm bu sorunların nasıl çözülebileceğini düşünüyordum. Hemen hemen aynı dönemde, 1995 yılında NKP (M) parlamento seçimlerini boykot ediyordu. Partinin bir kültür grubu köyümüzü ziyaret etti. Bununla birlikte tüm problemlerimizi nasıl çözeceğimizi ve baskılardan nasıl kurtulacağımızı anladım. Kültür grubunda aktifleştim, ve sonra partiye katıldım. Ailem yasakladı, ama buna rağmen yaptım. 1997 yılında kötü unsurlar beni yer altına çekilmeye zorladı ve şimdi halk ordusunun kültür grubunda faaliyet sürdürüyorum."

Grubun diğer üyeleri de ilk başta partinin kültürel çalışmaları aracılığı ile halk ordusuna katılmışlar. Ve birkaç kadın halk ordusuna katılmak için ailesine başkaldırmak zorunda kalırken, akrabaların devrime katılmaları yönünde cesaretlendirdiği öyküler de var. Ve hemen herkesin, ailelerinin nasıl polisin kötü muamelesine maruz kaldığına ve tutuklandığına ilişkin anlatacak bir şeyleri var. 15 yaşlarında, babası yer altında olan bir bayan gerilla bana diyor ki:

"Ocak 1996'da, ben 9. sınıfa giderken polis okulumuzun kültürel etkinliklerini düzenleyenleri tutuklamak için köyümüze geldi. Öğretmenimiz tutuklandı, amcam ve babam zaten parti üyesiydiler ve yer altındaydılar. Yaklaşık 500 polis köyü kuşattı ve hemen herkesi tutukladı -çocukları ve yaşlıları bile. Annem de tutuklandı, ben de tutuklandım ve hapse götürüldük. Polisin öyle baskısı oldu ki, bu da benim partinin kültür birimine katılmamı getirdi. Yoksul kitlelerin sömürülmesinden ve ezilmesinden, özellikle de kadınların bundan kaynaklı çektiklerinden dolayı, kitleleri bu durumdan kurtarmanın yollarını aramaya başladım. Bunu NKP (M)'nin gerçekleştirdiğini öğrendim. Bu nedenle partiye katıldım."

Hükümet, insanların tutuklanmalar, işkenceler ve katliamlar karşısında korkacağını ve geri çekileceğini düşünüyor. Ancak ağır baskının nasıl tam tersine etki yaptığını anlamaya başlıyorum. İnsanlar bu durumdan dolayı savaşmak için daha angaje ve kararlı olabiliyorlar. Yaşlıca bir yoldaş savaşın başlangıcından önce, 12 yıl kadar partiyle çalışmış. Tutuklanmış ve 26 ay hapis yatmış. Çıkar çıkmaz hemen halk ordusuna katılmış. Diğer bir 15 yaşındaki bayan gerilla bana, babasının hapiste olduğunu ve amcasının, teyzesinin (halasının) ve erkek kardeşinin, hepsinin tutuklandığını söylüyor. Diyor ki: "Halk savaşına katılmaktan başka yol yoktu. Bunun için silaha sarıldım."

Konuşan son bayan gerilla 16 yaşında ve yatağın üstünde, yanımda oturuyor. İlk önce köyünde halk savaşının büyük destek gördüğünü ve babasının 1995'den beri yer altında olduğunu söylüyor. Sonra polisin sert baskısının köyü nasıl dağıttığını anlatıyor. Bana diyor ki: "Polis evlerimize geldi ve bizi terörize etti. Kadınlara tecavüz ettiler ve köyden birçok insanı tutukladılar. 1997 yılında büyük bir polis baskısı yaşandı. Ve şim-

di 26 haneli köyde hiç kimse kalmadı. Herkes köyü terk etmeye veya yer altına çekilmeye zorlandı."

Birkaç genç gerilla ilk önce devrimci öğrenci örgütlenmeleri aracılığı ile partiyle ilişkiye girmişler. Ve bir çoğu tutuklandıktan ve hükümet peşlerine düştükten sonra yer altına çekilmek zorunda kalmış. Genç bir adam diyor ki: "Öğrenciyken devrimci siyasetle uğraşmaya başladım. Ve devrimci öğrenci derneklerinin bölge sekreteri oldum. Halk savaşının sömürüyü ortadan kaldıracak tek yol olduğu bilinciyle halk ordusunun kültür biriminde çalışmaya başladım. Gerici iktidar 1998 yılında bana dava açtı ve beni vatan hainliği ile suçladı. Aynı dönemde parti halk ordusuna katılmamı onayladı ve şimdi halk ordusundayım. Ben bu siyasi çizgiye inanıyorum ve Lenin'in dediği gibi, parlamenter sistemin, birine köpek eti satabilmek için, keçinin kafasının gösterildiği yer olduğunu düşünüyorum. Yani halk savaşı sömürülen kitleleri kurtarmanın, onları zincirlerinden özgürleştirmenin tek yoludur. Halk ordusuna bunun için katıldım. Ve kazanacağımıza olan inancımız ve güvenimiz tamdır."

Başka bir genç adam devam ediyor: "Öğrenci derneğinde aktifleştim ve okuldaki bir kültürel etkinlik sırasında partinin programıyla tanıştım. Zaman zaman açık, legal bir biçimde partiyle faaliyet sürdürmeye başladım. Ama sonra hükümet bana dava açtı. Tutuklandım ve 15 gün tutuklu kaldım. Gericiler bunu yönelik birçok iddiada bulundular. Şimdi bu gruba katıldığımdan beri yer altındayım ve altı aydır bu birlikteyim."

Kültür grubu doğu bölgelerini geziyor ve kitleler için etkinlikler düzenliyor. Ancak askeri görevler de üstleniyorlar. Bir birlik üyesi açıklıyor: "Kültür grubu üyeleri gericilere yönelik eylemlerde de yer alıyorlar. Polis veya ajan gibi kötü unsurları tespit ediyoruz ve onlara saldırıyoruz. Ve parti bize bunu yapmak için talimat verirse, durumu inceliyoruz ve görevi yerine getirebilmek için hangi problemlerle karşı karşıya olduğumuzu tespit ediyoruz. Grup bazen tarlada insanlarla birlikte de çalışıyor. Ve bazen köyde, kitleler arasında meydana gelen, mesela kavgaları ayırma, haksızlığa uğrayan birinin hakkının korunması vb. sorunların çözümünde de yardımcı oluyoruz."

Tüm gerillalar konuştuktan sonra bayan parti bölge sekreteri bana halk savaşına nasıl katıldığını anlatıyor. Diyor ki:

"Öğrenci hareketi içerisinde aktiftim ve 1994 yılında evlendim. Hareket (intifada) başladıktan sonra eşim de halk ordusunda aktifleşti ve Mayıs 1997'de öldürüldü ve geride beni ve 3 yaşındaki oğlumu bıraktı. Evlendikten sonra bölgedeki kadın derneğinde başkan olarak faaliyet sürdürüyordum. Geçen Mayıs'ta tutuklandım ve hapse atıldım. Eşim öldürüldükten sonra onun yolundan gideceğime ve elinden düşen silahı devir alacağıma dair yemin ettim. Şimdi polis tarafından aranıyorum ve yer altında çalışmak zorundayım."

Kültürel etkinlik sırasında özellikle kadınlara halk savaşına katılmaları yönünde çağrı yapmıştı. Ona kadınların devrimdeki rolünün neden bu kadar önemli olduğunu sorduğumda şöyle cevaplamıştı: "Bu toplumda kadınların, babalarının, kocalarının ve oğullarının isteğine göre davranması gerektiği söyleniyor. Bu toplumun kadına yaklaşımı budur. Kapitalizm kadınları sömürüyor ve onların mülkiyete ve toplumun diğer

alanlarındaki durumlara ilişkin eşit hakları yoktur. Bu sorun bazı erkeklerden veya erkek gruplarından kaynaklanmıyor. Bunun ana nedeni daha çok yayılmacılarla ve emperyalistlerle işbirliği yapan gerici hükümettir. Bu gerici iktidar ve bu sistem var olduğu sürece, bu savaşta başarılı olamayacağımız, sorunlarımızı çözemeyeceğimiz, her türden sömürüyü ve baskıyı ortadan kaldıramayacağımız çok açıktır. Bunu yalnızca silah zoruyla başarabiliriz ve bunun için de halk savaşı vermek zorundayız. Ancak o zaman kadınların eşit olabileceği bir halk iktidarı modeli oluşturabiliriz."

Neredeyse grubun gitme vakti geliyor ve başka bir parti sekreteri, genç bir adam birkaç kapanış sözü söylüyor: "Parti ve halk savaşına katılan halk adına, o kadar uzaklardan savaşımızla ilgili bilgi almaya geldiğin için sana teşekkür ediyorum. Aynı amacı güden Amerikan Devrimci Komünist Partisi ile dayanışma içinde olduğumuzu ifade ediyor ve bizim savaşımızla ilgili mesajın dünyanın dört bir yanındaki insanlara ulaşacağını umut ediyoruz."

Bu arada saat 3:00 oldu ve grubun daha kırsal alanda, zifiri karanlıkta gitmek zorunda olduğu iki saatlik yolu var. Gitmeden önce grubun lideri bana bir hediye vermek istediklerini söylüyor. Gerillalar ayağa kalkıyorlar, tüfeklerini alıyorlar ve küçük odada, yatakların yanına tek sıra halinde diziliyorlar. Birisi komut veriyor ve tüfekleri ayaklarının yanında ve gözleri öne doğru dikilmiş vaziyette hazırola geçiyorlar. Grup lideri öne çıkıyor ve ben yataktan aşağı atlıyorum ve ona doğru yöneliyorum. Kollarını uzatıyor ve elinde bir "*Khukhuri*" olduğunu görüyorum. Nepalli köylülerin kullandığı ve şimdi halk düşmanlarına karşı kullanılan, eğri bir bıçak -jilet gibi keskin. Onu bana uzatıyor ve diyor ki: "Bunu sana hediye etmek istiyoruz, bu bizim savaş sembolümüzdür." Çok duygulanıyorum, ama buna rağmen almayı ve Amerika'daki ezilen kitleler ve devrimciler ile Nepal'de halk savaşı veren halk kitleleri arasındaki dayanışmaya ilişkin bir şeyler söylemeyi başarıyorum. Bu silahı seyahatim sırasında yanımda taşıyamayacağım; bunun için biri onu, daha sonra benim alabilmem için Katmandu'ya götürme sözü vererek, saklamak üzere alıyor.

Grup artık gitmek zorunda ve ordu mensupları Shiva'ya ve bana veda etmek için tek sıra halinde diziliyorlar. Her gerilla sıra kendine gelene kadar bekliyor ve bana kızıl bir devrimci selam -*lal salaam*- vermek için bir adım öne çıkıyor. Önce sağ ellerini sıkı bir yumruk yaparak kaldırıyorlar, daha sonra bana her iki ellerini de uzatabilmek ve benimle sıkıca tokalaşabilmek için iki yumruk halinde aşağıya doğru öne uzatıyorlar. Şimdiye kadar tanıdığım tüm yoldaşlar gibi, ellerimi elleriyle güven, güç ve ciddiyeti ifade eden, sıkı bir biçimde kavrıyorlar. Bu genç savaşçılardan ayrılırken onların genç yaşamlarının her gün halk savaşında risk altında olduğu hatırlatılıyor. Onlar öylesine korkusuzlar ve davalarının haklılığına ve zafer elde edeceklerine öylesine inanıyorlar ki.

Grup bir biri ardına odayı çabucak boşaltıyor ve onlar evden çıkarken ve köyü terk ederken hiçbir ses duyulmuyor. Oda birdenbire bomboş ve karanlık oluyor, sadece yatakların yanında küçük bir alev var. Birkaç kez gözlerimi kırpıştırıyorum ve birkaç dakika öncesine kadar yeşil üniformaların görüntüsüyle dolu olan boş odaya bakıyorum.

Kendi kendime diyorum ki: "Evet, gerçekten oldu, son birkaç saati halk ordusuyla konuşarak geçirdin."

Saat üçü geçiyor ve biz yarın sabah erkenden köyü terk etmek zorundayız. Bunun için biz de titreyen son alevi de söndürüyoruz, yatıyoruz ve uyumaya çalışıyoruz.

Not defteri kayıtları

21 .03. Pazar

Dün *Katmandu Post*'un birinci sayfasındaki haberin manşeti şuydu: "7 Maoist çatışmada öldürüldü." Habere göre olay Benapa'da yaşanmış. Bir yandan halk savaşıyla ilgili verilen haberlerin güvenilir olmadığını düşünerek okumaya devam ediyorum: "Polise attıkları bir bomba kendi bulundukları yerin ortasında patlayınca Maoistler yandı. Attıkları bomba evin duvarına çarpınca patladı. Alınan habere göre polis kendilerine teslim ol çağrısı yapınca Maoistler bomba attılar. Polisin verdiği bilgiye göre silahlı çatışma iki saat sürdü...."

Nepal'de olduğumdan beri haftada en az birkaç kez Maoistlerin polis tarafından öldürüldüğüne dair veya kötü unsurların Maoistler tarafından öldürüldüğüne dair haberler çıkıyor. Bu haberleri her okuduğumda, bu çatışmaların yerini öğrenmek istiyorum. Bugün de haritamı çıkarıyorum ve Banepa'yı arıyorum. Tam olarak bulunduğu yer, Katmandu'dan doğu bölgesine gittiğimiz yolun üzeri. Gün içerisinde bu konuyu çok fazla düşünmedim- her seferinde cesur yoldaşlarımın öldürüldüğü haberini okuduğumda bütün gün düşüncemin bir bölümü onlarla meşgul olmasına rağmen. Ve büfelerin önünden geçerken manşetleri okuduğumda, bu şehitler için yüreğimde sürekli tekrarlayan bir acı hissediyorum.

Akşama doğru, doğuya giderken bize refakat eden bir dost geliyor. Bu arada yine oraya gitmiş ve insanlarla Banepa'daki olayla ilgili konuşmuş. Çatışma da ölenlerin bizim buluştuğumuz kültür grubundan olduklarını söylüyor.

Bu haber üzerine dilim tutuluyor. Gözlerimi kapatıyorum ve onların yüzlerini hatırlamaya çalışıyorum. O gece yatağın üzerinde bağdaş kurarak dip dibe oturmuştuk ve dizlerimiz birbirine dokunmuştu. Mum ışığında duvarlara büyük gölgeleri düşüyordu. Genç bayan gerilla savaşçılarının yüzünü gözümün önüne getirmeye çalıştım -ailelerinin ve dostlarının polis tarafından nasıl tutuklandığını, dövüldüğünü ve tecavüze uğradığını ve babalarının, amcalarının, annelerinin yer altına çekilmek zorunda kaldığını gördükten sonra köylerini terk eden 15-16 yaşındaki kızları. Daha kısa süre önce benimle savaş anılarını paylaşmışlardı. Şimdi onlardan yedisi -dört erkek ve üç kadın, polise teslim olmayı ret edip, ölmüşlerdi. Beni derinden etkileyecek bir biçimde, hem siyasi hem de duygusal olarak, şehit sorunuyla yüzleşmiştim. Ve bir köylü kadının söylediklerini hatırladım: "Yoldaşlarımızın öldürülmesi halk savaşını durduramaz... şehitlerimizin kanı devrimin yakıtıdır."

25.03. Perşembe

Buluştuğumuz ilk gruptan yedi gerillanın öldürüldüğü Banepa'daki olayla ilgili bu-

gün daha fazla bilgi aldım. *Katmandu Post* onların polise bomba attıktan sonra öldüklerini yazmıştı. Ancak bu bir yalan. Dostlar bana kuşatıldıklarını ve teslim olmayı ret ettiklerini ve bir çatışma çıktığını anlattılar. Daha sonra da polis evi ateşe vermiş ve yoldaşlar yanan evden çıkmak isteyince soğuk kanlıca öldürülmüşler. Dostlarım bana yoldaşların katledilmelerinin ardında, seçimlerde aday olan bir BML üyesinin ispiyonculuğunun yatabileceğini söylüyorlar. Anlaşılan bu durum, BML'nin hükümete devrimcileri takibe almasında ve onları öldürmesinde doğrudan yardımcı olduğu bugünkü ihbarcılık rolüne denk düşüyor.

Bugün öğleden sonra birisi bana Banepa'da öldürülen şehitlerin resimlerini getirdi. Bunlardan biri 15 yaşındaki güzel yüzlü genç bayandı. O akşam hemen benim yanımda, yatağın üzerinde oturan. Gözleri mum ışığının yarı karanlığında bile ışıldıyordu. Nepal'de ilk devrimci şarkıyı bu genç insanlardan dinlemiştim. Bana *lal salaam*'ı ilk öğreten onlardı. Onlar benim yüz yüze görüştüğüm ilk halk ordusu mensuplarıydı. Bu genç yoldaşlar çok az yaşamışlardı, ancak halka çok şey vermişlerdi. Ve onların bundan sonra kitlelerin yüreklerinde ve beyinlerinde yer edeceğini ve onurlu anılarının yaşatılacağını biliyorum. Onları hiç unutmayacağım.

2- DİRENİŞ KÖYLERİ

Nepal'in köylerinde sabah 5:30 veya 6:00'dan sonra uyuyabilmek çok zor. Horozlar ötmeye başlıyor ve kalkmış olanların gürültüsü uykunun içine kadar işliyor. Uyanma öncesinin bu yarı uykulu halinde kadınların günlük ateşi yakışlarını ve erkeklerin tarlada geçirecekleri güne hazırlanışlarını duyuyorum. Biri bana sıcak bir sütlü çay[1] getiriyor. Yatağın kenarına oturuyor, içmeye çalışıyorum ve daha nasıl üç saat önce halk ordusu mensuplarının yanında oturduklarını ve bana yaşamlarını anlattıklarını düşünüyorum.

Saat yediye doğru bir sürü kadın kapıda görünüyor ve biz onları içeri davet ediyoruz. Köyden kadınlar benimle konuşabilmek için yanıp tutuşuyorlar.

Bu kadınlar çok küçük yaştan beri tarlada çalışmışlar, su taşımışlar ve hayvanları yemlemek için ot biçmişler. Hepsi derin bir üzüntüyle kızların normalde okula gitmelerine izin verilmediğinden söz ediyorlar. Hepsi de tam bir iyimserlik içinde, halk savaşının onlara nasıl yeni bir perspektif sunduğunu anlatıyorlar -yalnızca eğitim görmeleri için değil, aynı zamanda devrime hizmet etmek için de. Bir kadın diyor ki:

"Bizim okuma yazmamız yoktur. Geleneksel inançlarımızdan kaynaklı okuma yazma öğrenmedik, çünkü kızların eğitim görmemesi gerektiği söyleniyor. Ama artık yeni bir halk eğitimine başlıyoruz. Evvelden vaktimizi tarlada çalışarak, sığırlara yem ve ot getirerek geçiriyorduk. Öğrendiğimiz en önemli şey, şu an gördüğümüz tüm baskıların gerici iktidardan kaynaklandığıdır. Biz bu sonuca vardık, burada yaptığımız şeye ise gerici iktidarın, sömürücü varlığı neden olmuştur. Bugün biz ezilen, okuma yazmadan alıkonulan kadınlar, çok sıkı mücadele etmeliyiz ve bu gerici iktidarı devirebilmek için de halk savaşını desteklemeliyiz."

Kadınlar bana evliliklerin, geleneklerden kaynaklı olarak genelde aileler tarafından belirlendiğini söylüyorlar. Gençlerin, eşlerini seçerken söz hakkı yoktur. Kadınların hepsi geleneksel inançların kadınları aşağıladığını söylüyor. Ama şimdi, halk savaşının yaygınlaşması ile birlikte her şey değişmeye başlamış. Yirmi yaşlarında bir kadın yeni fikirlerin nasıl kök salmaya başladığını anlatıyor:

"Genelde aile içinde yanlış anlayışlar olmasından kaynaklı, aileyle çatışmalar yaşanıyor. Aile durumu kavradığında o zaman her şey kolaylaşıyor. Ama kavramazsa, o zaman kadının halk savaşına katılımı zorlaşıyor. Ama bugün halk savaşına bu köyde herkes katılıyor. Katılmayan yalnızca üç veya dört ev var. Her şeyin toplumun eşitliği ve birliği yararına olduğu sonucuna vardığımızda devrime aktif olarak katıldık. Şimdi artık erkekler de evvelden yapmadıkları, yemek, bulaşık ve çocuk bakımı gibi işleri yapmaya başladılar."

Kadınlara fotoğraflarını çekmeme izin verirler mi diye soruyorum. Bu fikri önce çekingen karşılıyorlar, ama sonra bana yüzleri parıldayarak gülüyorlar ve onaylıyorlar.

Onları fotoğraflarken bu kadınların ne kadar güzel olduklarını düşünüyorum. Yüzleri, hareket tarzları. Nepal'de daha başka birçok yoksul kadını görecek kadar uzun süre kaldım. Önce şehirde, ama daha sonra köylere gittiğimizde orada da. Kamerama dağ

(1) Hindistan kıtasında çok yaygın olarak olarak içilen çay ve sütten oluşan bir içecek.

eteklerinde sebze veya ucuz süs eşyası satan kadınlar takıldı. Çocuklarıyla sokakta dilenen kadınlara Rupien (Nepal parası) verdim. Kırsal bölgelerde dağ yollarında ağır yük taşıyan kadınlara rastladım. Güneş doğarken ateş yakan kadınların yorgun yüzlerini gördüm. Bu kadınlar şüphesiz gerilla bölgesinin dışında gördüğüm insanlar kadar yoksul ve aynı derecede, hatta daha fazla mahrumiyet ve yoksulluk çekiyorlar. Ancak bu kadınların yüzlerinde çok farklı bir ifade var. Gerilla bölgesinin dışındaki kadınlar bakışlarıma yorgun gözlerle karşılık veriyorlardı. Buradaki kadınlar başlarını kendinden emin ve gururla dik tutuyorlar. Vücut hareketleri hantal değil. Mutlu görünüyorlar, ama aynı zamanda da son derece ciddi. Ve her şeyden önce de gerçek bir umut ışığı yayıyorlar. İyimserlikleri ve çok yeni bir geleceğe ilişkin hayalleri, sözlerinin keskinliğinde kendini ifade ediyor. Düşmana olan kinleri ise bakışlarının deliciliğinde. Devrime olan inançları vücutlarına kendinden emin bir duruş veriyor. Halk ordusuna mensup partili yoldaşlarla ve gerillalarla karşılaştığımda hissettiğim insani var oluşun ve niteliğin aynısı bu.

Kadınlardan ve çocuklardan oluşan bir topluluk

Vakit öğleden sonrayı geçerken başka bir köye geliyoruz ve dağda, sık ormanlıkların ve teras biçimindeki tarlaların arasında bulunan bir eve götürülüyoruz. Güneş ışığı alan, birinci kattaki bir odaya çıkıyoruz. Bir sürü insan toplanmış bile ve genç bir halk savaşı destekçisi bana bu köyle ilgili anlatmaya başlıyor. Genç on sekiz yaşında ve köylerde karşılaşabileceğim diğer insanlardan farklı, çok iyi İngilizce konuşuyor. Köydeki insanlara hizmet edebilmek için tıp öğrenimi gördüğünü anlatıyor bize. İlk önce bu bölgede öldürülen birkaç şehitten bahsediyor:

"Rawati Sapkot 1998 yılında öldürüldüğünde 25 yaşındaydı, evliydi. Bir kızı ve bir oğlu vardı. Bir polis amiri tarafından, ormanda, ani bir çatışmada öldürüldüğünde bir buçuk yıldır halk ordusundaydı. Dört gerilla yaklaşık bir düzine polisin saldırısına uğramıştı, Ravati ve aynı gruptan[2] bir başka gerilla daha bu çatışmada öldürülmüştü.

Bhim Brsed Ssarma 20 yaşındaydı ve öldürüldüğünde -polisle yaşanan yine ani bir çatışmada- okulu yeni bitirmişti. Bu olayda 11 gerilla 100' ün üzerinde polisin saldırısına uğramıştı ve Ssarma dışında hepsi kurtuldu. Öldüğünde henüz üç aydır halk ordusundaydı.

Sabida Sapkot kadın şehitlerden olduğunda 21 yaşındaydı ve okulu yeni bitirmişti. Halk ordusuna katılabilmek için ailesine başkaldırmıştı ve yer altına çekildikten sonra, yaptığı şeyi desteklemeyecekleri için ailesini bir daha görmedi.

Binda Sharma 1998 yılında öldürüldüğünde 25 yaşında bir kadındı. O da halk ordusuna katılmak için başkaldırmak zorunda kaldı. Kocası halk savaşını desteklemiyordu. Aslında o Katmandu'da sivil polis olarak çalışıyor. Sharma bu formalite evliliği altı yıl sürdürdü. Ama partinin yerel faaliyetine katıldıktan sonra bir gün evden kaçtı ve halk ordusuna katıldı."

---

(2) Buradaki grup kavramı küçük askeri birlikler olarak kullanılmaktadır.

Genç adam daha sonra halk savaşının bu bölgede nasıl geliştiğini anlattı. Diyor ki: "Bu köyde 60-70 aile var ve yaklaşık yüzde 80'i halk savaşını destekliyor. Halk savaşının başlamasından iki hafta önce bir polis öldürüldü, bunun üzerine polis 70 kişiyi tutukladı. Özel time mensup 150 polis köye bir baskın düzenledi. Bir polis öldürüldü ve ertesi gün polis şu an oturduğumuz bu eve baskın yaptı. Polis havaya altı el ateş etti ve bölge halkı ayaklanmaya başladı. Polis birçok insana sopalarla saldırdı ve evdekilerden iki kişi tutuklandı. Beş gün sonra polis tüm köye baskın düzenledi. 9-10 yaşındaki çocuklardan, 70 yaşındaki yaşlı insanlara kadar tutuklamalar oldu. Polis içeri giriyor, insanları yaka paça alıyor ve bölge karakoluna götürüyordu. Toplam yaklaşık 60-70 kişi tutuklandı ve hepsi de bu bir polisi öldürmekle suçlandı. Gerçekte ise bu polis o ana kadar yalnızca kayıptı- ancak daha sonra ölü bulundu. Bu olay üç yıl önce yaşandı ve 15 kişi hala hiç mahkemeye çıkarılmadan hapis yatıyor.

"Tüm bunlar köydeki insanlar üzerinde çok büyük etki yaptı ve onların silahlı mücadeleyi daha çok desteklemelerini beraberinde getirdi. Yani daha halk savaşı başlamadan önce burada birçok eylem vb. şeyler oluyordu. Kötü unsurlara yönelik eylemler, göçler, duvar afişlemeler ve yazılamalar. Parti, halk savaşının amaçlarını anlatmak ve devrime destek kazanmak için şehit anmaları ve birçok kitle etkinlikleri düzenledi. İnsanlar partiye ve halk ordusuna katıldılar. Bunun üzerine polis harekete geçti ve baskınlar düzenleyerek birçok insanı tutukladı. Bu ev beş kez aramadan geçti."

Bu sırada giderek artan sayıda köylü odaya girdi ve odanın tabanı sıkışık bir biçimde yan yana oturan insanlarla doldu. Kapı aralığında grupçuk oluşturan diğerleri ise konuşmaları duyabilmek için kafalarını içeri uzatıyorlar. ABD'li bir devrimciyi görmenin merakı ve ilgisi var insanlarda -ve Nepal'deki halk savaşına dair konuşmaya can atıyorlar. Biraz önce gelen bir kadın bana birkaç soru sormak istediğini söylüyor. Bu durumda bir saat boyunca röportaj yapılan ben oluyorum. Benim kimliğime ilişkin birkaç soru soruyor -kaç yaşında olduğum, çocuklarım olup olmadığı vs. Ancak daha sonra hemen asıl sormak istediği konuya geliyor: "Amerika'daki devrimci mücadelenin gidişatı nasıl?" Ona Amerika'daki devrimcilerden ve kitlelerin yürüttüğü değişik mücadele biçimlerinden söz ediyorum. Ve Amerika'da silahlı mücadele yürütülmesine ilişkin görüşlerin ne olduğunu öğrenmeye karşı çok büyük bir ilgisi var. İnsanların Amerika'da polis tarafından nasıl vahşice muameleye maruz kaldıklarını ve öldürüldüklerini anlattığımda, kadın diyor ki: "Polise yönelik herhangi eylemlilikler oldu mu?"

Bu arada daha fazla sayıda köy halkının odaya girmesiyle birlikte yer iyice daraldı ve biz bunun üzerine akşam yemeği için bir ara vermeye ve daha sonrasında ise bir kat yukarıdaki daha büyük bir odada toplanmaya karar veriyoruz. Yiyecek çok şeyimiz var: *dal baht*, balık yahnisi ve baharatlı patates. Sonra herkes tahıl ambarı gibi görünen bir odaya giriyor. Toplanmış mısır yığınlarının yanına yerleştirilmiş olan minderlerin üzerine oturuyoruz. Yaklaşık elli kişinin toplandığını görüyorum, bunların çoğunun çocuklarıyla birlikte (hepsi de 12 yaşından küçük görünen) kadınlar ve yaşlı erkekler olduğunu fark ediyorum. Beni soru bombardımanına tutan aynı kadın şöyle diyerek devam ediyor:

Doğu Nepal'de köylü kadınlar, 1999

"Sana geldiğin için teşekkür ediyor ve dayanışmamızı ifade ediyoruz. Baskının birçok biçimine maruz kaldık. Bu görüşmeye gelenlerin çoğunun kadın olmasının nedeni, erkeklerin hepsinin yer altında olmaları ve bu nedenle bu akşam gelememeleridir. Polisten dolayı bu buluşmayı gündüz yapamazdık. Hapiste tecavüze uğradık ve dövüldük. Bu baskılara karşı mücadele eden partiyle birlikte mücadele etmekten başka çaremiz yoktur. Biz kadınlar küçük arazilerimizi kendimiz ekip biçmek zorundayız ve gericilerin baskılarından dolayı çok çetin bir yaşamımız var.

Onlar beş yaşında bir çocukla 90 yaşındaki yaşlı bir adamı öldürdüler. On yaşındaki bir kızla yetmiş yaşındaki bir kadına tecavüz ettiler. Mallarımızı yağmaladılar. Hatta yaşlıların bile mallarına el koydular. Evlere baskın düzenlediler ve insanları hapse attılar. Polisin hak alma mücadelesi veren insanlara yaptıklarına ilişkin o kadar çok olay var ki. Seçimlerde, istemememize rağmen bizi seçim yapmaya zorluyorlar. Birçok insan hakları ihlali var. Hükümetin yasalara uygun davranmasını dile getiren ve bunu talep eden erkekler takibe alınıyor. Ve kadınlar da yer altına çekilmeye zorlanıyorlar. Erkekler bazen iki-üç ay eşlerinden ayrı kalmak zorunda kalıyorlar, sonra polis geliyor kadınları sorguluyor ve kadınlara tecavüz ediyor.

Gerici hükümetin yarattığı bu korkunç durumdan kaynaklı, silaha sarılmanın, onlara karşı mücadele etmenin ve başarılı bir halk savaşı vermenin ve yeni bir halk iktidarı modeli oluşturmanın zorunlu olduğunu anladık ya da daha doğrusu kavradık. Bu gerici iktidarı alt etmediğimiz sürece bu insanlık düşmanı muamelelerden ve baskılardan kurtulamayız. Halk savaşını desteklememizin ve ona katılmamızın nedeni budur. Halk savaşını destekleme biçimlerimizden biri de, herkesin durumuna göre ekin ve para toplanması ve bunların köyün dışında, yer altında bulunanlara gönderilmesi.

İnsanlarımızı öldürseler bile, halk savaşı mücadeleye devam ediyor ve onların mücadele güçlerini daha da artıracaklarını umut ediyoruz.

Gerçekten de polisin yoldaşlarımızı öldürmesinin halk savaşını durduramayacağına inanıyoruz. Şehitlerimizin kanı devrimin itici gücüdür. Bunu kavradığımızda birlik oluruz ve bizim bu birliğimiz şüphesiz düşmanı yenecektir. Halk savaşının zaferle sonuçlanacağına yürekten inanıyoruz. Kadınlar birliği ve köylüler birliği adına sana hoş geldin diyoruz ve bizim yaşamımızla ilgili bilgi almak için o kadar uzaklardan geldiğin için sana teşekkür ediyoruz."

Birkaç köylü daha söz almak istiyor, ama insanların evlerine geri dönmek için uzunca bir yolları olduğundan ve güvenlik nedeniyle aydınlatma olmadan yürüyeceklerinden, görüşme yaklaşık bir saate kadar bitirilmek zorunda. Görüşmenin, düşman duymaması için gizli kalacağına söz veriyorlar. Ve daha sonra benimle tokalaşmak için sıraya giriyorlar. Birkaç 9-10 yaşlarında küçük bir kızın büyük bir gayretle büyüklerin önüne geçmeye çalıştığını görünce çok etkileniyorum. Bana geleneksel Nepal *namaste-* selamıyla veda etmek, yani duada gibi ellerini birleştirmek yerine, yumruklarıyla *lal salaam* duruşu yapıyorlar, yani kızıl selam, ve küçücük elleriyle sıkıca ellerimi kavrıyorlar.

3- BETHAN BASKINI

Köyde kapalı kalma

Nepal bir uzak mesafeler ülkesi. Kırsal bölgelerin büyük bölümüne ancak tek araçla gidilebiliyor, yani yürüyerek. Tüm ülkede yalnızca 13.500 km. cadde var. Ve bunun 5.000 kilometresi kamyonlara kapalı olan yollarla bağlantılı- özellikle de Nepal topraklarının engebeli ve dağlık doğasında. Gemilerin yüzebileceği nehirler yoktur. Ve Janakpur'u doğuda, hemen arkasında Hint sınırı olan Jayanagar'a bağlayan sadece 50 km. uzunluğunda bir demiryolu var. Kırsal alanda birine bir köyden ne kadar uzaklıkta olduğumuzu sorduğumda, hiçbir zaman mesafe uzunluğuyla değil, bilakis daima saatle veya günle cevap veriyorlar -yani *oraya gidişin ne kadar sürdüğünü.*

Nepal'de yalnızca iki ana cadde var: Birisi, doğudan, Kakarbbitta'daki Hint sınırından, batıya, Mahendranagr'daki Hint sınırına kadar uzanan Mahendra şehirlerarası yolu. Diğeri ise başkentin batısında bulunan, Katmandu'yu Pokhara'ya bağlayan Prithvi şehirlerarası yolu. Ve otobüsler, insanların ana yolları kırsal bölgelere bağlayan az sayıda yolda seyahat ettikleri en önemli araç.

Alt yapıdaki bu üst boyuttaki eksiklik, yine Nepal'deki yoksulluğun bir göstergesi. Sağlıklı ulaşım araçlarındaki eksiklik halk kitleleri açısından yalnızca 'rahatsızlık veren' bir durum oluşturmuyor. Bundan daha önemlisi *güvenlik* sorunu. Hemen hepsi Hindistan yapımı olan otobüsler, çok eski ve küçük. Ve bozuk, engebeli yollarda otobüslerin tıka basa dolu olduğu düşünülürse, sıkça ve korkunç otobüs kazası ve çok sayıda ölü oluyor. *Katmandu Post* gazetesinde otobüs kazalarına ilişkin birçok yazı okudum.

Ama kırsal bölgelerdeki mesafe uzunluğu aynı zamanda gerilla savaşı için çok uygun bir zemin yaratıyor. Kırsal bölgelere yol bağlantısı az olduğu için, iktidarın halk savaşına karşı büyük sayıda güvenlik gücü göndermesi zorlaşıyor.

Doğu bölgesinde, kalkmasına daha yarım saat olan bir otobüse biniyoruz, yolcuların bir çoğu da biniyor- en azından oturarak gitmek isteyenler. Otobüsün üstündeki bagaj her türden paketle tıka basa dolu. Koridorlar silme tahıl çuvallarıyla ve içinde yanıcı madde ve yağ bulunan bidonlarla dolu. Şansıma oturacak bir yer buluyorum, yoksa ya bir darı çuvalının, ya da yanıcı madde dolu bir kabın üzerinde oturmak zorunda kalacaktım. Son dakikaya kadar otobüse binenler oluyor. Otobüste her çeşit insan var. Bazıları temiz giyimliler ve sanki şehirde yaptıkları bir ziyaretten ya da şehre yeni taşınmışlar ve aile ziyaretinden dönüyor gibi görünüyorlar. Bazıları geleneksel bol Nepal pantolonu ve tunik giyinirken, birçok genç erkek jeans ve tişört giyinmiş. Küçük bir oğlan çocuğunun çok yoksul olduğu, üzerindeki perişan kıyafetten belli oluyor.

Hareket ettiğimizde vücutlarımız sıkı sıkıya birbirine yapışmış durumda. Küçük çocuğunu emziren ve aynı zamanda da bir diğer küçük çocuğu tutan bir kadın tahıl çuvallarının üzerinde dengesini korumaya çalışıyor. Otobüste bulunan diğerleri gibi biz de dip dibe oturuyoruz ve kadın neredeyse benim kucağımda oturuyor. Otobüs aşağı yukarı zamanında hareket ediyor ve ben karanlık iyice basana kadar gideceğimiz yola bakıyorum- yol çok tozlu ve engebeli ve dağa doğru tırmanıyor. Çok az ve çok kısa me-

safeli düz yol var, daha çok keskin virajlardan gidiliyor. Otobüs yokuş yukarı sendeliyor ve sarsılıyor. Hemen hemen her on beş dakikada bir, yaklaşık bir düzine insan aşağı iniyor ve dik olan bölümlerde yokuşu çıkabilsin diye, otobüsü rahatlatmak üzere yolun kenarında bekliyorlar. Üç kişiden oluşan bir rehber grubu otobüse kılavuzluk ediyor. Bazen otobüsün yanında koşuyorlar ve uçurumdan aşağı düşme tehlikesine karşı, otobüse vurarak şoförü uyarıyorlar. Bir defasında motor tamamen iflas ediyor ve gideceğimiz yere 3 saatte varacağımız yerde, varışımız altı saati buluyor.

Nihayet gideceğimiz yere vardığımızda birkaç yoldaş bizi bekliyor. Hemen taşlı bir patika yola çıkıyoruz. Dağın tepesindeyiz, gökyüzü yıldız dolu, ama her yer çok karanlık. Karanlıkta yaya olarak 45 dakika gittikten sonra, bir köyde olduğumuzu görüyorum. Avlulardan geçiyoruz, ot yığınlarının üzerine çıkıyoruz ve uyuyan öküzlere rastlıyoruz. Geceleyeceğimiz eve ulaşıyoruz ve ev sahibi bize hemen yemek hazırlıyor. Yemek bittiğinde vakit çok geç oluyor, ama yoldaşlar yatmadan önce biraz söyleşmek istiyorlar. Geldiğimiz için çok heyecanlılar ve konuşmak için yarına kadar bekleyemiyorlar.

Hareketin (halk savaşının) başladığı dönemde en ileri eylemlerin yapıldığı bir bölgede bulunuyoruz. Ve partinin buradaki çalışması eskiden olduğu gibi çok güçlü. Bir yoldaş bu köyün 150 bin nüfuslu bir bölgenin yakınında bulunduğunu, kurtarılmış bölge olma yönünde geliştiğini söylüyor. 5 ya da 7 saat gibi bir sürede 5 bin insanın bir araya geldiği bir kitle toplantısı örgütleyebildiklerini söylüyor. Böylesi durumlarda yerel polis takviye güç olmadan müdahale edemiyor. Ve onlar gelene kadar toplantı bitmiş ve insanlar dağılmış oluyor.

Bu köyde günlerce kalıyoruz, ama güvenlik nedeniyle gündüzleri evdeyiz. Benimle konuşmak için birçok insan uğruyor ve ben bu tür ziyaretleri ayarlayabilmenin çok zor olduğunu biliyorum. Birçoğu yalnızca geceleri çıkabiliyorlar ve buna rağmen yaşamlarını riske ediyorlar. İletişim çok zor ve birçok değişik faktör dikkate alınmak zorunda; tüm bölgenin yanısıra, yanında kaldığımız ailenin, bizimle konuşmak için gelen insanların güvenliği ve bir bölgede dikkat çekmeden ne kadar kalınacağı. Hatta çabucak avludaki tuvalete gitmek zorunda kaldığımızda bile tetikte olmak zorundayız. Halk savaşı burada çok güçlü. Ama bu devletin baskısının da üst boyutta olduğu anlamına geliyor. Kaldığımız eve defalarca polis baskını yapılmış.

Nepal'deki insanların % 90'ının yaşamı Katmandu'ya kıyasla çok farklı. Buradaki günlük yaşam çok zor ve sıradan. Gün çok erken saatlerde, kadınlar 5:30'da aileye çay yapmaya kalktıklarında başlıyor. Yetişkinler tarlaya gidiyorlar, ya da saat 10'a kadar başka iş yapıyorlar. Daha sonra, çocukların okula gitme saatine yakın yemeğe geliyorlar. Sonra bütün öğleden sonra işlerine devam ediyorlar ve ancak güneş ufukta iyice batınca geri dönüyorlar. Akşam yemeği alışılageldiği gibi geç vakit, saat 8:00'e doğru yeniyor ve saat 21:00'de herkes yatmaya hazırlanıyor.

Kaldığımız ev üç katlı, temelsiz, basit tahta merdivenli, kepenkli camları olan kerpiç bir bina. Beş odada birçok insan kalıyor. Evin anne ve babası ve onların çocukları- birçok yetişkin kız ve oğlan. Buna ilave olarak oğlanların her birinin çok çocuklu aile-

leri. Babanın kız kardeşleri de evde oturuyorlar- biri dul, biri de dövdüğü için eşini terk etmiş.

Evde 16 kişinin kaldığını tahmin ediyorum, bu da bir yatakta iki- üç kişinin yattığı anlamına geliyor. Ama bana geceleri ayrı yatak veriyorlar. Bu aile, misafirperverliğini ve cömertliğini değişik biçimlerde gösteriyor. Yoksullar, ama olan her şeylerini paylaşmaya hazırlar. Ailelerini beslemek onlar için zor olmasına rağmen, bize sürekli ne yemek istediğimizi soruyorlar.

Yemek alt katta pişiriliyor. Bir köşeye ateş yakılıyor ve oturup yemek yemek için minderler konuyor. Alışıldık biçimde önce erkekler yiyor ve daha sonra kadınlar ve çocuklar. 'Evin anası' oturuyor ve bu süre boyunca diğerlerine yemek dağıtıyor. Evin bir başka köşesi ailenin tavuklarına ait. Evin birinci ve ikinci katlarında, birer metre aralıkla iki yatak konabilecek 3 metre karelik yatak odaları var. Her şey çok basit ve yoksul, ama çok temiz ve düzenli.

Yanında kaldığımız aile günlük rutin işlerinin peşinde, ama içeri girip çıkarken kafalarını odadan içeri uzatıyorlar ve bir şeye ihtiyacımız var mı diye soruyorlar, konuşmalarımızdan bir şeyler kapmaya çalışıyorlar. Hepsi konuşmaya ve dinlemeye can atıyor, ve hepsinin de kendini halk savaşını desteklemeye ne kadar *kaptırdıkları* dikkatimi çekiyor. Hatta çocuklar bile konuşmaları dinlemek için etraftan ayrılmıyorlar. Kadınlar daha çekingen, ama sonuçta hepsi yanımıza geliyor ve kendilerini tanıtıyorlar.

Tirtha Gautam

Halk savaşının başlamasından sonra polis Kavre bölgesinde, tutuklamalar ve işkenceler gerçekleştirmiş ve birçok insanı öldürmüş. Bunlardan biri de tüm ülkede cesaretiyle tanınan Tirtha Gautam.

Öğleden sonra bu ünlü şehidin erkek kardeşi geliyor benimle konuşmak için. Tirtha'nın öldürüldüğünde henüz 33 yaşında olduğunu söylüyor. O partinin ve ordunun önder bir yoldaşıydı. Doğu bölgesinde, banliyö bürolarından birinin üyesi, Kavre-Ramechhap bölgesi örgütleme sekreteri ve bölge askeri komutanıydı. Banliyö bölgelerindeki en önemli tüm gerilla eylemlerinin ya yönlendiricisi ya da bizzat katılımcısıydı. Tirtha Gautam alt orta sınıftan bir köylü ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelmiş ve 1988'de profesyonel devrimci olmadan önce öğretmenlik yapıyordu. Öldüğü dönemde on yılı aşkın bir süredir devrimci bir komünistti. Parti içi oportünizm ve revizyonizm tartışmalarında hep devrimci çizgi saflarında yer almıştı.

Tirtha Gautam Bethan'da bir polis karakoluna yapılan bir baskına komutanlık ederken öldürülmüş- Katmandu'nun yaklaşık 100 km doğusundaki en geri kalmış bölgelerden birinde. Bu, halk savaşının başlamasından sonra bir polis karakoluna gerçekleştirilen ilk başarılı baskındı.

Tirtha 3 Ocak 1997'de, gece yarısı 29 kişiden oluşan gerilla grubunu çatışmaya götürmüş. Bu cesur saldırı Mao'nun devrimci savaşta belirleyici olan silahlar değil, insanlardır tespitini hatırlatıyor. Gerillalar kendi yapımları tüfekler ve bombalarla karakolu kuşatıyorlar ve polislere teslim ol çağrısı yapıyorlar. Polisler kendilerini binaya

kapatıyorlar ve saatlerce süren çatışmaya yol açan ilk ateşi açıyorlar. Yoldaş Gautam başından isabet alıyor ve hemen ölüyor. Ama bu durum grubun saldırıyı daha güçlü sürdürmesine yol açıyor ve sonunda düşmanı yenilgiye uğratıyorlar. İki polis öldürülüyor ve ikisi de yaralanıyor. Gerillalar dört tüfeğe ve yüzlerce mermiye el koyuyorlar.

Tirtha Gautam'ın dışında gruptan iki kişi daha yaşamını yitiriyor. Genç bir bayan olan yoldaş Dilmaya Yonjan ve yoldaş Fateh Bahadur Slami. Onlar düşerken, "Yaşasın MLM" ve "Yaşasın Halk Savaşı" şiarlarını haykırıyorlar ve grup düşen yoldaşlarını alıyor ve sağ salim dönüyor. Polis korkunç bir misilleme yapıyor- helikopterler dağın ormanlık alanlarında arama yapıyor ve polis gerillaları arama sırasında bölgeyi darmadağın ettiği bir operasyon gerçekleştiriyor. Ama bu sonuçsuz kalıyor.

Parti halk savaşının birinci yıl değerlendirmesinde bu baskını cesur bir eylem ve kendini fedaya en iyi örnek olarak gösteriyor.

Bu, partinin halk savaşının ikinci planında gerici hükümete vurduğu en büyük darbeydi. Üç yiğit yoldaşın ölümü halk için büyük bir kayıptı. Ama bu başarılı baskın kitlelerin devrim çabasını körüklemiş ve gerici hükümeti telaşlandırmıştı. Bu durum halk savaşının bir ileri aşamaya sıçramasının da sinyallerini veriyordu. Ve parti bu eylemin tarihi anlamını, halk savaşının ilk aşaması olarak ilan etti.

Günün ilerleyen saatlerinde Tirtha Gautam'ın dul eşi ziyaret ediyor beni. 30 yaşındaki Beli Gautam iki oğlu, 10 yaşındaki Delipe ve 8 yaşındaki Tanka ile birlikte geliyor. Onlar oturup kendilerini tanıttıktan sonra, onlara Amerika'daki ezilen kitleler ve yoldaşlar adına baş sağlığı diliyorum. Ve ona halkın en niteliklilerini ve geleceğin umutlarını eşi gibi cesur yoldaşların oluşturduğunu söylüyorum.

Beli Gautam konuşmakta zorlanıyor ve boğazında bir sorun olduğunu söylüyor. Ancak epeyce çekingen ve sessiz olduğunu da fark ediyorum. Ona devrimle ilgili ne düşündüğünü sorduğumda diyor ki: "Halk savaşı ve parti olumlu ve başarılı." Sonra 10 yaşındaki Delip konuşuyor, yaşından büyük bir kendine güven ve kararlılıkla. Dimdik oturuyor ve doğrudan yüzümüze bakıyor ve kararlı bir biçimde diyor ki: "Annemiz bize babamızın yolundan gitmemiz gerektiğini söylüyor ve biz büyüdüğümüzde mücadele etmek zorundayız." Beli iki de kızı olduğunu söylüyor, biri 5 ve diğeri 12 yaşında. Küçük olan bir şeyleri kavramasa da, büyük şimdiden halk savaşına katılmak istiyormuş.

Polis bu ailenin evini sık sık arıyor, bazen gece yarısı- silah ve bomba aradıklarını söylüyorlarmış. Bir defasında, Tirtha öldürüldükten hemen sonra polis gelmiş ve aileye şunu sormuş: "Şimdi biz Tirtha'yı öldürdükten sonra siz ne yapmayı düşünüyorsunuz?" Herhalde ailenin kendini tehdit altında hissedeceğini ve halk savaşını artık desteklemeyeceklerini söyleyeceklerini umuyorlardı. Ancak bunun yerine küçük Tanka diyor ki: "Siz benim babamı öldürdünüz, ben de sizi öldüreceğim." Polisler kendilerine has gerici, alaycı tarzlarıyla cevaplıyorlar: "Öyle mi? Peki bunu nasıl yapacaksın?" Ona kendi tüfeklerini veriyorlar ve soruyorlar: "Nasıl kullanıldığını biliyor musun?!" Tanka onları şaşırtacak biçimde silahı alıyor ve onlara bunu gerçekten kullanabileceğini gösterecek biçimde silahı kurmaya başlıyor.

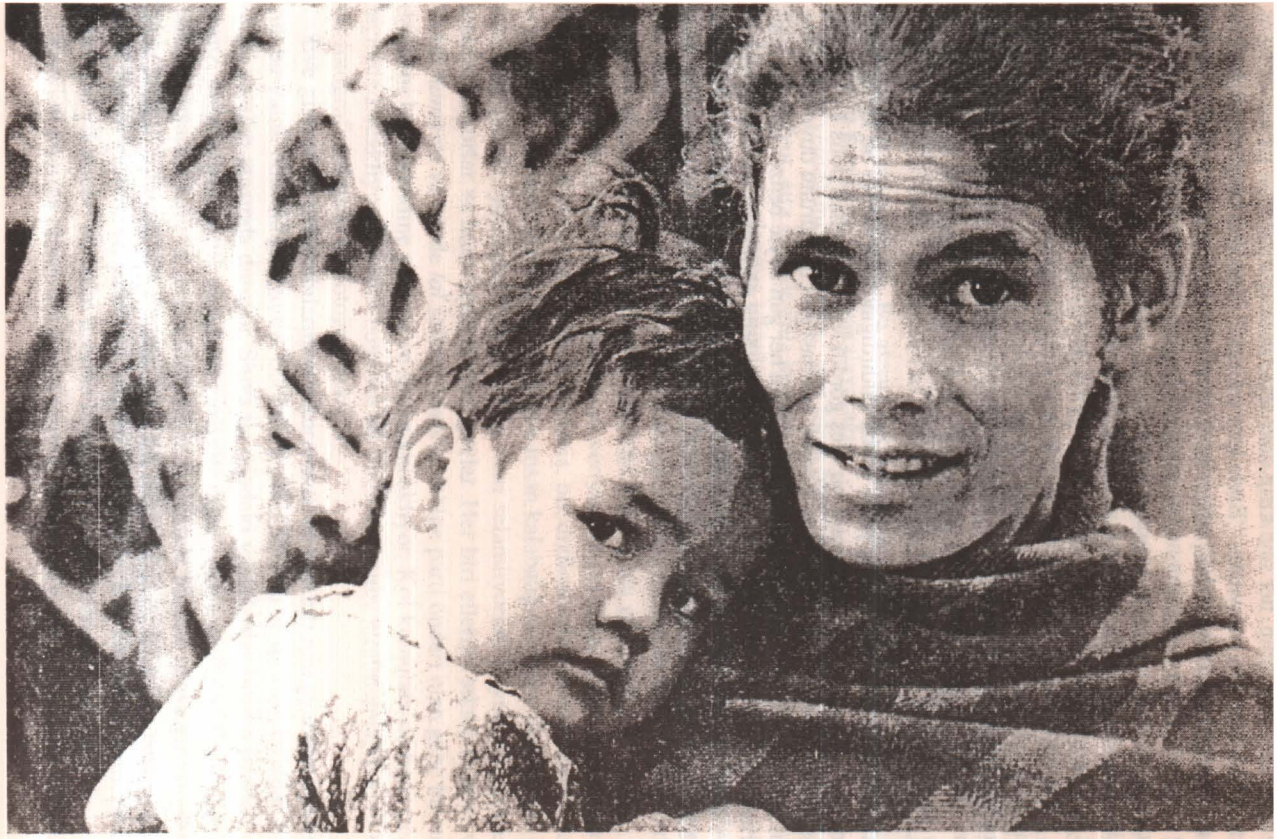

Doğu Nepal: Halk Savaşında şehit düşen bir gerillanın eşi ve çocuğu, 1999

Delip polisin eve gelip, her şeyi kırıp dökmeye başladığı başka bir günü anlatıyor. Bir gitar bulduklarında soruyorlar: "Bunu kim çalıyor?" Ve sonra kırıyorlar. Bir defasında dedesini tutuklamakla tehdit ediyorlar. Nenesi ortaya çıkıyor ve polise çıkışıyor: "Eğer o kadar yürekliyseniz onu neden şimdi silahınızla öldürmüyorsunuz?" sonra bir polis onu susturmak için ağzına sopa sokuyor.

Aile gitmeden önce Tanka bize iki şarkı seslendiriyor, ilkini kendi yazmış. Genç sesi çok hoş, ama ciddi ve şarkının biraz melankolik ama coşku veren bir melodisi var. Şarkı, babasının Bethan karakolu baskınında nasıl öldürüldüğünü ve Tirtha'nın bu görev için yola çıkmadan önce, polis karakolunun külünü partiye götüreceğine nasıl yemin ettiğini anlatıyor. İkinci şarkı bir Nepal ezgisinin melodisiyle söyleniyor, ama Tanka yeni bir söz yazmış. Söylediği şarkı, polis ve halka yönelik baskıları içeriyor, ve Tanka sonra halkın cevabının her şeye değdiğini söylüyor: "Bize Gautam'ın silahını verin." Şehit babası kastediliyor.

Tanka bitirdikten sonra Delip, polis gruba saldırdığında babasının ne kadar cesur davrandığını anlatıyor. İnsanlar şimdi bir ateş gördüklerinde Bethan polis karakoluna yapılan kahramanca baskını hatırlıyor. Şimşek çakması gibi bir gürültü duyduklarında, Bethan'daki gerillaların silahları akla geliyor. Yani her gün böyle benzer işaretler gördüklerinde diyor Delip, bu olayı ve yaşamını yiğitçe feda eden babasını düşünüyorlar. Kapıya doğru giderlerken iki oğlan geri dönüyor ve küçük yumruklarını havaya kaldırarak bana kızıl bir selam veriyorlar.

4. TÜFEKLER VE BÜYÜK BİR BEKLENTİ

Doğudaki Askeri Kol

Halk savaşı başladığında silahlı iki grup tipi örgütlendi: Savaş güçleri ve savunma güçleri. Bu savaşçılar başlangıçta tecrübesizdi ve yalnızca birkaç yerelde kullanılan tek atımlık tüfek ve *khukuries* (ucu eğik, geleneksel Nepal köylü bıçağı) ile donanmışlardı. Ama halk savaşının üç yıllık sürecinde ordu inşasında niteliksel bir gelişmeye ulaşıldı. Şimdi savaş güçleri üç kategoriden oluşuyor: ana güç, yedek (tali) güç ve yerel güç. Yerelde faaliyet gösteren halk milisleri yerel gücü oluşturuyor. Yaklaşık 9 kişilik gerilla grupları, kola doğru gelişmek zorunda olan yedek (tali) güçleri oluşturuyor. Halk savaşının bu evresindeki ana güç, 27 gerilladan oluşan kol. Bu kolları bölüğe dönüştürme yönündeki çabalar epeyce yol almış durumda.

Doğu bölgesindeki kollardan biri, bizim kaldığımız köyün yakınlarında bir kitle toplantısı gerçekleştirecek. Bu akşam geç saatlerde gelecekler, Shiva (tercüman) ve ben onlarla konuşma fırsatı yakalayacağız.

Akşam yemeğimizden birkaç saat sonra birisi geliyor ve bize gitme vaktinin geldiğini söylüyor, sıra halinde yola koyuluyoruz. Az sonra tek bir fenerle aydınlatılmış bir evin sağında toplanmış insanlar görüyoruz. Yaklaştığımızda biri bize el sallıyor ve Shiva ve bana evin sol tarafına geçmemizi işaret ediyor. Tüm diğer insanlar toplananlara katılmak için acele ediyorlar. Neredeyse koşar adım gidiyoruz, benim kalbim heyecanla çarpıyor. Evin yan tarafına geçiyoruz, hemen önümüzde halk ordusunun bir kolunun bize arkası dönük vaziyette durduğunu görüyoruz.

Biz görünür görünmez bir ses komut veriyor, ve gerillalar tüfekler omuzda hazırola geçiyorlar. Kol iki sıra halinde dizilmiş, biz dizilenlerden oluşan koridordan geçiyor, fener ışığının altında bizi bekleyen insan kalabalığına doğru ilerliyoruz. Önlerine geldiğimde, yoldaşlar birbiri ardına beni selamlıyorlar. Boynuma çiçekten çelenkler asıyorlar ve bana hediyeler veriyorlar. Her biri ellerimi sıkıca tutuyor ve bana bir *namaste* ve bir de *lal salaam* veriyor. Bölge parti önderi olan genç bayan yoldaş beni hızla kendine çekiyor ve sıkıca kucaklıyor. Kol komutanı da beni sıcak bir biçimde kucaklıyor. Bu süre boyunca bir birlik mensubu etrafta dolaşıyor ve küçük bir fotoğraf makinesi ile fotoğraf çekiyor.

Eve giriyoruz, ayakkabılarımızı çıkarıyoruz ve toplantı için ayarlanmış olan küçük bir yatak odasına geçiyoruz. Üstünde çiçekli bir örtü ve iki vazo bulunan bir masa iki yatağın arasında duruyor. Shiva ile odadaki yataklardan birinin üzerine oturuyoruz, diğerlerinin hepsi sıkışık bir vaziyette diğer yatağa oturuyor. Kolun büyük bir bölümü dışarıda kalıyor, ama içlerinden ikisi bizimle birlikte odaya giriyor- omuzlarında tüfekle solumda nöbet tutan, genç bir adam ve genç bir kadın parti bölge sekreteri bayan geliyor ve yanımıza, sağımıza oturuyor. Kol komutanı kemerinden tabancasını çıkarıyor, masanın üzerine koyuyor ve onun yanına oturuyor.

Kendini tanıtma prosedürü gerçekleşiyor ve ben karşımızdaki yatağın üzerinde sı-

kışık vaziyette, bir çoğu parti önderi olan yaklaşık on yoldaşın oturduğunu fark ediyorum. Kapıda nöbet tutan iki gerilla da tanıtılıyor ve samimiyetle elimi sıkıyorlar. Onları selamlıyorum, Amerika'daki kitleler ve yoldaşlar adına proletarya enternasyonalizmi ve dayanışma dileklerimi iletiyorum. Parti bölge önderi kısa bir giriş konuşması yapıyor ve herkes şehitler anısına bir dakikalık saygı duruşuna kalkıyor. Sonra kolun üç mensubu içeri giriyor ve bize devrimci bir marş söylüyor. Shiva sözlerini kulağıma fısıldıyor:

Hayatta hiçbir şey mutlak değildir
Bugün ya da yarın ölebiliriz
Çekip gidebiliriz ve bir daha görüşeceğimizi umut edebiliriz
Birçok şehit var
Biz proleteriz, tüfeklerimiz ve büyük bir hayalimiz var
Ve birbirimizi bırakmak istemeyiz
Savaşta çok kan dökülmesi ve tehlikeler var
Analar ve babalara diyoruz ki,
Ağlamayın, ağlama sesiniz kurşunların sesini örtüyor
Ve insanlar düşüyor, şehitler var
Biz enternasyonalistiz
Onlar tüm dünyayı özgürleştirmek için savaşırlar.
Tarih halka zafer kazandıracaktır,
Savaşırken yaşamını yitirenlere,
Düşmanla savaşırken düşenlere.

Vakit sınırlı olduğu için yoldaşlardan üç konuya yoğunlaşmalarını istiyorum.1- Savaşın başladığı dönemde bu bölgede neler oldu? 2- İktidarın ne tür baskılarına maruz kaldılar? ve 3- Burada kurtarılmış bölge yaratma yönünde bugüne kadarki çabalar nelerdir?

Bölge önderi partinin savaş başlamadan önce de burada çok güçlü olduğunu ve partinin silahlı mücadelenin ilk planını hayata geçirecek durumda olduklarını anlatıyor. Diyor ki:

"Bir taraftan kitleler içinde açık bir faaliyet sürdürürken ve insanlarda siyasi durumla ilgili bilinci geliştirirken, parti silahlı mücadele için hazırlık yapıyordu. Kadrolar içinde silaha sarılmanın zorunluluğu üzerine çok iyi bir çalışma yapıldı, bu da kitle mücadelesinden, silahlı mücadeleye sıçramayı kolaylaştırdı.

Parti silahlı mücadeleye karar verdiğinde, polis, feodal toprak sahipleri, kompradorlar ve emperyalistler gibi düşman sembolleri hedef tahtamız olmuştu. Partinin silahlı mücadeleyi ret eden ve iktidarla birlikte çalışmak isteyen revizyonist güçlere karşı da uzun bir mücadele tarihi var. Parti halkın ekonomik ve siyasi durumunu inceledi araştırdı, proletaryanın ve yoksulların özgürlüğünü sağlamak için silahlı mücadeleye geçmekten başka bir yol olmadığını tespit etti. Sınıf mücadelesi ezilenlerin silaha sarılma-

sını öngörüyordu. İktidarın baskısından dolayı kitlelerin silaha sarılmaktan başka alternatifi yoktu. Şimdi bir tarafta silahlı mücadele yürütenler ile diğer tarafta tüm revizyonist güçler arasında kalın bir ayrım çizgisi var. Kraliyet 200 yıl Nepal'de hüküm sürdü ve halk 200 yıl boyunca bu baskıcı iktidara karşı savaştı. Yani biz bu tarihi devam ettirmek için mücadelenin en ön saflarında yer alıyoruz.

Savaşın başladığı dönemde bir polis karakolu basıldı ve halkı soyan mülk sahiplerine sabotaj düzenlendi. Silahlı mücadelenin başlangıcı olan birinci planı başarıyla sonuçlandırdık ve parti bize bir sonraki planı verdi. Bu ikinci plan gerilla savaşıyla gerçekleştirileceği için silah kamulaştırmayı da içeriyordu. Bethan'daki polislere yönelik başarılı bir saldırı gerçekleştirildi. Bu eylemde iki polis öldürüldü ve biz 200 mermi ve birkaç tüfek ele geçirdik. Bu sırada biri Tirtha Gautam, biri bölge komitesi sekreteri ve bir diğeri de bir grup komutanı olmak üzere, üç yoldaş öldürüldü. Parti bu olayı ikinci planın öne çıkan eylemlerinden biri ilan etti. Gerilla savaşını bir üst aşamaya sıçratmayı hedefleyen üçüncü planda, iki tüfek ve 200 mermi ele geçirdiğimiz bir polis karakolunu daha basmayı başardık ve hiçbir gerilla yaşamını yitirmedi."

Parti son birkaç aydır tespit edilmiş bölgeleri kurtarılmış bölge yapma yönünde geliştirmeyi hedefleyen dördüncü stratejik planını uyguluyor. Bayan bölge önderi bu planın bölgede nasıl uygulandığını anlatıyor:

"Şimdi bu dördüncü planda, bu bölgede, bir polisin öldürüldüğü ve biri Amerikan yapımı olmak üzere dört tüfeğin ele geçirildiği bir karakol baskını gerçekleştirildi. Üç polisin öldürüldüğü, 4 tüfeğin ele geçirildiği ve bizden kimsenin yaralanmadığı bir polis karakolunu basmayı da başardık. Bazı grup üyelerini ve siyasi önderi yitirdik; toplam 25 şehit var. Ama aynı zamanda 14 düşmanı -içlerinden altısı polis olan, ajan ve kötü unsuru saf dışı etmeyi başardık.

Belirli bölgeleri potansiyel kurtarılmış bölge olarak tespit ettik. Bu bölgelerde ilk yapmamız gereken, düşmanı yok etmek. Polis karakolu varsa onları saf dışı etmeye, saldırmaya, silahlarına el koymaya ve polisleri buradan uzaklaştırmaya çalışıyoruz. İkincisi, eğer ajanlar ve muhbirler varsa, ortadan kaldırmak anlamına gelecek biçimde, yolumuzun üzerinden çekiyoruz. Ve üçüncü olarak, feodal toprak sahiplerini saf dışı ediyoruz. Temel bölgelerde tüm bunları yapacağız. Kısa süre önce iktidarın seçimle gelmiş olan Köyü Kalkındırma Komitesine geri çekilmelerini önerdik. Ve tüm kitlelere seçimleri boykot etmeleri çağrısını yaptık.

Tüm bunların hepsini halkın yaklaşık % 75'inin desteğiyle yaptık. Köyü Geliştirme Komitesi başkanına gittik ve yeni halk iktidarı modelinde yer almasını söyledik, hiç biri çekilmekte tereddüt etmedi. Gücümüzü yeni halk iktidarı modeli oluşturmak ve yönetmek için merkezileştiriyor ve yoğunlaştırıyoruz. Bu bölgelerde değişik kitle örgütlenmeleri modeli oluşturuyoruz; kadınlar, köylüler, öğrenciler ve çocuklar arasında, hepsini örgütleyebilmek için."

Savaşa zorlama

Sonrasında koldan iki grupla konuşuyorum. Çoğu genç. Ergenlik döneminde veya

20 civarı, ama birkaç daha yaşlı, hatta iki veya üç tane kırkın üzerinde olan yoldaş da var. Hemen hepsi çok yoksul köylü ailelerinden geliyorlar ve polisin baskısını ya yaşamışlar, ya da görmüşler. Bir çoğu henüz öğrenciyken devrimci mücadeleye katılmışlar. İki genç adam ezilen bir etnik gruba mensuplar ve dilleri ve kültürleri üzerindeki baskının kararlarında önemli bir faktör olduğunu söylüyorlar. Gerillaların çoğu, gerici rejimden gerçekten kurtulmak isteyenlerin, başka alternatif olmadığı için silaha sarılmak zorunda kaldıklarını söylüyorlar. Genç bir adam diyor ki: "Gençler olarak bu savaşı sürdürmek görevimiz." Onun yanında oturan 34 yaşındaki bir adam neden halk savaşına katılmaktan başka seçimi olmadığını anlatıyor: "Ülkenin durumunu incelemeye başladığımda partiye ve halk ordusuna ilgi duydum- işsizlik, sağlık sorunu vb. Şehre giden gençler bile iş bulamıyorlar. Ve kendime sordum: bu durum neden böyle? Bunun nedeninin halkı çeşitli biçim ve yöntemlerle sömüren gerici iktidar olduğunu kavramaya başladım. Ve sınıf mücadelesi verilmesi gerektiğini ve sayımız fazla olduğu için zafer elde edeceğimizi ve yoksul halk kitlelerini örgütleme sorununu aşabileceğimizi kavramaya başladım.

Sonra partiyle tanıştım. Parti halk savaşını başlattı ve ben halk ordusuna katıldım. Halk savaşına katılmamın ikinci nedeni ise, gerici rejimin bize barışçıl mücadele fırsatı tanımamasıdır. İnsanlar taleplerini hükümete ilettiklerinde, hükümet halkı eziyor ve kendi yasalarına bile uymuyor. Böylelikle iktidar bize mücadele vermekten başka yol bırakmadı. Ben de 1996'da, ezilen halk kitlelerinin kurtuluşu için başlayan halk savaşında yer aldım."

Bu grupta yalnızca birkaç kadın var, ama halk savaşına nasıl katıldıklarını anlatmak için sabırsızlanıyorlar. Bana, kendilerini halk savaşına katılmak zorunda hissettiklerini, çünkü Maoistlerin kadınların kurtuluşu için savaştıklarını söylüyorlar. Konuşanlardan ilki 18 yaşında genç bir kadın diyor ki:

"Savaşın başlangıcından itibaren halk ordusunda yer aldım. Önceleri öğrenci hareketinde aktiftim. Küçük bir arazisi olan, sıradan bir aileden geliyorum. Eşitsizliğin, kadınlar üzerindeki yoğun baskının ve yayılmacı Hindistan'ın ülkemizi ele geçirmesinin engellenmesi için başka alternatif olmadığına inancım kesin. Gericilere karşı mücadele etmeden tüm bu sorunların çözümü mümkün değil. Sonuç olarak, tüfeğe sarılmam gerektiğine yürekten karar verdim.

Toplumdaki koşullar, erkek ve kadın arasında eşitsizlik yönünde. Oğullar babalarının mallarını miras alabiliyor, ama kızlar değil. Evlendiğimizde ve kocamızın evine taşındığımızda orada da eziliyoruz, yani özgür olamıyoruz. Halk savaşı ve partiye gelince- onlar kadın ve erkeğin eşitliği için uğraşıyorlar. Devrimde kadına hiçbir alanda haksızlık yapılmıyor. Ve ben uğrunda savaştığımız yeni demokratik sistemin kadınlara eşitlik getireceğine inanıyorum."

Birçok gerilla şehitlerin yürekliliğinin onlara cesaret ve ilham verdiğini söylüyor. Kol'un 40 yaşındaki bir üyesi diyor ki:

"Bethan'lı yoksul bir aileden geliyorum. Okuma olanağım yoktu, ben de bu yüzden şehre gittim, iş aramaya başladım. Katmandu'da komünizmi öğrendim, birçok devrim-

ciyle tanıştım ve komünist olmaya karar verdim. Bu nedenle öğrenci hareketine katıldım, birkaç önder tanıdım ve partinin gençlik örgütüne katıldım.

Bethan polis karakolu baskını yapıldığı gün halk ordusuna katıldım. Bunun ana nedeni yalnızca ekonomik baskı değildi. Bunun dışında yerli bir etnik gruba dahil olmam. Bizim ana dilimizi konuşmamız yasak ve Hindu hükümetinin baskısı altındayız. Şu an artık eşitliğin olduğu ve gerici rejimin tüm baskılarının ortadan kalktığı, yeni demokratik bir sistem oluşturacağımıza olan inancım ve kararlılığım tamdır."

18 yaşındaki genç bir kadın Bethan baskınının onu savaşa katılması yönünde nasıl etkilediğini anlatıyor:

"Ben kendi evimde yaşıyordum ve halk savaşı başladığında devrimci öğrenci hareketi içerisindeydim. 8. sınıftaydım ve halk milisi olarak faaliyet sürdürüyordum. Bethan'da öldürülen bayan şehitlerden biriyle yakınlığım vardı. Devrimci öğrenci hareketinden arkadaşımdı ve halk savaşı başladığında daha fazla sorumluluk alması gerektiğine inanmıştı. Baskına giderken, eğer şehit olursa, kadın hareketine adanmış biri olacağına inanıyordu."

18 yaşındaki, O da Bethan baskınından etkilenmiş genç bir adam diyor ki:

"Ezilen kitleler için savaşma sorumluluğum var -bu ülkede insanların sömürülmeyeceği bir ortam yaratabilmek için. Yani bu bilinçle sistemi alt etmek ve yeni demokratik bir sistem kurmak zorundayız ve ben bunun için kanımın son damlasına kadar savaşacağım. Ben şehit Tirtha Gautam'dan çok etkilendim, o diyordu ki: 'Şehit olmak ve ilelebet yaşamak; yaşamak ama halk tarafından bilinmemekten iyidir.' Aynı prensiple hareket ediyorum ve kitlelerin özgürlüğü için savaştığımda ilelebet yaşayacağım."

Bu sırada saat sabaha karşı 3:00 oldu ve zaman hepimiz için çok çabuk geçse de, bitirmemiz lazım. Bölge önderi ve kol komutanı elimi sıkıyorlar ve beni göğüslerine bastırıyorlar. Bu kısa vücut teması benim onların savaşının -bir ölüm kalım savaşının- ciddiyetini, bununla birlikte birbirimize bağlılığımızı hissetmeme neden oluyor. Sonra çabuk ve sessizce çekip gidiyorlar.

Yemekten sonra çay veriliyor, biraz bekliyoruz, sonra biz de karanlıkta yola koyuluyoruz. Bu saatlerde el feneri kullanamıyoruz ve karanlıkta hızlı gitmek zorundayız. Bir yoldaş elimi tutuyor ve bana yol gösteriyor. Çok çabuk ilerliyoruz ve ben kendimi onun becerisine bırakıyorum; ayaklarım her adımda yeni bir sürprizle karşılaştığım için yere çok kısa süreli değiyor. Birkaç kez tökezliyorum ve patika yol üzerindeki bazı dallara takılıyorum, ama refakatçim kolunun küçücük bir hareketiyle yolu göstermeyi beceriyor. Nereye gittiğimi görmeden bu kadar hızlı gidebildiğim için şaşkınım.

Bir sonraki konaklama yerine geldiğimizde, yaşlıca bir adam bizi içeri alıyor ve bizim yatmamız için boşaltılmış olan iki yatak gösteriyor. Shiva hemen uyuyor. Bu arada saat 4:30 ama ben uzun süre uyuyamıyorum.

Birkaç saat sonra kalkıyoruz, ve ben evin babasına yatacak yer için teşekkür ediyorum. Şöyle cevaplıyor: "Gerek yok, bu hiçbir şey değil, ...savaşı desteklemek için yapmam gerekenlerin yanında." Aile bize yemek hazırlıyor ve az sonra bizi otobüse bineceğimiz tepeye götürmek üzere biri geliyor.

Doğu Nepal'de Halk Ordusunun bir ekibi, Kahraman Anıtı yaparken, 1999

Yola çıktığımızda etrafıma bakıyorum ve karanlıkta yol aldığım coğrafyayı görüyorum. İlk önce küçük köyü geçiyoruz- dışarıda oturan ve çalışan kadınların, kurutulmak için serilmiş buğdayların, etrafta yayılan ve otlanan öküzlerin ve keçilerin yanından geçiyoruz. Sonra büyük ekin tarlalarından, sıra sıra dizili değerli besinlerin arasında yer alan, yalnızca geçilebilecek darlıktaki patikalardan ilerliyoruz.

Teras biçimindeki yeşil arazide uzaklara bakıyorum ve açık alanda çalışan büyük bir insan grubu görüyorum. Bu dün akşam tanıştığınız kol. Şehitler için anıt yapmak üzere bir alanı düzenliyorlar.

Tepede caddeye ulaşınca otobüs tesadüfen hemen geliyor ve biz biniyoruz. Arkamı dönmem ve el sallamam için çok az bir zamanım oluyor ve sonra hareket ediyoruz.

5-ŞEHİRDE BİR BİRLİK

Dağınık gelişmedeki eşitsizlik

Kırsaldaki halkın içinde yaşamak, onlardan öğrenmek, köylülerin günlük yaşamını gözlemlemek bana dünyanın nasıl eşitsiz geliştiğine ilişkin canlı ve gerçekçi bir bilinç kazandırıyor. Buradaki kırsal yaşam çok zor ve ilkel. İnsanlar bu kadar yoğun çalışıyorlar ve buna rağmen yoksullar. Okuma yazması olmayanların oranı çok yüksek, özellikle de kadınlar arasında- halkın % 60'ının okuma yazması yok. Ülkenin yalnızca % 10'unda elektrik var. Şehirdeki insanların ve Nepal'deki orta sınıf insanların yaşamları, o kadar zenginlik ve lüks koşullar içinde yaşayan büyük bir orta sınıf kesimin olduğu Amerika ile kıyaslandığında çok zorlu. ABD'deki sıradan insanların bile, Nepal'deki kırsal bölge insanlarının ancak şehre gittiklerinde görebilecekleri- örneğin araba, televizyon, radyo, akarsu ve sağlam zemin üzerine ve topraktan olmayan evler gibi, o kadar çok şeyleri var ki. Ve Nepal' in şehirlerindeki kitlelerin yaşamına işsizlik, tıkış tıkış ve kötü evler ve yoksulluk damgasını vurmuş.

Katmandu'da, sıradan insanlar yaşayabilmek için o kadar zor koşullarda çalışmak zorundalar ki. Sabah erkenden dışarı çıktığımda, köylüler, içinde tuğla dolu sepetleri taşıyor oluyorlar- bu arada genelde ilkel inşaat metotlarından dolayı sırtları eğrilmiş oluyor. Mallarını merkezi yerlere ve kaldırımlara yığan satıcılar, sabahtan akşama kadar güneşin altında kalıyorlar.

Genç insanların çocuklukları çalınıyor, sokaklarda ucuz bir süs eşyası alacak veya ayakkabısını boyatacak bir müşteri bulmak için birbirleriyle yarışıyorlar. Sokakta dilenen kadınlar genelde çifte yükün altındalar. Birçok çocuğa bakıyorlar ve bu arada gün boyu onları doyurmaya çalışıyorlar.

Bir gün sıradan kitlelerin oturduğu bir bölgedeki birini ziyaret ediyoruz ve orada sokakta daha önce randevulaştığımız bir dostu bekliyoruz. Vakit öğlen ve insanlar günlük işlerindeler. Her yerde, soğutma teknolojisi ile hiçbir zaman tanışamayacak olan gıda maddeleri, sebze, tavuk ve diğer et türleri satılıyor. Dikkatimi, yüzyılın başlarından kalma gibi görünen (*2000 değil, 1900*) dikiş makineleri ile yerde oturmuş müşteri bekleyen iki terzi çekiyor. Ana ve ara caddeler, insanların değişik hizmetler vererek veya mal satarak geçimini sağlamaya çalıştığı, yaklaşık 9 metre karelik küçük kabinlerle (dükkanlar) dolu- ve kadının biri alabileceği bir şeyler araştırıyor. Şehirdeki kitlelerin günlük yaşamlarını sürdürebilme mücadelesinin ne kadar yoğun ve vazgeçilmez olduğunu bir kez daha kavrıyorum.

Nepal'de araba sanayii yok ve Katmandu'nun yollarındaki kamyon ve binek arabalarının çoğu Hindistan yapımı. Çok az sayıda araç özel mülkiyete ait, ama çok çeşitli taşıma aracı var: Taksi, Velo-Rikschas (bir çeşit römorklu bisiklet) üç tekerlekli motor, otobüs ve bisiklet.

Velo-Rikschas'lar her yerde var, ve yalnızca erkekler kullanıyor. Caddede bu araçla yaptıkları manevralara şaşırıyorum- hızla giden bisikletlerin arasından, arabaların ve

kamyonların birkaç santim uzağından geçişleri. Yayaları tehlikeye sokmayı ama her nasılsa ezmemeyi başarıyorlar. Bu adamların çoğu 70 kilonun altında görünüyor- yani ABD ölçülerine göre çok ufak tefek ve çelimsizler. Ama buna karşılık şaşılacak kadar güçlüler. Kilolarına artı olarak 200 kiloyu daha (yükleri ile birlikte üç yolcu) bozuk ve engebeli yollarda hareket ettirebiliyorlar. Bazen yol yokuş yukarı olduğunda ve 'Rikscha' takılıyor ve sürücü pedalların üzerinde ayağa kalkıyor ve tekrar hareket ettirebilmek için tüm gücüyle ileri geri yükleniyor. Bazen velodan inmek ve yükü yukarı doğru itmek zorunda kalıyor.

Katmandu'ya geldiğim ilk günden itibaren Nepal halkı ve turistler arasındaki eşitsizliğin damgasını vurduğu koşullar gözüme çarpıyor. Yoksullar her gün akşam yemeğini temin edebilmek için turist bölgelerine gidiyorlar. İnsanlar yabancı gibi gördükleri herkese, ona herhangi bir şekilde hizmette bulunabilir miyim diye sormak zorunda oldukları, aşağılayıcı bir duruşa zorlanıyorlar. Çocuklar öğrendikleri kırık dökük İngilizce sözcüklerle turist bölgelerindeki insanlara gidiyorlar: "five Rupees, please" (Ç rupi lütfen)

Katmandu'daki turist bölgesi Thamel, şehrin diğer bölgelerinden daha değişik ve dağınık, çünkü her şey turist endüstrisine göre düzenlenmiş. Örneğin, burada yalnızca birkaç restorant Nepal yemeği veriyor. Buradaki restoran tabelaları, "ekzotik yerlere" gitmek isteyen, ama aynı zamanda da alıştıkları konfordan vazgeçmek istemeyenlere hitap ediyor. Bu restoranlar cebinde çok Rupi olan yabancıları çekmeyi amaçlıyor. İtalyan, Meksika, Hint, Japon ya da Amerikan mutfağını sevenlere. Biftek, yumurta ve tosttan oluşan Amerikan kahvaltısı burada pek revaçta, hatta caz ve blues çalınan ve "Starbucks"[1] tarzı kahve servisi yapılan bir cafe bile buluyorum. Amerikan ölçülerine göre çok ucuza- 200 Rupi'ye (yaklaşık 3.30 dolar) iyi bir yemek yiyorum. Ancak bu fiyatlar yerli halk için çok yüksek. Bir yol işçisi gün boyu gerçekleştirdiği yıpratıcı çalışma karşılığında, bununla ailesini geçindirmek zorunda olduğu, 60 Rupi civarında kazanabiliyor.

Burada şehirde, bir tarafta büyük yoksulluğun ve yetersiz alt yapının olduğu ve diğer tarafta ise turistlerin ve yabancı firmaların ihtiyacını karşılamak için son teknolojiye göre yapılmış olan binaların bulunduğu garip bir karışım var. Katmandu'daki birçok Nepalli yoksul koşullar altında, elinden alıp, ağzına koyarak yaşamak zorunda. Aynı zamanda lüks bir otelin çatısındaki çanak antenin yanında, üzerinde "Sauna, masaj, restoran ve bar" yazan bir tabela sallanıyor. Nepal'deki birçok evde telefon yoktur, ama Thamel'de vatan hasreti çeken bir Amerikalı birkaç saniye içinde dünyanın yarısına ulaşabiliyor. "E-mail" duyurusu olan küçük bir dükkana girdiğimde, beş tane son model Windows 95 bilgisayar ve beş Rupi karşılığında e-mail çekmeye çalışan birkaç Amerikalı görüyorum. Müşterileri memnun etmek için seyahat büroları ve Trekking ajanslarında bilgisayar ve otellerde klima ve kablolu televizyon var. Ama Katmandu'daki okullara ve üniversitelere bu tür teknolojilerin ulaşma şansı yok.

(1) Starbucks: Özellikle ABD ve başka sanayi ülkelerinde yaygın bir kafe zinciri

Nepal'de işsizlik oranı çok çok yüksek ve kitlelerin bir kısmı, özellikle de genç erkekler iş bulmak için başka ülkelere gitmek zorunda kalıyorlar. Çoğu Hindistan'a ya da körfez ülkelerine gidiyorlar. Körfez ülkelerinde çalışan Nepallilerin sayısı tahminen 100 bin. Bu ülkeler: Katar, Suudi Arabistan, Bahreyn ve Birleşik Arap Emirlikleri.

İngilizce bir gazetenin manşetinde, Nepal hükümetinin Katar'a işçi göndermek üzere Katar hükümeti ile anlaştığını okuyorum. Katar yılda 15.000 Nepalli işçiyi Doha'ya kabul edecek. Habere göre Katar'da şu an 6 bin Nepalli bulunuyor- ve bu sayı yalnızca resmi kayıtlı olanları kapsıyor. Bunun yanısıra Katar'daki restoranlarda, Fast-Foodlarda, metal sektöründe, güvenlik işlerinde ve inşaatta çalışan binlerce *resmi kayıtlara geçmemiş* Nepalli var.

Genel olarak turistik bölgelerden uzak durmaya çalıştım, çünkü Nepalli kitlelerin benim herhangi bir zengin yabancı olduğumu düşünmeleri hoşuma gitmez. Ama sanatsal ve arkeolojik açıdan bir tapınak dikkatimi çekti, bu nedenle bir gün birkaç saat şehirde gezdim ve Durbar Meydanı'na indim.

Yanıma yaklaşan ve kendisinin rehberliğini ister miyim diye soran genç bir tiple ilginç bir konuşma yaptım. Bana ABD ile ilgili bir sürü soru soruyor ve çalışmak için oraya gitmek istediğini söylüyor. Nepal'de hemen hiç kimse ABD'ye gidebilecek durumda değil. Ancak tüm dünyada Amerika'nın mülteciler için çok kolay para kazanılacak bir ülke olduğu gibi bir mitos var. Bu nedenle birçok Nepalli genç ABD'ye gitmeyi hayal ediyor, bu birçok Nepalli için mümkün olmasa bile. Bu yanlış hayali, Nepal'de insanların iş bulamamasının umutsuzluğu besliyor.

Bu genç adama Amerika'nın hangi şehrine gitmek istediğini sorduğumda, Virginia'da bir çiftlikte çalışmak istediğini veya Las Vegas'da park yeri çalışanı olarak para kazanmak istediğini söylüyor. Nepal'deki yaşamla kıyaslandığında böyle bir iş mükemmel gibi geliyor. Ona ABD'deki mültecilerin ne kadar zor şartlarda olduğunu ve ne kadar aşağılama ve polis vahşeti olduğunu söylediğimde, bana diyor ki: "Burann polisi de çok kötü. Çok ahlaksızlar, uyuşturucu işi yapıyorlar ve birçok insanı öldürüyorlar. Bazen insanların canı 'kızarmış polis' çekiyor."

Şehirlerde devrimci çalışma

Hükümet tamamen parlamento seçimleri ile meşgul ve şehrin sokakları seçim afişleri ile donatılmış. Nereye gidilirse gidilsin, bir afiş göze çarpıyor. Halk savaşı veren NKP (M) tüm ülkede seçimleri boykot çağrısı yaptı ve kırsalda polis ve Maoist gerillalar arasında çatışmalar sürüyor. Şehirlerde durum kızışıyor.

Bir *Katmandu Post* gazetesi alıyorum ve Sinemangal'de İçişleri Bakanı Pdam Prasad Pokhrel'in evinin önünde iki bomba patladığı haberini okuyorum. Hiç kimse ölmemiş, ama bir araç ve bir moped parçalanmış. *Post*'a göre bu eylemden Maoist gerillalar sorumlu ve polis şefi bombaların çok etkili olduğunu söylemiş. Post'ta bugün bomba eylemiyle ilgili güncel bir makale var, polisin eylemi gerçekleştirenlere ilişkin "istihbaratı" olmadığı söyleniyor. Ama bu onları 500 insanı gözaltına almaktan alıkoymamış- Litput, Bhaktabur ve Katmandu'da. Post diyor ki: "Lalitpur bölgesi polis müdür

me katıldıkları gerekçesiyle gözaltına aldığını söyledi. Ve bu 400 kişiden 129'u soruşturma yapılmak üzere Mahendra'daki polis karakoluna götürüldü. Aynı şekilde Katmandu ve Bhatapur bölgelerinde de yüzlerce kişi aynı gerekçeyle gözaltına alındı." Haberde devamla, gözaltına alınanların çoğunun 15-25 yaşlarındaki gençler olduğu ve bir çoğunun insanlık dışı muameleye maruz kaldıkları için şikayette bulundukları söyleniyor.

Katmandu'da bulunduğum süre içerisinde, kadınlar, entelektüeller, serbest meslek sahipleri, öğrenciler ve işçiler arasında aktif olan birçok kitle örgütü önderi ile röportaj yapma fırsatı buluyorum. Ve bu bana, şehirdeki devrimci hareketle ve şehirde yaşayanların hükümete direnme ve kırsaldaki halk savaşını desteklerne yönünde ne kadar seferber ve örgütlü olduklarıyla ilgili bir fikir veriyor. Konuştuğum herkesin, halkın sorunlarının çözümü için bugünkü siyasi sistemin yok edilmesi gerektiğine olan inancı ve kararlılığı tam ve güçlü.

Bu kitle örgütlenmeleri çalışmalarını kısa ve uzun vadeli ele alıyorlar. Onlar kitlelerin daha iyi yaşama ve çalışma koşulları için mücadele ediyorlar. Ama aynı zamanda bu mücadeleyi devrimci bir duruş noktasından veriyorlar. Bu kitle örgütü önderleri- ve bu örgütlenmelerin çoğu açıklamalarında bugünkü feodal, çürümüş sistem devrilmediği ve yeni demokratik bir sistem kurulmadığı sürece halkın sorunlarının çözülemeyeceğine net bir biçimde dikkat çekiyorlar. Bu kitle örgütleri üyelerini bu düşünce doğrultusunda eğitiyorlar ve ülkedeki halk savaşını "ahlaki olarak desteklediklerini" açıkça dile getiriyorlar.

Bu örgütlenmelerin şu an hepsi açık ve legal, ama hepsi de giderek artan bir baskı altındalar. Birçok insan gözaltına alınıyor, tutuklanıyor ve öldürülüyor. Ancak bu durum insanların devlete karşı mücadelesini daha da güçlü hale getiriyor. Örgütlerin legal kalması ve hükümetin bu yönlü zorlamaya çalıştığı biçimde, yer altına çekilmek zorunda kalmaması için ciddi bir mücadele veriliyor.[2]

Birçok yoldaşlarını kayıp vermenin acısını yaşamışlar, ancak buna rağmen halk savaşının gücüne olan inançlarından dolayı, daha da ileri adımlar atma ve şehir halkının desteğini artırma yönündeki çabalarında iyimser ve umutlular. Bana, geniş halk kitlelerinin halk savaşını gerçek değişim için tek umut olarak gördüklerini söylüyorlar.

Şehirde halk savaşının örgütlü silahlı eylemleri de var. Ve bir gün şehirde gerilla eylemleri yürüten bir birliğin, birkaç üyesi ile görüşme fırsatı yakalıyorum. Bu gruptakilerin hepsi çok genç- yaklaşık 20 yaşlarında gösteriyorlar. Timde bir de bayan var. Grup önderi en fazla konuşuyor ve başlarken diyor ki:

"Geldiğin için sana teşekkür ediyoruz ve Nepal'deki mücadeleyle ilgili bilgileri ciddi bir biçimde yayacağını umut ediyoruz. Bugün tüm dünyadaki ulusal hareketler ve halk savaşları ile dayanışmamızı ifade ediyorum. Nepal'deki halk savaşı dünya devriminin bir parçasıdır."

Grubun çalışma tarzını anlatıyor:

(2) Nepal hükümeti Kasım 2001'de sıkıyönetim ilan etti ve o zamana kadar legal olan tüm kitle örgütleri (gazete ve dergiler dc dahil) NKP (M) ile bağlantıları olduğu gerekçesiyle kapatıldı ve yasaklandı.

Grubun çalışma tarzını anlatıyor:

"Esas olarak partinin silahlı mücadele ve legal mücadele planına uygun bir biçimde çalışıyoruz. Halkın görüşlerini alarak, hedef belirliyoruz. Bizi bir hedef seçmeye yönelten halkın görüşleridir. Üç tür ana hedef var: 1) Gerici bürokratları destekleyen insanlar. 2) Sınıf savaşının önünde engel teşkil edenler. 3) Feodal sistemi destekleyenler ve/veya onun için çalışanlar. En önemli hedefler arasında bürokratik kapitalizmin en önemli sembollerinden olan Coca Cola gibi çok uluslu şirketler bulunmakta. Diğer hedef tahtaları ise, polisler, işbirlikçi bürokratlar ve halka yönelik katliamlara ve halk savaşına yönelik saldırılara ortak olan bakanlar.

Bir hedef tespit ettikten sonra eylemi örgütlüyoruz. Geniş araştırmalar yapıyoruz, hangi silahların kullanılacağını hesaba katıyoruz. Araştırmayı tamamlıyoruz ve o insanın, fabrikanın veya başka bir hedefin halk düşmanı olup olmadığını netleştiriyoruz. Silahlı bir eylem iyi bir kitle örgütlenmesi olmadan gerçekleştirilemez, ve silahlı eylem için kitle desteği olmak zorunda. **Silahlı eylemlerin ana dayanağı kitle örgütlenmesidir.**

Partinin planı doğrultusunda değişik eylem kararları alınıyor- doğu, iç bölgeler veya Vadi gibi çeşitli bölgelere yönelik. Vadi'de savaşın başlamasından bu yana, içinde sabotajların, bombalı saldırıların, araçlara yönelik benzinli bomba saldırılarının, evlere, iş yerlerine ve kötü unsurlara dönük saldırıların olduğu yaklaşık 150 eylem gerçekleştirildi. Şehirlerdeki gerilla eylemleri arasında sömürüye ortak olan memurların ve bürokratların, halkın önünde maskesini düşürmek amacı ile yapılan onları teşhir etme eylemleri de var. Bunlar çok popüler eylemler." Grup üyelerine bu tür devrimci eylemlerin ABD medyasında nasıl "terörist" eylem olarak verildiğini söylediğimde, grup önderi şöyle cevaplıyor:

"ABD emperyalizmi, emperyalizmin başta gelenidir ve medyasını halka karşı kullanıyor. Bunun için halk bu eylemleri anlamıyor."

Gerilla önderinden şehirdeki bu tür gerilla eylemleri ile kırsaldaki halk savaşı arasındaki bağlantıyı açıklamasını rica ettiğimde diyor ki:

"Şehirdeki bu tür eylemlerin halk savaşını güçlendirmek gibi bir işlevi oldu ve şu gibi misyonların yerine getirilmesinde önemli rol oynuyorlar: 1) Enternasyonal propaganda; 2) Düşmanın dikkatini başka yöne çekme; 3) Şehirdeki örgütlenmenin gelişmesi; 4) düşmanın moralini bozmak ve halkın mücadele ruhunu yükseltmek."

Daha gelişmiş silahlar yapmaya çalıştıklarını da söylüyor bana:

"Bu tür eylemlerin sayısı giderek artıyor ve biz bu tür eylemleri gerçekleştirebilmek için yeni teknoloji biçimleri geliştiriyoruz. Örneğin yeni bomba yapma metotları ve bunları patlar hale getirme. Düşman bazı silahları nasıl yaptığımızı tespit edemiyor. Ve biz kendi teknolojimizi, karşı tarafın anlayamayacağı ve kullanamayacağı biçimde daha da geliştirme çabasındayız. Hükümet bu teknolojinin yurt dışından geldiğini düşünüyor, ama bu böyle değil. Biz kitlelerin kendi yapabilecekleri ve kullanabilecekleri silah teknolojisini geliştiriyoruz. Ve biz bu yeni silahlara ve metotlara devrim için yaşamını veren şehitlerin adını veriyoruz."

rıca Amerika'da süren devrimci mücadeleye ilişkin bilgimiz var. "*Devrimci İşçi*" gazetesinin ve DKP'nin (Devrimci Komünist Parti) çalışmalarını duyduk ve bu faaliyetle dayanışmamızı iletiyoruz. Burada "Devrimci İşçi"ye ulaşmak zor. Ama ulaşabilirsek okuruz ve fikirlerinden yararlanırız. DKP'deki yoldaşlara, her türden zorluğu aşmaları ve cesaretle ve tüm güçleriyle ABD emperyalizmine karşı savaşmaları gerektiği mesajını iletiyoruz. Umudumuz, proletaryanın zaferinin en önemli öğesi olması açısından, ABD emperyalizminin yenilgisidir. DKP'deki yoldaşlara ve Amerika'daki devrimci kitlelere kızıl bir selam gönderiyoruz."

6- KATMANDU' DA GENEL GREV

Katmandu'da *Bandh* (Genel grev)

Cuma günü erkenden, Katmandu'da ilk *bandh*'ı yaşayacak olmanın heyecanıyla uyanıyorum. Önceki akşam bir yoldaş bana, gerillanın kırsal alanda bir eylem gerçekleştirdiğini söyledi. Bu nedenle ben de ilk iş olarak *Katmandu Post* alıyorum. Gerçekten de ilk sayfadaki manşet şöyle: "Teröristler Dang'da yedi polisi öldürdüler." *Post* gazetesi bunun, Maoist ayaklanmanın başlamasından bu yana polise yönelik gerçekleştirilen en büyük misilleme olduğunu yazıyor. Olay, Bölge anakenti Ghorahi'nin 39 km. batısında, Shantinagar Köyü Geliştirme Komitesinin bulunduğu yerdeki Ciragar polis karakolunda gerçekleşmiş. Maoistlere yönelik tüm operasyonlardan sorumlu olan ikinci emniyet genel müdürü *Post*'a şunları söylüyor: "Bu olay Maoistlerin güç kazandığını gösteriyor." Orta batı bölgesi emniyet müdür yardımcısı Sahabir Thapa ise şöyle diyor: "Bu olay daha önce gerçekleşenlerden daha fazla ciddiye alınmalıdır." Ve *Post* şöyle devam ediyor: "Bunlar, Maoistlerin ilk sahneye çıktığı Şubat 1996'dan beri polisin yaşadığı en önemli kayıplardır."

Newa Khala (Newar Ailesi), Nepal'de ezilen bir azınlık olan *Newar* ulusunun bir birliği, Katmandu' da *bandh* çağrısı yaptı. Gazete haberlerine göre bunun nedeni "giderek artan terörist faaliyetleri, işsizliği, fiyat artışlarını ve bir de ırk ayrıncılığını" protesto etmek (terörist faaliyetlerle hükümetin halka yönelik baskısı kast ediliyor.) Gazeteler ayrıca İçişleri Bakanının Maoistler *bandh*'ı desteklediği için "barışçıl" geçmeyebileceği iddiasını yazıyorlar. Polis bu nedenle 80'in üzerinde insanı genel grev örgütlemesinde yer aldıkları gerekçesiyle tutuklamış bile.

Bugün sokaklar, dükkan sahipleri *bandh*'a uydukları için çok çok farklı görünüyor. Bir dostla buluşuyoruz ve şehirde geziyoruz. Birçok dükkanın bulunduğu en büyük caddelerden biri olan New Road'a gidiyoruz. Hemen hiç kimse dükkanını açmamış ve sokaklar yayalarla dolu olmasına rağmen, taksilerin her zamanki yoğunluğu yok. Bana, bazı insanların *bandh* dışı bırakıldıklarını söylüyorlar -mesela Rikscha sürücüleri, küçük çaplı sokak satıcıları ve eczaneler. Daha dün yayaların ve trafiğin yoğun olduğu bir bölgeye gidiyoruz. Şimdi yine birçok yaya var, buna karşılık caddede hemen hiç trafik yok -yalnızca bisikletler, motorlar ve Rikschalar var. Bu Katmandu için alışılmadık bir görüntü- ve caddeden karşıya geçmeye çalışmak istisnai bir durum olarak daha tehlikesiz.

Birkaç yol ağzında ilk kez Nepal'li polis emir kıtalarını görüyorum -veya anıldıkları biçimiyle komandolar. Bunlardan küçük bir grup caddenin ortasında duruyor- üst kısımlarında dolgulu koruma giysileri, kaskları ve sopaları var. Sonrasında birkaç tane daha ağır donanımlı olanlarını görüyorum. Bir kaçında tüfek var ve hepsi de koruma giysili, ama yalnızca üst kısımları değil, bacaklarının ön tarafında da var- bunlarla o garip buz hokeyi kalecilerine benziyorlar. Dostum bana bombalama eylemiyle ve *bandh*'la bağlantılı olarak yüzlerce kişinin tutuklandığını, bunların çoğunun son 48 saatte gerçekleştirildiğini söylüyor.

Tüm fener direklerinde, üzerlerinde kalem ve yıldız işaretleri olan kırmızı bayraklar görüyorum. Dostum bunun Maoist öğrenci hareketinin sembolü olduğunu ve bu bayrakları devrimci öğrencilerin astığını söylüyor.

Bu sembolleri ben birkaç gün önce, bir dostum beni Katmandu'daki okulları görmem için beraberinde götürdüğünde görmüştüm. Grevin öğrenciler tarafından ne derece desteklendiğini merak ediyordum. İlk girdiğimiz okulda, her yerde *bandh'a* (genel greve) çağrı yapan afişler vardı. Okulun yakınındaki bir duvara büyük ve temiz bir biçimde şunlar yazılmıştı: "Hükümet insanları öldürüyor. Hükümet sularımızı satıyor. Eğitimli insanlar polise karşılar. Değişik partiler ve tüm öğrenciler hükümete karşı birleşmeliler." Bunu, halk savaşını destekleyen Maoist öğrenci grubu, Tüm Nepalli Özgürlükçü Devrimci Öğrenci Hareketi yazmıştı. Neredeyse tamamen erkek öğrencilerin bulunduğu hukuk fakültesinde gerici, hükümet yanlısı öğrenci grubunun afişleri asılı. Ama bunların bir çoğu ya yırtılmış ya da okunamaz hale getirilmiş, bunların arasında ise devrimcilerin afişleri yoğun olarak göze çarpıyor.

Bugün *Katmandu Post* gazetesinde "giderek büyüyen Maoist ayaklanma sorunu" üzerine bir makale yayınlanmış. Yorum, kırsaldaki halk savaşının şehirlere sıçramasının hükümette yarattığı kaygıyı yansıtır gibi. "Sorunların farklı çözüm yolları" başlıklı makale, ilk önce hafta başlarında İçişleri Bakanına yapılan bombalı saldırıyı ele alıyor. "... Şehri son aylarda sarsan benzer saldırıların sonuncusu..." Daha sonra ise yetki ve düzendeki giderek bozulan durum kast edilerek, makam binası önünde sürekli güvenlik personeli eksikliği yaşanması, hükümetin bunun yapanlara ilişkin en ufak bir bilgisinin dahi olmaması eleştiriliyor. Makalede devamla şöyle diyor: "....bu patlamalar, hükümetin şiddet kullanılmasının önüne geçemediği Maoist ayaklanmayla bağlantılı ele alınmak zorundadır. Ayaklanmanın kökleri, yoksulluğun, sefaletin ve sömürünün olduğu ekonomik koşullarda zaten mevcut. Art arda gelen iktidarların demokratikleşmeden sonraki dönemde bu sorunun üzerine gitmemeleri, ülkenin birçok yerinde ateşin üzerine benzin dökmeyi beraberinde getirdi. Hükümetin, ülkenin geri kalmış bölgelerine yönelik hiçbir yardımda bulunmaması, veya hiçbir hissedilir iyileştirme yapmaması karşısında, insanların bu üst boyuttaki eşitsizlik ve haksızlıklardan dolayı silahlı mücadeleye katılmaları çok normal. Bu nedenle, ülkede demokrasinin restorasyonundan önce neredeyse hiç bilinmeyen ayaklanmanın böylesine tehdit edici bur aşamaya gelmiş olması hiç kimseyi şaşırtmamalı."

Bugünlerde Nepal'deki gazetelerde bu tür yorumlar sıkça yer alıyor- halk savaşının ilerlediği ve kitleler arasında, yalnızca kırsalda değil, şehirlerde de destek kazandığı dönemde. Hükümet "demokrasi" görüntüsünü idame ettirmek zorunda- özellikle de yaklaşan seçimler karşısında. Ancak onlar seçimleri, "yetkiyi ve düzeni" koruma adına Maoistlere karşı vahşi saldırılara destek kazanmak için kullanıyorlar.

Öğleden sonra iki saat Lalitpur'da geziniyorum. Gezerken neredeyse tüm dükkanların kapalı olduğunu ve yolda hala hiç araba olmadığını görüyorum. Katmandu'ya henüz yeni gelmiş olsaydım, her şeyin sakin, ama 'normal' olduğunu düşünürdüm- bir kitle protestosu olduğu hemen fark edilmezdi. Yoldaşlar bana, şehirlerde hükümet düş-

manı görüşlerin yaygınlaştığını ve halk savaşına desteğin arttığını söylüyorlar. Ancak hükümetin, Maoistlere açıkça sempati duyanlara yönelik büyük bir baskısı var. Ama böylesi bir durumda hükümetin küçük esnafı tek tek tespit etmesi ve cezalandırması zor olacağından, çok geniş bir kesimi kapsayan *bandh* (genel grev) kitle protesto biçimlerinden biri oluyor. Ve buna katılmak her kes için daha kolay.

Newa Khala

Bandh'dan sonra, bunu *örgütleyen Newar* halkının birliği *Newa Khala* ile ilgili daha fazla bilgi almak istiyorum. *Newa Khala*'nın başkanı Dilip Maharjan ile bir röportaj için randevulaşıyorum. Tanışma ve birkaç selamlaşma sözcüğünden sonra Dilip Maharjan, henüz dokuz ay önce kurulan *Newa Khala*'nın hedeflerini açıklıyor:

"Bizim hedefimiz, Nepal'deki *Newar* yerlilerinin yaşadığı sorunları tespit etmek ve bu sorunların çözümü için mücadeleler örgütlemek. Biz esas olarak *Newar*'lıları, onlarda, devletin uyguladığı aşağılamayı ve baskıyı bilince çıkarmak için örgütlüyoruz. Öncelikli olarak, dil, din, kültürel değerler, *Newar*'ların ekonomik çöküşü ve diğer dinlerin hakimiyeti üzerine yoğunlaşıyoruz. Özellikle de hakim sınıfların dinleri. Bunu anlamak için dönüp Nepal'in tarihine bakmamız gerekir. Nepal önce küçük krallıklara ayrıldı, daha sonra ise bunlar, bugünkü kralın atalarının merkezi feodal hükümeti kurmasıyla birleştiler. *Newar*'lar merkezi hükümet tarafından ezildiler. Eskiden *Newar*'ların kendi krallıkları, dilleri ve kültürleri vardı. Onların ekonomik ve kültürel bir varlıkları ve Çin ve Hindistan arasındaki ticari hatta gerçekleşen ticaret ve alışverişte bir rolleri vardı. Ayrıca Vadi'de yüksek bir statüye sahiptiler.

Newar'ların kendi değerleri ve kimlikleri var, ancak merkezi hükümetten dolayı *Newar*'lar hep aşağılanıyorlar. Ari[1] ve Hindu dinleri daha üstün olarak kabul ediliyor ve hükümet bunlara daha iyi davranıyor. Bürolarda, okullarda ve her yerde Nepalce ulusal dil ve *Newar*'lar Nepalce okumak zorunda, yani biz kendi dilimizde okuyamıyoruz. *Newar*'ların çoğu Budha dinine mensuplar, ama bu bir Hindu devleti. Hindu dini, Nepal dili ve Ari'ler- bunların hepsi üstün. *Newar*'lar böylelikle yasalar tarafından ve pratikte eziliyorlar, ve kimliğimizi korumak bizim için zor. *Newar*'lar Vadi'nin yerlileridir, ama onlar *Maruwaris*'lerin (Hintli ticari kast) baskısı altındalar. *Newar*'lar iş bulamıyorlar, polisliğe veya orduya alınmıyorlar, ya da politika yapamıyorlar. *Newar*'lar böylece hükümet tarafından dışlanıyorlar ve biz bunu duyurmak, buna karşı durmak ve haklarımızı korumak için mücadele etmek istiyoruz. *Newar*'lar feodalizm, kapitalizm ve emperyalist müdahalecilik tarafından eziliyor.

Katmandu şehrinde, insanların, mesela resmi işlerini yaptırırlarken *Newar* dilini kullanabilecekleri yönünde bir karar vardı -Nepalce bilmeyen birinin kendi dilinde şikayette bulunabilmesi ya da dava açabilmesi için. Ancak bu karar yaklaşık bir yıl önce, en üst mahkeme tarafından kaldırıldı. Mahkeme, bizim kendi dilimizi kullanamayacağımıza, yalnızca Nepalce'yi kullanmamız gerektiğine karar verdi. Şimdi yalnızca

(1) Ari'ler, eski tarihlerde Hint-Ari dilini konuşan, bugünkü Hindistan bölgesinde yaşayan halklardan birine mensup olanlar.

İngilizce veya Nepalce şikayette bulunabiliyoruz. Ayrıca çocukların okulda kendi dillerini öğrenme fırsatı yoktur."

Dilip'e ABD'deki ezilen ulusların da dilleri ve kültürleri üzerinde sistematik bir baskı ve aşağılama uygulandığını söylüyorum. Ve ayrıca ona hükümetin saldırıları karşısında iki dilde eğitim için "Affirmative Action[2]" ve Ethnic Studies[3] " adları altında kitle faaliyeti yürütüldüğünü söylüyorum.

Dilip heyecanla başarılı geçen **Bandh**'a (genel grev) ilişkin konuşuyor. Neden bu eylem çağrısını yapmaya karar verdiklerini anlatıyor:

"Biz mevcut durumu, *Newar*'ların bugünkü yönetim altında kendilerini yönetemeyecekleri ve kendi kaderlerini tayin edemeyecekleri, dillerini, kültürlerini, dinlerini ve geleneklerini yaşatamayacakları biçiminde değerlendiriyoruz. 15 maddelik bir program temelinde Vadi'de *bandh* çağrısı yaptık. Bu 15 talebi hükümete ilettik, buradaki esas amacımız, kendi kendimizi yönetmemize ve kendi kaderimizi tayin etmemize ilişkin onların üzerinde baskı uygulamaktı. Eğer merkezi hükümet *Newar*'ları dışlıyorsa, o zaman *Newar*'ların kendilerini yönetme hakları olmalı. Taleplerden biri de, her dinin eşit olduğu laik bir devlet. Basınımız *bandh*'ı destekleyen değişik parti ve kişilerin adlarını duyurdu. Bunlardan bazıları, NKP (M), Nepal Birleşik Cephesi, NKP (ML), NKP (Mashal), NKP (Merkezi Birlik). Değişik güçler grevi desteklemek için birleştiler. Vadi'deki halkın % 80'i *Newar*.

Greve ilişkin birçok broşür bastırdık ve 100.000 afiş asıldı. Destek almak için kapı kapı dolaştık ve değişik toplulukların önderleri ile görüştük, etkinlikler düzenledik ve bizim önderlerimiz röportaj vb. biçimlerde açıklamalar yaptılar. Başka gruplar, örneğin yerli grupları destek amacıyla mektuplar yayınladılar. Beş yüzün üzerinde insan tutuklandı (belki de daha fazla- çünkü tahmin etmesi biraz zor) üyelerimiz ve aktivistlerimiz afişleme yaparken gözaltına alındılar. Daha başından itibaren devlet terörü vardı ve önderlerimiz yer altına çekilmek zorunda kaldılar. Topluluğumuza yönelik, terör havası estirmek için, çok keyfi tutuklamalar gerçekleştirildi. İnsanlar hala hapisteler."

Dilip'e diğer yerli grupların da grevi destekleyip desteklemediklerini soruyorum ve o da şöyle cevap veriyor:

"Ezilen ulusların örgütlenmeleri arasında kardeşçe ilişkiler var. Bizim görüşümüze göre zafer kazanmak için birleşmemiz lazım. Ve mücadelemizde birbirimize karşılıklı olarak yardımcı oluyoruz. Çünkü kaderimizi kastlara, dinlere veya cemiyetlere bağlamıyoruz, bilakis sınıfa bağlıyoruz. Ezici kastları sınıfsal bir bakış açısıyla ele alıyoruz. Hint-Şovenizmi olarak karşımıza çıkan bir çeşit baskıya karşı çıkmamız gerekiyor. Ama bu şovenizm yerliler arasında da var ve buna karşı da mücadele etmeliyiz. Bazı *Newar*'lar ezen sınıftan yanalar. Biz ezilen sınıfın yanında yer alıyoruz. Şovenizm Hindu-Kastı aracılığı ile uygulanıyor. Ezilenlerle iyi ilişkilerimiz olmalı, ezenlere karşı ise kötü ilişkiler oluşturmalıyız, ezilen etnik grupların içinde olsa bile.

Taleplerimiz büyük destek görüyor ve *bandh* yerli gruplara gidebilmemizin, ve şöy-

(2) Etnik gruplar ve kadınlar üzerindeki baskıyı ortadan kaldırmak için oluşturulan programlar.
(3) Tarih, dil, kültür ve azınlıkları kapsayan eğitim çalışmaları.

le diyebilmemizin yolunu açtı: Bunlar halkın talepleridir ve mücadele etmek zorundayız. Vadi'deki *Newar*'ların taleplerine ilişkin ilk kez bir genel grev yapıldı. Bu tarihi bir olaydı."

7- BATIDA ZEMİNİ HAZIRLAMAK

Batı bölgesine yolculuk, seyahatimin organizasyon anlamında en zor kısmı. Orada halk savaşı çok güçlü ve şimdi seçimlerden dolayı bu bölgedeki durum çok gergin. Gerillaların giderek artan eylemleri var ve baskıyı artırmak, sanki bölgeyi ağır bir örtü altında boğmak istercesine daha fazla sayıda polis gönderiliyor buraya. Hükümet devrimci eylemlerin seçimlerini zora sokmasından o kadar kaygılı ki, her bölgeye yeterli sayıda güvenlik gücü gönderebilmek için seçimleri iki aşamalı gerçekleştiriyor- 3 ve 17 Mayıs-

Tüm "Hassas bölgelerde" -halk savaşının güçlü olduğu yerlerde- seçimler ilk aşamada yapılacak. Bu nedenle seçimlerden önce batıya gitmem riskli görünüyordu. Ama oradaki yoldaşlar, beni sabırsızlıkla bekledikleri, gereken önlemleri alabileceklerini düşündükleri yönünde bir mesaj gönderdiler.

Amerika'dayken "*Bir Dünya*" dergisi ve "*Worker*" (*İşçi*) gazetesi Nepal'deki devrime ilişkin iki önemli bilgi kaynağıydı. Her seferinde, gerillalar ve hükümet güçleri arasındaki çatışma haberlerini okuduğumda, yerlerini atlasımda arıyordum. Üç yıl boyunca parmaklarım çatışmaların olduğu bölgelerde dolaştı ve en sık olarak da Rolpa ve Rukum bölgelerinin üzerine kondu. Bu nedenle yolculuğumun bu bölümüne çok seviniyorum.

Batıya yolculuğa çıkacağım gün yoldaşlar benim ve tercümanın Pravat için bir veda eğlencesi düzenliyorlar. Her biri sırayla alnına kırmızı, geleneksel Nepal *tikka*'sı yapıyor. Daha sonra bana bir sürü çok güzel hediye veriyorlar, bunların içinde tutsakların yaptığı ve kumaşına orak çekiç sembolü işlenmiş olan geleneksel bir Nepal şapkası da var. Yemek olarak tuzsuz beyaz peynir (veya bir çeşit ekşimiş sütün üst tabakasında oluşan peynirsi kısım, çökelek vb.) veriyorlar. Bana söylendiğine göre, bu geleneksel olarak yola çıkanlara verilirmiş, güç versin diye.

Solyan bölgesine geliyoruz ve batıda ilk gecemizi geçireceğimiz, Rolpa'da bir köye, hedefimize varabilmemiz için önümüzde daha dört saat var. Sabahın aydınlığında ve serinliğinde yürümek çok güzel. Şu an Halk Savaşının hücum merkezine ulaşmamız için yalnızca saatler var.

Saat 9:18'de Solyan sınırını geçiyoruz. Ülkenin başka bir bölgesinden gelen ve hiçbir zaman batıda bulunmayan Pravat'a bakıyorum ve onun da heyecanla yüzünün parladığını görüyorum. Ona diyorum ki: "Üç yıldır Rolpa'ya dair okuyorum ve şimdi buradayım!" Bunun üzerine O da diyor ki: "Ben de! Ben de aynı şeyleri hissediyorum. Bölgemizdeyken hep bir gözümüz, Rolpa'da neler olduğunu takip ediyordu. Ve şimdi yüreğim burada olmanın sevinciyle dolu!"

Batıda düşmanla savaşmak

Rolpa'daki ilk günümüzde, Merkez Komite üyesi ve partinin siyasi bürosunda olan bir yoldaşla iki gün sürecek bir buluşma gerçekleştiriyoruz. Kendisi Rolpa/Rukum/Jarjarkot bölgelerinde faaliyet yürütüyor ve Partinin bir belgesinde okuduklarım (*Kazanılacak Dünya*'da yayınlandı) onun söylediklerinde ete kemiğe bürünüyor. Orada, silah-

lı mücadelenin hedefinin "şu çelişkileri çözmekte yattığı söyleniyor: feodalizm ve Nepal halkı arasındaki çelişkiler; emperyalizm (özellikle de Hint yayılmacılığı) ve Nepal halkı arasındaki çelişkiler; Komprador- ve bürokratik-kapitalizm ve Nepal halkı arasındaki çelişkiler; ve yanısıra feodal, komprador ve bürokratik-kapitalist sınıfların karışımı olan ülkedeki gericilerle- Hint yayılmacılığının desteklediği- Nepal halkı arasındaki çelişkiler." Yoldaş, Nepal'deki ekonomik ve siyasi durumun arka planına ilişkin bilgiler vererek başlıyor:

"Batı bölgesi ekonomik ve toplumsal olarak feodal bir karaktere sahip. Kapitalizm oraya yalnızca çok az ve çok yavaş bir gelişme götürüyor. Birçok toplumsal çelişki olmasına karşın, feodalizm en büyük sorun. Ekonomik ve siyasal olarak burada hakim olan sömürü biçimi feodalizm. Baş çelişki halk ve tefeciler arasındakidir. Tefeciler aynı zamanda toplumun sosyal, politik ve dini öncüleridir. Savaşın başlangıcından önce iktidar tefecilerin elindeydi. Bu çelişki cüzi olarak değişti, ama tümden değil."

Ülkenin bu kısmında, Nepal'in büyük bölümünde olduğu gibi büyük toprak sahipleri yoktur. Köylülerin çoğu ektikleri toprakların sahibi. Ancak genel olarak küçücük parsellerinde ektikleri ailelerini geçindirmeye yetmiyor. Sürekli, ya rüşvetçi bir memurun, ya da sınırsız faiz isteyen bir kredi- "köpekbalığının" bir yolunu bulup topraklarını ellerinden alacağı korkusuyla, yoksulluktan tamamen çaresizliğe itilme tehdidi ile karşı karşıyalar. Köylüler ayakta kalmakta zorlandıklarından ve sürekli iflasın eşiğinde olduklarından, sık sık borç almak zorunda kalıyorlar. Bir köylünün bazen kötü hava koşullarından dolayı alacağını umduğu ekini bozulduğunda yeni ekinlik tahıl için, bir oğlu ya da bir kızı evleneceği zaman, veya aileden birinin ilaca ihtiyacı olduğunda küçük bir borca ihtiyacı oluyor. Paragöz bir tefeci bu küçük borç için yıllık % 60-120 faiz istiyor; bu da çoğu zaman köylünün bu borcu ödeyemeyeceği anlamına geliyor.

Bu tefeciler ülkedeki baskıcı feodal-sosyal ilişkilerin uygulanmasında büyük bir rol oynuyorlar. Onlar genelde köyün "büyükbaş hayvanları", ya hükümet memurlarıyla ya da polisle ilişkileri oluyor, ve genel olarak halka karşı efendi rolü oynuyorlar ve onlara çeşitli tarz ve yöntemlerle kötü muamele ediyorlar. Halk, kendilerini sürekli soydukları için tefecileri genel olarak "yalancı ve dolandırıcı" olarak adlandırıyor. Nepal'deki seyahatim sırasında sürekli bu "yalancı ve dolandırıcıların" halkı nasıl ezdiğini duyuyorum. Örneğin: bir köylü 1000 Rupi kredi alıyor ve tefeci senede ona 3 bin Rupi verdiğini yazıyor. Eğer tefeci parasını geri alamazsa, köylünün ya toprağına, ya da hayvanlarına el koyuyor. Sonuç ise, bazı köylülerin, borç koşullarından dolayı bir tefeciye ücretsiz çalışmak zorunda kalması olabiliyor. Ya da bir köylü borcunu ödeyemediği için en sonunda neredeyse bir tefecinin malına dönüşebiliyor. Tüm bu nedenlerden dolayı ülkedeki tefeciler halk savaşının önemli bir hedef tahtasını oluşturuyorlar."

Yoldaş, daha eski dönemlerde *panchayat* sisteminde de ezenlerin saflarında yer alan tefecilerin, nasıl yeni sistemde de ezen taraf olduklarını tanımlıyor:

"1991'de çok partili sisteme geçilince tefeciler halkı ezmek için bölgelerdeki yöneticilerle (polis, memur) ittifaka girdiler. Tefeciler evvelden *panchas*'lardı -monarşik *panchayat* sisteminin parçası. Daha sonra hakim Nepal Kongresi'ne girdiler, bazıları

ise RPP (Rachtiya Prajatantra Partisi), BML (Birleşik ML) gibi gerici partilere katıldılar. Kitleler ciddi bir siyasi değişim olmadığını görebiliyordu. Birçok öğrenci, öğretmen ve başkaları çok partili sistemden memnun değillerdi ve entelektüeller de bir değişim olmadığını görüyordu. Parti de bunu gördü ve halk savaşının zorunluluğuna dikkat çekti. Ve bu durum genç neslin ve diğer insanların gerçeği görmesine yaradı ve onların isyan etmesinin zeminini hazırladı.

Gençler devrimci bir parti arayışındaydılar; hangi partinin halkın sorunlarına çözüm yolu göstereceğini öğrenmek istiyorlardı. Ve parti bu durumu tahlil etti ve genç nesle devrimci bir program çıkardı. Partinin ve genç neslin ortak çıkarları birleştirildi. Bu özellikle de Rukum, Rolpa ve Jarjarkot'ta gerçekleşti. Çok partili sisteme geçişle yaşanan iktidar değişikliğinde parti devrimci çizgide kalmayı başardı -ve revizyonist veya gerici düşüncelerin çizgisine kaymadı.

1990-91 döneminden (hükümetin çok partili sisteme geçtiği dönem) halk savaşının başlamasına kadarki süreçte parti ve tefeciler arasındaki çelişki uç noktaya vardı ve tefecilere yönelik birçok şiddet eylemi gerçekleştirildi. Mesela Polpa ve Rukum'da daha önce *pancha* olan ve daha sonra ise Nepal Kongresi üyeliği yapan bir adamın olayı var. İnsanlar onun kötü olduğunu söylüyordu, parti de onun kötü olduğunu söylüyordu. Bundan dolayı Parti bu tefeciyi kaçırmak için bir eylem gerçekleştirdi. İnsanlar adamın yüzünü boyadı, onu aşağılamak için ayakkabılarını boynuna astı (bir tür 'ayakkabı çelengi') ve onu dövdüler. Bu eylem, bu tefecinin suçunu teşhir etti ve yalancıların, dolandırıcıların ve tefecilerin halkı nasıl siyası ve sosyal olarak sömürdüğünü gösterdi. Bu eylem kitleler arasında sevinç yarattı ve partiyi ve devrimci çizgiyi desteklemeye başladılar. Parti aynı zamanda kitle örgütlenmelerinde de faaliyet sürdürüyordu. Böylece parti bu bölgede çok güçlü hale geldi -kitle desteği ve çok sayıda sempatizanla.

Tefecilerin askeri yoktur, ama onlar bölgedeki düşmanlardır. Bu eylemin ardından tefeciler polise gittiler ve koruma istediler. Hükümete, polis koruması olmadan köylerde kalmalarının tehlikeli olduğunu söylediler. Tefecileri Nepal Kongresi ve Nepal Kongresi hükümeti kurtardı -bir de bilindiği gibi, her türden baskıyı hem destekleyen, hem de uygulayan insanlar hakkında yalan şikayetlerde bulunan BML (Birleşik ML) ve RPP. Bu partiler halka karşı ajanlık da yapıyorlardı.

Parti bu duruma karşı koyabilmek için sınıf savaşımını şiddetlendirmeye karar verdi, özellikle de kırsalda. Birçok genç yoldaşa dava açıldığı durumlarda, parti mahkemeye çıkılmamasını kararlaştırdı, bunun yerine bu insanlar yer altına çekildiler. İnsanları tefecilerin, hükümetin ve değişik gerici ve revizyonist partilerin rollerine ilişkin aydınlattık. Kitle örgütleri, ajanlara ve polise karşı çıkmak ve onları teşhir etmek için harekete geçirildi. İllegal çalışmak üzere hazırlığımızı yaptık. Bunlar halk savaşının başlatılması hazırlıklarıydı. Bu bölgedeki durum, özellikle de Rolpa'daki, partinin Şubat 1996'da halk savaşını başlatmasındaki ana faktördü.

Parti bu bölgedeki çalışmayı bir model olarak ele alıyordu -diğer bölgelerin nasıl gelişebileceğine dair bir örnek. Savaşın başlamasından önceki eylemlerin hiçbiri silahlı değildi, ama düşmana dayak atılıyordu. Ve bu dönemde bir tefeciye ait bir pirinç de-

girinenini basmak için bomba kullanılan bir vaka oldu. Tüm bu çalışmalar savaşın hazırlığının bir parçasıydı. İnsanlar bu bölgedeki başarıyı görebiliyorlardı, sınıf mücadelesini ve silahlı mücadeleyi yürütmenin yolunu ve olanağını da. Savaşa başlamak için bir yıllık bir hazırlık süreci belirlendi."

Sija-Kampanyası

Bu yoldaşla konuşurken, Mao Tsedung tarafından geliştirilen devrimci *yöntemlerin* Nepal'deki parti tarafından bilinçli ve kararlı bir şekilde hayata geçirildiğini fark ediyorum. Mao'nun *Kızıl Kitabı*'nda "Halk Savaşı" ile ilgili bölümdeki ilk alıntı şöyle: "Devrimci mücadele, kitlelerin mücadelesidir; o yalnızca kitleler harekete geçirilerek, kitlelere dayanılarak yürütülebilir." Tüm Nepal'i gezerken ve parti önderleri, gerillalar ve kitlelerle konuşurken hep bunu aklıma getirdim. Hükümet bu devrimi, kitlelerin korkutulduğu ve zor durumda bırakıldığı bir savaş olarak yansıtmaya çalışıyor. Medya, halk ordusunun köylüleri tehdit ettiği ve halk ordusunu barındırmaya zorladığı yönünde haber yapıyor. Onlar, halk ordusunun "teröristlerden" oluşan küçük bir çete olduğu ve köylüler arasında destek bulamadığı görüşünü yaymaya çalışıyorlar. Ancak nereye gidersem gideyim, gözlerimle ve kulaklarımla çok farklı bir hikayeye tanık oluyorum.

Uzaklardaki dağlarda, bir aşağı bir yukarı dolaşarak çok uzun saatler geçiriyoruz ve yolda köylüler gerillaları selamlamak için hep dışarı çıkıyorlar. Yollarda köylüler bize bilgi veriyorlar -mesela yakınlarda polis veya başka düşman var mı diye. Suyumuz bittiğinde, köylüler ta dağın tepesine kadar taşıyarak getirdikleri sularını seve seve bizimle paylaşıyorlar. Ve gece yarısı ya da bazen güneşin doğmasına birkaç saat kala bir kapıyı çaldığımızda ve uyku sersemi bir köylü kapıyı açtığında, gelenin halk ordusu olduğunu gördüğünde, hemen içeri alınıyoruz ve yemek ve dinlenecek yer veriliyor. Bunların hepsinin halk savaşının köylüler arasında köklerinin olmasından kaynaklı olduğunu farkındayım -bu kitlelerin bir savaşı. Bunu, batıda yürütülen bazı kampanyaları öğrendiğimde daha da çok bilince çıkardım.

Savaşa hazırlık yılı içerisinde Partinin batının başlıca bölgelerinde hayata geçirdiği kampanyalar çok titizce düşünülmüş, çok iyi planlanmış ve esnek bir tarzda yürütülmüştü. Bunlar aynı zamanda tam Maoist bir tarzdaydı; kitlelere dayanıyordu. Zaafları aşmak için, güçlü yanı harekete geçiriyordu, merkeziyetçiliği ademi merkeziyetçilikle birleştiriyor ve kitleleri, iktidarı silahlı mücadeleyle ele geçirmeyi ve ardından yeni bir toplum kurmayı hedefleyen stratejik ve özgürlükçü bir düşünceyle donatıyordu (silahlandırıyordu). Önder yoldaş bana, bu kampanyaların nasıl silahlı mücadelenin başlangıcı için bir temel oluşturduğunu anlattı:

"Bu bölgedeki siyasi hazırlıklar, iyi hazırlanmış kampanyalar aracılığı ile gerçekleştirildi. Kampanyalardan birinin amacı, Rolpa/Rukum/Jarjarkot bölgesindeki güçlerin, buna MK üyeleri ve batı bölgesindeki önderlikler ve birkaç yerel önderlik de dahil olmak üzere, burada yoğunlaşmalarını sağlamaktı. Birkaç kültür birimi ve ayrıca da GKB (Genç Komünistler Birliği) ana mıntıkada yoğunlaştı. GKB yeni parti üyelerinin

eğitimi için çalışıyor. Başlıca görevlerinden biri de, kitle örgütlerinde çalışmak ve insanları halk ordusuna ve partiye çekmek.

Bu yoğunlaştırılmış güçler küçük gruplara ayrıldı ve bu mıntıkadaki değişik bölgelere gitmek üzere harekete geçti. Parti üyelerinden ve kitle örgütü önderlerinden oluşan bu gruplar öncelikle Rolpa ve Rukum'a yöneldiler. Küçük grupların görevi, kitleleri örgütlemek, parti çizgisinin propagandasını yapmak ve Marksizm-Leninizm-Maoizm üzerine seminerler vermekti, ama aynı zamanda kitlelerle birlikte üretimde yer almak. Bazıları açık çalışırken, bazı gruplar yer altına çekildiler.

İki tarz program başlatıldı. Güçlerin yoğunlaştırılması ile ilgili birinci kampanya batı bölgesinde bir buçuk ayda bitirildi. Bu ana mıntıkada neler yapıldığını öğrenmek için, parti üyeleri, kültürel alan önderleri ve kitle örgütü önderleri geldiler. Daha sonra bu güçler iki-üç ay sonra değişik bölgelere gönderilerek dağıtıldılar. Gelişmeye dönük çalışmada yardımcı olmak için başka parti üyeleri de geldi bölgeye. Partinin bölgedeki tüm faaliyeti -örgütsel, siyasi ve ideolojik- bu süreçte güçlendi.

İkinci kampanya yalnızca Rolpa ve Rukum'da sürdürülen bir 'dostluk kampanyasıydı'. Seçilmiş birkaç yoldaş ve kültür birimi, Rolpa'dan Rukum'a gitti. Yine seçilmiş birkaç yoldaş ve kültür birimi Rukum'dan Rolpa'ya gitti. Bu bir aylık bir programdı. Üretim ve inşa birimleri de bu kampanyada yer aldılar.

Bu programın amacı, kitleleri uyandırmak ve onların siyasi bilincini yükseltmekti. Bu öncü birlikler kitlelerle birlikte yol ve köprü inşaatında, tarlalarda çalıştılar. Bu çalışmalarda bine yakın insan yer alıyordu. Bu tür programlar batının komutası altında olan diğer bölgelerde de hayata geçirildi. Bu kampanya, halkı siyasi olarak eğitmeye ve örgütlemeye yarıyor ve ekonomik üretimi geliştirmeyi ve ekonomik büyümeyi teşvik ediyordu. Buna okul, tuvalet ve çeşme yapımı da dahil. Bunun adına "Halk için çözümler" kampanyası denildi. Rolpa ve Rukum arasındaki değiş tokuş, insanların deneyimlerini birbirlerine aktarmalarını ve karşılıklı dayanışmayı kavramalarını sağladı.

Tüm bu Merkezileşme/Dostluk/Halk için çözümler kampanyalarına iki büyük dağ olan, Rukum Himalayasındaki *Sisne* ve Rolpa'daki *Jaljala*'ya atfen *Sija* harekatı adı verildi. Bu *Sija* Kampanyası (kesintilerle) bir yıl sürdü.

Hemen savaş başlamadan önce, ekimden kasıma kadar, hükümet büyük bir baskı kampanyası başlattı- özellikle de Rolpa'da, ama aynı zamanda Rukum'da da Romeo adı verilen bir operasyon. Bu, hükümetin *Sija* kampanyasının yarattığı gelişmeye cevabıydı.

Yerel Parti inisiyatifi Ekim 1995 başlarında Rolpa'nın köylerinden birinde bir kültürel etkinlik düzenledi. NK (Nepal Kongresi), RPP ve BML etkinliğe gitmek ve orayı basmak için 50-60 kişilik bir grup örgütlüyorlar. Etkinlikte yaklaşık bin insan vardı, bizler ve onlar arasında çatışmalar yaşandı. Hükümet o zamanlar halk savaşının nerede ve ne zaman başlayacağını merak ediyordu. Ve bu etkinlik belki halk savaşının başlamasının sinyalini verir diye düşünüyordu. Bundan dolayı, gözdağı vermek amaçlı bu Romeo operasyonunu başlattılar.

Çatışmada yaralanan gericiler ağlayarak hükümete gittiler ve bir şeyler yapılmasını

Batı Nepal Rolpha Bölgesi'nde Halk Ordusu gerillaları, 1999

istediler. Bu süreçte hükümetin eylemlerini tüm ülkede siyasi olarak teşhir ettik. Hükümet bu operasyon sırasında bine yakın insanı tutukladı, işkence yaptı, kadınlara tecavüz etti, evleri bastı ve yağmaladı. O zamanlar hükümet legal örgütlenmelerin önderlerinin peşinde değildi, bilakis aktivistlerin ve sempatizanların peşindeydi. Hükümet sonunda bunun halk savaşının başlangıcı olmadığını anladı. Ve hükümet Romeo operasyonu sırasında işlediği suçlardan dolayı teşhir oldu. Bunun ardından hükümet geçici olarak kendini geri çekti. Mao'nun dediği gibi, kendi ayaklarının üzerine düşürmek üzere bir taş kaldırmışlardı. Halk savaşının başlama güzergahında bu çok önemli bir gelişmeydi.

Bu süre içerisinde parti halk savaşını başlatmak için kendi içindeki hazırlığını yapmıştı. Ve Romeo operasyonu 13 Şubat 1996'da, bu subjektif durumla örtüşen objektif durumu yaratmıştı. Halk savaşı Romeo operasyonu olmadan da başlatılırdı. Ama hükümetin baskı kampanyası iyi koşullar yaratmıştı ve bir fırsat sunmuştu. Romeo baskısından sonra, Rolpa bölgesi anakenti Libang'da bir kitle toplantısı gerçekleştirdik. Partinin, çok yakında halk savaşının başlayacağını ilan ettiği toplantıya 10-15 bin kişi katıldı. Ve aynı şekilde aralık ayında da ülkenin her yerinde 20-25 benzer toplantılar yapıldı."

Daha sonra yoldaş silahlı mücadeleyi nasıl başlattıklarını anlatmaya başlıyor ve ben batıda halk savaşının nasıl başladığını duyabilmenin heyecanıyla öne doğru eğiliyorum.

8-BATIDA SAVAŞARAK, SAVAŞMAYI ÖĞRENMEK

Batı bölgesindeki ikinci gecem dinlendirici bir uykuyla geçti. Vücudum yoğun bir sürece hazırlanması gerektiğini anlamış gibi. Artık haftalar boyu halk ordusuyla birlikte yolda olacağım, halk savaşının hücum merkezinde. Şu an Rolpa'dayız, son zamanlarda birçok gerilla eyleminin gerçekleştiği yerde. Yoldaşlar beni, polisin intikam almak isteyebileceğinden dolayı, dikkatli olmamız noktasında uyarıyorlar.

Hükümet yaklaşan seçimlerden dolayı, ülkenin bu bölgesinde yoğunlaşıyor. Bu nedenle, bu bölgeye girip çıkmak her zamankinden daha tehlikeli. Ama bu yolculuğun en riskli kısmını -bölgeye giriş çıkış- atlattım. Ancak tehlike hala devam ediyor, ama polis bu bölgeye girmeye korkuyor, yerel gericilerin ve ispiyoncuların da birçoğu çekip gitmiş. Halk savaşının en büyük gelişme kaydettiği bu bölgede, devrimin karşı karşıya kaldığı temel sorunlara ilişkin ilk elden bilgi alabileceğim.

Erkenden kalkıyorum ve MK siyasi bürodan yoldaşla yaptığımız söyleşinin ikinci günü için hazırlanıyorum. Gelecek haftalarda benim için olağan hale gelecek olan bir sabah rutinine başlıyorum. Horozlar güneş henüz karanlık gökyüzünü solgun bir ışıkla kaplamaya başladığı sırada uyandırıyorlar beni. İnsan bu saatlerde sabahtan çok geceymiş gibi hissediyor. Ateş çoktan yakılmış ve tencerelerde sular kaynıyor bile. Bir yoldaş, yataktan çıkıp, oturmamı sağlayan, bir fincan sıcak sütlü çay getiriyor. Sıcak fincan sabahın hissedilir serinliğinde iyi geliyor. Çay uykumu açarken, dün öğrendiğim biçimiyle, halk savaşının burada nasıl başlamış olduğunu düşünüyorum. Partinin burada, silahlı mücadeleyi başlatma hazırlığı içerisinde, savaşa önderlik etmek ve halk kitleleriyle bağını derinleştirmek için nasıl yoğunlaştığı beni çok etkiliyor.

Nepal'e gelmeden önce, üçüncü dünyadaki yoksul insanların yaşamına dair düşüncelerim, kitaplardan, televizyondan ve konuşmalardan edindiğim kadardı. Ama şimdi Nepal'in bölgelerini gezdikçe, köylülerin emperyalist hakimiyet ve yarı feodal koşullar altında nasıl ezildiklerini kendi gözlerimle görüyorum. Nereye gitsem, buradaki ekonomik ve toplumsal koşulların yabancı güçlere ne kadar bağımlı olduğuna ve onlar tarafından nasıl geri bırakıldığına ve yozlaştırıldığına dair deliller ilişiyor gözüme; yolculuk ettiğimiz "made in India" otobüslerden, ABD denetimindeki yardım organizasyonlarına, batı ve Hint müziğinin ve filmlerinin hakimiyetine kadar.

Şimdi Nepal' in en uzak ve en yoksul bölgelerinden birine geliyoruz. Köylülerin yaşamıyla ilgili şimdi daha fazla bilgi alacak olmanın heyecanındayım; yaşamaya zor yetecek koşullarda sürekli ayakta kalma mücadelesi vermek ve daima yaşamı tehdit eden açlık ve yoksulluk sınırında yaşamak.

Buradaki günlük yaşamın gidişatını mevsim değişiklikleri belirliyor. Sürekli, toprağın yetişmekte olan çocuklara yetecek kadar besin verme cömertliğinde bulunup bulunmayacağının belirsizliği var. Hava dost ya da düşman olabiliyor. Bir kuraklık faciaya neden olabilir. Çok fazla yağmur ekini ziyan edebilir. Ancak doğa daima bir hasım olmasına karşın, bu köylülerin en büyük düşmanı değil. Nepal, yabancı güçlerin hakimiyeti altında olan, yarı feodal, yarı sömürge bir ülke, ve daha iyi bir yaşamın önündeki en büyük engel, çıkarcı sınıf ilişkilerindeki acımasızlık.

Üçüncü dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi, Nepal'deki devrim de, yolunun üzerinde duran "üç dağ" ile karşı karşıya, devrimci halk, özgürleşebilmek için, emperyalizme bağımlı olan ve ona hizmet eden bürokratik-kapitalist sınıfı ve devlet sistemini devirmek; ülkedeki yarı feodalizmin kökünü kazımak ve emperyalizmi kovmak zorunda. Nepal nüfusunun % 90'ı kırsal alanda yaşıyor ve "*toprak sorunu*" bu 'üç dağa' karşı savaşırken merkezi bir rol oynuyor. Nepal'deki toprağa gelince, bunda büyük eşitsizlik hakim. Başkalarının toprağını işleyen köylüler var. Terai'de -Hint sınırı boyunca uzanan düz coğrafyanın batı şeridi- birçok köylü büyük toprak sahiplerine ait toprakları işliyor. Ülkenin geri kalan bölümünü oluşturan dağlık bölgelerde, yoksul köylüler kendi topraklarını ekip biçiyorlar. Ama bu çok küçük ve yetersiz arazilerden ailelerini geçindirebilmek için mücadele vermek zorundalar. Sürekli topraklarını tefecilere ve dolandırıcılara kaptırmanın korkusunu yaşıyorlar. Duyduğum hüzünlü öykülerin çoğu, "yeterli toprağı" olmama ve "tefecilere fazla borçlanma" üzerine.

NKP (M) tarafından uygulanan yeni demokratik devrimin Maoist konseptini büyük bir ilgiyle incelemek isterdim. Böyle bir devrimde, köylülerin "her çiftçiye kendi tarlası" talebi, ülkedeki eşitsizliklere güçlü bir darbe indirir. Proletaryanın, top yekun kurtuluş ideolojisi ile yürüttüğü bu devrim, köylülüğü esas güç olarak harekete geçiriyor. Maoist bir halk savaşı açısından, toprak sorununa devrimci çözüm, emperyalizmden kopuşun zorunlu bir parçasıdır ve ikinci etap olan sosyalist devrime dolaysız geçişin hazırlığıdır.

Dip Bahadur Singha'nın öyküsü

Kahvaltıdan sonra, Rolpa, Rukum ve Jarjarkot bölgesinden sorumlu yoldaşla yaptığımız söyleşinin ikinci gününe başlıyoruz. Bugün bana, halk savaşının bu bölgede nasıl başladığı ve son üç yılda nasıl geliştiğine ilişkin genel bir bakış sunacak. Silahlı mücadelenin başlamasından sonra gerçekleştirilen ilk eylemlerden birinin öyküsüyle başlıyor:

"Savaşın başlangıç aşamasında çeşitli siyaset/eylem biçimleri yürüttük: gerilla eylemleri, sabotajlar, propaganda ve imha. İki polis karakoluna yapılan saldırıyla başladık. Bunlardan biri Rolpa, Holeri'deydi. Diğeri ise Rukum, Radi'de. Her iki karakolda da 7-9 polis vardı ve bunlar gece, aynı saatte basıldı. Holeri'deki çatışma iki saat sürdü. Sonra ise polisler dışarı çıkmadı ve bizim de cephanemiz bitmişti, yani geri çekilmemiz gerekiyordu. Radi'de polisler hemen teslim oldular ve biz onların belgelerini aldık ve yaktık. İki gün sonra Jarjarkot'ta büyük bir tefeciye, eski gerici *panchayat* hükümetinin bakan yardımcılarından Dip Bahadur Singha'ya bir saldırı düzenledik.

Dip Bahadur Singha'nın çok parası vardı; bir çukura gömdüğü, yedi büyük su kazanını dolduracak kadar demir para. Döşemenin altında yedi kazan daha para gömülüydü ve balçıkla sıvalı kalın bir duvarın arkasında da ayrıca başka şeyler de saklıydı. Birçok erkek kardeşi vardı ve bunlar onların ortak malıydı. Onlara paralarını onların yerine saklayacağını söylemişti, ama hedefi tüm paralara el koymaktı. Singha halk savaşının hedef tahtalarından biri oldu ve kardeşlerinden biri partiye giderek, eylemi ya-

parken işimize yarayan bilgileri verdi. İnsanlar eve gittiklerinde Singha evde yoktu, yalnızca yaşlı annesi vardı. İnsanlar kazanları çıkardılar, ama hepsi boştu. Ama evin başka yerlerinde bulunan paralara el kondu. Singha'nın kardeşlerinden bazıları hala partiyi destekliyorlar ve şimdi Katmandu'da oturan Singha'dan intikam almak istiyorlar."

Yoldaş için Singha'dan bahsetmek çok önemli, çünkü bu öykü, halk savaşının tefecileri nasıl hedef tahtası yaptığına dair tipik bir örnek. Onlar, köylüleri acımasızca suistimal eden ve bir çoğunu korkunç açlığa, perişan giysilere ve sınırsız borca mahkum eden, yalancı ve dolandırıcılar. Yoldaş devam ediyor:

"Sana, Singha'nın tüm parasını nasıl köylüleri soyarak elde ettiğine dair bir örnek vereyim. O, köydeki büyük bir hayvandı. Günün birinde köylülerden birinin küçük arazisindeki darı ekiminin iyi gittiğini gördü. Köylüye, iki kilogram darıyı kendisi için tohumluk olarak ayırmasını emretti. Köylü darıyı Singha için ayırdı, ama kendisi için tohumluk kalmamıştı, bunun üzerine Singha'ya o iki kiloyu yeni ekin için kullanabilir miyim diye sordu. Singha onayladı ve köylü tohumu ekti. Ekin zamanı geldiğinde Singha geldi ve ekinin kendisine ait olduğunu söyledi. Ekinin toplam değeri 8 bin Rupien ediyordu ve Singha köylüden bu miktarı kendisine ödemesini istedi. Köylünün parası yoktu, bunun üzerine Singha köylünün mandasını aldı. Güçlerimiz Singhanın evine girdiklerinde 800 bin Rupien değerinde sahte borç senedi buldular. Hepsine el konuldu ve yakıldı. Sonrasında ise, Singha tarafından baskı altında tutulan iki-üç köyün ahalisi partiyi kendilerini ezenlere karşı verilen mücadelenin önderi olarak kabul ettiler ve şimdi devrimin en sağlam destekçisiler."

Savaşarak öğrenmek

Halk savaşı daha başından itibaren, silahlı mücadelenin başlangıcı ve bunu takip eden yoğunlaşma, genişleme ve derinleşme aşamaları için bir plan geliştiren NKP (M) MK'sının güçlü önderliği altındaydı. Yoldaş bana bu planların, batı bölgesinin bu kesiminde nasıl hayata geçirildiğini anlatıyor:

"Savaşın başlamasından sonraki ilk günlerde yoğun olarak sabotaj ve propagandaya dönük eylemler gerçekleştirildi. Daha sonra biz bu eylemleri halk arasında propaganda malzemesi yaptık. Bu harekat başka eylem yapmaksızın iki-üç ay sürdü. Savaşa başlama ilk planımızdı. İkinci plan savaşın başlamasından altı ay sonra başladı. Bu dönemde bir birlik oluşturuldu. Savaşın başlama aşamasında "savaş birlikleri" hep vardı. İkinci plan döneminde üç bölgede (herbiri 7-9 kişilik) 32 birlik oluşturuldu. Bu birlikler başlangıçta nicel olmaktan çok nitel gelişme olarak değerlendirildi (askeri eğitim açısından) ve yalnızca el yapımı silahlarla donanmışlardı. Gerillalar eğitildikten sonra, ana hedef bu bölgeyi -polise karşı konulan ve bu grubun yaptığı çeşitli eylemlerle polisin sıkıştırıldığı bölge- gerilla mıntıkası yapmak oldu. Bazen bir grubun yaşadığı köye polis geldiğinde, birlik çekilmek zorunda kalıyordu. Ancak polis gidince birlik geri dönüyor ve köy yine halk ordusunun siyasi ve askeri denetimi altına giriyordu.

İkinci plan sırasında, polise tuzak kurularak birçok saldırı gerçekleştirildi. Gelişme

küçükten, büyük eyleme doğru gerçekleşiyordu. Birçok polis karakoluna saldırı düzenlendi ve polisin geçtiği yollara mayın döşendi. Bazıları başarılı oldu, bazıları ise deneyim eksikliğinden kaynaklı başarısız. Savaşarak savaşmayı öğreniyorduk. Planımızın başarısı, ikinci planda çok sayıda (20-30) polisin öldürülmesiydi, halktan hiç kayıp verilmedi. Tefecilerin sahte senetlerine el koyma, ticaret bankasını tahrip etme ve borç senetlerine el koyma gibi birçok sabotaj eylemi gerçekleştirildi. 30-40 ajan, tefeci, dolandırıcı ve tecavüzcü saf dışı edildi. Bunun üzerine hükümet yoğun ve keyfi bir saldırıya geçti; tutuklamalar, cinayetler, tecavüzler, kundaklamalar, evlerin yakılması vb. şeyler yaşandı. Hükümet bir yıllık ikinci plan boyunca 150'den fazla insanı öldürdü ve halka karşı birçok keyfi davalar açtı. O dönemde hükümetin suçlarını teşhir ettik ve halkı siyasi olarak aydınlattık. İnsan hakları savunucuları da buraya geldiler ve hükümetin yaptıklarını teşhir ettiler. Bu teşhirlerden dolayı hükümet geçici olarak geri çekilmek zorunda kaldı.

Bu süreçte askeri yeteneklerimizin yetersiz olduğu ve geliştirmek zorunda olduğumuz gerçeğini gördük. Savaşın koşullarına uyması için, yer altı faaliyeti açısından çalışma tarzımızı da iyileştirmek durumundaydık. Çalışma tarzımız savaş başlangıcından önceki dönemdeki gibi kalmıştı, bu da hükümetin insanları esir almasını ve öldürmesini kolaylaştırıyordu. İkinci planın son bölümü bölge seçimlerinin boykot edilmesiydi, ve bu mıntıkadaki 50 KGK (Köy Geliştirme Komitesi)'nin temsilcisi yoktu ve bir çoğu ise kısmen temsil ediliyordu.

Üçüncü plan savaşın başlamasından 18 ay sonra başlatıldı. Onun hedefi askeri gücümüzü ve vuruş gücümüzü geliştirmekti, ayrıca gerilla mıntıkasındaki gelişmenin hızlandırılması gerektiğini anlamıştık. Bir askeri eğitim programı başlattık ve üç kaynaktan silah ve cephane temin ettik; imal etme, satın alma ve el koyma. Üçüncü planda vuruş gücümüz arttı ve daha fazla askeri eylem gerçekleştirildi. Kitle hareketleri/örgütlülükleri giderek güçlendi ve halkın içinde siyasi faaliyet yürüttüler. Ayrıca yol, köprü, kanal inşaatlarında, şehit anıt mezarı yapımında, üretimde çalışıyorduk ve şehit ailelerine yardım ediyorduk. Bu mıntıkada sadece birkaç büyük toprak sahibi var, ancak sahipleri giden bazı arazilere el konuldu ve bunları şimdi köylüler işliyor.

Bu mıntıkada kitle örgütlenmelerinin çalışmaları da dahil esas olarak yeraltında faaliyet sürdürülüyor. Ancak polis bölgede olmadığı zamanlar, yine açık görüşmeler, bir yerden bir yere gitmeler, kültürel etkinlikler vb. şeyler oluyor. Savaşın ikinci yıldönümünde kitlelerin katılımı oldukça iyiydi. Halk savaşının ikinci yılını kutlamak için bir aylık bir kampanya düzenlendi. Kampanyanın zaman dağılımı şöyleydi: İlk hafta propaganda, ikinci hafta yürüyüşler ve tartışmalar (eleştiri ve özeleştiriyi de kapsayan) üçüncü hafta üretim ve inşaat çalışmalarına kitlesel katılım ve dördüncü hafta halk savaşının geçmiş döneminin değerlendirilmesi (birinci yıldan itibaren). Büyük bir kutlama düzenlendi; şehit ailelerine hediyeler verildi ve ana ve bölge karargahtakilere güzel yemekler yapıldı. Bu yıldönümü kutlamasında birçok başarılı askeri eylem de gerçekleştirildi ve birkaç tüfek ele geçirildi.

Tanrıların ve kraliyet ailelerinin unvanlarıyla anılan yerler ve mülkiyetler var. Bun-

lara "*guthi*" deniyor. Örneğin ekinin bir kısmı bölgedeki tapınağa veriliyor. Bu bölgede Swargadwari olarak adlandırılan dini bir yer var ve köylülerin işlediği ve ekinlerinin % 50'sini tapınağa vermek zorunda oldukları arazi bu yere ait. Papazlar bu ürünleri kendi mülkiyetlerine alıyorlardı ve bundan büyük vurgun yapmışlardı. Bunun üzerine parti bu ürünlere el koydu ve yoksul köylülere dağıttı. Parti tahıl depolayan toprak sahiplerinin tahıllarına da el koydu- Terai'de olduğu gibi- ve halk dağıttı. Gıda maddeleri ve silah ele geçirildiğinde ve senetler yakıldığında, köydeki gericiler kendilerini güvenceye almak için bölgedeki büyük şehirlere taşındılar. Ve gericilerin geride bıraktığı toprağı halk ekip biçmeye başladı."

Kilo Sierra 2

Halk savaşının ilk iki yılında polis büyük darbe aldı, özellikle de Rolpa, Rukum ve Jarjarkot'da. Hükümet Maoist gerillaların az ve tecrit olduğunu ve bunları kolayca alt edebileceklerini açıklıyordu. Ama hükümet aynı zamanda da, çok belirgin bir genişleme içinde olan ve popülarite kazanan bir devrimi nasıl durduracağının hesaplarını yapıyordu. Polis Şubat-Haziran arası geri çekilmişti ve halk ordusuyla yaşanabilecek bir çatışmadan korkuyordu. Ancak bu gerici bir saldırı öncesinin sessizliğine işaret ediyordu.

Yoldaş bana, yalnızca iki yıllık mücadelenin sonunda, partinin, ordunun ve kitlelerin yeni halk iktidarı modelini deneyebilecekleri bölgeler oluştuğunu söylüyor. Daha sonra hükümet büyük bir karşı devrimci kampanya başlatmış:

"Halk ordusu köylerde, silah ve üniformayla açıkta ve özgürce hareket edebiliyordu. Köylüler arazi alım satım işlerini partiye devretmişlerdi. Köy okullarını parti kadroları yönetiyordu. Anlaşmazlıklarda karar vermek ve bunları çözmek için, partinin, halk ordusunun ve birleşik cephenin (kitle örgütü üyelerinden oluşan) içinde yer aldığı "Üçlü İttifak"tan oluşan bir sivil mahkeme vardı. O zamanlar düşmanın en önde gelenleri (en büyük gericiler ve sömürücüler) bölge büyük şehirlerine kovulmuşlardı. Düşmanın ikinci sırasında yer alanlar denilebilecekler ise (baş düşmanın destekçileri) nötralize edildiler. Bunlar partiye, halk ordusuna ve halk savaşına karşı hiçbir girişimde bulunmayacaklarını söyleyerek teslim oldular ve para da bağışladılar.

Polisin bu bölgeye girmeye cesaret edemediği bu süreç yaklaşık altı ay sürdü. Daha sonra hükümet şiddetli Kilo-Sierra 2 operasyonunu başlattı, harekatın her kesimine saldırdı- aktivistleri, köylüleri ve sempatizanları tutukladı. Bu öyle gelişigüzel yapılmadı, bilakis çok iyi planlanmış bir biçimde hedeflerine ulaşmak için birçok ajan kullandılar. İktidar partisi (Nepal Kongresi) ve gerici RPP bu saldırılarda açıkça yer alırken, BML (Birleşik ML) daha çok kendini gizleyen tarz ve yöntemlerle yer aldı. Birçok katliam gerçekleştirildi, birçok yoldaş, halk ordusu önderi ve sempatizan öldürüldü. Kilo-Sierra 2 iki ay sürdü (Haziran ortasından Ağustos'a kadar) ve batı bölgesinde yaklaşık 200 insan öldürüldü- 15 Rolpa'da, 20 Rukum'da, 50 Jarjarkot'ta ve geri kalanı ise bu mıntıkanın olduğu bölgelerde.

Güçlerimiz üçüncü plan öncesi bu mıntıkada yoğunlaşmıştı. Üçüncü planda diğer

bölgelere dağıtıldılar ve tüm bölgede birçok program başlattık. Hükümet halk savaşının tüm batı bölgesine yayılmasından korktu ve devrimin önünü kesmek için güçlerini batıda merkezileştirdi. Üçüncü plan döneminde 40'ın üzerinde birliğimiz vardı ve ağırlık noktamız nitel gelişmeye ilişkindi. Üçüncü planda bazı birlikler başka bölgelere gönderildiler ve birliklerin sayısı da artırıldı.

Kilo-Sierra 2 saldırısı dördüncü plana geçmeye zorladı- yani kurtarılmış bölge yaratmaya yönelme. Kurtarılmış bölgeler halk iktidarını denemek için çok önemli. MK 4. Planı 1998'de başlatma kararı aldı.

İlk olarak, birincisi dördüncü planı ülke çapında duyurmak, ikincisi ise Kilo-Sierra 2'ye karşı koymak amacıyla bir kampanya başlatıldı. Kampanya hem siyasi, hem de askeri bir karaktere sahipti. Parolamız şuydu: "Kurtarılmış bölgeler oluşturmak için ileri!" Bu Kilo-Sierra 2'ye karşı bir güce dönüştü; düşmanı geri çekilmeye zorladı ve halkın politik bilincini geliştirdi. Askeri hareket tarzını hayata geçirmek için bir plan oluşturuldu ve birlikler, kollar oluşturmak üzere birleştirildi. Şu an ana gücümüzü oluşturan birçok kol var. Birlikler tali gücümüz ve milisler ise üçüncü gücümüz. Her kolun bir kol komutanı, komutan yardımcısı ve üç müfreze önderi var.

Yaklaşık bu dönemlerde hükümet öne alınan seçimleri ilan etti, çünkü daha önceki seçimler fiyasko olmuştu. Birçok insan oy kullanmadı, ancak hükümet birçok oyda sahtekarlık yaptı. Aday olmayan köylerde ve bölge kentlerinde bile seçime gidileceğini açıkladı. KGK başkanı ve diğer üyeler –halk ordusunun önerisi üzerine- görevlerinden istifa ettiler. Onlara, eğer geri çekilmezlerse, geri çekilmeye zorlanacakları söylendi. Şu an birçok KGK resmi olarak temsil edilmiyor ve diğer KGK yöneticileri ise şehirde yaşamak üzere köyü terk ettiler."

Parti, batı bölgesinde kollar oluşturulduğunda, hükümete karşı verilen silahlı mücadelede yoğunlaşma ve daha büyük çaplı eylemler yapma kararı aldı. Yoldaş, dördüncü planın ikinci yarı yılındaki askeri başarıları anlatarak bu sohbeti bitiriyor:

"27 Ekim 1998'de başlayan dördüncü planda birçok gelişmiş askeri eylem gerçekleştirildi. Solyan'da, Jhimpe İrtibat üssüne baskın düzenlendi ve sekiz tüfek, bir tabanca ve 600 mermi ele geçirildi. Dang bölgesinde, Jhelneta'da devriye gezen polisler halk ordusunun saldırısına uğradı. Dört tüfek ele geçirildi, polisler hemen teslim oldular ve içlerinden ikisi yaralandı. Dolpa'da devriye gezen bir grup polise döşenen mayınlar isabet etti ve bir tüfek ele geçirildi, ikisi tamamen imha edildi ve beş polis öldürüldü; devrimcilerden ise hiç yaralanan olmadı. Dolpa'daki bu eylem *parti önderleri ve üyeleri* tarafından gerçekleştirildi, halk ordusunca değil.

Kalkot bölgesinde, yalnızca ağızdan dolma tüfek bulundurulan bir karakola bir birlik tarafından baskın düzenlendi. Üç tüfeğe el konuldu ve iki polis öldürüldü. Birlik polislere ateş açtı ve polislerin cephanesi bitene ve teslim olana kadar bekledi. Jelwang'da bir kolumuz bir polis karakolunu bastı ve karakol amirini esir aldı ve öldürdü, tüfeğine el koydu. Karakola saldırıldı ve polisler kaçana kadar bir saat çatışıldı. Karakol 2 Nisan 1999'da havaya uçuruldu ve tamamıyla yok edildi. Bu arada bir birlik üyesi öldürüldü. Dang Chiraghat'da bir karakol bir kol tarafından basıldı. Altı tüfek, bir

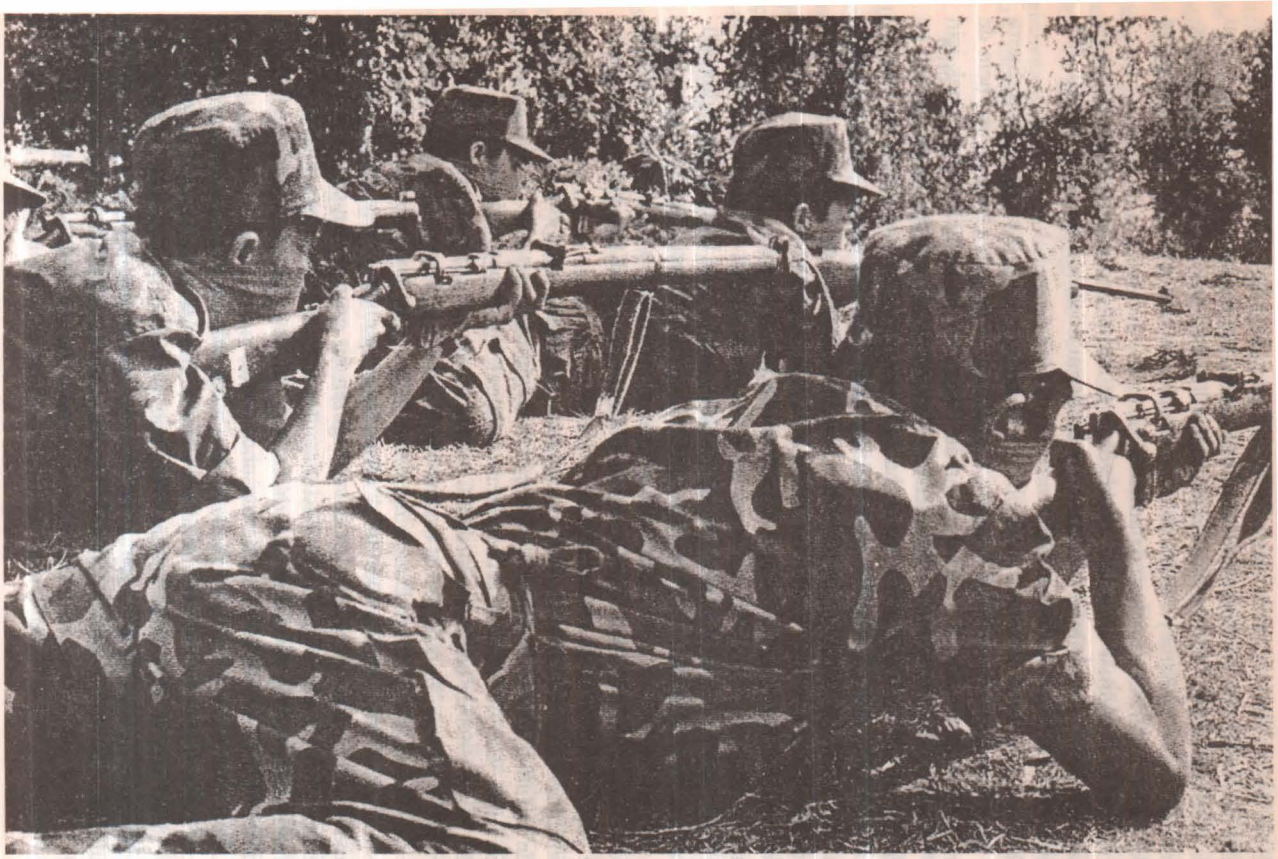

Batı Nepal Rukum Bölgesi'nde Halk Ordusu gerillaları, 1999

tabanca ve 300 mermi ele geçirildi ve yedi polis öldürüldü. Halk savaşının 3. Başlangıç yılı için gerçekleştirilen bu eylemde, eylemci grubun bir üyesi şehit oldu."

***

Biz bu görüşmeyi bitirdiğimizde, batıdaki yolculuğuma ilişkin planları konuşmak üzere birkaç başka yoldaş giriyor odaya. Mümkün olduğunca fazla şey görmemi istiyorlar, ancak benim zamanım sınırlı. Bu durumda ne kadar yeri dolaşacağımızı tespit etmemiz gerekiyor.

Yolculuğumuzun en önemli sorunu güvenlik, çünkü bizi gammazlayabilecek olan polis veya başka gericilerle karşılaşmak istemiyoruz. Mıntıka çok zorlu: Bu dağların sonsuz bir meydan okuma zemini oluşturduğunu göreceğim. Polisin bizi fark etmemesi için, yolculuğumuzun büyük bir bölümü karanlıkta gerçekleşecek. MK'dan yoldaş bir ara gideceğimiz yolu gösteren haritaya bakıyor ve bana soruyor: "Karanlıkta 14 saat boyunca dağları inip çıkabileceğine inanıyor musun?"

Derin bir nefes alıyorum ve hemen cevap vermiyorum. Israrlı bir biçimde devam etmeye, zorlukları yenmeye kararlıyım. Ancak tutamayacağım sözler vermek istemiyorum. Biraz düşündükten sonra diyorum ki: "Devrimci inancım evet diyor, ancak bedenimin aynı fikirde olup olmayacağını bilemiyorum." Yoldaşların hepsi gülüyorlar ve yolculuk rotamızı planlamaya devam ediyorlar. Onların omuzlarının üzerinden haritaya bakıyorum ve kendi kendime bu kayalık bölgenin sırrı nedir diye soruyorum. Bunun cevabını almak için sabırsızlanıyorum.

9- ROLPA'DA HALK İKTİDARI

Bu bölgeden sorumlu olan yoldaşla yaptığımız görüşmeden birkaç gün sonra, kuzeye ve doğuya, Rolpa'ya gideceğimiz yolculuğa hazırız. Çok erken kalkıyoruz ve saat altıda yola çıkıyoruz. Batı bölgesindeki dağlar yukarı doğru yükseliyor ve sabah serinliği bir sis perdesinin ardına bürünmüş. Doğan güneşin ışınlarını koyu sis tabakası örtüyor ve zayıflatıyor. Yani gün, parlak bir güneş doğarak değil, koyu neon-kırmızı-kavuniçi renklerdeki bir yuvarlağın sıra dağların ardından yükselmesiyle başlıyor. Yolculuğumuzun güvenliği çok sıkı ve sistematik bir biçimde organize edilmiş. Koldan bazıları, yolu açmak ve kontrol etmek için önden gidiyorlar. Bizim küçük grup ortada ve arkamızda birkaç iri yarı gerilla yürüyor. Halk ordusu gündüzleri bu bölgede silahları ile rahatça dolaşabiliyor. Ancak buna rağmen polisle karşılaşabileceğimiz için dikkatli olmak zorundayız.

Yollar dağlara doğru iniyor ve çıkıyor ve bu bölgenin büyük bir bölümü gibi, çok taşlı ve dimdik yükselen kayalıklara dolanarak gidiyor. Doğanın oluşturduğu dik merdivenleri tırmanırken, güneş batınca ne yapacağım diye soruyorum kendi kendime. Kol bu yolları çok rahatlıkla, hemen hiç zorlanmadan gidiyor. Ama yanlarında ben olduğum için daha yavaş gidiyorlar. Ve yalnızca iki-iki buçuk saat aralıklarla, onar dakikalık molalar vermemize rağmen alıştıklarından çok daha yavaş ilerliyoruz.

Bir köylünün evinde akşam yemeği yemek için durduğumuzda, on saattir yoldaydık. Tercümanım Pravat ne kadar yorgun olduğumu görüyor ve daha erken bir vakitte, bir yerlerde geceleyebilir miyiz diye soruyor. Ancak diğer yoldaşlar güvenlik nedeniyle devam etmemiz ve hedefimize bir sonraki gün güneş doğmadan ulaşmamız gerektiğini söylüyorlar.

Tekrar yola çıkıyoruz ve yaklaşık yarım saat sonra güneş dağların arkasında kayboluyor. Konvoyumuzun üzerine hemen karanlık çöküyor. Şimdi, sanki gözlerimin önünde koyu gri bir peçe varmış gibi hissediyorum kendimi ve patika yoldaki engelleri fark edebilmek çok zor. Ancak bir süre sonra gözlerim karanlığa alışıyor. Ve önde yürüyen yoldaşların talimatlarını dikkate alabilmek için kulaklarımı da kullanmaya başlıyorum. Diğerlerinin ayak seslerinin, bana artık gözlerimin veremediği görme gücünü verdiğini fark ediyorum. Sonraki saatlerde, ben yorgun bacaklarımın üzerinde durmaya ve hareket kabiliyetimi yitirmemeye çalışırken, sessizce ilerliyoruz.

Yalnızca iki kez 15-20 dakikalık molalar veriyoruz. Ve ben her seferinde hemen oturuyorum, bir kayaya yaslanıyorum ve uyumaya başlıyorum! Saat 21:00'de artık ruhen ve bedenen çökmüş bir vaziyetteyim, ancak yoldaşlar çok yardım severler- patikanın hangi bölümlerinde zorlanabileceğimi önceden fark ediyorlar ve bana ellerini uzatıyorlar. Nehirlerin üzerindeki kaygan taşlardan geçmeme, dar patikalarda -çam reçinelerinden kayganlaşmış olan- kayıp düşmeyeyim diye yardım ediyorlar. Patikanın en dik bölümlerinde beni yukarı doğru çekerek götürüyorlar. Sık sık tökezliyorum veya karanlıkta dengemi kaybetmeme ramak kalıyor ve her seferinde şaşılacak bir çabuklukla bir el ya kolumu tutuyor veya düşmememi sağlamak için bana doğru uzanıyor. Nihayet saat 21:30'a doğru biri bana şöyle fısıldıyor: "Yoldaş, geceleyeceğimiz yere yak-

laştık." Büyük bir rahatlama hissediyorum. Ancak daha sonra bana gecenin karanlığında, uzak bir dağın zirvesini gösteriyor ve diyor ki: "geceleyeceğimiz yer orada, yukarıda." Başlangıçtaki rahatlama yok oluyor tekrar -o karanlık, ev biçimindeki obje çok uzakta ve çok yukarıda gibi görünüyor. Ama daha sonra, yukarıya ulaştığımızda uyuyabilecek olmanın ne kadar güzel olacağını düşünmeye çalışıyorum. Oraya vardığımızda saat 22:00 oluyor ve biz 16 saattir yoldaydık.

Büyük bölümü karanlıkta ve el lambası olmadan 14 saat yürüyebilir miyim diye soran yoldaşa verdiğim cevabı düşünüyorum. O zaman şöyle şakalaşmıştım: "Devrimci inancım evet diyor, ama bedenim hayır diyebilir." 16 saatin sonunda, Pravat ilk günkü zorlu yürüyüşün bana ne kadar ağır geldiğini anlamıştı. Yanıma geliyor ve şakayla diyor ki: "Şimdi artık geldik ve ben sana değil, sana bunu başarman için devrimci azmi veren Marksizm-Leninizm-Maoizm'e teşekkür ediyorum.!"

Şaşılacak biçimde hemen uyuyamıyorum. Düşüncelerim hale gün içinde yaptığımız yürüyüşte. Halk ordusuyla dolaşmanın ne kadar zorlu, ama inanılmaz bir deneyim olduğunu düşünüyorum. Mao, Çin'deki kızıl ordunun bir prensibini şöyle tanımlamıştı: "Savaşma tarzımızı mükemmelleştirmeliyiz; yani cesaretle savaşmak, fedakarlıktan kaçınmamak, yorulmaktan korkmamak ve aralıksız savaşabilmek (kısa bir zaman diliminde, hiç dinlenmeden, art arda çatışmaya girebilmek)." Ve şimdi Nepal'deki gerillaların bu devrimci eğitim ve savaş metotlarını nasıl hayata geçirdiklerinin bir örneğini yaşıyorum.

Halk iktidarı

Ertesi gün, hem Rolpa'dan sorumlu yoldaşla, hem de kitle örgütü önderleri ve şehit aileleri ile görüşebileceğim bir köye geliyoruz. Beni en çok da partinin kurtarılmış bölge oluşturmak için çıkardığı dördüncü planın burada nasıl hayata geçirildiği ilgilendiriyor -ve halk iktidarının yeni modelini nasıl inşa ettikleri ve uyguladıkları.

Halk savaşının güçlü olduğu bölgelerde hükümet, otoritesini büyük ölçüde yitirmiş. KGK yöneticilerinin çoğunluğu geri çekilmeye veya büyük şehirlerde yaşamaya zorlanmışlar. Halk ilk başlarda oluşan yönetim boşluğunu dolduracak durumda değilmiş. Ancak daha sonra parti yeni halk iktidarını hayata geçirmek için bir plan geliştirmiş ve kitleleri resmi yönetimi tanımamaya ve yeni devrimci bir iktidar modeli oluşturmaya çağırmış.

Parti halkı aynı zamanda, parti üyeleri, halk ordusu ve kitle örgütü üyelerinden oluşan bir "üçlü ittifak" komitesi oluşturmaya yöneltti. Bu yeni komiteler halk arasındaki anlaşmazlıkları çözmek ve ortadan kaldırmak üzere yetkilendirildi; arazi anlaşmazlığı, borç kavgaları, karısını döven kocalarla ilgili vakalar, boşanmalar gibi birçok mesele birleşik cephenin, bu devrimci komitesine getirildi. Kitleler bu yeni devrimci iktidar modelini halk düşmanlarını yargılamak için de kullandı. Mesela, halk kitleleri ajanlara ve ispiyonculara karşı mücadele ediyorlar ve onları bir daha polise yardımcı olmamaları için uyarıyorlar. Ancak bu kötü unsurlar karşı devrimci faaliyetlerini sürdürürlerse, o zaman "üçlü ittifak" onların cezalandırılmasına karar veriyor. Ve bu durumlar-

da, eğer bu unsurların yaptığı şey bir insanın ölümüne neden olmuşsa, büyük bir ihtimalle öldürülüyorlar.

Dördüncü planı hayata geçirmek için partide ve halk ordusunda örgütsel değişiklikler yapılmış. Rolpa'dan sorumlu yoldaş bunu şöyle anlatıyor:

"Üçlü ittifak prensipleri doğrultusunda alt kademelerdeki bazı yoldaşlar terfi ettirildi. Bu durumda konumlandırma, emektar yoldaşlar, yeni terfi eden yoldaşlar ve kitle örgütü önderi yoldaşlar biçimindeydi. Orduda da yeni düzenlemeler yapıldı. Birliklerin deneyimli eski üyeleri seçilerek, kollar oluşturuldu. Kol oluşturuluyor ve oluşturulan kol yerel mıntıkada faaliyet sürdürüyor. Yeni birliklerin oluşturulmasında ise öncelikli olarak kadınlar seçilecek."

Yoldaş buna artı olarak, halk ordusunun güçlendirilmesi ile kurtarılmış bölge ve yeni halk iktidarı uygulaması arasında bağlantı olduğunu söylüyor. Parti, Rolpa'da bir dizi kol ve birçok birlik oluşturmayı başarmış -bölgeyi korumak ve polisin rahatlıkla köylere girmesini engellemek açısından hayati önemi olan bir şeyi. Halk ordusunun polise ve yerel güçlere karşı gerçekleştirdiği başarılı eylemler, henüz kurtarılmış bölge olmayan, ancak pratikte halkın devrimci iktidarının- askeri, ekonomik ve siyasi- söz sahibi olduğu büyük alanlar oluşmasına neden olmuş. Bu bölgeler üzerindeki devrimci otorite hala kırılgan; polis köylere baskın yapmaya veya büyük bir saldırı kampanyası düzenlemeye karar verirse, belki de halk ordusu bölgeyi terk etmek zorunda kalacak. Ancak bunlar kitle desteğinin büyük olduğu ve hükümetin siyasi otoritesini yeniden tesis etmesinin zor olduğu bölgeler. Halk ordusu eğer buradan gitmek zorunda kalsa bile, yine geri dönmesinin ve halk iktidarını kurmasının zemini var.

Parti dördüncü plandan başlayarak, düşmanı birkaç önemli askeri yenilgiye uğratma hazırlığına girişti; polisin girmeye korkacağı ve halkın yeni iktidar modelini oluşturmak için daha özgür olabileceği yeni bölgeler yaratmak için. Dördüncü planın ilk eylemlerinden biri, ekim 1998'de, bir kolun Rolpa'nın güneyindeki bir polis karakoluna yaptığı sabotajla gerçekleştiriliyor. Karakol tamamen tahrip ediliyor ve polis üniformaları, evraklar ve tüfekler yakılıyor, iki polis öldürülüyor. Bundan kısa bir süre sonra halk ordusunun bir kolu Nimri'de tuzağa düşürülüyor. Yoldaşlar, bir muhbir onların bulunduğu yeri ihbar ettiğinde bir eylem hazırlığı içindelermiş. Polis kolu sarmış, ama yoldaşlar kuşatmayı cesurca yarmışlar; bu sırada bir polisi öldürüp, üçünü de yaralamışlar. Koldan bir kişi öldürülmüş, ama diğerleri sağ salim kurtulmuşlar. Daha sonra 6 Şubat 1999'da- savaşa başlamanın üçüncü yılına bir hafta kala- halk ordusunun hücum birliğinin üç üyesi, Jelwang'da devriye gezen 11 kişilik bir polis grubuna bir saldırı düzenliyor ve bu olayda bir komiser yardımcısı ve iki polis ağır yaralanıyor.

Halk ordusunun bu başarıları, diğer küçük askeri eylemlerle birlikte, düşmanın cesaretini kırmaya ve onun devriye gezmekten korkmasına yarıyor. Polis hala bazı köylere giriyor, ancak bazı bölgelerde buna cesaret edemiyor ve birçok polis, karakoldan hiç dışarı çıkmıyor. Yoldaş anlatıyor:

"Halk ordusunun bu askeri eylemlerinden sonra polis karakollardaki güçlerini artırdı. Üçüncü yıldan sonra, polis birçok bölgede rahat hareket edemez hale geldi. Taktik-

lerini değiştirdiler. Önceden rahatlıkla köylere gelip, keyfine göre birilerini öldürürken, artık halk ordusunu ve parti kadrolarını hedef alıyor. Muhbirlerin yardımı ile insanların kaldığı evleri kuşatıyor, içeri giriyor ve onları öldürüyor. Şimdi polisler kendilerini kamufle ederek köylere geliyorlar ve ajanlık yapmaya çalışıyorlar. Devriye gezerken, arkadan bir başka grubu daha birinci grubu koruması için gönderiyorlar. Jelwang baskınından sonra birkaç karakolu kapattılar ve buralardaki güçlerini çektiler. Şu an artık daha az sayıda, ancak merkezileştirilmiş karakollar var. Bugün artık polis esasta devriye gezemiyor. Bu Jelwang baskınının başarısıdır. Bu durum, gerici devlet iktidarının ve onlara yardım eden güçlerin bu bölgede saf dışı edildikleri anlamına geliyor. Bu, bizim halk iktidarını hayata geçirebilmemiz için uygun bir pozisyon. Bu durum kurtarılmış bölgeler yaratmanın mümkün olduğunu gösteriyor.

Askeri olarak değerlendirecek olursa, ana güçlerimiz (kollar) ve tali güçlerimiz bu bölgede hareket halindeler. Gerici hükümet, Jelwang'daki karakola yapılan büyük baskından sonra karakolları belli noktalarda merkezileştirdi. Ve şimdi polisin olmadığı bölgeler kurtarıldı ve buralarda halk iktidarı uygulanıyor. Bu bölgelerdeki insanlar yerel halk iktidarlarında severek yer alıyorlar. Bazı bölgelerdeki resmi görevliler çalışma yapamıyorlar ve korktukları için bizim etkinliklerimize karşı çıkmıyorlar. Önceleri, iktidar boşluğu olduğu dönemlerde, iktidarı hayata geçirecek durumda değildik. Şu an askeri olarak 20 polisin bulunduğu karakollara baskın yapabilecek durumdayız. Halk iktidarını siyasi olarak birçok bölgede uyguluyoruz."

Üçlü ittifakın gücü

Rolpa'daki Birleşik Halk Cephesi'nin başkanıyla görüşüyorum. O, bölgede halk iktidarının geliştirilmesinden sorumlu olan yoldaş. Yoldaş, parti MK'sı halk iktidarını hayata geçirmek için birleşik cephe kurulması çağrısı yaptığında, evvela incelemeler yaptıklarını anlatıyor:

"Bölgenin her yerinde, halkla ilgili istatistik bilgiler topladık; yaşları, kadın erkek sayısı, dinleri, siyasetleri, dilleri, ekonomik faktörler vb. değerlendirmeler. Bu bilgilere dayanarak, 18 yaşından büyük olup, seçme hakkı olanları tespit ettik, her seçim bölgesinde komiteler oluşturmaya karar verdik. Örneğin, birleşik cephenin içinden, 100-300 seçmen için 5 kişiden, 300-500 seçmen için 7 kişiden, 500-700 seçmen için 9 kişiden, 700 ve üzeri için 11 kişiden oluşan timler oluşturduk. Bu dönemde, güvenlik ve başka örgütsel sorunlardan kaynaklı gerçek bir seçim yapma olanağı yoktu; biz de bu durumda birleşik cephenin bölge seçim komitesini önermek için insanları bir kitle toplantısına çağırdık. Daha sonra birleşik cephenin atamış olduğu insanlardan timler oluşturduk. Ana hedefimiz bunların gerektiği gibi seçilmesi. Devrimci Birleşik Cephe'nin kurulmasındaki ana neden, üçlü ittifakın temelini oluşturacakların seçimiydi. Bu bizim açımızdan şöyle: % 40 partiden, % 20 ordudan ve % 40 kitlelerden. MK'nın hedefi, halkı temsil eden oluşum kurulduğunda, iki komitenin seçilmesi; bir daimi komite ve bir de icra komitesi. Ama şu an yalnızca icra komitesi var ve bu gelişmelere göre değişiyor. İlerde daimi komiteler oluşturacağımızı umuyoruz. Bölge komitesi şu an der-

me çatma bir komite, seçilmiş değil. Stratejik ve taktik faaliyet bu icra komitesi tarafından hayata geçiriliyor ve inşat, sağlık, kültür, güvenlik, hukuk, ekonomi vb. değişik birimler var."

Halk ordusunun oluşturduğu birleşik cephe daha çok da, her gün halk arasında meydana gelen anlaşmazlıkları gideriyor. Eskiden avukatlar geliyorlarmış ve insanlardan vekalet alıp, bunun karşılığında da büyük paralar istiyorlarmış. Ama şu an bu bölgenin büyük bölümünde siyasi- veya başka tarzdaki davalar devletin mahkemelerine götürülmüyor. Eskiden halktan gerici insanlar dava açıyorlarmış, ancak şimdi artık ya korkudan veya sonuç alamayacaklarından mahkemeye gitmiyorlar. Şu an resmi mahkemelerde yalnızca polisin insanlara devrimci faaliyetlerden dolayı açtığı davalar var.

İnsanlar tutuklandığında hapisten çıkabilmek için belli bir kefalet ödemek zorunda kalıyorlar. Şimdi halk iktidarı döneminde, kitleler bu tutuklamalardan sorumlu olan gericilere gidiyorlar ve bu miktarı ödemelerini istiyorlar. Yoldaş ek olarak, bu tür yaklaşık 30 vaka olduğunu söylüyor. Mahkemelerin 10-15 yıldır karara bağlamadığı davaları -kamu arazisine el koyan bir tefecinin davası gibi- artık halk mahkemelerinin sonuçlandırdığını söylüyor. Birçok sahtekara ve dolandırıcıya ait araziler -köylüleri sömüren insanlar- halk mahkemelerince yine geri alınmış ve bunları artık köylüler işliyor.

Bölgeden ve yerel alanlardan yaklaşık 700 dava getirilmiş halk mahkemesine. Köyler özgülünde ise bu birkaç bini buluyor. Halk mahkemesinin bu davalarla ilgili kitle toplantılarına yaklaşık 500 insan katılıyormuş. Yereldeki halk mahkemelerine getirilen davaların çoğu araziyle ilgili. Ama birçok da borç kavgaları veya bir köylünün borcuna ilişkin yanlış bilgi içeren sahte senet davaları gibi değişik davalar da var. Ghodaganun KGK'den, bir sürü sahte senet düzenlemiş olan -toplam değeri 700 bir Rupien- bir adam getirilmiş mahkemeye ve parti bunlara el koymuş. Halk mahkemesi karısını döven kocalarla ilgili davalarda da karar veriyor. Yoldaş diyor ki: "Bu tür davalarda kadınlar, adamı itiraf etmeye ve af dilemeye zorlamak için toplanıyorlar. Savaş başlamadan önce çok üst boyutta bu tür davalar vardı. Ancak şimdi hem erkekler hem de kadınlar siyasi olarak bilinçli ve erkeklerin kadınları dövdüğü bu tür davaların sayısı çok az."

"Üçlü İttifak" komitesi muhtelif suç ve anlaşmazlıklara ilişkin kararları, halkın değişik kesimlerine danışarak alıyor. Komite özellikle de iki nedenden dolayı danışıyor: İlki, davayla ilgili karar vermek için; ikincisi ise hangi cezanın uygun olduğunu tespit etmek için. Şimdiye kadar en ağır ceza dayak atma ve suçunu itirafa ve üzgün olduğunu söylemeye zorlama olmuş. Herhangi birinin dövülmesini gerektiren vakalara ilişkin şöyle diyor yoldaş:

"Bir erkek bir kadına karşı suç işlemişse, o zaman ceza kadınlar tarafından uygulanıyor. İki kadın arasındaki bir davaysa, o zaman ceza yine kadınlar tarafından uygulanıyor. Olay iki erkek arasındaysa, o zaman ceza erkekler ve kadınlar tarafından uygulanıyor. Bir kadın bir erkeğe karşı suç işlemişse, o zaman cezayı kadınlar uyguluyor. Ajanlık ve muhbirlik gibi ciddi siyasi suçlarda (kadınların veya erkeklerin yaptığı) ce-

za halk ordusu tarafından uygulanabiliyor. Kadınlar bu toplumda çok ezildiği için, parti bugüne kadar hiçbir kadını infaz etmedi."

Birleşik cephe ve halk iktidarı, bölgedeki idari ve ekonomik işleyişi de üstlenmek üzereler. Yoldaş diyor ki:

"Ekonomik meseleler ve birleşik cephe arasındaki bağlantıya gelince: Tüm tefeciler köyü terk ettiler, ancak köylüler hala borç para almak zorundalar. Bu sorunu çözmek için bir ekonomik fon kooperatifi oluşturduk. Bu kooperatif bölge komitesi tarafından yönetiliyor (şu an merkezi veya yerel değil). Ekonomi fonu iki bileşenden oluşuyor. Biri insanların birikimlerinden oluşuyor. Tapu kayıt ücretleri, orman kullanma ücretleri vb. ödemeler de var. Fon iki tarz kredi veriyor. İnsanlar hasta olduğunda veya ekin alacakları zaman kredilere faiz alınmıyor. Üretimle ilgili kredilerde yıllık % 10-15 faiz uygulanıyor (çok düşük olan bir miktar), geçmişte tefeciler insanlardan yıllık % 60-120 faiz istiyorlardı. Bir de şehitlerin anısı için oluşturulan ve şehit ailelerine para bağışı yapan fon var. (Bu paralar kitlelerden, bir de kültürel etkinliklerden ve okullardan toplanıyor) Bu fon şehit ailelerine yardım için kullanılıyor ve ihtiyaca göre ödeme yapıyor. Sağlık sorununa gelince; sağlık taramaları yapıyoruz ve hastalara ilaç dağıtıyoruz. Muayeneleri yapan stajyer doktorlarımız var. Hijyen ve sağlık kampanyaları düzenliyoruz ve insanları sağlık sorunlarını çözmek için kliniklere gitmeleri yönünde aydınlatıyoruz. Büyü ve batıl inançlarla ilgili düşüncelere karşı mücadele ediyoruz. Kadın örgütlerinin ve kitle örgütlerinin cinsel konularda aydınlatma kampanyaları var.

Halk iktidarı kolektif zirai ürünler içinde yöntemler geliştirmeye çalışıyor. Tefecilerden alınan araziler, halk ordusuna ve partiye gıda üretmek için işleniyor. Tek tek köylülere de biraz toprak dağıtılıyor. Bazı insanlar tavuk ve keçi besliyorlar ve bunları partiye ve orduya bağışlıyorlar. Veya köylüler inek ya da manda yetiştiriyorlar, bunları satıyorlar ve gelirini partiye veriyorlar.

Bu bölgedeki inşaat işlerine gelince şunları yaptık: 510 ağacın altına şehit anıt plaketi, 65 daha büyük şehit anıtı, 174 tahta köprü, 135 büyüklü küçüklü yol, 75 çeşme ve su yolu, 115 kamu ve okul tuvaleti ve 15 oyun parkı inşa ettik. Bunlar kitleler, parti üyeleri, halk iktidarı ve halk ordusu komiteleri tarafından yapıldı. İhtiyacı olan ailelere kolektif biçimde evler inşa edildi."

***

Saatlerce konuştuk ve vakit öğleden sonrayı geçti. Son yarım saatte dışarıdan odaya gelen gürültüler var. Ne oluyor diye merak ediyorum ama konuşmayı bölmemek için kalkıp camdan bakmıyorum. Sonra bir yoldaş içeri giriyor ve komşu köylerde "Amerika'dan devrimci bir gazeteci gelmiş" diye konuşulduğunu söylüyor. Ve köylüler dışarıda toplanmışlar ve beni selamlamak istiyorlarmış. Yoldaş, insanlarla selamlaşabileyim diye görüşmemize biraz ara vermemizi öneriyor. Dışarı çıkıyoruz ve gözlerime inanamıyorum; yüzün üzerinde insan yakındaki bir tepenin üzerinde toplanmışlar: proletarya enternasyonalizminden etkileyici bir jest.

Batı Nepal Rukum Bölgesi'nde bir köyde bölgedeki milis ve köylüler gerillalarla birlikte, 1999

10- TÜFEKLER, DAVULLAR VE ORGLAR

Bu sabah, bir metal üzerine vurularak çıkarılan ritmik sesler ile uyanıyorum. Dışarı çıktığımda birkaç birlik mensubunun bir daire biçiminde oturduğunu ve el bombası imal ettiğini görüyorum. Birisi odun kesmekle ve onları oymakla meşguldü. Bir diğeri ise ağır bir metali dövüyor ve bunu küçük bomba parçacıklarına dönüştürüyordu. Ve bir başkası parçaları monte ediyor ve deklanşör mekanizmasını ayarlıyordu.

Nepal'in bu batı bölgesinde, halk ordusu üyeleri ile birlikte yaşıyoruz ve ben bu yoldaşların günlük yaşamlarına ilişkin, gerçek bir izlenim ediniyorum. Sürekli, saatlerce yoldalar, özellikle de geceleri. Bir köye geldiğimizde, köylüler bize hemen yemek ve yatacak yer veriyorlar. Ancak birliklerin kitlelere dayandığı düşünüldüğünde, bu çok normal. Birlik üyelerinin halkla ilişkileri çok iyi ve köylülere hiçbir zaman uşak gibi davranmıyorlar. Bazen bütün gün süren bir yürüyüşten sonra çok yorgun geldikleri oluyor. Ancak birlik hemen işe koyuluyor, odun topluyor ve yemek hazırlıyor. Ve kitleleri sürekli halk savaşının amaçlarıyla ilgili siyasi sohbetlere çekiyorlar.

Ziyaret ettiğimiz diğer köylerde olduğu gibi, buraya geldiğimizde de köylüler çok sevindiler. Bir çoğunun halk ordusunun içinde oğulları ve kızları var; ve her birlik üyesine kendi oğulları ve kızları gibi davranıyorlar. Kitleler bu yoldaşları polise karşı koruyucu olarak görüyorlar. Ama daha çok da, sorunlarının çözümünde yardımcı olan, onları siyasi olarak eğiten ve kendilerini ezenlere karşı harekete geçiren devrimci önderler olarak görüyorlar.

Halk ordusu, halkı devrimci kültürle de etkiliyor. Bu sabah ben uyurken bir kültür grubu gelmiş. Grup mensupları hemen provaya başlamışlar ve köy öğleden sonradan beri davul, org ve genç insan sesleriyle çınlıyor. Büyük bir heyecanla saat 20:00'de başlayacak olan kültürel etkinliği bekliyorum. Parti önderleri ile görüşmemiz ancak saat 22:00'de bitince hayal kırıklığına uğruyorum. Henüz akşam yemeği yemedik ve *dal baht (mercimek ve pirinç)* ve baharatlı patateslerin guruldayan midelerimizi dindirdiği yere, aşağıya iniyoruz. Sonra ise şaşkınlıkla programın henüz yeni başladığını öğreniyorum. "Onur misafir" beklendiği için programın saati ertelenmiş.

Büyük bir ışıklandırmaya doğru gidiyoruz ve kültürel etkinlik için toplanmış olan yaklaşık 500 insanın yerde oturduğunu görüyorum. Ön tarafa hasırdan bir perde asıldı. İki gaz lambasının titrek ışığı "sahneyi" aydınlatıyor. Tepemizin üzerindeki gökyüzü yıldız dolu, ancak bizi çevreleyen gece koyu karanlık. Ve gündüzün sıcaklığı hala hissedilirken, hava derecesini etkileyen bir serin hava esmeye başlıyor. Teras biçimdeki tarlalarla, ağaçlarla ve heybetle yükselen dağlarla çevrili olduğumuzu biliyorum. Ancak şu an sanki, devrimci kutlamanın özgür rüzgarında, karanlığın boşluğunda uçuyormuşuz gibi hissediliyor.

Kültür biriminin on üyesi var; dört kadın ve altı erkek, hepsi de çok genç. Birisi yaklaşık on dört yaşlarında gösteriyor, diğerleri ise biraz daha büyük veya yirmi başlarında. Şarkılara, danslara, skeçlere, geleneksel Nepal davulları, gitarlar ve taşınabilir orgların eşlik ettiği, devrimci bir gösteri yapıyorlar. Devrimci kahramanlıkların anlatılmasına, geleneksel figürlü danslar ve yeni akım ve tarzda müzik eşlik ediyor. Ve skeç-

ler kitleyi hem ağlatıyor, hem de güldürüyor.

Çok komik bir skeç yakındaki seçimleri konu ediyor. Nepal Kongresinden bir adayı oynayan kişi sahnede heybetle dolaştığında ve karşısındaki birkaç köylüye yalan vaatlerde bulunduğunda insanlar gülmekten kırılıyorlar. Bir sonraki skeç insanları acı bir gerçekle yüzleştiriyor. Genç bir gerilla ve ailesi arasında geçen bir sahne var. Aile, oğulları halk savaşında savaşmaya gideceği için çok üzgünler ve öldürüleceği için korkuyorlar. Ama oğul, halk için savaşa katılmak zorunda olduğunu ve üzülmemeleri gerektiğini söylüyor. Arkamda sessiz bir iç çekiş duyuyorum ve skecin sonunda etrafıma baktığımda, birçok insanın ağladığını görüyorum. Bu sahne onlar için bire bir gerçek.

Etkinlik çok eğlenceli ve tüm tekstlerin, dans figürlerinin ve skeç diyaloglarının içeriği baştan sona çok etkileyici konularla dolu. Kitle büyük keyif alıyor ve bu kültürel programların halkın devrimci ruhunu nasıl yükselttiğini ve onlara kolektif güç verdiğini gerçekten görebiliyorum.

Sunucu sunuş aralarında kitlenin içinden 5 veya 10 Rupien bağış yapmış olanların isimlerini anons ediyor. Her anonsta kitle alkışlıyor ve sevinç gösterisinde bulunuyor. Bunlar çok yoksul köylüler ve bağışlar çok küçük miktarlarda; 10 Cent'ten az. Ancak bu da kitlelerin halk ordusunu desteklemesinin başka bir yolu ve yöntemi; bu bağışların bir bölümü de devrim şehitlerinin ailelerine gidiyor.

Kültür birimi etkinliğin sonuna doğru bir "opera" sahneliyor- bir birliğin polisle karşılaşmasını, çatışma çıkmasını ve bir yoldaşın ölümünü anlatan, şarkılı bir tiyatro gösterisi. Şarkılar çok etkileyici ve hüzünlü, ancak aynı zamanda da kararlılık dolu. Ölen yoldaşın bedeni orak çekiçli, kırmızı bir beze sarılıyor ve götürülüyor. Yine kalabalığın içindeki insanların sessizce ağladıklarını duyuyorum.

Etkinlik saat 3:30'a doğru bitiyor. Ancak herkes sonuna kadar kalıyor.

Feodal kültürün yıkılması ve yeni devrimci kültürün geliştirilmesi, halk savaşının önemli bir parçası. Ve halk ordusunun Nepal'in her yerinde böyle kültür grupları var. Kültür birimleri partinin halk savaşının başlamasından önceki hazırlıklarının önemli bir parçasıydı. Ve bunlar hala partinin çizgisini ve programını tanıtmasındaki ve yaygınlaştırmasındaki en önemli araçları oluşturuyorlar. Silahlı mücadelenin ateşi içerisinde devrimci bir kültür gelişiyor; kitleleri eğiten, harekete geçiren ve onları savaşa çeken.

Kültür grupları köy köy geziyorlar ve etkinlik düzenliyorlar. Onlar köylülerle tarlalarda da çalışıyorlar; anlaşmazlıkları ortadan kaldırmak için, halk iktidarının komitelerinde yer alıyorlar ve polise ve diğer gericilere yönelik silahlı eylemler gerçekleştiriyorlar. Sürekli yeni şarkılar, danslar ve skeçler üretiyorlar. Hepsinin yanlarında, içine çeşitli şiirler ve şarkılar yazdıkları, sayfaları kıvrılmış not defterleri taşıdıklarını fark ediyorum. Bunları sürekli çıkarıyorlar ve birbirleriyle değiştiriyorlar. Ülkeyi gezdikçe şarkılar ve danslar arasındaki ayrımı fark ediyorum. Ama not defteri aracılığı ile her yeri dolaşmış ve herkese mal olmuş olan bazı şarkılar ve ortak motifler olduğunu da görüyorum.

Tehlikeli sanat

Bir sonraki durağımızda Man Kumari Bista geliyor benimle görüşmeye. Kocası, Masta Bahadur Bista 1996 yılında, 23 yaşındayken polis tarafından öldürülmüş. Bana diyor ki: "O savaş başladığından beri yer altındaydı. Bir yerlerde kalacak bir yer bulmuş ve polis evi sarmış. O uyurken içeri girmişler ve onu uykuda öldürmüşler. O, bir bölge kültür biriminin tanınmış bir önderiydi. Çok iyi bir müzisyen ve şarkıcıydı, bir sürü devrimci şarkı yazmıştı."

Bu bana Nepal'de halk ordusu mensuplarıyla ilk karşılaşmamı hatırlatıyor. Doğuda bir kültür grubu; birçoğu ergen veya biraz daha büyük olan genç kızlar ve erkekler- benimle konuşmak için gece yarısı gelmişlerdi. Grup üyeleri neden halk ordusuna katıldıklarını ve düşmanı yenmek için ne kadar kararlı olduklarını anlatmışlardı. Not defterimi harika bilgilerle doldurmuşlardı. On gün sonra içlerinden yedisi ölmüştü. Polis onların kaldıkları yeri kuşatmış, yakmıştı ve dışarı çıkmak zorunda kaldıklarında, onları soğukkanlıca öldürmüştü.

Kültür gruplarından birçok üye polis tarafından öldürüldü. Ve hükümet birçok ilerici ve devrimci sanatçıya eziyet etmişti. Bir şehirde polis bir kültürel etkinliğe gitmiş ve 15 kişiyi tutuklamış. 13 tanesi, polise yapılan bir baskın üzerlerine yıkılmak istendikten sonra serbest bırakılmış. Ancak diğer ikisi önce serbest bırakılmış, sonra yine tutuklanmışlar ve başka bir bölgeye götürülmüşler, onlara başka bir olayla ilgili suç yüklenilmiş.

Katmandu'dayken, devrimci kültürün gelişmesi için çabalayan Bhaktu Bahadur Shrestha ile bir röportaj yaptım. Kendisi, "Demokrasi davası, halkın ulusal kimlik ve geçimini sağlama mücadeleleri ve hükümetin estirdiği devlet terörüne karşı mücadele için kurulmuş olan Ulusal Halk Hareketi Koordinasyon Komitesi (UHHKK) Başkanı. Bana devletin kültür üzerindeki sansüründen bahsediyor ve diyor ki:

"İlerici ve devrimci Nepal kültürü gelişiyor ve burjuva kültürü ile çatışıyor. Hükümet bunun önünü kesme çabasında ve bu nedenle demokrat şarkıcı ve sanatçılardan bazılarını öldürdü. Ülkenin hemen her yerinde tutuklamalar ve engellemeler yaşandı, buna polisin etkinlikleri basması da dahil. Hükümet ilerici sanatçıların kimler olduğunu biliyor ve onları öldürüyor. Bunlar hükümeti eleştiren ve teşhir eden sanatçılar. Bazı sanatçılar dünya devrimini ve Nepal'deki halk savaşını desteklediklerini söylüyorlar ve bunlar halk arasında çok seviliyorlar, özellikle de kırsal bölgelerde."

Çok tanınmış bir yazar 100'den fazla kez gözaltına alındığını anlatıyor bana. Ve Dr. Rischi Raj Baral ile röportaj yaptığımda, hükümetin devrimci sanatçılara yönelik sert tutumuna ilişkin, daha net bir tablo çıkarıyorum. Dr. Baral devrimci bir entelektüel ve tanınmış bir kısa öykü yazarı, eleştirmen ve aynı zamanda Tribhuvan Üniversitesinde gazeteci. Bana ilk önce "*Devrimci İşçi*"de birçok makale okuduğunu ve tercüme ettiğini söylüyor. Özellikle de Mumia Abu Jamal'e ilişkin olan makaleleri. Ve "Devrimci İşçi"nin ABD'deki ilerici ve devrimci kültüre ilişkin röportajlarını büyük bir ilgiyle takip ettiğini söylüyor ve diyor ki:

"Savaşın başlamasından bu yana, kültürel alandan yaklaşık iki düzine insan gerici-

ler tarafından öldürüldü. Nepal'de devrimci kültüre karşı bir eğilim var. Nepal'de devrimci edebiyatın başlangıcı 1950 ve şu an bunun öncülüğünü, halk savaşını destekleyen ve halk savaşı tarafından desteklenen Tüm Nepal Kültür Forumu yapıyor. Bu örgütlenmede iki bölüm var. Yazın/edebiyat ve dans/drama. Edebiyat bölümü edebi bir dergi olan "*KALAM*" (Kalem)'i çıkarıyor ve ben bu derginin yayıncısıyım.

Kültürel alandaki aktiviteler daha çok uzak bölgelerde oluyor ve yazarlar ise genellikle şehirdeler. Ve devrimci yazarların bir çoğunu devlet terörize ediyor. Üç kez tutuklandım: Geçen kasım ve ocak aylarında, en son ise geçen hafta. Eve geldiler ve tüm devrimci kitaplarıma, yazılarıma el koydular ve bana bir suçlu gibi davrandılar. Gece geldiler, dört saat boyunca evimi aradılar. Baskını yöneten polis, emniyet müdür yardımcısı. Aynı dönemde başka yazarlar da tutuklandı, bunların içinde devrimci dergi *Janadesh* bürosunda tutuklanan Sakti Lamsal da var. Kültürel üretim yapan birçok aktivist yeraltına çekilmek zorunda kaldı. Bize karşı anti-terör yasaları uygulandı. Bizler yazar veya gazeteci olarak değil, ağır suç'u olarak tutuklanıyoruz ve insani muamele görmüyoruz. Birçok insan bu devlet zulmüne karşı mücadele ediyor, hükümette çalışıyor olanlar bile. Ve baskılara karşı verilen mücadelede, devrimci ve ilerici sanatçılar arasında büyük bir birlik var.

Devrimci yazılar ve kültürel aktiviteler çok popüler. Devrimci şarkılar içeren altı kaset çıkardık, yalnızca Katmandu'yu değil, diğer bölgeleri de içeriyor. Devrimci cephemize, Maoist ideoloji ve 'Mao'nun Konuşmaları'nda, Yenan'da, kültür ve sanat üzerine yaptığı konuşma rehberlik ediyor. Kültürel alandaki aktivistlerimiz kalemleriyle olduğu kadar silahlarıyla da savaşıyorlar. Onlar gerçek bir kültürel kadro oluşturuyorlar. Birçok kısa öykü, roman ve tiyatro oyunu yazdık. Ülkede tanınan çok sayıda devrimci eleştirmen, şair, oyun yazarı ve romancı hükümet tarafından terörize ediliyor. Yeni devrimci kültürümüz halk tarafından çok beğenilen sayısız dansa ve şarkıya sahip.

Mao'nun Yenan'da yaptığı konuşmalar 1950 yılından beri Nepal'deki devrimci cephede kabul görmekte. Devrimci yazarların bir çoğu bundan ilham alıyor ve hatta Nepal'deki burjuva yazarların bazıları bile bundan etkileniyor. Bu bizim temel belgemiz. Gorki'nin, Howard Fast'ın, Lu Xun'un, Premchand (Hindistan'dan)'ın da Nepal'deki sanatçılar üzerinde etkisi var. Nepal'deki sanatçılar 60'lı yıllarda, Hindistan'daki Naxalbari Hareketi'nde şehit düşen devrimci yazarlardan da etkilenmişlerdi. Ve Çin'deki Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin büyük etkisi vardı."

Halk savaşının tam kalbinde, yeni devrimci kültürün nasıl geliştiğini ve kitleler içinde yaygınlaştığını birinci elden öğreniyorum. Ve silahlı mücadelenin, bu önemli unsur aracılığı ile nasıl geliştiğini, etkilediğini ve güçlendiğini görebiliyorum. Dr. Baral'ın bana röportajın sonunda söylediği şeyi hatırlıyorum: "Halk savaşı bize ve biz de halk savaşına güç verdik. Halk savaşı devrimci yazarlara yeni olgu sundu; yeni motifler, yeni materyaller ve devrimci eserler için yeni konular; örneğin kurtarılmış bölgeler, silahlar ve silahlı mücadele gibi. Edebiyatımızda tüfeklerden, gerillalardan ve savaştan söz ettik ve şimdi tüm bunların hepsi gerçek oldu."

11- SAVAŞ OKULLARINDAN BİRİNDEKİ ÖĞRETMEN

Binita bir yaşındaki oğlunu kendi köyüne dönüş için hazırlıyor. Birkaç bisküvi ile çocuğu sakinleştiriyor ve çocuk bunun ardından kucağa alınmasına ve Binita'nın göğsüne bağlı bir örtüye sarılmasına izin veriyor. Saatlerce bu şekilde seyahat etmeye alışmış artık. Son birkaç günde Binita'yı tanıdım, o İngilizce, ben de Nepalce bilmememize rağmen. Kocası bir yıldan kısa bir süre önce polis tarafından öldürülmüş. Gittiği yere bebeğini de götüren o kadar çok sayıda halk savaşı aktivisti var ki. O partinin bu bölgedeki kadın çalışmasından sorumlu ve buradaki görüşmeye katıldı.

Bizim ekip -Halk ordusunun bir birliği, tercümanım Pravat ve birkaç yoldaş- bugün başka bir köye geçiyorlar ve birçok insan bir birine veda edecek. Bizimle dolaşan kültür birimi şimdi başka bir yöne gidiyor. Son günlerde tanıdığım birçok insan köylerine geri dönüyor. Biz dışarıda toplandığımızda Binita bana doğru geliyor ve önümüzdeki haftalarda birçok kişi tarafından tekrarlanacak olan bazı veda sözcükleri söylüyor: "Umarım gelecekte bir gün karşılaşma şansına sahip oluruz" diyor. "Ancak bu gerçekleşmese bile, ideolojimiz aracılığı ile daima birbirimize bağlı olacağız."

Bugünkü yolculuk çok kolay; çoğunluğu gündüz olmak üzere yalnızca altı saat gidiyoruz. Konaklayacağımız yere geldiğimizde *dah baht*'dan, baharatlı patatesten ve koyun etinden oluşan harika bir yemek yiyoruz. Daha sonra bizimle konuşmak üzere bir öğretmen geliyor. Kırsalda, hem savaşçılık, hem de önderlik yapan birçok öğretmenle tanıştım. Görünen o ki, köy öğretmenleri öğrencilerine okuma yazmanın da ötesinde şeyler öğretiyorlar.

Bu öğretmen güçlü ve iri yarı gövdesine kıyasla yumuşak bir yüze sahip. Sesi çok sakin, ama verdiği huzur, sustuğunda bile odada hüküm sürüyor. Gericilerin zulmüne uğrayan birçok yoldaş gibi, çok ciddi bir ifadeyle, bir kez bile gülümsemeden, polisin vahşetinden söz ediyor ve kendi öyküsünü anlatıyor:

1991'de, hükümetin parlamenter sisteme geçmesinden kısa bir süre sonra, köyünde partiyle çalışmaya başladığını anlatıyor. Savaşın başladığı yılda, 1996'da, polis evine gelmiş, onu gözaltına alınış ve iki saatlik mesafedeki bir polis karakoluna götürmüş. Polis onu tüm yol boyunca dövmüş ve onu orada infaz etmekle tehdit etmiş. Nezarete atılmış ve polis tarafından bir hafta boyunca parti faaliyeti üzerine bilgi vermesi için zorlanmış. Diyor ki: "beni öldüreceklerini düşünsem bile, onlara hiçbir şey söylemedim. Bir hafta sonra sorguya tekrar devam ettiler. Ancak ben yine herhangi bir şey söylemedim. Onlara yalnızca köyde bir sempatizan olduğumu söyledim, başka bir şey söylemedim. Polis bana: 'Huzur ve güvenlik kanununa' karşı gelmekten dava açtı ve sonunda 10 bin Rupien kefalet ödeyerek serbest kaldım." (10 bin Rupien 200 Dolar yapıyor. Nepal halkının yıllık gelirinin kişi başına ortalama 250 Dolar olduğu düşünüldüğünde, bu bir servet ediyor.)

Bu cesur öğretmen bana öyküsünü anlattığında, ben de ona ABD'deki kitlelerin de polisin ağır vahşetine maruz kaldığını ve ABD hapishanelerinde de birçok işkence vakalarının yaşandığını söylüyorum. İlave olarak da, onun öyküsünün başkalarına da ilham vereceğini, çünkü bunun, devrimci ideolojinin ona nasıl polise karşı koyma ve on-

lara herhangi bilgi vermeyi -ölümle yüz yüze kalma pahasına- ret etme gücünü verdiğinin bir göstergesi olduğunu söylüyorum. "Halk savaşında yaptığım şey dünya devrim mücadelesinin bir parçasıdır" diyor. "Ben ABD'deki insanların hepsinin zengin olduğunu düşünürdüm. Ancak seni tanıdıktan sonra ve bizim mücadelemizle ilgili bilgi almak için o kadar uzaklardan geldiğini gördükten ve ABD'deki kitlelerin mücadelesini öğrendikten sonra tüm bunlar benim düşmana karşı koyma noktasındaki kararlılığımı pekiştiriyor. Seni proletarya enternasyonalizminin gerçek bir temsilcisi olarak görüyorum ve bu beni çok etkiliyor. Halk savaşımızda birçok insan şehit düşüyor ve ben buna nispeten fazla şey katamadım. Şu an artık yer altında değilim ve açık faaliyet sürdürüyorum. Ancak parti çalışması hem legali, hem de illegali kapsıyor ve ben ilerdeki süreçte, eğer gerekirse yine yer altına çekileceğim. Polis şu an beni gözetliyor ve beni gözaltına almak ve işkence yapmak için fırsat kolluyor. Ve yemin ediyorum ki, eğer böyle bir şey olursa, polise yine herhangi bir parti sırrı vermeyeceğim."

Sanjeevan'ın öyküsü

Ertesi gün saat 4:45'de yola çıktığımızda dışarıda hava hala karanlık ve kuzeye, Rolpa ve Rukum sınırı arasında bir yere gidiyoruz. Varacağımız yere gidene kadar önümüzde 14 saatlik bir yürüyüş var. Ve birçok yüksek dağı inip çıkmak zorundayız. Halk ordusunun birliği yine yanımızda. İkiye bölünmüş vaziyette, bir kısmı önümüzde, bir kısmı ise arkamızda yürüyor.

Bir yerde, üzerinde partinin onardığı bir köprü olan bir nehre geliyoruz. Bunu hükümet yaptırmış, ancak ortadan ikiye bölününce bir daha tamir edilmemiş. Bu durum karşısında, Rolpa'daki diğer meselelerde olduğu gibi, halk iktidarı komiteleri bu sorunu çözmek için kitleleri harekete geçirmiş. Erkeklerden oluşan bir grup köprüyü tamir etmekle meşgul. Köprünün tamamı henüz bitmemiş. Üzerindeki sabitleşmemiş tahtalar arasında bayağı aralık var. Köprüden geçebilmek için kenarlardaki pervazlara tutunmak ve sabitleşmemiş tahtaların birinden diğerine atlamak gerekiyor. Bizi epeyce aşağıdaki sudan ve sivri taşlardan yalnızca bir ayak kayması ayırıyor. Nehre yaklaştığımızda tüm cesaretimi topluyorum; bu yeni meydan okuyuş karşısında biraz heyecanlanıyorum. Ancak daha sonra yoldaşlar bu geçişin benim için çok tehlikeli olduğuna karar veriyorlar. Ayrıca bir de güvenlik sorunu var. Bu yer, zaman zaman polisin devriye gezdiği bir bölgenin yakınında bulunuyor, bu da burayı çok çabuk geçmemiz gerektiği anlamına geliyor. Benim tecrübesizliğimden kaynaklanan bu riski göze alamayız.

Bir yoldaş onu takip etmemi işaret ediyor. Diğerleri çabucak köprüye doğru giderlerken, biz nehrin üst tarafına doğru kısa bir yol gidiyoruz. Su burada çok derin değil, ancak çok hızlı akıyor. Yoldaş ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarıyor ve pantolonunun paçalarını katlıyor. İkimizin de nehirden yürüyerek geçeceğini düşündüğüm için, ben de ayakkabılarımın bağlarını birbirine bağlıyorum ve ayakkabılarımı boynuma asıyorum. Suya doğru ilerlerken sivri taşlar tabanlarıma batıyor ve ben iki büklüm oluyorum. Kıyıya geldiğimizde yoldaş eğiliyor ve bana omzuna binmemi işaret ediyor. İri yarı bir adam değil, ancak buna karşın çok güçlü. Ve beni yıldırım hızıyla, zikzaklar çi-

zerek karşı kıyıya geçiriyor.

Nehrin karşı kıyısına ulaştığımızda, grubun, köprüyü çabucak geçmiş olan kısmıyla buluşmak için biraz yukarı doğru çıkıyoruz. Dağ tümseğinin üzerine geldiğimizde onların ağacın gölgesinde oturduklarını ve sanki bütün gün orada oturup tembellik yapmış gibi göründüklerini görüyoruz. Yanlarına vardığımızda ben hala nefes nefeseyim ve biri bana bir şişe su uzatınca şakayla diyorum ki: "Sizin amacınızı biliyorum. Ben köprüyü rahatlıkla geçerdim.... ancak bu sizin biraz kafa dinlemek amacıyla yapmış olduğunuz bir kurnazlıktı!" Hepsi gülmekten kırılıyor.

Daha sonra yaptığımız molalardan birinde, Sanjeevan'a kendisinin nasıl 'sorumlu partili yoldaş' olduğunu anlatmasını rica ediyorum Sanjeevan 29 yaşında ve Rolpa'ya geldiğimizden beri bize refakat ediyor. Benim için çok iyi bir yoldaş olmuştu. Bana dağı inip çıkarken hep yardımcı olmuş ve benim sağlığım ve rahatımla sürekli ilgilenmişti. Gözlerinde harika bir kıvılcım, ağız dolusu, heyecanlanınca giderek yükselen kahkahası var. Tercümanlık konusunda yardımcı oluyor ve Rolpa'da tanıdığım, İngilizce bilen çok az sayıda yoldaştan biri olduğu için, nasıl ve neden İngilizce öğrendiğini bilmek istiyorum.

Sanjeevan uzun süredir parti üyesi -yaklaşık 1996'dan beri. Ancak profesyonel devrimciliğe giden yolu inişli çıkışlıydı.

Sanjeevan partiye katıldığı dönemde köyünde öğretmenlik yapıyormuş. "Devrime olan inancın ve ilgim çok güçlü olmasına rağmen," diyor "İlk başlarda devrime önderlik edecek çizgi konusunda net değildim." Öğretmen olduğundan, parti faaliyetine ilişkin entelektüel görüşlere sahip, eğitimli kadroların bulunduğu bir parti hücresinde yer alıyormuş. Diyor ki: "Onlara, parti çizgisini tartışmak için daha sık görüşüp görüşemeyeceğimizi sordum. Ancak bu yoldaşlar, bir yandan devrimden söz ederken, diğer yandan farklı bir pratik sergiliyorlardı. Bazen herhangi bir parti belgesi bile elime geçmiyordu."

Bölgedeki bazı öğretmenler iktidardaki Nepal Kongresi partisine ve gerici BML'ye yakın duruyorlarmış. Sanjeevan'ın Maoist siyasetinden hoşlanmadıkları için, onun çok uzak bir köye tayin edilmesini sağlamışlar. Ancak görünen o ki, bu tayin çok iyi olmuş ve Sanjeevan için bir dönüş noktası. Bu köyde, doğru çizgide olan yoldaşların önderliği altındaydı. Böylece, nihayet parti çizgisine ilişkin konuşabileceği, başkalarıyla tartışabileceği ve kendisini bu konuda netleştirebileceği bir ortam doğmuştu- özellikle de halk savaşına hazırlanmanın ve bunu başlatmanın ne anlama geldiği noktasında.

Sanjeevan bir süre sonra İngiliz edebiyatı okumak için şehre gidiyor. Böyle bir şeye neden karar verdiğini sorduğumda şöyle diyor: "Nepalce'ye çevrilmemiş olan, sadece İngilizce'si bulunan MLM eserleri okuyabilmek için."

Şehirde bulunduğu sürece, belki yoksulluk sorununu, sömürüyü, hükümetin yolsuzluklarını tartışmak isterler diye, başka entelektüeller aramış. Ancak konuştuğu hiçbir grup devrimci siyasete ilişkin bir tartışmaya ilgi göstermiş olsa bile yalnızca sözde, ama pratikte değil. Sonra 1996'da halk savaşı başlamış ve Sanjeevan ideolojik bir bunalıma girmiş. Diyor ki: "Evvelden odamda otururdum ve bütün gün okurdum, sonra

yatağa girerdim ve gece boyunca sağıma soluma dönerdim. Ben odamda İngiliz edebiyatı okurken, diğer yoldaşların kırsalda halk savaşı verdiğini düşünürdüm. Sonunda uyurdum ve rüyamda halk ordusunda olduğumu ve gericilere karşı savaştığımı görürdüm. Ancak sonra uyanırdım ve şehirdeki odamda olduğumu anlardım. Saatlerce kararsızlık ve çaresizlik içinde ne yapacağımı düşünürdüm.

Sonunda bir karar verdim. Savaşın başlamasından altı ay sonra kitaplarımın hepsini dağıttım ve hiçbir şey söylemeden okuldan ayrıldım. Köyüme geri döndüm ve aileme kırsaldaki halk ordusuna katılmak istediğimi söyledim. Annem ve babam buna karşı çıktılar. Bana yalnızca sempatizan olarak kalmamı ve profesyonel devrimcilik yapmamamı söylediler. Eşim de karşıydı. Ancak sonunda hepsine karşı koymak zorunda kaldım ve o zamandan beri Rolpa'da profesyonel devrimcilik yapıyorum."

Cesur öğretmenler

Birkaç gün daha yol aldıktan sonra Rolpa ve Rukum sınırının yakınlarına geliyoruz. Konaklayacağımız yere vardığımızda gece olmuştu ve ertesi sabah çevreden gelen devrimci öğretmenler ile dolu bir odadaydım.

Savaşın başlamasından sonra, bazı öğretmenler açık faaliyetlerini sürdürürken, bazıları hemen yer altına çekilmişler. Şu an artık açık faaliyet yürütmek giderek zorlaşıyor, çünkü hükümet devrime sempatisi olduğunu düşündüğü herkesi takibe alıyor. Ancak birçok öğretmen halk savaşını yürekten destekliyor. Bir öğretmen, savaşın başlamasından bir süre sonra yaşanan bir olayı anlatarak konuşmayı başlatıyor:

"Gerici polis bu bölgede iki sorumlu yoldaşı öldürdü. Bu olayda muhbirler yoldaşların kimliğine ve parti faaliyetindeki rollerine ilişkin polise bilgi vermişlerdi. Partimiz daha sonra bu muhbirlerden intikam aldı -ikisi de öldürüldü. Daha sonra polis bu köye gitti ve yaklaşık 100 kişiyi gözaltına aldı, bu arada beni de. Bu odada bulunan öğretmenlerden de gözaltına alınan oldu. Polis köyde arama yaptı ve bıçak, mutfak eşyası, orak, giyecek ve müzik aleti gibi şeylere el koydu. Hepimiz duruma ilişkin bilgi vermesi için polise karşı çıktık, böyle olunca karakola götürüldük, vahşice dövüldük, hem psikolojik ve hem de fiziksel işkence gördük. Bizi dışarı götürdüler ve konuşmayı ret ettiğimiz için kafamızın dibine ateş ettiler ve sordular: "Ailelerinize iletmek istediğiniz bir şey var mı? Çünkü birkaç dakika sonra öleceksiniz." Odada bulunan, kendisi de gözaltına alınmış olan bir başka öğretmen devam ediyor:

"Beni bölgedeki büyük şehre götürdüler ve psikolojik işkence yaptıkları bir odaya koydular. Tüfeklerindeki mermileri çıkardılar ve beni tehdit etmek için getirip gösterdiler. Polisler sürekli içeri giriyorlar ve diyorlardı ki: "Parmak uçlarından başlayarak göğüs hizasına gelinceye kadar ateş edeceğiz sana. Benim yalan ifade vermemi istiyorlardı. 30 gün sonra bölge mahkemesine çıkarıldık ve hapse atıldık. Bazıları yüksek kefalet karşılığı serbest bırakıldılar. Bazılarına dacoits (çete) olduğu ve muhbirleri öldürdüğü iddiası getirildi. Bu davayla bağlantılı olarak yargılandık."

Hükümetin baskı kampanyaları öğretmenlerin tüm siyasi faaliyet yöntem ve tarzlarında değişiklik yaratmış. Bir öğretmen anlatıyor:

"Şu an biz devrimci öğretmenler faaliyetimizi yer altında sürdürmek zorundayız. Yer altı faaliyeti sürdüren Tüm Nepalli Öğretmenler Örgütü'ne gizlice üye olduk, aynı zamanda ise açık faaliyet sürdüren Nepal Ulusal Öğretmenler Örgütü'ne üyeyiz. TNÖÖ'ndeki tüm öğretmenlerin partiyle yakın ilişkileri var. İllegal faaliyet sürdürmek çok zor, çünkü polis bizi geçmişten tanıyor. Ancak biz buna rağmen partiye katkı sunmak için faaliyetimizi sürdürüyoruz. Bir yandan öğretmen örgütlenmesinde aktifiz, diğer yandan ise parti üyesi ve bölge komitesi üyesiyiz. Diğer öğretmenlerden parti için para topluyoruz ve başka yöntemlerle de partiye katkı sunmaya çalışıyoruz. Günlük gelişmelere ilişkin partiyi haberdar edebilmek için, köyde sürekli gözümüzü dört açıyoruz. Polis bizden haberdar olana kadar legal çalışmaya gayret ediyoruz, ama daha sonra yer altına çekilmek ve profesyonel devrimcilik yapmak zorunda kalıyoruz."

Köylülükten ve öğretmenlikten, yer altında profesyonel devrimciliğe

Tercümanım Pravat da önceleri kendi köyünde öğretmenmiş. Bana eskiden gündüzleri ders verdiğini ve ders öncesi ve sonrası ise toprağını işlediğini anlatıyor: Yani, sabah karanlığından saat 10:00'a ve saat 15:00'den güneş batıncaya kadar küçük bir arazisi, iki katlı bir evi ve çok sayıda mandası, keçisi ve tavuğu varmış. Zengin değilmiş, ancak toprağı ve hayvanlarıyla ailesinin yiyecek ve giyecek ihtiyacını karşılıyormuş. Halk savaşının başlamasından hemen sonra tüm bunları bırakmak zorunda kalmış.

Pravat ufak tefek, kırk yaşlarında bir adam ve 2,5 yıldır yer altında. Bir gece dışarıda, dolunay altında otururken bana nasıl basit bir köylü ve öğretmenken, yer altında bir parti üyesi ve şimdi ise halk savaşında profesyonel bir devrimci olduğunu anlatıyor. İlk önce eşiyle nasıl gurur duyduğunu anlatıyor. O da profesyonel devrimciymiş ve savaşın başladığı ilk günden beri yer altındaymış -silahlı bir eylemde yer aldığı günden beri. Kendisi şu an devrimci bir kadın örgütlenmesinin önderliğini yapıyormuş.

Eşi yer altına çekildikten sonra Pravat evlerinde kalmaya devam etmiş ve oğluna ve kızına bakmış. Ancak altı ay sonra polis gelmiş ve onu gözaltına almış. Ellerini kelepçeleyip, epeyce uzaktaki bir karakola götürmüşler. Onu tehdit etmişler, sorgulamışlar ve bölgedeki bir olayla bağlantısını kurmaya çalışmışlar. Bu olay Muson yağmurları döneminde yaşanmış ve onu geceler boyu, bağlı bir vaziyette sel gibi yağan yağmurun altında bırakmışlar -üzerinde yalnızca bir külot, bir tişört ve ayaklarında lastik sandaletlerle. Pravat en sonunda serbest bırakılmış. Polis ona, aralarında "Ülke huzurunu bozmak" ve "Vatana ihanet" gibi davaların bulunduğu birçok dava açmış, o da bu durumda yer altına çekilmek zorunda kalmış. Daha sonra başka uydurma davalar da açılmış, bunlardan birisi de, hiç ilgisinin olmadığı bir cinayet davasıymış. Şu an onun açısından, eskiden kendisinin ve ailesinin oturduğu bölgeye yaklaşmak çok tehlikeli.

Pravat'ın köydeki evi şu an boş duruyor. O gittikten sonra, onu aramak için polisler gelmişler ve evde kimseyi bulamayınca her şeyi yerle bir etmişler, dolapları, yatakları ve diğer eşyaları kırmışlar. Çocukları şimdi başka bir bölgede, akrabalarının yanında kalıyormuş ve anne ve babalarını iki-üç ayda bir, çok kısa süreliğine, bazen birkaç saatliğine görebiliyorlarmış. Çocuklar dikkatli olmak ve anne ve babalarına ilişkin ko-

Nepal'in orta bölgelerinde bir köy, 1999

nuşmamak zorundalar. Bu nedenle, yanlarında kaldıkları aileye "anne" ve "baba" diyorlar. Gerçek anne ve babalarına ise "amca" ve "teyze" diyorlar.

Pravat, çocuklarının anne ve babalarının halk savaşında savaştıklarını bildiklerini ve oğlunun şimdiden gericilere karşı savaşmak için silah kullanmayı öğrenmekten söz ettiğini söylüyor. Pravat ve eşi farklı koşullarda faaliyet sürdürüyorlar, yani birbirlerini sık göremiyorlar. Yalnızca bazı zamanlar çok kısa süreli görüşüyorlar. Ancak birbirlerine karşı duygusal bağları sürüyor.

Pravat'ın en tüyler ürpertici olayları bile nasıl sakin ve gerçekçi bir biçimde anlattığı dikkatimi çekiyor. Kendi aramızda şakalaşırken bile, ondaki ciddiyeti hissetmek mümkün; çünkü Pravat'ın, yaşamındaki tehlikenin bilincinde olduğunu sürekli hissettiren ve devrime adanmışlığını yansıtan bir yanı var. Pravat tüm öyküsünü anlatıp bitirdiğinde, dolunayın altında oturalı bir saati geçtiğini fark ediyorum. Ve gökyüzüne baktığımda, Pravat'ın soğukkanlı cesaretinin derinliğini ve Nepal'de tanıdığım sayısız yoldaşın yüzlerinin yıldızlarda dolaştığını görüyorum.

12- ROLPA ŞEHİTLERİ

Bu sabah sütlü çayımı dışarıda içmeye karar veriyorum. Birkaç dakika yalnız kalmak ve sabah ışığının okşayıcılığını hissetmek için evden biraz uzaklaşıyorum. Kırsal yaşamın ne kadar hoşuma gittiğini düşünüyorum. Her sabah kalktığımda, kendimi sanki harika bir tablonun içine giriyormuş gibi hissediyorum. Buradaki görüntü kelimenin tam anlamıyla nefes kesici. Yürüyüş yoruyor, ama temiz hava ve etrafımızda yükselen dağlar insanın kendini yorgun ve güçsüz hissetmesini engelliyor. Coğrafyanın doğal güzelliği, etrafı çevreleyen yoksullukla örtüşmüyor. Ancak Nepal'in nefes kesen ve heyecan veren coğrafyasının bu dramı, hareketli bir halk ordusunun saklanması ve kendini koruması için uygun gibi görünüyor.

Bugünkü yolculuğumuz öğleden hemen önce başlıyor ve tüm yol boyu, dik yokuşlardan yukarı doğru veya taşlı inişlerden aşağı doğru sürüyor. Daha sonra güneş ufukta kaybolmak üzereyken patika yolun bulunmadığı, dik bir dağa varıyoruz. Sonsuz gibi görünen dağın tepesine doğru tırmanmaya başlıyoruz.

Şu an yaklaşık 4 bin metre yükseklikteyiz ve ciğerlerim ve kaslarım yeterli oksijen toplamakta zorlanıyorlar. Nefesim çok çabuk kesiliyor ve nefes almak için her 50 metrede bir durmak zorunda kalıyorum. Yoldaşlar zor durumda olduğumu görüyorlar ve bir tanesi beni sırtında çıkarmayı teklif ediyor. Ancak kendimle mücadele ediyorum. Karanlık bastığında dağın tepesine ulaşıyoruz, ancak ay güneşin yerini aldığından etrafımızı epeyce görebiliyoruz. Ama buna rağmen patikada ilerlemek zor, çünkü aşağıya doğru dik iniyor ve her yer oynak taşlarla dolu.

Bugün planlanandan fazla yol gidiyoruz, çünkü bu bölgede köyler yok. Bunun için, en azından içme suyu bulabileceğimiz bir yer bulana kadar ilerlemek zorundayız. Nihayet saat 23:00'de mola veriyoruz ve terk edilmiş bir ahırın yanında duruyoruz. Kendimi hemen eski bir ağaç kalasının üzerine atıyorum. Ancak grup hemen işe koyuluyor. Bazıları su getirmeye gidiyor, birileri yatak yapmak için ağaç dalları ve kuru yaprak topluyor ve geriye kalanlar ise ahırı temizlemeye ve kamp ateşi yakmaya başlıyor.

Burada, batıdaki dağlarda hava geceleri rüzgarlı ve soğuk oluyor. Kamp ateşi yanar yanmaz, ısınmak için dip dibe oturuyoruz. Sonra akşam yemeği yiyoruz- bisküvi ve paketinden yediğimiz kurutulmuş makarna. Herkesin keyfi yerinde, kimisi etrafta dolaşıyor ve yatmamız gece yarısını buluyor. Yapraktan yapılmış olan yatak oldukça rahat. Ancak yoldaşlar kısa süre sonra yolculuğa hazırlanmam için beni uyandırıyorlar. Saat 5:40'da tekrar yola koyuluyoruz.

Şimdi Rukum sınırları içine gireceğimiz bölgeye yaklaşıyoruz. Ancak Rolpa'dan çıkmadan önce, insanların bizi selamlamak için bir etkinlik organize ettiği bir köye uğramayı kararlaştırıyoruz.

Tercümanım Pravat öğleden sonra bulunduğumuz vadinin karşısında bulunan bir dağın üzerindeki kıvrımı gösteriyor. Koyu yeşilliklerin içinde kırmızı benekler var. İlk başta gerçek dışı gibi görünen bu manzara karşısında kafam karışıyor. Ancak daha sonra bunların, bizim gelişimizin beklentisiyle etrafı süsleyen kızıl bayraklar olduğunu anlıyorum.

Vadinin karşısındaki ağaçsız sahaya geçtiğimizde, insanlar kitle toplantısı için toplanılan tümseğin önünde bizi karşılıyorlar. Kızıl bayrak oldukları şimdi daha belirgin olan ve rüzgarda hafifçe dalgalanan "Kırmızı beneklere" bakıyorum ve köylülerin toplanmaya başladığını görüyorum. Güneş şimdi iyice tepede ve hava ısınıyor. Bu durum karşısında birkaç ince ağacın dibine oturuyoruz ve çok az olan gölgeyi paylaşacak biçimde yerleşiyoruz. Birlik, üniformalarını giymek için ormanın içinde kayboluyor. Güneşin sıcaklığından ve yorgunluktan dolayı kendimden geçiyorum. Ancak birkaç yoldaş tepeden aşağıya doğru büyük tencerelerle öğlen yemeği getirirken uyanıyorum.

Program saat 13:00'de başlıyor. Çeşitli çiçek ve bitkilerle donatılmış olan toplantı yerine doğru gidiyoruz. Bizim girişimiz için ağaç dallarından kavisli bir kapı yapmışlar. Yaklaşık 20 gerilla iki sıra halinde duruyor ve geçmemiz için bir koridor oluşturuyorlardı. Biz toplananlara doğru ilerlerken, bir kültür birimi yukarıda müzik çalıyor.

Ben bizim protokolün önündeyim ve kavisten oluşan kapıdan ilk ben giriyorum. Yaklaşık 700 kişi toplanmış ve kafam kavisten görününce büyük bir alkış ve tezahürat kopuyor. Bir yoldaş alnıma Nepal *tikka*'sı çizerek ve boynuma çiçeklerden oluşan bir çelenk asarak, beni selamlıyor. Başka bir yoldaş öne çıkıyor ve elime bir bambu sopası tutuşturuyor. Sopa epeyce ağır geliyor ve o sırada epeyce uzun olduğunu fark ediyorum. Yukarı doğru bakıyorum ve yaklaşık 13 m. olduğunu görüyorum; ucunda orak çekiçli bir bayrak asılmış vaziyette. Yoldaş beni kitlenin önüne çıkarıyor ve "şeref misafiri" olarak programı başlatmak üzere, bayrağı yere dikme onuruna sahip oluyorum. Bunun ardından daha büyük bir alkış ve tezahürat kopuyor.

Tüm devrimci etkinlikler gibi, bu da şehitlerin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başlıyor. Ve sonraki 5 saat ise çok etkileyici. Değişik kitle örgütlerinin ve parti önderi yoldaşların birçok açıklamaları ve konuşmaları oluyor. Savaş alanından öyküler anlatılıyor. Ve kültür birimi çok yönlü müzikleri ve danslarıyla coşkuyu sağlıyor. "Şeref misafiri" olarak kitleye hitap ettiğimde, halk savaşına yönelik desteğin bu kitlesel ifadesinden ve proletarya enternasyonalizminden oldukça etkileniyorum.

Devrim için yaşamak ve ölmek

Program güneş batarken bitiyor, ancak benimle görüşmek için birçok şehit ailesinin geldiğini söylüyorlar. Bazıları bana öykülerini anlatabilmek için epeyce uzak bir yoldan gelmişler. Benimle konuşmak için yanıma ilk oturan 57 yaşındaki bir köylü kadın olan Jokhi Budha. 65 yaşındaki eşi Singha Budha, 22 yaşındaki kızı Kumari Budha ve 29 yaşındaki oğlu Danta Budha, hepsi de polis tarafından öldürülmüş. Bana şunları anlatıyor:

"Olay Kasım 1996'da yaşandı. Bir muhbir, gece evimizi basan polise ihbar etmiş bizi. Ajanlar ve polis eşimi ve kızımı gözaltına aldılar. Eşim sempatizan, kızım ise bir kadın örgütünde aktifti. İkisi de köy karakoluna götürüldüler ve iki gece boyunca işkenceden geçirildiler. Polis daha sonra onları küçük bir dere yatağına götürdü ve başka üç kişiyle birlikte vurdu- 70 yaşındaki Bardan Roka, 45 yaşındaki Bal Prasad Roka ve 49 yaşındaki Dil Man Roka ile birlikte.

Polis Kumari'yi öldürmeden önce gözlerini oymuş, saçlarına gaz yağı dökmüş ve ateşe vermiş. Aynı dönemde 13 kişi gözaltına alınmıştı, beşi öldürüldü ve diğerleri ise serbest bırakıldı. İnsanlar, Kumari'nin acıyla haykırdığı ve 'anne, anne' diye bağırdığı sırada, polislerin şöyle dediğini söylüyorlar: 'Seni eşkıya, seni Maoist, seni terörist'. Sonra ise iki polis onu kaldırıp, canlı canlı ateşe atmışlar. Ve şimdi, kısa bir süre önce bir Kol üyesi olan oğlum, yedi polisin öldüğü bir karakol baskınında öldürüldü."

Jokhi acı kayıplarını anlatırken ağlıyor. Ve ben de yanaklarımdan süzülmek üzere olan gözyaşlarına hakim olmakta zorlanıyorum. Jokhi gözyaşları arasında bana diyor ki: "Eşim, oğlum ve kızım ölseler bile, onların intikamını alacak binlerce, on binlerce oğullarım, kızlarım var."

Konuştuğum diğer şehit aileleri gibi, Jokhi de "aile" kavramını daha ileri düzeyde kavramış görünüyor; bunun için de, eşini ve iki çocuğunu kaybetmiş olmasına rağmen iyimser olabiliyor. Geleneksel feodal toplumda, eşini kaybeden kadın hemen ekonomik sıkıntıya düşüyor. Ve çocuklarını kaybeden yaşlı insanlar ise, onlara yaşlılıkta bakacak biri olduğu güvencesini yitiriyorlar. Ancak şu an, halk savaşının güçlü olmasından kaynaklı durum böyle değil. Parti ve halk ordusu şehit ailelerinin bakımını garanti altına alıyor. Kitlelerden bağış toplanıyor ve şehit ailelerine paylaştırılıyor. Kamulaştırılan arazilerden pay veriliyor. Ve şehitlerin çocuklarına da, tüm devrimci camia tarafından bakılıyor.

Dil Man Roka da, Singh Budha ve Kumari Budha ile aynı olayda öldürülmüş. Eşi, bayan Man Maya Roka konuşmak için geldiğinde, onun da halk savaşının yalnızca ailelerle değil, halk için parlak bir gelecekle de ilgilendiğini bilince çıkardığı anlaşılıyor. Diyor ki:

"Halk bizim KGK (Köy Geliştirme Komitesi)'ni, şehitler KGK olarak adlandırıyor. Polis kocamı, yaptığı yararlı çalışmalardan dolayı gözaltına aldı ve öldürdü. Düşman onu öldürdü, ancak şu an bana ve aileme yardım eden parti var. Şimdi komşuların yardımıyla tarlamı işliyorum ve aileme bakıyorum. O öldürüldüğünde en küçük oğluma dört aylık hamileydim, diğer üç kızım ise babalarını tanıyorlardı. Onlar babalarını polisin öldürdüğünü biliyorlar. Partiye ilişkin duruşum nettir. Çocukların babası bu yolu inşa etmeye başlamıştı ve çocuklarım ise onu tamamlayacaklar. Ve biz düşmanı yeneceğiz."

Bir sonra yanıma oturanlar, 28 Mart 1996'da, Rolpa bölgelerinden birinin sekreteriyken öldürülen Chop Bahadur Dang'ın ailesi. Chop'un babası bana diyor ki: Oğlum çok iyi bir karaktere sahipti. Tüm aileyi çok severdi ve kız kardeşlerine, erkek kardeşlerine ve diğer aile üyelerine karşı çok iyiydi. Partiye 4 yıl boyunca profesyonel devrimcilik yaptı. Savaş başlamadan iki yıl önce hakkında uydurma bir dava açıldı ve o da yer altına çekildi. Köydeki bir sahtekar (köylülere toprak ve arazi için yalan söyleyerek dolandıran kişi) öldürülmüştü ve oğlum iftiracı bir tarzda bundan dolayı yargılandı. Halk savaşı çok iyi. O ezilenler için veriliyor. Oğlumuz bu dava uğruna şehit oldu. Gerici hükümete karşı dişimizle tırnağımızla savaşıyoruz ve hiçbir zaman halk savaşı yolundan dönmeyeceğiz, kısa zamanda zafere ulaşacağımızı ümit ediyoruz. Oğlumuz

şehit düşmüş olsa bile tamamen çaresiz değiliz. Partimiz bizimle ilgileniyor."

Karşı devrim dalgası

Hükümet halk savaşının başlamasının ardından, büyük bir vahşetle misilleme yapmış. Çok sayıda paramiliter birlikler ve özel eğitilmiş komando birlikleri merkezi hükümetin en üst düzey yetkililerinin emriyle harekete geçirilmiş. 26 Şubat'ta -savaşın başlamasından çok kısa bir süre sonra- 50 silahlı polis, Gorkha bölgesinde, Jarang Pandrung KGK'nin bulunduğu yerde, binin üzerindeki ilkokul öğrencisinin ve köylünün üzerine ateş açmış. Polis bölgede sevilen bir okul müdürünü, "Save the Children Funds, USA"nın (Çocukları Kurtarma Fonu, ABD) bürosunu tahrip etmek gibi bir suçlamayla gözaltına almak istiyormuş. Kitle onu kurtarmaya çalışmış. 11 yaşındaki öğrenci Dil Bahadur Ramtel hemen orada vurulmuş ve halk savaşının ilk şehidi olmuş.

Ertesi gün, 27 Şubat'ta, polis altı köylü ve öğrenciyi, Rukum bölgesindeki Pipal KGK'nin bulunduğu yerde, Melgairi'de bir köy evinde uyurlarken vurmuş. Sonrasında bir dizi öldürmeler ve sahte çatışmalar yaşanmış; polisin insanları öldürdüğü ve daha sonra "silahlı çatışma çıktı" iddiasında bulunduğu. Savaşın başladığı ilk üç ayda otuzun üzerinde insan polis tarafından öldürülmüş- bir çoğu Rukum, Rolpa ve Jarjarkot'ta. Polis insanları yalnızca öldürmüyor, binlerce insanı gözaltına alıyor ve gözaltında işkence yapıyormuş. Kadınlar köylerde ve gözaltında bir sürü polisin tecavüzüne uğruyor ve insanların evleri yakılıyormuş. Bu nedenle binlerce insan aylarca ormanda ve mağaralarda saklanmak zorunda kalmış. Bazı bölgelerde hükümet insanlara karşı silahlı yerel korumalar (korucu) devreye sokmuş ve bazı köylere aylarca giriş çıkış yasaklanmış.

Hükümetin baskısı halk savaşının üçüncü yılında iyice yoğunlaşmış. 8 aylık bir sürede 500'ün üzerinde insan polis tarafından öldürülmüş, birçok insan tutuklanmış, işkenceden geçirilmiş ve tecavüze uğramış.

Polisin en büyük operasyonlarından biri de Kilo Sierra 2 -1998 Haziran ortasından, Ağustos'a kadar süren, iki aylık bir kampanya. Bir yoldaş anlatıyor: "Hükümet hareketin her kesimine yöneldi ve aktivistleri, köylüleri ve sempatizanları gözaltına aldı. Bunlar tesadüfi gözaltılar değildi, bilakis iyice planlanmış ve belli insanları yakalamak için ajanlar devreye sokularak gerçekleştirilmişti. Nepal Kongresi ve RPP bu saldırılarda açıkça yer alırken, BML daha üstü kapalı bir biçimde yer aldı. Birçok yetkili yoldaş, kitle önderi, parti önderi, genel ve yerel bölge komiteleri üyeleri öldürüldü. Kilo Sierra 2 sırasında birçok katliam yaşandı; batı bölgesinde yaklaşık 200 kişi öldürüldü: 15 Rolpa'da, 20 Rukum'da ve 50'nin üzerinde de Jarjarkot ve civar bölgelerde.

Ateş altındaki cesaret

Khala K.C genç bir bayan. 1998'de Kilo Sierra 2 kampanyası döneminde öldürülmüş. 3 yaşındaki erkek kardeşi Chitra Bahadur K.C bana diyor ki: "Kız kardeşim 1991'de devrimci bir öğrenci örgütünde faaliyet sürdürüyordu. 1995'de partiye katıldı ve profesyonel devrimci oldu. Aynı zamanda kadın örgütlenmesinde sorumluluk almış-

tı. 1997 yılında bir birliğe katıldı. Öldürüldüğünde 5 aylık hamileydi. Hasta babasını ziyarete gelmişti ve sonra saklanmak için başka bir eve geçti. Evde iki başka yoldaş daha vardı; içlerinden biri, o da birlik üyesi olan eşiydi. Polis bizim eve geldi ve abimi gözaltına alarak dövdü. Birçok polis gelmişti ve evi kuşatmışlardı. Aileden hiç kimse diğer evdekileri polisin varlığından haberdar edecek durumda değildi. Abim dövülürken yüksek sesler çıkardı ve diğer evdeki insanlar onun bağırtılarını duydular ve kaçtılar. Kız kardeşim mısır tarlasına saklanmaya çalıştı, ancak polis onu buldu ve gözaltına aldı. Onu ormana götürdüler ve götürürken yolda dövdüler. Sonra ise öldürdüler. 23 gün sonra cesedi bulundu ve görünüşü büyük bir ihtimalle tecavüze uğradığını gösteriyordu."

Sharpe B.K. 1998'de öldürüldüğünde 43 yaşındaymış. Ardında eşi Rupsari B.K.'yı, dört oğlunu ve bir kızını bırakmış. Rupsari bana diyor ki:

"Ailemiz fakir bir köylü ailesi ve eşim yoksul köylülerin örgütlenmesinde çalışıyordu. Biz Hindu dinine göre 'dokunulmaz' olan, aşağı bir kasta mensubuz. Köydeki bir muhbir eşimin faaliyeti ile ilgili bilgi vermiş. Eve 12 polis geldi ve Sharpe'yi gözaltına aldı. Sonra onu ormana götürmek üzere 14 polis daha geldi. Ağlayarak peşlerinden gittim ve onu serbest bırakmaları için polislere yalvardım. Ancak beni feci şekilde dövdüler. Eve geri döndüm, silah sesleri duydum ve onu öldürmüş olmalılar diye düşündüm. Dayaktan dolayı kötü şekilde yaralandığımdan oraya gidemedim. İki saat sonra oğullarım ve birkaç partili yoldaş ormana gittiler ve eşimin cesedini buldular. Ağır baskılardan dolayı onu getiremediler, böylece ceset, taşlarla ve kuru otlarla örtülü vaziyette orada kaldı. Daha sonra insanlar eşim için bir cenaze töreni yaptılar; bedenini yakmak için. Polis ailemizi tehdit etmeye devam etti. Ancak şimdi halk iktidarı öyle güçlü ki, polis bize eziyet etmekten vazgeçmek zorunda kaldı."

Mao'nun "*Kızıl Kitabı*"ndaki, "*Halka Hizmet etmek*" bölümünde vurguladığı şu sözlerin gerçekliğini doğrulayan öyküler duyuyorum. Orada şöyle diyor: "Savaşta feda olan birileri olacaktır daima, bir insanın ölümü ender bir durum değildir. Ancak bizim yüreğimizde halkın çıkarları yatmaktadır, biz korkutucu çoğunluğun acılarını düşünürüz ve halk için öldüğümüzde, bu onurlu bir ölüm olur." Halk savaşında birçok şehit, işte bu devrimci feda ruhuyla donanmış olarak, düşman onları bilgi vermeye zorlamak için işkence yaptığında cesaretli bir duruş sergilemişlerdir.

Nil Bahadur Oli 21 yaşında, küçük kardeşi Purna Bahadur Oli ise henüz 19 yaşındaymış, polis onları 1998'de öldürdüğünde. Babaları Man Bahadur Oli oğullarının ölümle yüz yüze geldiklerinde nasıl bir duruş sergilediklerini anlatıyor bana:

"Nil GÖB'de (Genç Öğrenciler Birliği) faaliyet sürdürüyordu, aynı zamanda da parti üyesi olmak üzereydi. Benim ahırım Solyan'da ve iki oğlum da oradaydı. Jhimpe'deki verici (telekomünikasyon) kulesine yapılan eylemden sonra halk ordusu bu ahırda saklanmıştı. Kule 18 polis tarafından korunuyordu. Gerillalar kuleyi bastığında polis teslim oldu ve biri öldürüldü, ikisi de ağır yaralandı. Sekiz tüfek, bir tabanca ve 780 mermi ele geçirildi. Polis ertesi gün helikopter ve otobüsle takviye getirdi. Kuleye çok sayıda insan geldi. Polis Solyan'da eylemden haberi olan birini gözaltına almıştı.

Polis buna işkence yaptığında, polise bilgi vermiş, birliğin ahırda saklandığını da söylemiş. Sonra polis ahıra geldi ve iki oğlumu gözaltına aldı ve helikopterle epeyce uzaktaki bir karakola götürdü.

Polis oğullarını sorgulamış, ama onlar, eyleme dair çok iyi bilgileri olmasına rağmen hiçbir şey söylememiş. Köyde bazı parti belgeleri ve silah saklamışlardı, ancak bunlara dair de bir şey söylememişler polise. Polis onlara iki gün boyunca işkence yapmış. Onlardan herhangi bir bilgi alamayınca helikopterle ormana götürmüşler ve onları öldürmüşler. Polis cesetleri almaya gelen olursa yakalamak için 5 gün boyunca cesetlerin başında bekledi. Sonra karakola geri döndüler. Parti altıncı gün 100 kişinin katıldığı bir cenaze töreni düzenledi."

Man Bahadur Oli bana tüm bunları anlatırken, sesinde derin bir acı var. Ancak oğullarının halk uğruna yaşamlarını vermesinden duyduğu gurur çok belirgin. Konuştuğumuz diğer şehit ailelerinde de olduğu gibi, Man Bahadur Oli'de de dikkatimi çeken şey, yas değil, daha çok devrimci inanç ve kararlılık. Hükümet parti üyelerine, gerillalara ve halk savaşını destekleyenlere yönelik vahşet ve katliamlarla bu devrimi durdurabileceğini düşünüyor. Ama benim tüm gördüklerimden ve duyduklarımdan sonra, bu korkunç baskı kitlelerin iktidara karşı kinini artırmış ve halkın buna bağlı olarak da kurtuluşunun ancak bugünkü rejimi devirmekle olacağı inancını daha da pekiştirmiş. Man Bahadur bana şöyle diyor: "Halk savaşının parlak geleceği şu an beni mutlu ediyor."

13- ŞEHİT AİLELERİ: YASI GÜCE DÖNÜŞTÜRME

Konakladığımız yerden bugün öğleden sonra ayrılıyoruz. Bu vedalaşma zor geliyor, çünkü bize Rolpa'da refakat eden birlik bizimle birlikte Rukum'a gelmeyecek. Buraya kadar bizimle dolaşan birlikten ayrılmak zorunda kalıyoruz. Ve seyahatimize politik ve taktik olarak önderlik eden yoldaşlar da köylerine dönüyorlar. Gitme vaktimiz geldiğinde, veda etmek için ilk dağa kadar bize eşlik ediyorlar. Sonra birbirimize hoşça kal demek için hepimiz duruyoruz.

Rukum sınırını geçiyoruz ve güneş batmadan hemen önce, bir sonraki konaklama yerimize geliyoruz. Bu köyde yaklaşık 100 aile oturuyor ve köy ahalisi bu sabahtan beri bizim gelişimizi bekliyormuş. Biz biraz dinlenene ve bir şeyler yiyene kadar hava kararadı. Ancak dışarıda bizi selamlamak için insanlar toplanmış ve kitleye şarkı söyleyen ve dans eden köylüler ve kültür birimi benim Rukum'daki ilk günümü eğlenceli kılıyor.

Ertesi gün tüm öğleden sonra, ilk önce birkaç yerel önderle görüşüyorum. Ancak günlerdir aralıksız yolda olmamızdan kaynaklı, çamaşırlarımı yıkamam ve banyo yapmam için bir öğlen molası veriyoruz. Rukum'a vardığımızdan beri bize kadınlardan oluşan, içlerinde Sunsara'nın da bulunduğu bir birlik eşlik ediyor. İngilizce bilmiyor ama, göz kontağı ve el işaretleriyle bana karşı çok ilgili davrandı- neredeyse anne gibi. Benimle bir an önce diyalog kurmaya çalıştığını görüyorum- ben de öyle. Başka yoldaşlardan da duyduğum bir cümleyi tekrarlıyor- "eğer aynı dili konuşabilseydik, uzun, tüm gece boyunca tecrübelerimizi birbirimizle paylaşırdık."

Sunsara elbiselerimi yıkamama ve banyo yapmama yardımcı oluyor. Bir kadın giyinmem için bir *sari* veriyor -elbise gibi vücuda sarılan, desenli ve çok geniş bir kumaş parçası. Nepalli kadınlar geleneksel olarak sari giyiyorlar ve bunu, köy yerindeki suda yıkanırlarken "banyo perdesi olarak da kullanıyorlar. Bugün hava biraz bulutlu ve güneş tepemizde olmasına rağmen, rüzgar biraz serin esiyor. Vücudum soğuk suyla temas edince titremeye başlıyor. Ancak günlerce süren tozlu yolculuğun ardından tekrar temizlenmek iyi geliyor.

İşimiz bittiğinde, Sunsara'ya biraz oturup, onun yaşamına ilişkin konuşabilir miyiz diye soruyorum. Henüz elli yaşında olduğunu duyunca şaşırıyorum- görünüşünden dolayı onun daha yaşlı olduğunu zannettim. Ancak burada, kırsaldaki insanların yaşamı çok zorlu. Ve yoksul yaşam koşulları, yıpratan çalışma koşulları, kötü beslenme ve sağlık sorunundaki eksiklik bedeni yıpratıyor ve insanın görüntüsünde izler bırakıyor. Bu özellikle de çok çocuk doğuran ve büyüten kadınlar için geçerli.

Buradaki insanların gücü karşısında sürekli şaşkınlığa uğruyorum; çocuklar bile çok ağır yükleri dağa çıkarıp, dağdan aşağı indiriyorlar. Ancak olumsuz sağlık koşulları, onları her türden hastalığa yakalanmaya açık hale getiriyor. Bu sıralar batı bölgesinde Jumla ve civarında bir grip salgını var. On bin insan yakalanmış ve 400'den fazla insan ölmüş. ABD'de böyle bir grip salgını olsa, insanlar en fazla birkaç gün ya işe ya da okula gitmezler. Ancak burada, genel sağlık durumunun kötü olduğu bir yerde, bu ölüm anlamına gelebiliyor, özellikle de yaşlılar ve çocuklar için. Grip salgını birkaç

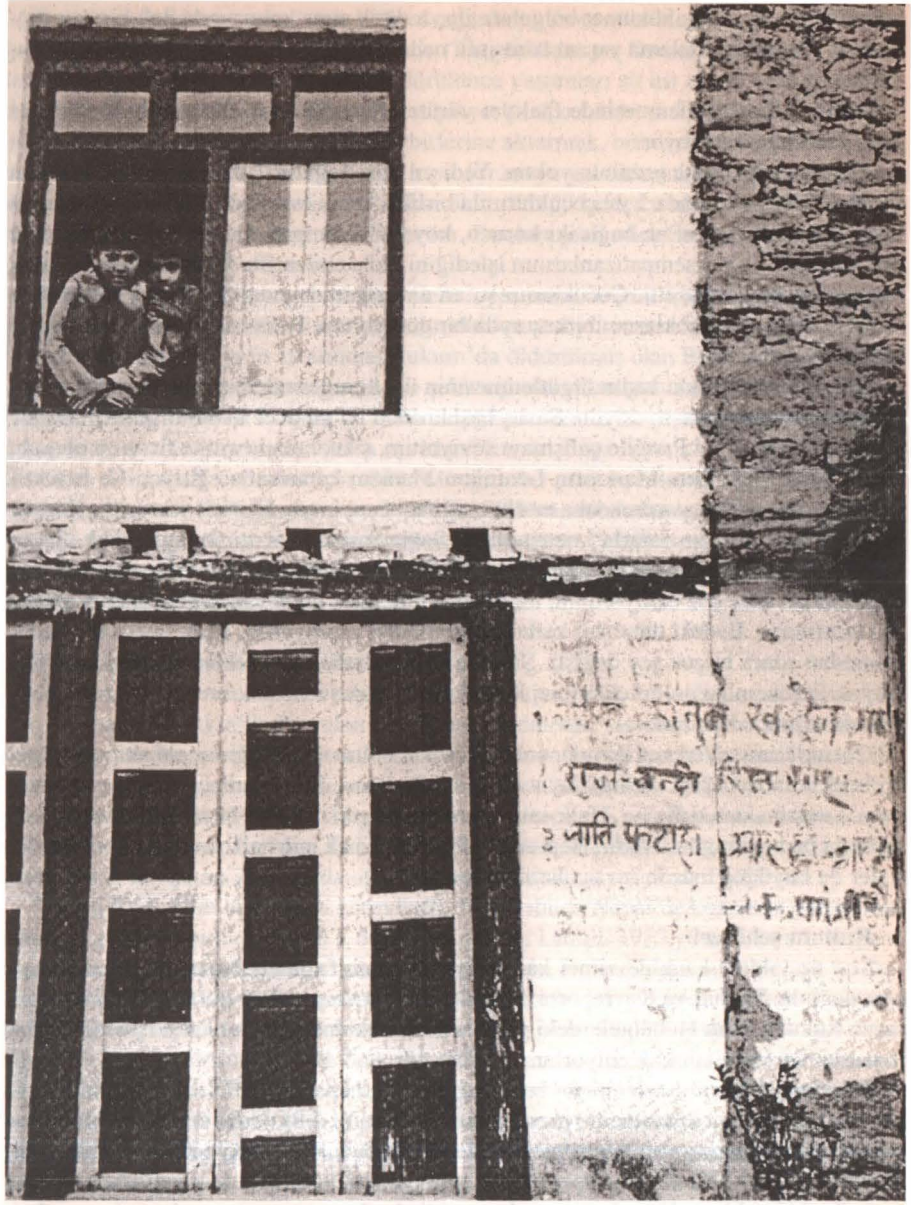

Doğu Nepal'de bir köy. Duvardaki slogan: "Baskıcı yasalara son, siyasi tutsaklara özgürlük" NKP(M), 1999

aydan beri var, ancak hükümet bölgelere ilaç tedarik etme konusunda pek bir şey yapmamış. Nepal'de ortalama yaşam süresinin neden 55 yıl olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum.

Yerel kadın örgütlenmesinde faaliyet yürüten Sunsara bana ilk önce halk savaşına nasıl katıldığını anlatıyor:

"Benim hiç okuma yazmam yoktur. Yedi yıl önce, oğlum 7, kızım ise beş aylıkken kocam öldü. Sonrasında 5 yıl çocuklarımla birlikte kendi evimizde oturdum. Birkaç yıl önce, Nepal Kongresi'ne bağlı iki korucu, köyde iki sempatizanı öldürdü ve gericiler cinayeti halk savaşı sempatizanlarının işlediğini iddia ettiler. Bu durumda ben de dahil, birkaç kişi köyü terk etti. Çocuklarım şu an amcamın yanında kalıyorlar, bizim evde kimse kalmıyor. Çocuklarımı birkaç ayda bir görüyorum. Polis bazen beni aramak için bizim eve geliyor.

Şimdi bu bölgedeki kadın örgütlenmesinin üst komitesinde faaliyet sürdürüyorum, ve aynı zamanda parti üyesiyim. Savaş başlamadan iki yıl önce kadın örgütlenmesinde çalışmaya başladım. Partiyle çalışmayı seviyorum, çünkü okula gitme fırsatım olmadı, ancak şu an parti beni Marksizm-Leninizm-Maoizm konusunda eğitiyor. Ve kolektif yaşamın, bireysel yaşamdan daha mutlu ettiğine inanıyorum. Evimde otururken, birçok yoldaşla karşılaşır ve onlarla konuşurdum. Sevincimizi ve acımızı paylaşırdık. Şu an kendi sınıfımızı kurtarmak için her fedakarlığı yapma sorumluluğu duyuyorum. Savaş başlamadan önce çok eziliyordum; bir yandan hükümet, diğer yandan ise ailenin erkekleri tarafından. Evdeki tüm işler kadınlar tarafından yapılıyordu. Halk savaşının başlamasından sonra birçok şey değişti. Şimdi ev işi kadınlar ve erkekler tarafından paylaşılıyor. En önemlisi de, erkekler bizi kadınların kurtuluşu ve halk savaşına katılım noktasında teşvik ediyorlar.

Çocuklarımı ziyaret ettiğimde, onlara birlikte oturmak istediğimi, ancak polisin gelip beni bulabileceğini ve tutuklayacağını söylüyorum. Bu nedenle, partiyle çalışmak, o evde oturmaktan daha iyi. Halk savaşı her geçen gün daha da büyüdüğü mevcut koşullarda bu benim görevimdir. Hepimiz zafer elde etmek için halk savaşına katıldık. Ve sizler de büyüdüğünüzde savaşa katılacaksınız."

Rukum şehitleri

Son üç yıldaki karşı devrimci kampanyalardan en fazla etkilenen bölgeleri dolaştım; doğuda, Sinduli ve Kavre, orta bölgede Gorkha ve şimdi de burada, batıdaki Rolpa ve Rukum. Tüm bu bölgelerdeki şehit aileleri hükümetin halka karşı işlediği suçlara net bir biçimde tanıklık ediyorlar.

Devrim şehitlerinin aileleri ile buluştuğumuzda, hepsi de ABD'deki halk kitlelerinin nasıl yaşadığını öğrenmenin merakı içindeydiler. Ve ABD'deki insanların hükümete karşı savaşıp savaşmadığını bilmek istiyorlar. Onlara, ABD'deki polisin insanları nasıl öldürdüğünü ve vahşice davrandığını anlatıyorum; özellikle de siyahlara ve Latin Amerika kökenlilere. Ve onlara insanların polis baskısına ve ayrıca, sistemin gençleri suça itmesine karşı nasıl mücadele ettiklerini anlatıyorum.

Burada, oğullarını ve kızlarını halk savaşında yitirmiş olan birçok anne ve babayla konuşuyorum. ABD'de de- tüm dünyada "Özgürlükler ve Demokrasi ülkesi" olarak kutsanan- çocukları polis tarafından öldürülünce yaşamları alt üst olmuş olan, kendileri gibi binlerce aile olduğunu öğrenince şaşırıyorlar. Çocukları polis tarafından öldürülmüş anne ve babaların, tecrübelerini birbirlerine aktarmak, birbirine yardımcı olmak ve polis vahşetine karşı örgütlenmek için nasıl bir araya geldiklerini anlatıyorum. Ve insanların keyfi bir biçimde polis tarafından öldürüldüğü binlerce olayı belgeleyen "Çalınmış Hayatlar Projesi"nden[1] söz ediyorum. Bunları şehit ailelerine anlattığımda, tüm dünya çapında bir bağ oluşuyor.

Benimle konuşmak için gelen şehit aileleri, yaşamını devrim için feda etmiş olan birisinin akrabası olmaktan ne kadar onur duyduklarını söylüyorlar. 36 yaşındaki eşi Man Shyam Bahadur Pun polis tarafından Rukum'da öldürülmüş olan Bhadra Kali bana diyor ki: "Eşimi kaybetmeme rağmen, bir şehit eşi olmaktan gurur duyuyorum." Masta Bahadur Bista, 1996'da Rukum'da öldürüldüğünde henüz 23 yaşındaymış. Beni, 4 ve 3 yaşındaki kızlarıyla ziyarete gelen eşi Man Kumari Bista diyor ki: "Eşim ulusu, parti ve tüm dünyadaki ezilenler için öldü. Yüreğim bir şehit eşi olmanın gururuyla dolu. Bir başka biçimde öldürülmüş olsaydı çok üzülürdüm, ancak durum öyle değil. Maoist partinin halk için çok iyi şeyler yapacağına inanıyorum. Şehitlerimizin yolundan gidiyoruz ve zafer elde edene kadar bu yoldan dönmeyeceğiz. Düşmanlar halkın gücü karşısında ayakta kalamazlar."

1 Mayıs kahramanlık öyküleri

İşçi sınıfının enternasyonal bayramı olan 1 Mayıs günü, bulunduğumuz köyde benim onuruma bir etkinlik düzenleniyor. Bunun ardından, yakınları polis tarafından öldürülmüş olan birçok aile ferdi var, bana öykülerini anlatmak için bekleyen. Yanıma ilk oturanlar ve konuşanlar, burunlarında hızmalar ve üzerlerinde çok desenli elbiseler olan iki kadın. Bana, 1955'de, 27 yaşındayken öldürülen Kami Buda'yı anlatmak için gelmişler. Onun kızı olan Moti Kali Pun babası öldürüldüğünde henüz üç yaşındaymış. Kami Buda'nın şu an 70 yaşında olan kız kardeşi öyküyü anlatmaya başlıyor:

"Kami Buda Hint ordusunda görevliydi. 1949 yılında Nepal'de komünist partisi kurulunca, görevini bıraktı, Nepal'e döndü ve partiye katıldı. 1952 yılında komünist parti yasaklandı. O burada, batıda bulunduğu dönemde, Rukum'daki sahtekarlara ve dolandırıcılara karşı (köydeki insanları ezenler) mücadele çok yüksekti. Partinin faaliyetlerine katıldı ve hükümet onu Jumla'da gözaltına aldı. Onunla birlikte 27 kişi daha alındı. Polise, kendisinin partide önderlik ettiğini, ancak diğerlerinin böyle bir durumu olmadığını söylemiş. Bunun üzerine diğerleri serbest bırakılmışlar, ancak Kami'yi kaybedip, öldürdüler. Hapiste kötü muamele görmüş ve iyi davranılmasını istemiş. Bu da polisi öfkelendirmiş ve onu ormana götürüp öldürmüşler. Okuma yazması vardı ve yazılar ve şiirler yazıyordu. Öldürülmeden önce bir ay hapiste kaldı. Hükümet ilk olarak

(1) Çalınmış Hayatlar-Stolen Lives: 1999'da çıkan bir kitap

yazamasın diye ellerini kesmiş- o da bu durum karşısında ayaklarını kullanmış yazmak için. Bunun üzerine polis ayak parmaklarını kesmiş. O Rukum'daki ilk devrim şehidiydi."

Moti Kali Pun'a, babasının yaptığı şey ile, şimdiki halk savaşının arasındaki bağlantının ne olduğunu sorduğumda şöyle diyor: "Babam yaşamını devrim uğruna verdi. Gerici iktidarı yıkmak istiyordu. Şimdi ise Maoist devrim iktidarı yıkmak istiyor. Yani ikisi arasında sıkı bir bağ var."

Birçok olayda insanlar kolayca "kayboluyor" -polis onları götürüyor ve onları bir daha gören olmuyor. 15 yaşındaki Naina Shing Chhinal, 32 yaşındaki babası Bhairam Chhinal ile ilgili konuşmak için gelmiş. Diyor ki: "babam parti faaliyetine katılan inançlı bir sempatizandı. Kendisi aşağı bir kastın örgütlenmesinin -terzilere ait bir kast- bölge danışma komitesi üyesiydi. Savaşın başlamasından sonra polis onu defalarca karakola çağırdı. Herhangi bir suçtan yargılanmadı, ancak onu Maoist faaliyetlere ilişkin sorgulamışlar. Onlara bir şey söylememiş. Ekim 1998'de karakola gitti ve kayboldu. Resmi olarak görevliler bir şey bilmiyorlar, ancak biz onun öldürüldüğünden eminiz."

Ölüm getiren muhbirler

Başka bölgelerde, polise parti üyelerinin, gerillaların ve sempatizanların ölümüne neden olan bilgiler veren muhbirler de vardı. Bunların çoğu, revizyonist sahte komünist partisi BML'nin üyesiydi. Aynı durum bu bölgede de yaşanmış. Pawn Kumar Bohra 1998 Ekim'inde öldürüldüğünde henüz 19 yaşındaymış. Benimle konuşan bir sonraki kişi, onun erkek kardeşi, 30 yaşındaki Dand Bahadur Bohra. Bohra yanıma geliyor ve diyor ki:

"Pawn lisedeyken öğrenci örgütlenmesinde çalıştı. Okulu bitirince Üniversiteye gitti. Daha sonra parti faaliyetine katılmak için öğrenimini yarıda bıraktı. Profesyonel devrimci olarak Genç Komünistler Birliği üyesi ve halk milisi komutanı oldu. Altı yoldaş, askeri bir eylem gerçekleştirmek için bekleme pozisyonundaydılar. O ve başka bir yoldaş durumu kontrol etmek için, bir polis karakolunun ve bir sahtekar ve dolandırıcıya (insanları para ve arazi için dolandıran kişi) ait bir evin yakınına gitmişler. O sırada BML'li bir muhbir, yoldaşların bulunduğu yeri biliyormuş ve karakola gitmiş, polisi bölgeye getirmiş. Polis yolda yoldaşları görmüş ve onlara saldırmış, üzerlerine ateş etmiş. Yoldaşların biri kaçmayı başarmış, ama kardeşim öldürüldü. Saklanan diğer yoldaşlar sesleri duymuşlar ve kaçabilmişler."

Dand Bahadur Bohra'ya halk savaşına ilişkin ne düşündüğünü sorduğumda diyor ki: "Maoist devrim halkın yararınadır. Sınıfımız çok yoksul ve yoksul sınıfı kurtarmak için halk savaşından başka yol yoktur." Obi Ram B.K'nın polis tarafından öldürülmesi, halkın bir muhbirin polise ihbarda bulunduğunu düşündüğü bir başka olay. Obi 1998'de, 23 yaşındayken öldürülmüş ve sonra, onun anne ve babası Mohan Lal B.K. Ve Pabita B.K. bana oğullarından bahsetmek için yanıma oturuyorlar: "Oğlumuz savaşın başlamasından beri yer altındaydı. Öğrenci örgütlenmesinde çalışıyordu ve aynı zamanda bir birliğe mensuptu. 1997 yılında öğrenci faaliyetini bıraktı ve birlik komutan-

lığına terfi etti. Birlikten üç kişiyle birlikte, bir askeri eylem için bölgedeki büyük şehre gidiyorlar. Bir otele yerleşiyorlar, ancak polis onların orada olduğunu öğreniyor, belki de bir muhbirden. Polis otele geliyor ve onları gözaltına alıyor. Onlara dayak atıyorlar ve işkence yapıyorlar. Polis onları teslim olmaya ve partiye ilişkin bilgi vermeye zorluyor. Ancak onlar karşı koyuyorlar. Polis 24 saat boyunca onları konuşturmaya uğraşıyor ve sonra onları öldürüyor."

Duyduğum yürek paralayıcı öykülerden bazıları genç kadın şehitlere dair. Bu kadınların birçoğu henüz ergenlik çağındayken köy milislerine ve halk ordusuna katılmışlar. Ve Nepal'deki kadınların bir çoğu gibi, çocukken okula gitmelerine izin verilmemiş.

Binita Buda 1998'de öldürüldüğünde henüz 16 yaşındaymış. 63 yaşındaki ninesi Ghiumali Buda, Binita'nın devrimci öğrenci örgütünün bölge komitesinde mali sorumlu, Genç Komünistler Birliği üyesi ve halk ordusunun bir birliğinin üyesi olduğunu söylüyor. Binita öldüğünde yanında olan bir parti üyesi de benimle konuşmak için gelmiş ve olayın nasıl yaşandığını anlatıyor:

"Askeri bir eylem hazırlığı için etraftaki durumu değerlendirmek üzere, Binita bir köylü ve ben köye gittik. Polis bizim gelişimizden haberdar olmuş ve köyü kuşatmıştı. Polisin buradaki varlığına ilişkin bilgimiz yoktu ve biz de saklanacağımız eve gidiyorduk. Buraya varmadan önce yolda polise rastladık. Bir çatışma yaşandı, ancak o kadar çok polis vardı ki, kaçmak zorunda kaldık. Köylü ve ben sığınağa ulaştık, ancak Binita bunu başaramadı. Polis ona tüm gece işkence yaptı ve tecavüz etti, sonra da onu öldürdü. O Rukum bölgesindeki ikinci kadın şehitti."

Bugün görüştüğümüz en son şehit yakını, Shankar Lal Gharti. Kendisi 1998'de, 49 yaşındayken öldürülen Bhadra Bahadur Gharti'nin 24 yaşındaki oğlu. Shankar diyor ki:

"Babam halk savaşının çok kararlı bir sempatizanıydı. Ben ve birkaç yoldaş tüm gece ormanda uyumuş ve sabah erken saatlerde babamın evine gitmiştik. Polisin yakınlarda olduğunu bilmiyorduk. Eve gittiğimizde annem çay içmek için biraz beklememizi söyledi. Çay hazır olduğunda polis geldi, evi kuşattı ve ateş açtı. Yoldaşlardan Chain Buda sol kolundan yaralandı. Polisin bizi öldürmek istediğini anlamıştık, tüm yakınlarımızla vedalaştık. Onlara dedik ki: 'Polis bizi öldürse de, ideolojimizi ve siyasi çizgimizi öldüremeyecektir.' Evin iç duvarlarına şu şiarları yazdık: 'Yaşasın Halk Savaşı', 'Yaşasın NKP (Maoist)' ve 'Yaşasın Marksizm, Leninizm, Maoizm.'

Polis evden çıkmamızı, eğer çıkmazsak evi ateşe vereceklerini ve herkesi öldüreceklerini söyledi. Bunun üzerine çıkmaya karar verdik. İlk önce, polisin çıkar çıkmaz gözaltına aldığı annem dışarı çıktı. Sonra karım çıktı ve o da gözaltına alındı. Daha sonra babam ve onu da aldılar.

İçerde bizden yalnızca iki kişi kalmıştı ve en son biz de çıktık. Bizi gözaltına aldılar ve kelepçelediler. Bize işkence yaptılar, sopalarla ve tüfek dipçikleriyle dövdüler, ve bizi parti faaliyetine ilişkin bilgi vermeye zorladılar. Biz hiçbir şey söylemedik. Polis bölge amirliğini arayarak, ne yapacaklarını sordu. Bizi öldürme emri verildi ve bize soru sormayı kestiler.

Polisler Chain Buda'yı götürdüler ve ondan bize ilişkin bilgi almaya çalıştılar. O ise kendini onların elinden kurtardı ve kaçmaya çalıştı. Bunun üzerine ona 10-12 el ateş ettiler ve öldürdüler. Sonra babamı aldılar ve onu da öldürdüler. Chain Buda kaçmaya çalıştığında, ben de uzaklaşmaya çalıştım, ancak polis beni yakaladı ve ellerimi arkadan kelepçeledi. Buna rağmen kaçtım. Yaklaşık 60 metre uzaklaştığımda, polislerin bir kısmı arkamdan ateş ederken, diğerleri beni yakaladılar. Sırtımdan vuruldum ve yere düştüm. Polis öldüğümü düşündü ve gitti. Daha sonra, birkaç köylü beni güvenlikli bir sığınağa götürdü ve tedavi için Katmandu' ya götürüldüm.

***

Tüm bu şehit aileleri ile görüşmem bittiğinde, dışarıda hava neredeyse kararmış ve akşam yemeği vakti gelmişti. Geldikleri için tüm ailelere teşekkür ediyorum ve onlara, öykülerinin ABD'de ve başka yerlerde duyulmasının sağlanacağı sözünü veriyorum. Onlara, bu kadar acı insani kayıplar karşısında, devrimci inançlarını ve korkusuzluklarını korumalarının başkalarına cesaret vereceğini söylüyorum. Onlara ABD'deki devrimcilerin ve kitlelerin adına taziyelerimi sunuyor ve onların proleter enternasyonalist selamlarını iletiyorum.

Onlara fotoğraflarını çekebilir miyim diye soruyorum ve kameranın önüne geçmek için peş peşe dışarı çıkıyorlar. Hepsi de başları dik duruyorlar ve sanki bakışlarıyla, kararlılıklarına dair bir mesaj vermek istercesine doğrudan kameraya bakıyorlar.

Bu 1 Mayıs'ı böyle cesur insanlarla birlikte geçirmek bir mutluluktu. Ve onlar aynı zamanda bana, hükümetin halk savaşını yok etmesinin neden çok zor olduğunun bir nedenini daha göstermiş oldular. Polis yüzlerce insanı acımasızca katletmiş. Ancak 28 yaşında şehit olan Kal Sing'in babası Bhiusan Chhinal'ın da dediği gibi: "Benim oğlum halk ve ulus için verilen bir savaşta yaşamını yitirdi. Ancak oğlumun hedefini gerçekleştirecek binlerce oğul var."

14- KADIN SAVAŞÇILAR

Rukum sınırını geçtiğimizde, Rachana'dan ayrıldığımız için üzülmüştüm. Rolpa seyahati boyunca yardımcım olarak yanımda bulunmuştu. Gecenin karanlığında dağın en dik bölümlerini çıkarken bana ellerini uzatarak beni yukarı çekmiş ve tehlikeli uçurumlardan geçerken sendelediğimde düşmeyeyim diye beni tutmuştu.

Halk ordusundaki birçok gerilla gibi Rachana da çok genç ve bir köylü ailesine mensup. Güçlü ve kendini devrimci davaya adamış. Günler ve geceler boyunca, erkek yoldaşlar kadar çabuk ve emin adımlarla dağları inip çıkıyor. Tüfeği ile birlikte ağır yükler taşıyor.

Bir gün Rachana'ya yaşamının anlatır mı diye sordum önce tereddüt etti; kendisiyle röportaj yapmak istememe şaşırmıştı. Daha sonra dedi ki: "Tamam, ancak bunu akşam yemeğinden sonra yapalım. Ne söyleyeceğimi düşünmek istiyorum." Bunun gerçekleşmesi ancak birkaç gün sonra -birbirimize veda edeceğimiz sınıra geldiğimizde- onunla oturma ve konuşma fırsatı bulduğumda oldu. Rachana önemli parti önderleri ve askeri komutanlarla röportaj yaptığımı görmüştü ve şimdi kendi söylediklerinin not defterime yazılacak olmasından dolayı heyecanlıydı. Ondan, biraz ailesinden söz etmesini ve köyünde kadın olarak nasıl yetiştiğini anlatmasını istediğimde diyor ki:

"Ailede on bir kişiyiz; annem babam, üç erkek kardeşim, iki kız kardeşim ve erkek kardeşimin karısı ve erkek ve kız yeğenler. Ben en büyük kız olarak 18 yaşındayım ve Rolpa'lı bir köylü ailesinden geliyorum. Ailem üç erkek kardeşimin okula gitmesine izin verdi, ama bana vermedi. Dediler ki, bir kız çocuğunun okula gitmesinin anlamı yoktur, çünkü o evlenecek ve başka bir evin işlerini yapacak. Köyde yetişkinler için altı aylık bir eğitim verildiğinde, okuma yazma öğrenmek için gittim. Ancak babam her seferinde oraya gitmememi söylüyor ve bana ormana gitmemi ve ot toplamamı, odun kesmemi emrediyordu.

Rachana daha sonra, kendini halk ordusuna katılmaya iten nedeni anlatıyor:

Halk savaşının başlamasından önce, siyasete ve partiye ilişkin hiçbir bilgim yoktu. Ama savaşın başlamasından sonra, bir yakınım bana yerel kültür grubunda yer almamı önerdi ve gelip provalarını izlememi söyledi. Aileme bundan bahsetmedim; yalnızca abime söyledim, o da şöyle dedi 'Eğer ölmek istiyorsan hiç, durma git... Sen omzunda tüfek taşıyabilir misin?' Ben de şöyle cevapladım: 'Bana okuma yazma öğrenme fırsatı vermediniz ve ben ise şimdi halkın ve ulusun sorunlarını çözmek için can atıyorum. Özgürlük için savaşmak istiyorum. Eğer gitmeme izin vermezseniz, buna karşı koyacağım.'

Yerel parti önderi yoldaşlardan biri ailemle konuşmak için bize geldi ve devrimci siyaset üzerine tartışmak için, bizi defalarca ziyaret etti. Bir yıl önce, uzun tartışmaların ardından, ailem partiye katılmama seve seve izin verdi. Kadın örgütlenmesinde çalışmaya başladım ve kadın milislerin içinde yer aldım. Sonra, 8 ay önce bu birliğe terfi ettim. Halk savaşına ilişkin yaklaşımım çok iyimser.

Şu an ailemin tüm fertleri halk savaşının siyasetini kavramış durumdalar. Hepsi de kitle örgütlerindeler ve 15 yaşındaki kız kardeşim okula gidiyor. Altıncı sınıfı bitirdi ve

başkalarına da okuma yazma öğretiyor. Yetişkinler için açılan sınıfa giderken okuma yazma öğrenmeye zamanım olmuyordu. Ancak halk ordusunda okuma yazma öğrenmek için zamanım var ve diğer yoldaşlar bu konuda bana yardımcı oluyorlar. Şimdi okuyabiliyorum ve mektup yazabiliyorum.

Parti faaliyetine katılmayı daha önceleri de istiyordum. Ancak birliğe katıldıktan sonra bir çatışma yaşandı ve bu benim isteğimi daha da pekiştirdi... 13 yoldaşla birlikte yoldaydık ve arkadan saldırıya uğradık. Yoldaşlardan biri öldürüldü ve ben onun intikamını almak istiyorum. Düşmana karşı kanımın son damlasına kadar savaşacağım. Şu an çok mutluyum ve hedefimize kesinlikle ulaşacağız.

Halk savaşının üçüncü yılında, Rolpa, Jugar'da bir polis karakoluna yönelik bir eylemde yer aldım. Hedefimiz polislere ciddi bir korku vermek ve karakol amirini öldürmekti. Polislerin üzerine ateş açtığımızda, kendilerini kurtarmak için hepsi ormana kaçtılar. Bir başka defa ise, bizim birlikten dört kişi köyde faaliyet yapıyorduk. Köyde 29 polis vardı ve bizi görünce kaçtılar."

Feodalizm ve eşitsizlik

Rachana'nın, okula gitmesinin nasıl engellendiğini tanımlaması, Nepal'deki kadınlara yönelik tipik bir davranış. Feodalizm koşullarında, çocuk yaştaki bir kız çocuğu, ev işlerini yaptığı ve aileye hizmet ettiği için, "yararlı" ve "değerli" olarak görülüyor. Ancak bu feodal düşünüş tarzına uygun olarak, kızlara okuma imkanı verilerek, "yatırım" yapılması anlamsız görülüyor, çünkü sonunda evlenecek ve başka bir evde yaşayacak ve orada hizmet edecek diye düşünülüyor.

Nepal'in kırsal bölgelerinde bir atasözü var: "Bir kız çocuğuna sahip olmak, komşunun ağacını sulamak gibidir. Bitkiyi yetiştirmek için emek ve masraf harcanıyor, ama meyvesini başkaları topluyor." Gerçi okula gitmelerine izin verilmiş olan bir dizi kadına rastladım, en azından ilkokula, ya da en fazla orta okula kadar; ancak şehirlerdeki üniversiteleri ziyaret ettiğimde, hemen hemen tüm öğrenciler erkekti.

Bir öğlen sonrası Rachana'nın, gözlerini kenarı kıvrılmış bir sayfaya sabitlemiş bir halde, nasıl okuma yazma çalıştığını gördüm. Bu dikkate değer sahnenin Nepal'in tüm gerilla mıntıkalarında tekrarlandığını düşündüm. Köylerini terk eden, tüfeğe sarılan, okuma yazma öğrenen ve sürdürdükleri devrimin teorik ve politik sorunlarını inceleyen genç köylü kadınlar; önlerinde yıpratıcı bir gelecekten başka bir şey olmayan okuma yazma yoksunları. Bu durum insanın gözlerini yaşartabiliyor. Ama bunun da ötesinde, halk savaşının başarma ve kazanma yeteneğine dair büyük bir güven veriyor.

Rachana gibi birçok kadına rastladım -içlerinde feodal toplumun baskılarına karşı öfkeyle yetişmiş ve halk savaşına katılma şansına büyük bir hevesle sarılmış olan kadınlar. Gerçeği söylemek gerekirse, bu halk savaşında bana en heyecan veren şeylerden biri, *kadınların katılımıydı*.

Gittiğim her yerde, kadınların bu devrime olan tutkularını görebiliyor ve hissedebiliyorum. Bunu, yıllarca feodal koşulların baskısı altında ezilmiş olan ve artık başları dik dolaşacakları bir toplum hayal eden yaşlı kadınların gözlerinde görebiliyorum. Bu-

Mohan Lal B. K. ve Pabita B. K. Obi Ram'ın annesi ve babası,
Obi Ram 1998 yılında gerillada katledildi, Batı Nepal Rukum Bölgesi, 1999

nu, hiç okula gitmemiş olan ve bana heyecanla, düşmana karşı nasıl ilk kez silahlı bir eyleme katılma cesaretini gösterdiklerini anlatan genç kadınların sözlerinde duyabiliyorum. Bunu, eşlerini, oğullarını ve kızlarını kaybetmiş, ancak hala gerillalara yardım eden ve onlara barınak sağlayan ve bu arada kendi yaşamlarını tehlikeye atan kadınların, kararlılıklarında ve korkusuz duruşlarında görebiliyorum.

Kadınların ezilmişliğine karşı verilen mücadele, bu halk savaşının bütünlüklü bir parçasını oluşturuyor. 1996 yılında halk savaşı başladığında, sanki bir cezaevinin kapısı açılmış ve binlerce kadın, savaşta eşit düzeydeki yerlerini almak için acele ediyorlardı. Bazıları bu uğurda babalarına ve erkek kardeşlerine karşı koymak zorunda kalmıştı. Bazıları gerici düşüncedeki eşlerini terk etmişlerdi. Bazıları, kendi kaderlerine ilişkin karar verme yetkisini kendinde gören ailelerinden kaçmışlardı. Hepsi de, kadınları aşağı gören ve onlara, düşüncelerinin hiçbir değeri olmadığı hissini veren feodal geleneklere karşı çıkmışlardı.

Katmandu'da, benimle Nepal'deki kadınlar üzerindeki baskılar üzerine konuşan, Tüm Nepalli Kadınlar Birliği'nin (Devrimci) Başkanı Rekha Sharm ile röportaj yapma fırsatı bulmuştum. Şunları söylüyordu:

"Kadınlar, kırsal bölgelerde, ailelerinin, kaynanalarının ve eşlerinin baskısına maruz kalıyorlar ve bazı kadınlar başlık parası yüzünden öldürülüyor. Bu sorun Nepal'in her yerinde var, hem şehirde hem de kırsalda. Hakim düşünce, kadının eşine hizmet etmek ve çocuk doğurmak için var olduğu yönünde; ancak bu işe yaradıkları düşünülüyor. Bu tür sorunları çözmek için, kadınları aydınlatmaya çalışıyoruz, onlara, sorunun kaynanada veya kocada yatmadığını; bilakis, bu durumun daha çok da iktidar tarafından korunduğunu ve bütünlüklü bir değişime, bir devrime ihtiyacımız olduğunu anlatıyoruz. Kadınları bu gerçeklik yönünde aydınlatıyoruz."

Rekha, giderek artan kadın ticaretine ilişkin de bir şeyler anlatıyor. Her yıl yaklaşık 5-7 bin kız veya genç kadın Hindistan'a "ihraç" ediliyor ve burada fahişelik yapmaya zorlanıyorlarmış. Bu genç kadınlar öz babaları, erkek kardeşleri ve amcaları tarafından ciddi olarak, inek ve keçi karşılığında satılıyorlarmış. Bazen de iyi bir "iş" vaadiyle kandırılıyorlarmış.

Hindistan'da fahişelik yapan kadınların sayısı, 40 bin ile 200 bin arası değişiyormuş. Ayrıca Nepalli kadınlar kaçırılıyor ve Körfez ülkelerinde genelevlerde çalıştırılıyorlarmış. Her yıl binlerce kadın başka ülkelerde fahişeliğe zorlandıktan sonra geriye çoğu HIV virüsü ile dönüyorlarmış.

Erken evlilik, erken ve çok sayıda hamilelik, kadınların ruhsal ve bedensel durumlarında izler bırakıyor. Ve ailenin mirasını sürdürmesi için, oğlan çocuğu doğurmanın büyük baskısı altındalar, sağlıkları tehlikede olsa bile. Gerçekte de, Nepal dünyadaki anne ölümleri sıralamasında en üst sıralamada yer alıyor; 100 bin doğumda 875 kişi. Ve oğlan doğuramayan kadınlar ise genelde toplum tarafından aşağılanıyor, sıkça terk ediliyor veya eşleri ikinci bir kadın alıyor.

Nepal'deki kadınlar baskıcı bir kürtaj yasası altında eziliyorlar. Kürtaj burada yasal değil- cinayet olarak değerlendiriliyor ve hamilelik yaşamını veya sağlığını tehdit edi-

yor veya tecavüz veya ensest ilişki sonucu olsa bile cezası var. Birçok kadın kürtaj yaptırdıkları için 20 yıla varan cezalarla cezaevlerindeler. Bu katı yasalar, kırsaldaki ölüm vakalarının yarısının nedenini oluşturan, illegal, tehlikeli ve kendi kendine kürtaj sonucunu getiriyor. Gazetede, Nepal'deki tüm hastaneleri dolaşan bir doktora ait bir haber vardı. Kendisi, çok sayıda kadının yasa dışı kürtajın getirdiği komplikasyonlar sonucu hastanede yattıklarını tespit etmiş. Örneğin Katmandu doğum kliniğindeki jinekolojik vakaların yüzde 61'i kürtajla bağlantılıymış.

Yeni ilişkiler

Kırsaldaki, sıradan ve olağan seyrindeki günlük yaşam, halk savaşıyla birlikte değişmiş; özellikle de kadınlar ve erkekler arasındaki iş bölümünde. Feodal toplumda kadınlar, onları aşağı seviyede bir pozisyonda tutan, önceden belirlenmiş çocuk bakımı, yemek, çamaşır vb. rollerin altında ezilirler. Ancak devrim tüm bunları değiştirmeye başlamış. Mesela yolda olduğumuzda, günlük yemeği daha çok da erkeklerin yapması çok normaldi.

Saatlerce süren yürüyüş gerçekten de iştah açıyor ve özellikle de erkeklerin yaptığı yemekler daha lezzetli geliyor bana. Bazen bir köye geldiğimizde birlik hemen odun toplamaya ve yemek yapmaya koyuluyor. Yemeğe oturduğumuzda servisi yapıyorlar ve bulaşıkları yıkıyorlar. Kimi zaman yemek hazırlama esnasında birlikteki kadınlar ve köyün kadınları etrafta oturuyorlar ve başka şeylerle meşgul oluyorlar. Ve ben tüm bunları gözlemlerken, bu görüntünün Nepal için ne kadar *radikal* ve alışılmadık olduğunu düşünüyorum. Bir bayan yoldaş bana şunları söylemişti:

"İnsanların birçok konudaki düşünceleri, savaşın başlamasından beri çok değişti. Mesela şimdi babalar ve erkek kardeşler, yemek pişirme, su getirme ve bulaşık yıkama işlerine katılıyorlar. Kadınların düşünceleri değişti. Örneğin, önceleri kadınlar evin çatısını onaramazlardı veya tarlayı süremezlerdi. Ancak şimdi, halk savaşı gündemde olduğundan beri, bunları yapmak artık kadınlar için sorun değil. Evvelden kadınlar geleneksel olarak sepet ve minder yapmazlardı. Ve kadınlar böyle bir işi beceremeyeceklerini düşünürlerdi. Ama bu işleri yapmaya cesaret ettikten sonra kolay olduğunu gördüler. Yani eğer yapma cesaretimiz olursa, her şeyi yapabiliriz; kadınlar ve erkekler arasında hiçbir fark yoktur. İki tarz değişim var (kadınların rolü açısından): ideolojik ve pratik.

Kadınları erkek işi yapmaya şu iki neden itti: Birincisi zorunluluk- bazı erkekler yer altına çekildiler, bu durumda da kadınlar tarla sürme, çatı tamiri vb. "erkek işlerini" yapmak zorunda kaldılar. Mesela babamın köyünde tüm erkekler polis yüzünden köyü terk etmek zorunda kaldılar. Polis baskı yaptı ve gıda maddelerini, tahılları ve *ghee*'leri (yemeklik tereyağı) yağmaladı. Bu durumda kadınlar tarlaları sürmeye ve çatıları tamir etmeye başladılar. İkincisi ise, kadınlar ideolojik olarak, bu işleri yapabileceklerine inanmışlardı.

Savaşın başlamasından önce, çok az sayıda kadın erkek işi yapmaya cesaret edebiliyordu, ama savaşın başlamasından sonra kadınların yapmaya cesaret edemediği iş

yoktur. Buna artı olarak da, erkeklerin kadın işlerini yapmaları var, ve bunu yapma yönünde itirazları da yoktur. Savaşın başlamasından önce böyle düşünmüyordu erkekler, ama savaşın başlamasıyla birlikte ideolojileri değişti."

Halk savaşının, kadın ve erkek arasındaki ilişkileri başka tarzda da etkilediğini fark ediyorum. Örneğin: halk ordusu ile seyahat ederken ve günlük yaşamda en hoşuma giden şey, kadın ve erkeklerin birbirine yaklaşımları. "Cinsel ilgi" yoktur ve kendimi daima güvende hissediyorum. Örneğin, bazen bir ahırda veya bir köy evinde yerde, konserve kutusundaki sardalya gibi uyumak zorunda kaldığımız oluyor. Ancak ben böylesi durumlarda kendimi hiç rahatsız hissetmiyorum, çünkü birlikte seyahat ettiğimiz gerillaların ve parti üyelerinin, kadın yoldaşlarını devrimci mücadelede kendileriyle eşit değerlendirdiklerini ve cinsel obje olarak görmediklerini biliyorum.

Ziyaret ettiğimiz tüm gerilla mıntıkalarında, çocuk bakımından hala esas olarak kadınların sorumlu oldukları görünüyor. Ancak bunda da yavaş yavaş değişim var. Küçük çocuklu birçok bayan yoldaş gördüm ve çocuklara dönüşümlü olarak sürekli başka insanlar bakıyor. "Devrimci camiada" çocuklar herkesi "teyze" veya "amca" olarak görüyor. Henüz organizeli bir çocuk bakımı yok. Ama birçok yoldaş bana, kadınların devrimde daha büyük rol oynamalarını sağlamak için, bunu nasıl organize edeceklerini bulmaya çalıştıklarını söyledi. Eğer devrim ilerler ve kurtarılmış bölgeler yaratmayı sağlarsa, kolektif çocuk bakımı gibi oluşumlar örgütleyebilmek ve bunları ayakta tutabilmek kolaylaşacaktır. Şu an profesyonel devrimci bayanların bir çoğu, emzikteki çocuklarını her yere birlikte götürmek zorunda kalıyorlar. Çocukları emzirdikleri süre boyunca yapıyorlar bunu ve sonra, çocuklar büyüdüğünde çocukları yanına alabilecek bir akraba buluyorlar.

Silaha sarılmak

Halk savaşı birçok kadın için, okula gidemedikleri, büyük olasılıkla görücü usulü bir evliliğe zorlandıkları ve onlardan, yaşamlarının geri kalan kısmını, kocalarına, kaymbaba, kaynana ve çocuklara adamalarının istendiği böylesi ezici bir durumdan, tam olarak kaçışı sunuyor. Halk savaşı, tecavüze uğradığı için veya ailesi kendisi için drahoma veremediği için, eşi tarafından terk edilen, toplumca dışlanan birçok kadına yeni bir yaşam sunuyor. Karşılaştığım devrimci kadınlar, mevcut iktidarın kadınlara karşı eşitsizlik konusunda hiçbir şey yapmayacağı veya yapamayacağı konusunda netler. Ve onlar, kadınların yaşamın her alanında eşit katılımın olduğu, devrimci bir toplum beklentisinden oldukça etkileniyorlar; özellikle de devrim yapma ve dünyayı değiştirme mücadelesinden.

Rukum'daki örgütçü bir bayan bana şöyle demişti: "Neden devrimci olduğuma dair birçok neden var. Birincisi kız ve erkek çocuklar arasındaki eşitsizlik- örneğin mülkiyet açısından bakacak olursak, kızların böyle bir hakkı yoktur. Kadınlara, erkeklere kıyasla ailesi, kocaları ve diğer aile fertleri tarafından önem verilmiyor. Nepalli kadınlar feodal sistem tarafından eziliyorlar ve bazı kadınlar fahişelik yapmak için Hindistan'a gidiyorlar. Beni devrimci olmaya iten esas neden kadınların ezilmesidir."

Kadınların, devrime katılmak istediklerinde karşılaştıkları engellere dair öyküler de öğreniyorum. Devrimci bir kadın örgütlenmesindeki bir kadın önder bana şöyle demişti: "Babamın erkek kardeşi ailenin reisiydi ve ilk başlarda benim kadın örgütlenmesine katılmamı istemiyordu. Buna karşı çıktım ve altı ay boyunca başka bir yerde kaldım. Eve geri döndüğümde, ailem faaliyetimi kabullenmedi. Kadın örgütlenmesindekilerle amcama gittim ve kadın haklarından söz ederek, onu ikna etmeye çalıştık. Bunu sürekli tekrarladık. Kadın örgütlenmesine karşı bir şey söylemiyordu, ancak benim katılmamı da istemiyordu. Benim evde kalmamı ve evin tüm işlerini yapmamı istiyordu."

Rolpa'da, başka bir kadın ise şöyle diyordu: "Ben henüz çok gençken, ailem beni görücü usulü evlendirdi. 15 yaşındayken, eşimin ailesinin evinde oturmak için gittim ve sekiz yıl orada yaşadım. Eşim benden iki-üç yaş küçüktü, ama iki yıl sonra çalışmak üzere Hindistan'a gönderildi ve bir daha geri dönmedi. Erkek kardeşimle birlikte, onu bulmak için Hindistan'a gittim ve onu geri getirdik. Ancak, bir ay sonra tekrar Hindistan'a gitti ve bir daha da hiç dönmedi. Şu an 27 yaşındayım. İki yıl önce ilk eşimin evinden ayrıldım ve ikinci eşimle evlendim -bir aşk evliliği, görücü usulü değil. Evlendiğimizde eşim bir birlik üyesiydi ve şimdi ise bir kol üyesi. Savaş dönemlerinde en iyisi çocuk yapmamak, özellikle de profesyonel devrimciler açısından. Ve devrimden sonra da çok çocuk değil, az çocuk yapmak en iyisi."

Rukum'da kadın örgütlenmesi bölge komitesi başkanıyla görüştüm. Kendisi partinin bölge komitesi üyesi ve eşi iki yıldır cezaevinde. Bana şunları anlatıyor:

"Savaş başladıktan sonra giderek daha fazla sayıda kadın, gönüllü birliklerine, milislere ve halk ordusu birliklerine katıldı. Bu bölgede, her biri 5-7 kişiden oluşan sekiz kadın birliği ve aynı zamanda da kadın ve erkeklerin karışık olduğu milisler var. Kadınlar partinin değişik alanlarında görev alıyorlar, ta ki parti bölge komitelerine kadar. Tüm bölgede, kadın örgütlenmesine dair toplam 500 yerel komite, sekiz mıntıka komitesi ve bir bölge komitesi var. Hepsi de aktifler ve devrimci birleşik cephede yer alıyorlar."

Halk ordusunun, her gerilla birliğinde (9-11 kişiden oluşan) en az iki kadın bulundurma politikası var. Kadın gerillalar, savaşıyorlar, propaganda yapıyorlar ve toprağı işliyorlar. Direkt olarak silahlı mücadelede yer almayan kadınlar ise, örgütleyici, propagandacı, kültürel alanda aktivist ve hemşire olarak faaliyet sürdürüyorlar. Düşmandan bilgi sızdırma, parti kadrolarına ve gerillalara barınak sağlama ve şehit ailelerini ve cezaevlerindeki insanları ziyaret etme gibi lojistik destekler sağlıyorlar.

Nepal'deki kadınların, kendi deyimleriyle "silaha sarılma" yöntem ve tarzlarından tekrar tekrar etkileniyorum. Bu kadınların nasıl yetiştiklerini, her türden feodal geleneklerin altında nasıl ezildiklerini düşündüğümde, bu kadınların halk ordusuna ve partiye katılmak için -ailelerinin sıkça karşı koymasına rağmen- öne atılmalarını çok cesurca bir davranış olarak görüyorum. Gururla tüfek, *khukuri* bıçağı ve el bombası taşıyan genç köylü kadınların görüntüsü, gerilla bölgesini gezerken, bende en güçlü etkiyi yaratan manzaralardan biri oldu.

Batı Nepal Rukum Bölgesi'nde bir kadın gerilla savaşçısı, omuzunda "marş çantası" ve tüfek, 1999

15- YENİ KADINLAR, YENİ HALK İKTİDARI

Bu köyde henüz yalnızca bir gün kalmış olmamıza rağmen, Rukum seyahatimize hemen bugün öğleden sonra devam etmemiz planlandı. Çocuklar okulun bahçesinde voleybol oynadılar, ama alan öğleden sonra toparlanacak ve veda amacıyla düzenlenen bir kitle etkinliği için hazırlanacak. Köydeki herkes etkinliğe geldi ve atmosfer oldukça eğlenceli. İki düzine genç adamdan oluşan halk milisi avluda sıraya dizildi. Ben ve tercümanım kitlenin önüne çıkıp, uzun bir tahta masanın bulunduğu yere doğru ilerleyince bizi selamlıyorlar.

Kutlama içten ve sıcak. Kısa konuşmalar yapılıyor ve yerel kültür grubu çıkıyor. Daha sonra yerel kitle örgütü önderleri, bana bazı hediyeler vermek üzere öne çıkıyorlar- buradaki köylerde dokunmuş olan kumaş, birinin üzerine 'Rukum' işlenmiş olan, iki el işi çanta ve ağır yükleri alnına bağlayarak taşımak için örülmüş geleneksel bir ip.

Toplantı bittiğinde ve bizim seyahat grubu yolculuğa hazırlandığında, güneş gökyüzünde batmak üzere. Tüm köy ahalisi, bizimle vedalaşmak için yol boyu dizilmiş. Ve yerel milisler güvenliği sağlamak için önden gidiyorlar. Yola çıktığımızda hepsi el sallıyorlar ve *lal salaam* diye bağırıyorlar.

Yola çıktığımızda alaca karanlık oluyor ve bir süre sonra da güneş dağların ardında kayboluyor. Yani bu durumda karanlıkta yol almamız gerekiyor. Saatler geçtiği halde, konaklayabileceğimiz bir köyün yakınına bile gelmedik ve yoldaşlar, bana başka bir eve ulaşana kadar dört saat daha yol almamız gerektiğini söylüyorlar. Bu gece açık havada uyumaya karar veriyoruz ve şansımıza, bize ateşlerinin başında yer veren bazı çobanlara rastlıyoruz. Büyük bir sürüyle yoldalar ve biz geceyi havlayan köpeklerin ve başımızın yalnızca birkaç metre ötesinde, kümeler halinde dolaşan koyunların arasında geçiriyoruz.

Ertesi gün Rukum'da, polis tarafından öldürülmüş insanların ailelerinin, benimle konuşmak için toplandığı bir başka köye geliyoruz. Bu şehitlerin öykülerini duyunca, kadınların kendilerini bu devrimde ne kadar eşit bir şekilde feda ettiklerini tamamen bilince çıkarıyorum; savaşarak ve ölerek.

Halk savaşının ilk üç buçuk yılında 800'ün üzerinde insan şehit oldu; bunun yaklaşık 100'ü kadın. Birçok kadın eşlerini ve oğulları kaybetmiş. Birçok kadın polis tarafından öldürülmüş, tecavüz edilmiş ve vahşi muameleye maruz kalmış. Ve işkence karşısında bile çok kararlı ve yürekli kalabilen kadınların öykülerini dinliyorum.

Bir kadın örgütleyici şunları anlatıyor:

"Savaşın başlamasından sonra, gericiler kadınların savaşa katılımını engellemek için çok çaba sarf ettiler. Şu ana kadar 50'nin üzerinde kadın şehit oldu, özellikle de batı bölgelerinde. Binlerce kadın tecavüze uğradı ve birçok kadın hapiste. Sana bir örnek vereyim: Yerel bir seçim sırasında polis gelerek, kadınların seçimlere katılmasını dayattı. Ancak kadınlar buna karşı çıktı. Polis on dördün üzerinde kadını yakaladı ve onlara hemen orada tecavüz etti. Bunların arasında, tecavüz sırasında ağır yaralanan, sonrasında bir hafta boyunca yürüyemeyen, 12 yaşındaki bir kız da vardı.

Bazı vakalarda ise kadınlar "kayboluyor". Ve bazen de kadınları tutuklayan polis-

ler, onları kendileriyle evlenmeye zorluyorlar. Bir Nepal geleneğine göre, kadınların alnına evlenirken kırmızı pudra (*tikka*) sürülüyor ve polis bunu, tutukladığı kadınlara, onları aşağılamak için yapıyor. Tutukladıkları kadınlara üniforma giydirip, onlara bir polis gibi davranmalarını emrediyorlar. Ancak kadınlar bunun yapmaya karşı çıkıyor ve polise herhangi bir sır veya bilgi de vermiyorlar.

Batıda, kadınların işkence gördüğü birçok olay yaşandı. Bir bölgede, polis kadın örgütlenmesi sekreterine işkence yapmış. Kadın o dönemde hamileymiş ve polis ona tecavüz etmiş. Polis çemberini yarıp kaçmaya çalışmış, ancak dayaktan güçsüz düştüğü için kaçamamış ve polis onu vurmuş. Ancak bu tarz işkence ve baskılara rağmen, hemen hemen tüm kadınlar, kendilerini yalnızca Yeni Demokratik Devrimin kurtaracağına inanıyor."

Ben Katmandu'dayken, Tüm Nepalli Kadınlar Birliği (Devrimci) başkanı Rekha Sharma bana, polisin devrimci kadınlara, çok özel vahşi yöntemlerle saldırdığı bir dizi olaydan söz etmişti. Şunları anlatmıştı:

"Polis, halk savaşına katıldığından şüphelendiği insanların evine gidiyor ve kadınlara 'kocan nerede?' veya 'oğlun nerede?' diye soruyor. Örneğin, Pyuautan bölgesinde bir öğretmen evde değilmiş ve karısı Radhad Ghimise hamileymiş. Polis gelmiş, kadını sorgulamış ve onu alıp ormana götürmüş. İki veya üç hafta sonra derisi soyulmuş vaziyette bulunana kadar ona ne olduğunu kimse bilmiyordu. Başka bir örnek de, Dolakha bölgesi, Tüm Nepalli Kadınlar Birliği (Devrimci)'nin başkanı olan Depa Khadka. Yanında bizim örgütümüzün amblemi bulunan bir bloknot bulundurduğu için gözaltına alındı. Gözaltında birçok adamın tecavüzüne uğradı. Gözaltındaki kocasını ziyaret etmek isteyen başka bir kadın ise dövüldü ve sonrasında ise öldü."

Feodalizmde tecavüze uğrayan kadının namusu lekelenmiş oluyor. Ancak devrim bu ***utanç duygusunu, sınıf kinine*** dönüştürmüş. Ve Rikha'nın bana dediği gibi, polisin vahşeti, Nepal'deki devrimci kadınların mücadele ruhunu azaltmamış. Rikha diyor ki: "Eşini veya oğlunu savaşta kaybetmiş olan kadınlar, öyle oturup ağlamıyorlar, bilakis devrimci bir duruş sergiliyorlar. Ve kadınlar sorgulandıklarında, çok vahşi muameleye maruz kalsalar bile, düşmana çözülmüyorlar."

"Üçlü İttifak" komitesindeki kadınlar

Nepal'deki kadınların ezilmişliğinin kökeninde, feodal üretim tarzı yatıyor. Köylüler, yaşamlarını sürdürebilmek için toprağa bağımlılar. Ve kadınlar yasal olarak mülkiyet sahibi olamıyorlar veya miras alamıyorlar. Ayrıca, büyük toprak sahiplerinin bulunduğu bölgelerdeki köylüler borç esareti altındalar. Köylülerin ücretsiz çalışmalarını getiren bu tür durumlarda, borcu eşitlemek amacıyla, kadınlar toprak sahibine seks hizmeti vermeye ve ücretsiz iş yapmaya zorlanıyorlar.

Nepal'deki Yeni Demokratik Devrimde toprak devrimi büyük rol oynuyor. Ve kadınların toprak sahibi olabilme sorunu, halk savaşının doğrudan müdahale ettiği sorunlardan biri. Toprak düzenlemesi "Her çiftçiye kendi tarlası" şiarına ve "Kadınlara eşit mülkiyet hakkı" ilkesine göre uygulanıyor. Halk iktidarı uygulanan bölgelerde, halk

mahkemeleri birçok dula ve bekar kadına arazi haklarını geri vermiş- büyük toprak sahipleri ve gericiler tarafından el konulan araziler. Bu, halk iktidarının kadınları nasıl özgürleştirdiğine dair örneklerden sadece biri.

Gerilla bölgelerinin tümünde, kadınlar köy yaşamının çeşitli alanlarını düzenlemek ve yönetmek için oluşturulan "Üçlü İttifak Komiteleri"nde yer alıyorlar. Kadınlar, halk iktidarı uygulamasında, birleşik cephe içerisinde, parti üyesi, halk ordusu mensubu olarak ve kitle örgütlülüklerinde yer alarak, önemli bir rol oynuyorlar.

Hemen hemen konuştuğum tüm köylüler, ailelerini tüm yıl boyunca besleyecek kadar ekin alamadıklarını söylüyorlar. Bu nedenle, erkekler yıl içerisinde, iş aramak için aylarca şehre veya Hindistan'a gidiyorlar; bu durumda ise toprağı ekmek ve evin geçimini sağlamak da kadınlara ve çocuklara kalıyor. Halk savaşının güçlü olduğu bölgelerde ortak çiftçilik, erkeklerin, ya savaşta veya şehirlerde olmalarından kaynaklı uzakta bulunduğu evlerin geçindirilmesine yardımcı oluyor.

Bir bayan örgütleyici ayrıca şunları söylüyor:

"Güçlü baskılardan dolayı, erkeklerin açıkça köylerinde kalamadığı bir durum yaşanıyor. Ama kadınlar hala köylerde yaşıyorlar. Yani "Üçlü İttifak" modeline uygun bir biçimde halk iktidarını uygulayanlar, büyük ölçüde kadınlar. Kadınlar, örneğin halk arasındaki kavgalar ve görüş ayrılıkları gibi birçok yerel sorunla ilgileniyorlar. Üçlü ittifakın yaklaşık yüzde 30-50'sini kadınlar oluşturuyor."

Rolpa'da, Tüm Nepalli Kadınlar Birliği (Devrimci)'nin bir MK üyesi ile konuştuğumda, ona eşi tarafından kötü muamele gören kadınlarla ilgili soruna nasıl yaklaştıklarını sordum. Bir köyde eşini aldatan bir erkeğin olayını örnek verdi ve şöyle dedi:

"Kadın örgütlenmesi, kadın kitleleri, adamın boynuna 'ayakkabı çelengi' (yani birbirine bağlanmış ayakkabılardan bir kolye yapılması) asarak, yüzünü boyayarak ve onu bu halde etrafta dolaştırarak cezalandırmaya yönlendiriyor. Bir başka olay da, çalışmak için Katmandu'ya giden, burada kiremit taşıyan ve bu bölgede bir adamın tecavüzüne uğrayan, fakir bir kadınla ilgili. Bizim kadın örgütü bunu duydu ve adamın evine gitti. Onu yakaladı ve cezalandırdı -kafasının yarısındaki saçları kazıyarak ve onu elleriyle kulaklarını tutmuş vaziyette, herkesin önünde tekrar tekrar oturup kalkmaya zorladı. Suçunu tüm kitleye teşhir etti. Ve halk, yerel bölgelerde de yaptığımız bu tür çalışmaları destekliyor."

Nepal'de, poligaminin de -yani erkeklerin ikinci bir kadın alması- feodal bir gelenek olduğunu öğreniyorum. Parti, poligami ve görücü usulü evliliklere karşı. Halk savaşının güçlü olduğu yerlerde, bu tür geleneklere son vermek için güçlü bir mücadele yürütülüyor. Ve bazı bölgelerde "Üçlü İttifak" komiteleri bu tür geleneklerin baskısı altında olan kadınların haklarını korumak için yeni politikalar geliştirmiş. Rukum'da bir kadın bana şöyle diyor:

"Bölgemizde, kadına yönelik bakış ve pratik konusunda birçok şey değişti. Hukuk bölümünde çalışıyoruz (üçlü ittifak komitelerinden biri) ve birçok sorunun çözümüne katılıyoruz; ikinci evlilik durumlarında, ilk eşin mülkiyet hakkının korunması gibi olayların. Bazen ikinci eş, birinci eşe yapılan haksızlıktan dolayı evliliği bitirmeye zor-

lanıyor.

Boşanmak isteyen insanlar halk mahkemesine başvuruyorlar ve biz buna ilişkin karar veriyoruz. Bunların çoğu, dövüldükleri için, öldürülmeye çalışıldıkları için veya kötü muamele gördükleri için boşanmak isteyen kadınlar. Eğer bir kadın boşanırken eşinden mülkiyet isterse, mahkeme ona bu konuda destek oluyor. Mahkeme her vakada kimin haklı veya haksız olduğunu araştırıyor.

Bazı ilk eşler, ikinci evlilikten sonra terk ediliyorlar. Kocasının ikinci kez evlenmesinden sonra ondan ayrılan bir kadın artık özgür. Geleneklere göre, ayrılan bir kadın bir daha evlendiğinde, ilk eşinin, ikinci eşten biraz para alıyor (başlık gibi bir şey). Ancak bu uygulamayı artık aştık. Eşi ikinci kez evlenmeden ayrılan kadınlar olduğunda, bu geleneği uygulayan insanlar var (yani kocanın biraz para alması). Ancak hedefimiz bu geleneği tamamen ortadan kaldırmak. Savaşın başlamasından önce, eşlerini döven kocalara ilişkin olaylar, parti kadrolarının içinde bile vardı. Şimdi kitleler içinde çok az var ve sempatizanlar ve kadrolar içindeyse neredeyse hiç yoktur. Ve parti bu tür olayları duyduğunda buna müdahale ediyor. İnsanlar kocanın yanına gidiyorlar ve onunla konuşuyorlar. Eğer kadın yaralanmışsa, o zaman kadın örgütlenmesi veya halk mahkemesi, adamı kadının boşanmasına izin vermeye zorluyor. Karısını döven erkeklere bedensel cezalar verilmiyor, ancak aşağılayıcı yaptırımlar uygulanıyor; yüzünü boyama, ayakkabı çelengi asma ve köyde dolaştırma gibi."

Devrim, kadınları baskı altında tutan birçok geleneği sorguluyor. Örneğin, erkek çocuklarının kutsanarak öncelikli olması, kadınlara regl dönemlerindeki 'dokunulmaz' muamelesi ve dulların, ömürlerinin geri kalan kısmında yas tutması gibi gelenekler. Ben, inatla bol desenli elbiseler giymiş ve takı takmış olan -feodal geleneklere göre bir dulun yapmaması gereken şeyler- eşleri savaşta şehit düşmüş birçok kadına rastladım. Bazı geleneksel bayramlar da devrimle birlikte dönüşmüş. Örneğin *Teej*, kadınların uygulamaya zorlandığı, tüm gün oruç tutulan bir Hindu bayramı. Bu günde, bekar kadınlar oruç tutup, uygun bir koca için dua ederken, evli kadınlar kocaları uzun ömürlü olsun diye dua ediyorlarmış. Şimdi bu gün, halk savaşına destek gününe dönüşmüş.

Devrimci kadın örgütleri

Nepal'in her yerinde çeşitli güçler, buna gerici iktidar partileri de dahil olmak üzere, kadın grupları örgütlemişler. Ama Maoist kadın örgütlenmeleri kadının ezilmesini, devrimci hedef olan, iktidarın silahlı mücadele ile ele geçirilmesi ve Yeni Demokratik bir iktidar kurulmasıyla bağlantılı ele alarak, bunlardan ayrışıyorlar.

Rekha Sharm, onların grubu Tüm Nepalli Kadınlar Birliği (Devrimci)'nin, kadınların ezilmesine karşı mücadele ile halk savaşına desteğin geliştirilmesi arasındaki bağlantıdan ne anladığını anlatıyor:

"Kadınların karşı karşıya kaldığı sorunların yalnızca feodalizmin ve mevcut sistemin yıkılması ile çözüleceğine olan inancımız tamdır. Reformist kadın örgütlerinden bizi ayrıştıran yan budur. Bizim eylemlerimiz toptan çözümle bağlantılı, çünkü biz çözümün nerede yattığını ve kadınların ezilmesinin temel kaynağının feodalizm ve mev-

cut iktidar olduğunu biliyoruz. Çalışma tarzımızı, bizi uzun vadeli çözümle -devrim ve yeni demokratik toplum- bütünleştirecek biçimde sürdürüyoruz. Halk savaşının başarısıyla birlikte kadın sorunu da çözülecek ve kadınlar eşitliği elde edecek duruma gelecektir. Ancak aynı zamanda da yalnızca uzun vadeli çözümü beklemiyoruz, bilakis bazı eylemlerimiz hükümetten bazı değişiklikler elde etmeyi de hedefliyor."

Devrimci kadın örgütlenmeleri, halk savaşını şehirlerde popülerleştiriyor ve ona destek oluşturuyorlar. Ama kırsaldaki kadın örgütlenmeleri, kadınların, halk ordusuna ve milislere katılma, yeni halk iktidarı modeli inşa etme ve halk içindeki toplumsal ilişkileri değiştirme cesaretini göstermeleriyle, savaşa doğrudan katılıyorlar. Batı bölgelerindeki kırsal kesimde bulunan bir bayan örgütçü, bana şunları söylüyor:

"İlk günlerde, örneğin eşitlik için mücadeleden söz ederek, kadınların bilinçlerini yükseltmekle başladık. Ayrıca kadınları ezen tutucu geleneklere karşı mücadele ediyoruz. Mesela kırsalda bir kadınla evlenen adamın ailesinin başlık ödemesi gibi (şehirde kadının ailesi başlık ödüyor). Başlık, bir şişe şarap, biraz *roti* (ekmek) veya keçi olabiliyor. Biz bunun kadının satılması anlamına geldiğini düşünüyoruz ve bu geleneğe karşı mücadele ediyoruz. Ayrıca bazı bölgelerde alkol bağımlılığına son vermeyi de başardık. Buna bağlı olarak, kadınların dövülmesi olaylarında azalma oldu. Devrimci kadın örgütlenmeleri başarı elde edilen bu tür pratiklerle kadınları çekiyorlar. Çocukların evlendirilmelerine ve poligamiye karşı da mücadele ettik ve poligamiye karşı kitle eylemleri yaptık.

Bir dizi şehit *chautari* (anıt) ve şehitlerin anısına yollar inşa ettik. Tuvalet yapılması ve köylerde hijyenik koşulların yaratılması konusunda da yardımcı oluyoruz. Ayrıca birbirimize tarla işlerinde de yardımcı oluyoruz, kolektif çalışma örgütlüyoruz. Okuma yazma programları yürütüyoruz ve kadınlara, kötü ekonomik koşullardan dolayı az çocuk yapmalarını söylüyoruz. Devrimin siyasi etkisi olmadan önce, erkeklerin hala ne zaman çocuk yapılacağına karar verme hakları vardı. Ancak günümüzde, buna büyük ölçüde kadınlar ve erkekler birlikte karar veriyorlar. Ve kadınların, evlenip evlenmeyeceklerine ve ne zaman evleneceklerine ve çocuk yapmak isteyip istemediklerine karar verme haklarının olması gerektiğini söylüyoruz."

Devrimci kadın örgütleri kadınlar için, halk savaşının ve Marksizm-Leninizm-Maoizm'in tartışıldığı kurslar da düzenliyorlar. Ve kadınlar bana, Rukum ve Rolpa bölgesinde, herhangi bir devrimci örgütlenmede yer almayan kadın yok gibi diyorlar. Kadın örgütlenmeleri üyelerinin bazıları henüz 14 yaşında ve bazıları ise 70'ine varan insanlarmış. Ama çoğunluğun yaş ortalaması 15-30 yaş.

Tüm Nepalli Kadınlar Birliği (devrimci), MK üyesi olan bir bayan yoldaştan, örgütlerinin çalışmasını tanımlamasını rica ettim. Cevabı şöyle olmuştu:

"Kadınlarda büyük bir sınıf kini var ve özgürlüğü yalnızca Maoistlerin getirebileceğine inandıkları için, partiyi çok seviyorlar. Örgütümüz yetişkinlere eğitim programı düzenledi, hem erkekler hem de kadınlar için. Şehitler için birçok anıt mezar ve sığırların geçişi için birçok yol yaptık.

Kadınlar geleneksel olarak, bazı bayramlarda ailelerine gidiyorlar ve *tikka* alıyorlar.

Ancak biz bu feodal geleneği yıkıyoruz ve bu tür gerekçelerle *tikka* almaya gitmiyoruz. Yeni bir kültür yaratıyoruz. Bu geleneksel bayramları kutlamak yerine, halk savaşının başlangıcı olan 13 Şubat gibi, yeni bayramlar kutluyoruz. Bu devrimci bayram dolayısı ile şehit aileleri ile buluşuyoruz, onlara hediyeler götürüyoruz ve onlardan *tikka* alıyoruz.

Bir kadın örgütümüze gelir ve kendisini ezen birini cezalandırmamızı isterse, ona yardımcı oluyoruz. Örneğin içen ve karısını döven bir adam vardı. Kadın bu nedenle artık onunla birlikte olmak istemiyordu. Kadın bu sorunuyla birlikte örgütümüze geldi. Kocası ondan ayrılmak istemiyordu, ancak kadın ayrılmak istiyordu. Kadın örgütü kadının ondan ayrılmasına karar verdi.

Partiye, gıda, tahıl ve haber iletiyoruz ve değişik biçimlerde lojistik destek sağlıyoruz. Önden doldurmalı tüfekler için kurşun, ayrıca da barut imal ediyoruz ve partinin imalat fiyatına alışveriş yapabileceği dükkanlar işletiyoruz. Yerel ve bölge komitesi üyeleri halk ordusunun birlikleri ve kolları için eldiven yapıyorlar. Duvarlara parti şiarlarını yazıyoruz. Kadınları, milislere katılmaları yönünde cesaretlendiriyoruz. Parti için gıda maddeleri üretiyoruz ve ayrıca partiye tavuk ve keçi de hediye ediyoruz."

Birçok kadın bana, erkeklerin kadınları katılım konusunda cesaretlendirdiğini söylüyor; kendilerini politik yönden geliştirmeleri ve profesyonel devrimci olmaları yönünde. Hem kadının hem de erkeğin, kendini bütünüyle halk savaşına adadığı birçok çift varmış. Evlendiklerinde "komünistçe bir kutlama" yapıyorlarmış. Bir bayan örgütçü bana şunları anlatmıştı: "Savaş öncesi kadınların teorik desteği çoktu, ancak genelde pratikte yoklardı. Ancak bu durum savaşın başlamasıyla gerçekten de değişti ve şimdi kadınlar halk savaşında büyük bir rol oynuyorlar."

***

Rekha Sharma bana şunları anlatıyor:

"Lenin, devrim ancak kadınların geniş katılımı ile başarı kazanabilir demiş. Kadınların buradaki katılımı mükemmel ve kadınlar, çaresiz değil; bilakis güçlü ve erkekler karşısında eşit olduklarını gösteriyorlar.

Başka ülkelerde de devrimci kadınlar olduğunu duyduk. Ama şu an bunu doğrudan kendi gözlerimizle görüyoruz; şimdi sen bizi ziyaret edince. Sana, bizim koşullarımızı ve eylemlerimizi öğrenmek için gelmenden dolayı teşekkür ediyoruz. Ve senin, bizim çalışmalarımızın, halk savaşının ve objektif koşullarımızın haberlerini "Devrimci İşçi"de yazarak, genişçe duyuracağını umut ediyoruz- hem ABD'deki, hem de tüm dünyadaki ezilen kadınlara.

Senin tüm dünyaya, biz kadınların düşmana karşı nasıl savaştığımızı, kendimizi nasıl feda ettiğimizi ve kendimizi tümüyle ortaya koyduğumuzu anlatacağını umuyoruz. Bu tür bilgilerin iki hedefi vardır: Birincisi, dünyanın sömürülen kitlelerine gerçekliği gösterecek ve onları devrim yapmaya teşvik edecektir. Ve ikincisi, bu vesileyle Nepal'deki halk savaşına destek artacaktır."

16- MAGARLAR'IN KURTULUŞU

Esas olarak gece yol alıyoruz, ancak güvenlikli bölgelerde gündüz de gidebiliyoruz. Genel olarak, kimi zaman bozuk yollarda, kimi zaman hiçbir insana rastlamadan, saatlerce yol alıyoruz. Ancak bazen bölgedeki köylülerin günlük işlerini yaparken kullandıkları yolları da kullanıyoruz.

Bir gün erkenden kalkıyoruz ve tek bir dağı çıkmak için saatlerce yürüyoruz. Birkaç saat patika yolda sıra halinde ilerliyoruz. Ancak daha sonra, birbiri ardına akarcasına aşağıya doğru inerek, yanımızdan geçen köylülere rastlıyoruz. Sırtlarında büyük yükler olan kadın ve erkekler, yanımızdan geçerken bize el sallıyorlar. Bazıları ise, sessizce ve gözleri yere konsantre olmuş vaziyette geçiyorlar yanımızdan. Hatta yanlarında, yokuş aşağı sendeleyerek yürüyen ve ağır plastik güğümler taşıyan küçük çocuklar bile var.

Pravat'a, ne taşıdıklarını soruyorum. Bilmiyor, bu nedenle de bölgeyi daha iyi bilen başka bir yoldaşa soruyor. Köylülerin bu bölgede, dağın tepesinden çam reçinesi topladıklarını öğreniyoruz. Bunları sonra dağdan aşağıya indiriyorlar ve bunları, kendilerinden aldıktan sonra herhangi bir büyük bir tüccara satan, bir aracıya satıyorlarmış. Bu işin çok zor ve yıpratıcı olduğunu görebiliyorum. Bu da, Nepal'deki köylülerin, yalnızca tarımın geçinmelerine yetmemesinden dolayı, gelirlerini artırmak için başka olanaklar aramalarına başka bir örnek.

Bir haftadır Rukum'da, yoldayız ve yolculuk giderek zorlaşıyor. "Seçim günü" yakın ve hükümet ülke genelindeki bu seçimleri yapmaya kesin kararlı. Hükümetin seçim bürolarının korunması için yeterli sayıda polisi devreye sokabilmesi için, seçim iki bölüm halinde yapılacak. Seçimin ilk turunun yapılacağı seçim bölgeleri, halk savaşının en güçlü olduğu bölgeler. Parti tümden boykot çağrısı yaptı ve tüm kitle örgütlerini boykot kampanyalarını yaygınlaştırmak için harekete geçirdi.

Binlerce polis batı bölgelerine yığıldı, özellikle de Rukum ve Rolpa'ya. Halk ordusu ve polis arasındaki çatışmalar son ayda giderek yoğunlaştı. Dün akşam saat 21:00'e doğru konaklama yerimize geldik. Yemekten sonra hemen yatabilme koşulları vardı, ancak gece yarısı yine yola çıkmak ve karanlık arazide yol almak zorunda kaldık. Daha sonra, bir seçim bürosunun açıldığı bir bölgeden yalnızca birkaç mil uzakta olduğumuzu ve gerillaların da polisin devriye gezdiği bilgisini aldıklarını öğreniyorum. Yani bu durumda hemen yok olmamız gerekiyordu; gecenin koruması altında.

Yeni demokratik devrim mücadelesi

Halk savaşının, öğrenmek için çaba harcadığım noktalarından biri de, yeni demokratik devrimle ezilen değişik ulusların verdiği mücadele arasındaki ilişki.

Nepal, 30 büyük etnik grup ve yüz değişik dil ile etnik ve kültürel olarak geniş çeşitlilik arz eden bir ülke. Nepal'deki değişik ulusların hepsinin kendi köklerinin dayandığı toprakları, kendi kültürleri ve dilleri var.

Ulusal sorun, yeni demokratik devrimin Nepal'deki en önemli öğesi. Nepal'in diğer bölgelerinde yaptığım yolculuk sırasında, değişik etnik grupların mücadelesinin

halk savaşını nasıl geliştirdiğine ilişkin yüzeysel bir izlenim edindim.

Katmandu'da, kısa süre önce Newar halkının taleplerinin kabul edilmesi için başarıyla ilk genel grevi (*bandh*) gerçekleştiren *Newar Kala*'nın başkanıyla konuşmuştum. Ve doğuda, ezilen *Tamang* ulusuna mensup gerillalarla röportaj yapmıştım. Savaşa katılmalarının başlıca nedeninin, hükümetin "aşağı kast" olarak gördüğü etnik grupları ezmesine karşı savaşmak istemeleri olduğunu söylemişlerdi.

22 yaşındaki bir erkek bana şöyle diyor: "Aşağı kasta mensup, sıradan bir köylü ailesinden geliyorum. İki tür baskı gördüm: Yoksul bir köylü olmanın genel baskısı ve ayrıca ırkçı baskı... Halk savaşı başladığında çok heyecanlandım ve bunun gerici Hindu iktidarından kurtulmanın yolu olduğunu düşündüm."

Bu grubun başka bir mensubu ise şöyle diyor: "Halk ordusuna katılmamın başlıca nedeni, gerici hakim sınıfın, Hindu şovenizmi aracılığıyla yerli halkı aşağılamasıdır. Ben Nepal'de ezilen uluslardan biri olan *Tamang*'lara mensubum. Bu halk grubu hükümet ve hakim toplum kuruluşları tarafından dışlanıyor ve biz gerici Hindu iktidarı tarafından eziliyoruz. Ben, eğer bu tür baskılardan kurtulmak istiyorsak, bunun silahı ele almadan olmayacağını, çünkü gerici iktidarın da bizim üzerimizde silah zoruyla hakimiyet kurduğunu bilince çıkardım. Bu nedenle halk ordusuna katıldım."

Daha yaşlı olan, Bethan'lı 40 yaşındaki bir gerilla da diyor ki: "Benim halk ordusuna katılmamdaki tek neden ekonomik baskı değil, ayrıca yerli halk olarak dilimizi konuşamamamız, kendi dilimizde okuyup yazamamamız ve Hindu iktidarı tarafından ezilmemizdir. Şu an, gericiler tarafından uygulanan tüm baskıları yok edecek ve eşitlikten yana olacak, yeni demokratik bir sistem kurabilme koşullarını yaratacağımıza olan inancım ve kararlılığım tamdır."

Magar halkı, burada, batıdaki en büyük etnik azınlık. Ve Rolpa ve Rukum'da devrim için savaşan güçlerin çoğunluğunu oluşturuyorlar. Gerçekten de, ezilen *Magar* halkının mücadelesi ile devrim arasındaki güçlü ittifak, bu bölgelerin neden halk savaşının merkezi olduğunun nedenlerinden biri.

Magar halkı, Nepal'deki diğer insanlardan farklı görünüyor- daha çok Çinli'ye benziyorlar ve içlerinden bazıları hiç Nepalce bilmiyor. Röportaj yaptığım şehit ailelerinden bazıları yalnızca kendi dillerini konuşuyorlardı- *Khamca*. Bu durumda iki tercümanım oluyordu- bir *Khamca*'dan Nepalce'ye çeviren ve bir de Nepalce'den İngilizce'ye çeviren.

Devrimci Magarlar

Nepal, 18. yüzyılın ikinci yarısında, Himalayalar'ın güney kesimindeki sıradağlık bölgelere yayılmış olan, yaklaşık 60 değişik ırkın eski uygarlığın zorla tahakküm altına alınmasıyla kurulmuş. Bugün Nepal'in bulunduğu topraklarda -850 km x 175 km büyüklüğünde- 3000 yıldır, Hint vadilerinden ve Tibet yaylalarından göç etmiş olan karışık halk toplulukları yaşıyordu. Tibet-Birman (Tibet kökenli Birmanyalı) ve doğu Asya kökenli insanlar doğu ve merkezi kısımlarda yaşarken, Endonez-Ari kökenliler bölgenin batı kesimlerinde yaşıyordu. Daha sonraları Hindistan'a Müslüman istilası olun-

Batı Nepal Rolpha Bölgesi'nde kadın milisler, 1999

ca, sonradan Nepal'i oluşturacak olan bölgeye büyük bir Hindu mülteci akımı olmuş.

Daha 14. yüzyılda, yerli ırk (topluluklarına yönelik zaman içinde gerçekleştirilen asimilasyondan kaynaklı) büyük bölümü sıradağlık bölgelerin merkezi ve batı kesimlerinde olmak üzere, küçük feodal krallıklar oluşmuş. Ve bu durumun sonucu olarak, Endonez-Ari kökenli insanlar, özellikle de *Brahmanlar*'ın ve *Chhetrisler*'in üst kastları diğer etnik gruplar üzerinde hakimiyet kurmaya başlamışlar. Bu dönemden beri de bütün ülkede, Khas Ulusu, Hindu dini ve Nepal dili zorla dayatılmış. Ve Nepal hakim sınıfı, yüzyıllardan beri diğer dinleri, dilleri ve ulusları aşağılamış, sömürmüş ve ezmiş.

Batıya yaptığım yolculuk sırasında, Nepal Magarlar Birliği'nin MK üyelerinden biri olan Marenda Buda ile görüşme fırsatım oldu. Bana şunları anlattı:

"Rolpa nüfusunun % 80'i *Magar*. Rukum'un yaklaşık % 65'i, Jarjarkot'un yaklaşık % 40'ı ve Solyan'ın ise yine yaklaşık % 40'ı *Magar*. Tüm batıdaki *Magar* nüfusu yaklaşık % 40-50. Buradaki *Magarlar*'ın neredeyse tamamı yoksul köylü. Bunlar esas olarak bölgesel papazlar (jankri) aracılığı ile Doğal--Şamanizm uyguluyorlar. Ancak Magar halkı arasında din çok güçlü yaşanmıyor. Onlar, *Magarlar*'ın dinini ezen ve onları Hinduizmi uygulamaya zorlayan Hindu dininin tahakkümü altındalar. Örneğin *Magarlar* sığır eti yiyorlar, ancak hükümet bunu yasakladı.

Magarlar kendi dillerinde öğrenim görmeyi talep ettiler- *Khamca*, *Magar*ca ve *Kaikece*. Ancak hükümet buna izin vermiyor. *Magarlar*' ın çoğu iki dilde konuşuyor. Kendi ana dillerinde ve Nepalce. Hükümet, okullarda ölü bir dil olan Sanskrit öğretiyor. Ve bu da *Magarlar*'ın durumunu iyice zorlaştırıyor. Bir çoğu bu dersten sınıfta kalıyor ve bu dile karşı güçlü bir muhalefet var. Gösteriler yapıldı, Sanskritçe kitaplar yakıldı ve Sanskrit sınavlar boykot edildi. Hükümet buna rağmen talepleri hala kabul etmiyor."

Narenda, *Magarlar* Birliği'nde birçok halk savaşı destekçisinin bulunduğunu söylüyor. Ama başka siyasi güçlerin de olduğunu, çünkü BML ve ML gibi gerici ve revizyonist gruplarla bağlantısı olan *Magarlar*'ın da bulunduğunu söylüyor. Diyor ki:

"Nepal *Magarlar* Birliği'nin hedefi, kültürü ve dili korumak, geliştirmek ve ayrıca ekonomik koşulları iyileştirmek. Bu esasında kültürel bir topluluk. Çok eskiye dayalı kültürel tarihleri olan ve belli bölgelerde yaşayan *Magarlar* var. Bazı *Magar* yerlileri asimile edildiler ve kültürlerinden çok şey kaybettiler. Bazı soylar yerli değiller ve bunlar ilkel sosyal ve ekonomik koşullarda yaşıyorlar."

Ayrıca, Magarlar Özgürlük Cephesi'nin çok politik bir örgütlenme olduğunu ve açıkça halk savaşı propagandası yaptığını söylüyor. Narenda diyor ki:

"*Magar* Özgürlük Cephesi Maoist duruşla ortak görüşte ve Devrimci Birleşik Cephede yer almayı talep ediyor. *Magar* Özgürlük Cephesi kendini ekonomik, siyasi ve sosyal olarak ezen iktidardan kendi kaderini tayin hakkı istiyor. Eğer Yeni Demokratik bir iktidar kurulur ve *Magarları* ezerse, bu talep yine geçerlidir. Ama eğer Yeni Demokratik iktidar *Magarlar*'a eşit haklar ve fırsat eşitliği verirse, ayrı bir otonomi istemeyecekler, bilakis Yeni Demokratik iktidarda yer alacaklar. Maoistlerin, *Magarlar*'a toplumun tüm alanlarında eşitlik tanıyacaklarına ve ayrı bir ulus oluşturmak zorunda

kalmayacağınıza inanıyorlar."

Magar Özgürlük Cephesi MK üyesi Anuman ile görüştüğümde bana şunları söyledi:

"*Magarlar*'ın toplumsal yaşamı, komünist/komünal yaşam biçiminin ilkel bir tarzı. Bazı köylerde kolektif çalışılıyor ve ürün alma zamanı bunlar paylaşılıyor. Ormanlık alanlarda, herkes tarafından kullanılan otlaklarla, herkes ortak mülkiyet gibi ilgileniyor. İnsanlar çok iç içe yaşıyorlar, bazen bir evde birkaç nesil bir arada kalıyor. Ve *Magarlar*'da kadın ve erkek arasında eşitlik var. *Magar* Özgürlük Cephesi olarak kitlelere gittiğimizde, yerli kültürüne, diline, toplumsal ve ekonomik koşullara öncelik veriyoruz ve *Magarlar*'ın Hinduizmin tahakkümü altında olduğunu anlatıyoruz. Kültürümüzün ve dilimizin yok olmasını engellememiz gerekiyor."

NKP (Maoist)'in Nepal'deki ezilen uluslara yönelik kendi kaderini tayin hakkı ve otonomi politikası var. Ve NKP (Maoist)'in programı, tüm uluslarla birlikte Yeni Demokratik bir devlet kurmak, ulusal kimlikten, dilden ve dinden kaynaklı baskı ve sömürünün her türünü ortadan kaldırmak ve tüm etnik gruplara ve dillere eşit muamele ve fırsat eşitliği sağlamak.

Anuman diyor ki:

"Biz, iktidarı ele geçirmek ve iktidarı aşağı kasttan insanların eline vermek için, birleşmemiz gerektiğini söylüyoruz. Bölgemizde, toplumun tüm kesimlerini yönlendirmeliyiz; inşaat sektöründekileri, okulları vb. Toplumsal bakış açısından baktığımızda, *Magarlar* çok geriler ve üst kastlar bizi yok sayıyorlar. Ulusal politika başka kastların elinde ve *Magarlar*'a yönetme hakkı vermiyor.

Biz Hindu şovenizminin baskısı altındayız, ama bizim amacımız *Magar* şovenizmi oluşturmak değil. Biz tüm kastların eşitliğinden yanayız ve tüm dinlere ve kültürlere saygı duyuyoruz. Bizim hedefimiz herkese, her açıdan eşit haklar. Ancak şu an eşitlik verilmiyor, biz de bu durumda birleşmeli ve eşitliği elde etmeliyiz. Aynı zamanda Maoistlerin siyasi çizgisinin de propagandasını yapıyoruz.

Gerici hükümet aşağı kastları eziyor, komünistler ise enternasyonalistler. Komünist görüşlerin ve hedeflerin propagandasını yapıyoruz. Diyoruz ki, Nepal'deki gerçek komünistler, Maoistlerdir ve NKP (Maoist) kaderini tayin hakkı ve otonomi konusunda doğru olan çizgiyi getirecektir. O halde bizler Maoistleri desteklemeliyiz."

***

Görüşmemiz bittikten sonra, halk savaşının kitlelere, insanların nasıl yaşayabileceği, çalışabileceği ve savaşabileceği konusunda, nasıl çok yeni bir bakış açısı kazandırdığını düşünüyorum. Yüzyıllar boyudur süren feodalizm, Nepal'de uç boyutta hiyerarşik bir toplum yaratmış. Bazı kastlar "tanrı vergisi" haklara sahip olduklarını ve bu nedenle diğerleri üzerinde hakimiyet kurabileceklerine inanıyorlar- diğer kastlar ve etnik gruplar "dokunulmaz" görüldüğünden ve bunların yalnızca toplumdaki pis işleri yapabileceği düşünüldüğünden. aşağılamanın ve ulusal baskının bu biçiminin burada kendi tarihi ve özgüllüğü var. Ancak bunun, ABD'de dahil olmak üzere, dünyanın diğer yerlerinde de farklı olmadığını düşünmeden edemiyorum.

Halk ordusuyla birlikte dolaşmak, bana yoldaşların uğrunda mücadele ettikleri yeni geleceğe ilişkin bir ilk gözlem kazandırıyor. Erkekler ve kadınlar, kıdemli ve acemi askerler. Tüm çeşitli uluslar. Hepsi ortak devrimci bir vizyonla -ve insanları binlerce tarzda ezen sisteme bir son hazırlamanın büyük özlemiyle savaşıyorlar.

Geleneksel Nepal toplumunda, kendi kastının veya etnik grubunun dışından evlenmek törelere karşı gelmek ve kabul edilemez olarak görülüyor. Özellikle de üst kasttan birileri hiçbir şekilde aşağı kasttan biriyle evlenemezler. Ancak halk savaşı insanlara çok yeni ve özgürleştirici alışkanlıklar ve görüşler empoze ediyor. Birçok yoldaş bana kocalarını veya karılarını tanıştırdılar- ve gururla dediler ki, "bizimki 'kastlar arası' bir evlilik" ve genç gerillalar bana yoksul bir aileden, aşağı bir kasttan geldiklerini söylediklerinde –halk ordusunda olmanın ve özgür bir dünya için savaşmanın gururuyla başlarını dik tutuyorlar.

17- RUKUM' DA SAVAŞ HAZIRLIKLARI

Burada, Nepal'in dağlarında bu mevsimde olağan olduğu üzere, geceleri iyice serin oluyor, hatta sert bir rüzgar estiğinde soğuk. Ama güneş gökyüzünde yükselip batıya doğru geldikçe hoş bir sıcaklık hissediliyor.

Buradaki kadınların çoğu saçlarını, enselerini ve gözlerini açıkta bırakarak, arkadan topluyor. Ve sıcakta dağları inip çıkmak için en ideal saç modeli bu gibi görünüyor. Ben de bu durumda bir gün, kadın birliği üyelerinden biri olan Onsari'den saçlarımı "Nepal tarzı" yapmama yardım etmesini rica ettim. Bir tarağı defalarca saçlarıma daldırıyor, sonra da saçlarımı çabucak bir topuz yapıyor ve sıkıca tutması için, etrafına elastik bir bağ bağlıyor.

Ertesi gün ormanda yaptığım bir gezintiden döndüğümde, Osari'yi beni beklerken buldum. Bir ağaç kütüğünün üzerinde oturmuş bir şeyler yapıyor ve bana çekingen bir biçimde gülümsüyor. Yanına gittiğimde, bana harikulade bir hediye veriyor. Bana, Nepal- saç modelini" kullanabilmem için, parlak, kırmızı bir ipten saç bandı örmüş.

Aynı gün, daha sonra, Onsari ve bir başka yoldaş olan Sunsara'nın bir köşede fısıldaştıklarını fark ediyorum. Sanki bir şeyler tasarlıyor gibiler. Sanki bir tahminde bulunmaya çalışır gibi, bana doğru bakıyorlar. Sonra odadan çıkıyorlar. Geri döndüklerinde ellerinde bir sürü elbise var. Pravat'a, tercümanıma soruyorlar: "Bacı yoldaşımıza, Nepal elbiseleri giymek ister mi diye sorar mısın?"

İki kadın tüm erkekleri dışarı atıyorlar ve beni giydirmekten büyük bir zevk alıyorlar. Geleneksel *sari*'yi vücuduma sarmaları biraz zaman alıyor. Daha sonra Sunsara parlak, turkuvaz renkte inci bir kolye getiriyor ve boynuma takıyor. Sonunda dışarıya, beni bekleyen insanların yanına çıkabiliyorum. Herkes alkış ve tezahüratlarla beni selamlıyor: "Şimdi Nepalli bayan yoldaşlarımızdan biri gibi görünüyorsun."

Onsari, Rukum sınırını geçtiğimizden beri benimle birlikte dolaşıyor. Bu konaklama yerinde günlerce kaldık ve ben onun -halk ordusunun diğer mensupları gibi- köyün günlük yaşamına nasıl kolayca uyum sağladığını fark ediyorum. Halk ordusundaki gerillaların bir çoğu gibi, Onsari de yoksul bir köylü ailesinden geliyor ve buna benzer bir köyde yetişmiş. Biz bir toplantı yaptığımız sırada, o zamanını köydeki kadınlarla geçirdi ve onlara günlük işlerinde yardımcı oldu.

Birlik, kitlelerin kendilerine barınma olanağı sağlayacağına güveniyor. Ancak, halkın misafirperverliğinin suistimal edildiğini hiç görmedim. Halka saygılı yaklaşıyorlar. Köy ahalisi ile siyasi tartışmalar yürütüyorlar ve onları savaştaki gelişmelerle ilgili bilgilendiriyorlar.

Bir köye geldiğimizde, birlik her seferinde, hemen yakacak odun toplamaya ve su getirmeye koyuluyor. Ve sürekli köylülerin sunduğunu yememek için, pirinçlerini yanlarında getirmeye çalışıyorlar.

Yoldaşlar, halk ordusunun burada Mao'nun Kızıl Ordusu tarafından, Çin Devrimi sırasında geliştirilen prensiplere uygun hareket ettiklerini söylüyorlar- bunlar "Üç temel ilke": 1.) Yaptığın her işte komutana itaat et. 2.) Kitlelerin bir iğnesini, bir ipliğini ellerinden alma (çalma) 3.) Tüm ganimeti teslim et ve "Dikkat edilmesi gereken sekiz

nokta": 1.) Konuşurken nazik ol; 2.) Satın aldığın her şeyin tutarını öde; 3.) Ödünç aldığın bir şeyi geri ver; 4.) Zarar verdiğin bir şeyin parasını öde; 5.) Kimseyi dövme veya hakaret etme; 6.) Tarlalara zarar verme; 7) Kadınlara sarkıntılık etme; 8.) Esirlere kötü davranma.

Bugün Rukum'daki bu köyden ayrılıyoruz ve ben Onsari'yle vedalaşmak zorundayım. O kendi birliği ile birlikte bölgenin başka bir kesimine gidiyor.

Eşyalarımızı topluyoruz ve saat 17:00'ye doğru herkes dışarıda bir veda töreni için toplanıyor. Yerel kültür grubu yoldaşlara veda içeren şarkılar söylüyor ve "Bayan Yoldaş Li" üzerine birkaç mısra ekliyorlar, onun zorlukları cesurca karşılayan ve dağlarda dolaşan bir "ordu" gibi olduğunu içeren.

Doğruyu söylemek gerekirse, son günlerde kendimi dağlara yenik düşmüş gibi hissediyordum. Ancak bu şarkı bana, önümüzdeki yolculuk için yeni bir gayret veriyor, beni teşvik ediyor ve bana, buradaki devrimcilerin, bizim Nepal'deki halk savaşını öğrenme ve onu yayma yönündeki çabamızı ne kadar takdirle karşıladıklarını aklıma getiriyor.

Birkaç kısa konuşma oluyor ve yoldaşlar bana yine bazı hediyeler veriyorlar- bunlardan biri, üzerinde yakınlardaki Himalaya Zirvelerinden Sisnu Himal'in resminin elle işlenmiş olduğu bir örtü. Resimde ayrıca "kızıl bir köy", havaya uçurulan birkaç gerici ve halk ordusu mensupları da var. Bu, halk ordusu tarafından özel olarak benim için yapılmış. Daha sonra, yola çıkmak için hazırlandığımızda, kol komutanı, bana başka hediyeler vermek için içeri dalıyor. Bu da yine el boyaması bir örtü, Rukum'daki bir devrimci tutsak yapmış. Tutsak bunu 2 nolu kol için yapmış ve kol da şimdi bunu bana veriyor.

Bizimle beraber gelmeyen herkes, dışarıda bir sıra oluşturuyor ve ben vedalaşmak ve her birine *lal salaam* vermek için sıra boyu ilerliyorum. Onsari sıranın en sonunda ve onun yanına geldiğimde kırmızı saç bandı ile düzenli bir biçimde tutturulmuş olan topuzuma dokunuyorum. Ona içten gülümsüyorum ve yumruğumu devrimci bir selam için havaya kaldırıyorum. Pravat'a, Onsari'ye benim yerime teşekkür etmesini ve onu her zaman hatırlayacağımı söylemesini rica ediyorum. Onsari *lal salaama* karşılık veriyor ve gözlerinde yaşlar olduğunu görüyorum.

Saat 19:00'da yola çıkıyoruz ve bir sonraki konaklama yerimize geldiğimizde saat yaklaşık 1:00 oluyor. Seçimlerin bir gün öncesi ve bir yerden, çok uzakta bir dağın tepesinde, giderek koyulaşan karanlığın içinde, soluk renkte titreşen, çok sayıda meşale görüyoruz. Dağlardan yankılanan kısık silah sesleri duyuyoruz. Seçimlere karşı eylem yapan köylüler havaya ateş ediyorlar.

Konaklama yerine geldiğimizde vakit iyice geç oluyor. Ancak burada toplanmış olan insanlar -bu bölgenin üst düzey parti ve ordu önderleri- merakla bizim gelişimizi beklemişler ve bizim için küçük bir selamlama merasimi yapıyorlar. *Dal bhat*'tan oluşan yemeğimizi yediğimizde saat 2:30 oluyor. Yoldaşlar benim yorgun olduğumu görüyorlar ve bunun üzerine, kendileri aralarında konuşmak üzere yatmıyor ve benim yatmam gerektiğini söylüyorlar.

Nepal'in orta bölgelerinde köylüler, 1999

Silahlı mücadeleye giden yol

Ertesi gün, Rukum bölge komitesi sekreteriyle ve buradaki, en önemli sayılan gerilla mıntıkalarından birindeki faaliyetten sorumlu olan bir PMK üyesi ile iki gün sürecek olan görüşmeye başlıyoruz.

MK üyesi yoldaş şunları söyleyerek başlıyor: "Partimiz 22 Nisan 1949'da kuruldu. 50 yıl sonra olgunlaştı. Ve partimiz gerçek bir Maoist parti oldu; birçok savaşların, zikzaklı gelişmelerin ve iki çizgi mücadelesinin sentezi."

Bana, Nepal'deki devrimcilerin 60'lı yıllarda, Mao'nun Sovyetler Birliği ile yaptığı tartışmalardan çok şey öğrendiklerini söylüyor. Ve Mao, Kruşçev ve Sovyetler'deki diğer önderleri "Sahte Komünistler" ilan ettiğinde, bunun insanlar üzerinde büyük etkisi oldu, diyor.

Çin'deki Kültür Devrimi, Nepal'de partinin gelişmesinde büyük rol oynamış. Ve 1976'da Mao'nun ölümünden sonra, Çin'deki karşı devrimci darbenin nasıl analiz edileceği üzerine keskin bir iki çizgi mücadelesi verilmiş. Tüm bunlar yaşandığı sırada, Mao'nun devrimci çizgisini muhafaza etmek, bir ayrışma çizgisine dönüşmüş.

MK'dan yoldaş, partinin hükümete karşı kitle mücadelesini nasıl devam ettirdiğini anlatıyor. Diyor ki:

"Parti 1985'de, iktidarı ele geçirme, Yeni Demokratik Devrim ve uzun süreli halk savaşı stratejisi çizgisini benimsedi. Bu dönemde Maoizm'i kavradı ve yaklaşık 1989'da Maoizm'e uygun bir şekilleniş içine girdi ve halk savaşını başlatmak için kendini hazırlamaya başladı. Parti (o dönem Mashal[1] olarak anılıyor) başından beri enternasyonal devrimci hareket içerisinde yer alıyordu. Parti, 1993'de Marksizm-Leninizm-Maoizmin yön verdiği net bir çizgiyi ve uzun süreli halk savaşı stratejik görüşünü hakim hale getirdi. Örgütlenmesini esas olarak yer altında yaptı. Başlıca faaliyeti savaşı başlatmaya hazırlanmaktı. Baş çelişki, halk ile Hint yayılmacılığının ve emperyalizmin desteklediği gerici iktidar arasındaki çelişkiydi. Parti bu konuda netti. Ve parti ayrıca, şehirleri kuşatabilmek için, kırda uzun süreli halk savaşı verme çizgisinde de netti. Kırdaki objektif koşullara ilişkin net bir görüş vardı ve buraların halk savaşının başlatılmasına uygun olduğuna karar verildi."

Parti 1995'de silahlı mücadeleyi başlatmak için son hazırlıkları yapmaya başlamış. Bölge Sekreteri "BS", partinin savaşı başlatmak için Rukum'da nasıl bazı "iyileştirmeler" yaptığını anlatıyor:

"Güçlü bir yanlış çizgi yoktu, bu nedenle savaşa başlama hazırlıklarına ilişkin iyileştirmeler, daha çok da silahlı mücadeleden korkan ve gereken fedakarlığı yapmaktan kaçınanları hedefliyordu. Önderlik, bölge önderlikleri için siyasi eğitimler organize etti, bazıları ikna olurken, bazıları geri çekildi. Kısmen yeni bir önderlik oluştu. Değişik belgeler incelendi, örneğin 'strateji ve taktik' ve ayrıca parti önderlerinin yazdığı belgeler.

---

(1) Bkz. EK B (Birlik Merkez Mashal-NKP(UCM))

Kitleler özgülünde birçok kampanya yürütüldü. İlk önce propaganda yaptık ve partinin etkisini artırmak için inşa projelerinde çalıştık. Bu kampanyadan önce insanların % 60'ı bir biçimde partiden etkilenmişti. Bu oran kampanyanın ardından % 80'e çıktı. Partinin giderek daha fazla sayıda insanı kendine çekmesi, önderliği cesaretlendirdi.

Parti önderliği, savaşın başlamasından kısa bir süre önce kitleler arasında birçok siyasi eğitim çalışması yaptı, çünkü biz kitleleri halk savaşının temeli olarak görüyoruz. Eğer kitleler politik olarak bilinçli olmasalardı, o zaman programımızı başarıyla uygulayamazdık. Bu kampanyadan sonra kendi faaliyetlerimizi değerlendirdik. Bu değerlendirme aşamasında yoldaş Prachanda (NKP (M)'nin genel sekreteri[2] buraya geldi ve özetle, partinin buradaki faaliyetlerinin çok iyi olduğunu ve parti önderliğinin bu çizgiyi uygulayabileceğini ve halk savaşını yürütebileceğini söyledi.

Parti, hazırlıkların son aşamasına gelmişti ve savaşı başlatmak için tarih tespit etti. Batı bölgesi önderliği askeri eylemler için birkaç hedef belirledi ve bunlardan bir kaçını uygulama sorumluluğu Rukum'a verildi. Bölge önderliği sorumluluğunu çok ciddiye aldı ve kendini her açıdan hazırladı."

Devrim ve karşı devrim

MK'dan yoldaş, Rukum'da yapılan hazırlıkların değişik yönlerine ilişkin genel bir görüş sunuyor:

"Siyasi hazırlıklar kapsamında kitleler arasında propaganda yapıldı- yeni demokratik devrime, Marksizm-Leninizm-Maoizme ve iktidarı ele geçirmek için uzun süreli halk savaşının zorunluluğuna dair. Propaganda, kitle toplantıları, kültürel kampanya, afişleme ve yazılama, bildiri, gazete makalesi ve siyasi eğitim çalışmaları biçimindeydi. Bunlar hem kitle tabanına, hem de kadrolara ve parti önderliğine uygulandı.

Bu durum 1992'den 1996'ya kadar ve 1995'de hız kazanarak sürdü. Bu dönemde keskin bir sınıf mücadelesi vardı; köylerde, halkı sömüren tefecilere, dolandırıcılara ve sahtekarlara karşı eylemler vardı. Bunların hepsi de sabotaj eylemiydi, tasfiye değil. Parti, hükümete karşı kitle mücadelesi yürütebilmek için yeni fikirler geliştirdi. Ve öğrenciler, kadınlar, köylüler ve entelektüeller içinde birçok kitle hareketi örgütlendi.

Hazırlıklar sırasında, Rolpa'da tahminen 10 bin kişiye değişik konularda davalar açıldı. Büyük sayıda bir insan gözaltına alındı ve hapse atıldı. Bazılarına işkence yapıldı, sonra serbest bırakıldı. Bir başkaları uzun süre hapse atıldı. Birçok insan yeraltına çekilmek zorunda kaldı.

Hükümet kitle önderlerine ve kadrolara vahşice bir baskı uyguladı. Darbot Operasyonu ve Romeo operasyonu yapıldı. Bu iki baskı kampanyası, tüm ülke genelinde halk savaşı verebilmenin objektif koşullarını yarattı. Rolpa'daki sürekli baskılara ilişkin propaganda örgütledik ve bu da halk savaşına başlamak için uygun siyasi bir pozisyon yarattı. Tüm ülkede giderek daha fazla sayıda insan Maoistleri destekler hale geldi.

Revizyonist çizgiye karşı da bir mücadele veriliyordu ve revizyonist çizgideki par-

(2) Bkz. Prachanda ile röportajdaki 1. dipnot sf. 169

ti kadroları partiden atıldı. Partide bir ıslah harekatı vardı. Parti birliği giderek güçlü hale geldi."

Daha sonra, MK'dan yoldaş yaptıkları hazırlıkları anlatıyor -askeri hazırlıkları ve "savaşarak hazırlanma" dedikleri şeyi:

"Üç tarz askeri örgütlenme oluşturduk; savaş birlikleri, köy güvenlik birlikleri ve gönüllü birlikler. Vücut antremanları ve silah kullanma antrenmanları yapılıyordu.

Devrimci Birleşik Cephenin iki işlevi var: Devrimci Birleşik Cephe, merkezi bir bölgede savaşı yürütmenin aracıdır. Bölgesel alanda ise, hem savaşı yürütmenin hem de halk iktidarını tesis etmenin aracı. İki tarz kitle örgütlenmesi var. Bir doğrudan partiyi destekleyenler; öğrenci, kadın ve köylü örgütlenmeleri gibi. Ve bir de partiyi dolaylı destekleyenler; entelektüeller, avukatlar ve insan hakları grupları gibi, partiyi doğrudan destekleyemeyen, ancak halk savaşını desteklemek için değişik alanlarda aktif olanlar. Kitle örgütleri kitleler arasında bir örgü ağı gibi faaliyet sürdürüyor."

"Savaşarak hazırlanma"ya gelince, diyor MK'dan yoldaş, legal ve illegal mücadele varmış. Legal mücadele kitle örgütlenmeleri aracılığı ile yürütülüyormuş. Eş zamanlı olarak da, değişik biçimlerde gerilla eylemleri gerçekleştirilmiş: baskınlar, pusular, komando baskınları ve mayın döşeme. Diyor ki:

"Bir komando baskını, küçük bir grubun, daha büyük bir gruba yaptığı ani baskındır, silahlı veya silahsız. Bir komando baskınının amacı, silah ele geçirmek ve düşmanı ya öldürmek ya da korkutmaktır. Saldırı çok çabuk olmak zorunda, çünkü zaman çok sınırlıdır.

Teknik hazırlıklara gelince, silahlanmamız üç çeşidi kapsıyordu: Ev işi silahlar, ateşli silahlar ve patlayıcı maddeler. Ev işi silahlara, bıçak, sopa ve diğer basit silahlar giriyor. Ateşli silahlar ise, önden doldurmalı tüfekler, kendinden dolmalı tüfekler; patlayıcılar ise, el bombaları ve mayınlar. Buradaki siyaset, basit ev işi silahlardan başlayarak, ateşli silahlara geçişi sağlamakta yatıyor.

Tüm bu silahlar, savaş başlamadan önce halktan toplandı. Ayrıca, parti savaş hazırlıkları sırasında vücut çalıştırma ve silah kullanma eğitimi verdi. Parti MK'sının askeri komisyonu, genel askeri çizgiye yönelik bir el kitabı geliştirdi ve savaş birliklerini ve öncü birlikleri, en aşağıdaki bölge komitelerine kadar eğitti."

***

Yarın yine tüm gün sürecek bir görüşme var. Yani, Rukum'da savaşın nasıl başladığının ve bu bölgenin, nasıl devrimin kalelerinden biri olduğunun devam öyküsünü öğrenmek için, beklemem gerekiyor.

Biz buluştuğumuzda, hükümet seçimlerin ilk aşamasını yapmaya çalışıyordu. Bir yoldaş içeri giriyor ve diyor ki: "Bütün gün seçim lokalini gözetledik. Dışarı çıkıp bir bakın."

Dışarı çıkıyoruz ve yakındaki bir dağ sırtının kenarına koşuyoruz. Yoldaş bana dürbününü uzatıyor ve uzaktaki bir noktayı gösteriyor. Dürbünle baktığımda, önüne bir masa yerleştirilmiş olan, küçük bir ev görüyorum. Birkaç polis etrafında dikiliyor ve yapacak hiçbir işleri yok. Bu güçlü gerilla bölgesinde kitlelerin hükümete güveni çok

az ve çoğunluk seçimleri boykot ediyor. Yoldaş bana diyor ki: "Bugün sabah gelen birkaç kişinin dışında, hiç kimse seçime katılmak için bu seçim lokaline gelmedi."

18-HALK SAVAŞINI RUKUM'DA BAŞLATMAK VE SÜREKLİLİĞİNİ SAĞLAMAK

Nepal'deki halk savaşında beni en fazla etkileyen şey, proleter enternasyonal ruh oldu. Gerek olağan bir etkinlikte, gerek şehit aileleriyle gerçekleştirilen görüşmelerde, gerekse köylülerle veya herhangi bir birliğin üyeleriyle yapılan röportajlarda, insanlar sürekli, buradaki ***halk savaşını dünya devrim mücadelesinin bir parçası olarak gördüklerini*** vurguluyorlar.

Tüm dünyadaki devrimci komünistlerin marşı *Enternasyonal*'i Nepal dilinde ilk kez dinlediğimde tüylerim diken diken oldu. ABD'li bir devrimci olarak bu marşı defalarca İngilizce ve İspanyolca olarak söyledim ve dinledim. Ve başka birçok dilde de dinledim. Ancak Enternasyonal'i Nepalce'de ilk dinleyişimdi *-gerilla savaşının bir mıntıkasında, gerçek halk savaşı veren yoldaşların seslendirdiği.* Bu gerçekten de etkileyici bir deneyimdi. Ve bunu başkalarına da dinletmek üzere eve götürmek için, bir biçimde kaydetmeye kararlıydım.

Yoldaşlar, bu köyde tanıdığım bölge sekreterinin çok yönlü olduğunu söylüyorlar. Kendisi siyasi önder olmanın ötesinde, beste yapıyor ve devrimci şarkılar söylüyormuş. Bunu duyduğumda hemen bir istekte bulunuyorum. Kendisine, *Enternasyonal*'i söylerken bir kayıt yapmama izin verir mi diye soruyorum.

Bunun üzerine Bölge Sekreteri ve o da iyi şarkı söyleyen eşi, bana küçük bir dinleti sunuyorlar. Isınmak amacıyla birkaç devrimci şarkı söyledikten sonra, kayıt yapabilmem için *Enternasyonal'* in harika bir yorumunu sunuyorlar. Daha sonra benim ricama karşılık, beni şaşırtan bir ricada bulunuyorlar. Bölge sekreteri teybini getiriyor ve kayıt yapabilmesi için *Enternasyonal*'i İngilizce söyler miyim diye soruyor bana.

Bölge Sekreteri ve eşiyle kıyaslandığında, hiçbir zaman iyi bir yorumcu olduğum (en yumuşak ifadesiyle) söylenemez. İlk aklıma gelen şey, benim Enternasyonal'i detone yorumumun ABD'deki yoldaşları temsil edeceği oldu. Ancak daha sonra gururumu yeniyorum. Proleter enternasyonal ruhumu toparlıyorum ve söylüyorum... ve bu tarzda bir bağ oluşturmak çok güzel bir duygu veriyor. Odadaki yoldaşların İngilizce sözleri anlamadığını biliyorum, ancak melodisini hemen tanıyorlar- ve devrimci ruhu.

***

Ertesi gün, Bölge Komitesi Sekreteri ve bu bölgeden sorumlu olan, MK'dan bir yoldaşla gerçekleştirdiğim görüşmelere devam ediyoruz.

Bir yıllık yoğun hazırlığın ardından 13 Şubat 1996'da, tüm ülkede silahlı mücadele başlatılıyor. Bölge Sekreteri, savaşın başlangıcındaki "ilk planda", bölgede neler yaşandığını anlatıyor:

"Bize verilen askeri eylem, bir karakol baskınıydı ve bu eylemi savaşın başladığı gün başarıyla gerçekleştirdik. Hedef silah gasp etmekti, ancak karakolda silah yoktu. Kadrolar yedi polisi esir aldılar ve onlara eylemin ardındaki siyasi çizgiyi anlattılar. Resmi belgelere el konuldu. Aynı birim, aynı gün, sahibi insanları sömüren bir adam olan, bir tefeci dükkanına bir sabotaj eylemi gerçekleştirdi. Bu eylem parti bölge ön-

derliğinin komutası altında yapıldı.

Savaşın başlamasından sonraki 15 gün içerisinde birçok askeri eylem gerçekleştirildi. Bu dönemde gerçekleşen eylem sayısı 500. Bunların bir çoğu tefecileri, muhbirleri ve insanları para ve arazi için dolandıran sahtekarları hedefleyen, sabotaj eylemleriydi.

Aynı zamanda kitleler de, yürüyüşlerde, kültürel programlarda, etkinliklerde vb. yer alıyorlardı. Parti önderliği ve kadroları, savaş başladıktan sonra cesaretlenmişti. Diğer taraftan ise düşman, yani iktidar ne yapacağı konusunda kararsızdı.

Hükümet 15 gün sonra çok sert bir karşı müdahale gerçekleştirdi. İçişleri Bakanı bu bölgeye geldi ve bölge ana karargahında kaldı. Halk savaşına nasıl müdahale edileceğini planlamak için, yerel yöneticilerle ve gericilerle bir araya geldi. Halk savaşını engelleyebilmek için, birçok Maoist'i öldürmeye karar verdiler. Altı kişi Rukum, Pipal Köy Geliştirme Komitesinin bulunduğu yerde öldürüldü ve çeşitli baskınlar, tutuklamalar, tecavüzler vb. şeyler yaşandı.

Savaşın başlamasından önce az sayıda parti önderi ve kadrosu yer altındaydı. Savaşın başlamasıyla birlikte, ***parti önderlerinin ve kadrolarının % 90'ı*** ve bunun yanısıra birçok sempatizan yer altına çekildi."

MK'dan yoldaş, savaşın başladığı dönemde, Rukum bölgesinin dışındaki bölgeleri de kapsayan mıntıkada elde edilen başarılardan söz ediyor. Diyor ki:

"Savaşın başladığı dönemdeki faaliyet üç kategoriye ayrılıyordu: Gerilla eylemleri, propaganda ve sabotajlar. Savaş başladığı gün bu mıntıkada ilk gerilla eylemi gerçekleşti- Rolpa, Holeri'de bir polis karakoluna ve Rukum, Rari'deki bir karakola yapılan baskınlar. Ayrıca üç büyük, birkaç tane de küçük çaplı sabotaj ve propagandaya dönük eylem gerçekleşti. Bu mıntıkada ilk 15 günde toplam 1800 eylem gerçekleşti. Bu eylemlerin ana şiarı: "Monarşist parlamenter sistemi yık ve Nepal Yeni Demokratik Cumhuriyetini kur" idi.

Savaşın başlamasından önce, düşmana karşı yapılan eylemler 4 tipe ayrılıyordu. Bunlar, 1) Gerici rejime karşı; 2) Feodal temsilcilere karşı; 3) Komprador kapitalistlere karşı; 4) Emperyalist kuruluşlara karşı eylemlerdi. Savaş birlikleri, savaşın başladığı dönemde düşmanın bu dört türünü de hedef aldılar."

"Gerilla savaşını geliştir"

Partinin ikinci stratejik planı, savaşın başlamasından 8 ay sonra devreye sokulmuş. Bu plan şu parolayla uygulanmış: "Gerilla savaşını, planlı bir tarzda, belli bölgeleri gerilla mıntıkasına dönüştürmenin zeminini yaratacak biçimde geliştir."

MK'dan yoldaş diyor ki:

"İkinci plan döneminde, partiye katılan kadro sayısı giderek arttı. İkinci planın bir başarısıydı bu. Parti, örgütlenmenin temel biçiminin askeri ve mücadelenin temel biçiminin ise savaş olduğu tespitini yapmıştı. Askeri açıdan hem nicel, hem de nitel bir gelişme vardı. Mevcut durum, mücadelenin daha ileriye sıçramasını gerektiriyordu.

Halk, halk savaşını benimsemişti ve savaşa katılıyordu. Köylerde sahtekarların ve dolandırıcıların (insanları sömüren kişiler) ve tefecilerin etkisi azalmıştı. İçlerinden ba-

zıları bölge büyük şehirlerine veya anakente taşınmıştı, köyde kalanlar ise eskisi gibi etkin değillerdi. İkinci plan döneminde tasfiyeler, baskınlar ve pusular gerçekleştirildi."

Bölge Sekreteri diyor ki:

"Savaş başladığı dönemde üç tür askeri birlik vardı. 1) Savaş birlikleri; 2) Köy- Güvenlik Birlikleri; 3) Gönüllü birlikler. Savaş birlikleri karakol baskınlarını gerçekleştiriyordu ve bu dönemdeki en gelişmiş birlikti. İkinci plan döneminde savaş birliğinin içinden gruplar oluşturuldu. Savaş birlikleri böylece dağıtıldı, ama diğer iki askeri birlik aynen kaldı."

Daha sonra ise, silahlı mücadelenin gelişmesinin, parti üyesi olmak isteyen insanlar üzerinde ne gibi bir etki yarattığını anlatıyor:

"Halk savaşının üç yılı içerisinde parti bileşenlerinde değişiklik oldu. İkinci planın başlangıcından beri parti kadroları ve önderlik, yoksul köylü ailelerinden gelen kadın ve erkeklerden oluşuyordu. Az sayıda entelektüel, üniversite öğrencisi ve öğrenci vardı.

Şu an partideki insanların çoğu genç, 15-35 yaş arası ve büyük bölümü 18-30 yaş arasında.

İyileştirme (ıslah etme) kampanyasından dolayı, parti üyesi sayısı azalmıştı. Ancak halk savaşının üç yılı içerisinde parti üyesi sayısı, buna halk ordusu savaşçıları da dahil, ikiye katlandı.

Şu an üyelik kriterleri savaş başlamadan öncesinden daha *katı.* Parti önceleri esas olarak legal mücadele yürüttüğünden, bu tarz mücadeleye daha fazla sayıda insan çekilebiliyordu ve bu daha kolaydı. Partiyle faaliyet sürdüren birçok insan partiye üye olmuştu ve o dönem bu o kadar riskli değildi. Ancak şimdi savaştayız. Parti esas olarak illegal mücadele veriyor ve partinin fedakar ve sıkı sır tutan, kendini adamış insanlara ihtiyacı var. Bugün üyelik kriterleri daha çok, halk savaşının ve partinin ihtiyaç duyduğu, ideolojik ve siyasi birlik ve her türden fiziksel fedaya hazır olma bağlamında ele alınıyor."

Askeri gücün inşası

Parti, 1997'de üçüncü plan olan "Gerilla savaşını yeni zirvelere taşıma"yı devreye sokmuş. Bu plan, devrimci güçlerin askeri yeteneklerinin nicel ve nitel olarak yükseltilmesini kapsıyor. Partinin yayın organı *The Worker (işçi)* çıkan bir makalede, bunun ne anlama geldiği açıklanıyordu: "Siyasi iktidarın bölgesel organları için, bir temel zemin yaratmak ve öngörülen gerilla mıntıkalarında, karşı orduyu yenecek duruma gelmek amacıyla, halk ordusunun siyasi, örgütsel ve teknik seviyesini yükseltmek."

Bölge Sekreteri diyor ki:

"Üçüncü stratejik planın başlangıcında, her biri en az 5 ve en fazla 9 kişiden oluşan birçok birlik ve yaklaşık 60-65 köy güvenlik ve gönüllü birlikleri vardı. Birliklerde üç çeşit silah vardı: bıçak, önden doldurmalı tüfek ve 12-Bor tüfek (temel, tali ve esas) Köy güvenlik timlerinde bıçak ve gönüllü birliklerde ise ev aleti silahlar (bıçak, orak,

sopa) vardı."

MK'dan yoldaş, üçüncü plan döneminde askeri eylemlerin sayısında artış olduğunu söylüyor ve partinin uygulamaya koyduğu bölgesel seçim boykotunun önemini vurguluyor. Diyor ki:

"Bu mıntıkadaki KGK'lerinin yaklaşık üçte birinde hiç köy geliştirme memuru olmadığı için, siyasi bir boşluk vardı. KGK'lerinin bir diğer üçte birinde ise kısmi bir yönetim boşluğu vardı.

Bu dönemin en önemli başarısı seçim boykotu ve yeni olarak da bu yönetim boşluğuydu. Siyasi hareketin ve askeri eylemlerin başarısıydı bu. Parti bu gelişmeyle birlikte kurtarılmış bölgeler oluşturma planını açıkladı."

Dördüncü stratejik plan, Ekim 1998'de şu parolayla başlamış: "Kurtarılmış bölgeler oluşturmak için ileri!" Bu zaman dilimi içerisinde halk ordusu, Rukum'da daha üst boyutta bir askeri örgütlenme oluşturacak konuma gelmiş. Birlikler aynen kalırken, parti yaklaşık 24 kişiden oluşan ilk kolu oluşturacak durumdaymış.

Bölge Sekreteri anlatıyor: "Her koldaki temel silahlar, otomatik veya yarı otomatik tüfeklerdi. Her kolda en az bir adet vardı. Tali silahlar 303 makinalı. Ve asli silahlar ise 12-Bor tüfekler. Birliklerin temel silahı 303 makinalılar, tali silahları ise, 12- Bor tüfek ve asli silahları önden doldurmalı tüfek. Siyasi komiserler ve kol komutanlarında revolver veya yarı otomatik tabanca bulunuyor."

Dördüncü planla birlikte, Rukum'da daha fazla sayıda milis oluşturulmuş. Bölge Sekreteri buna belli sayıda, sadece kadınlardan oluşan milislerin de dahil olduğunu söylüyor. Birliklerin yaklaşık % 30'u kadınlardan oluşuyormuş ve kol komutan yardımcısı olan bazı kadınlar da varmış. Ancak şu anda kol komutanı olan kadın yokmuş.

MK'dan yoldaş, 4. Planda bölgelerin 4 kategoriye ayrıldığını söylüyor. 1) Öngörülen kurtarılmış bölgeler, 2) Öngörülen gerilla mıntıkaları; 3) Gerilla Eylem Mıntıkaları ve 4) Propaganda mıntıkaları. Ve şu an üç çeşit askeri güç varmış: 1) Temel güç; kollar, 2) Tali güç; birlikler ve 3) Lojistik güç; milisler ve gönüllü birlikler. Yoldaş diyor ki:

"Kollara ve birliklere doğrudan parti önderlik ediyor. Milislere ise Birleşik Cephe önderlik ediyor. Kollar bölge bürosunun komutası altındalar.

Kollar gerilla eylemleri gerçekleştiriyorlar; ilk etapta düşmanı kaçırmak ve silah ele geçirmek amacıyla karakol baskınları gerçekleştirmek ve ikinci etapta ise pusu atmak, mayın döşemek ve komando saldırıları gerçekleştirmek. Birlikler esas olarak pusuya yatıyorlar ve ikinci olarak da mayın döşüyorlar, komando saldırıları ve baskınlar gerçekleştiriyorlar. Milislerin öncelikli hedefi sabotaj ve ikinci olarak da propaganda.

Tüm güçler tasfiyeler gerçekleştirebilirler. Daha önemli durumlardaki tasfiyeleri - bürokratların ve politik önderlerin öldürülmesi- kollar gerçekleştiriyor. Birlikler ve gruplar, tefecileri daha az önemdeki sınıf düşmanlarını hedef alıyorlar.

Tüm askeri güçlerin beş işlevi var: 1) Siyasi faaliyet (kitlelerin siyasi eğitimi); 2) Örgütsel faaliyet (kitle örgütlerini geliştirme); 3) Üretim ve düzenleme (tahıl ekimi ve halkın sorunlarının çözümü); 4) Propaganda (duvarlara sloganlar yazma, afişleme ve

Nepal'in orta bölgelerinde bir köy, 1999

silahlı, meşaleli yürüyüşler de dahil olmak üzere, yürüyüşler); ve 5) Savaşmak, askeri eylemler- askeri örgütlenmelerin temel işlevi olan şeyler.

Temel güç, öngörülen kurtarılmış bölgeler ve gerilla eylem mıntıkası arasında hareket ediyor. Tali güç de öngörülen kurtarılmış bölgelerde konumlanıyor ve eylemlerde kolla birleşebiliyor.

Öngörülen gerilla mıntıkalarında da birlikler var.

Kollar, gerilla eylem mıntıkalarında uzun süreli kalamıyor, bölgelerde az sayıda birlik var. Birlikler kendi bölgelerine bağımlı kalırken (öngörülen kurtarılmış bölgelerde veya gerilla mıntıkalarında), temel güç çok hareketli.

Birlikler ve milisler propaganda-mıntıkasında eylem için birleşiyorlar, daha sonra ayrılıyorlar. Bu eylemlerin ana hedefi, şehirlerde saldırılar gerçekleştirmek.

Öngörülen kurtarılmış bölgelerdeki hedefimiz, iktidarı ele geçirmek ve kalıcı kurtarılmış bölgeler oluşturmak. Şu an bu bölgeler üzerindeki kontrolümüz geçici; kimi zaman halkın, kimi zaman ise düşmanın eline geçiyor.

Öngörülen gerilla mıntıkalarına yönelik şu anki hedefimiz, kalıcı kurtarılmış bölgeler oluşturmak. Gerilla eylem mıntıkasındaki hedef ise, düşmanı demoralize etmek, zemini savaşı sürdürecek biçimde genişletmek ve silah ele geçirmek.

Şehirlerdeki propaganda bölgelerindeki hedef, düşmana orada saldırmak ve zemini nihai ayaklanmaya hazır hale getirmek.

Devrimci Birleşik Cephenin görevleri ise; 1) (Öngörülen) kurtarılmış bölgelerde halk iktidarını ele geçirmek ve uygulamak; 2) Halk iktidarını ele geçirmek ve uygulamak, gerilla mıntıkalarında savaşmak; 3) Gerilla eylem mıntıkalarında ve propaganda bölgelerinde mücadeleyi sürdürmek.

Üç yıl önce savaşın başlamasından bu yana bu mıntıkada gerçekleştirilen başlıca eylemler şunlar: 7 baskın, 28 pusu ve mayınlama. Ve 50'nin üzerinde tasfiye gerçekleştirildi; 49 polis öldürüldü.

Üç yıl içinde elde edilen başarılar kısaca şunlar: 1) Siyasi açıdan, halk yerel iktidarı ele geçirdi ve uyguladı; 2) Askeri açıdan 3 tür güç oluşturuldu ve hareketli savaş yürütülmeye başlandı; 3) Kültürel açıdan, feodal kültürün yıkılması ve Yeni Demokratik kültürün hayata geçirilmesi; ve 4) Ekonomik açıdan, kolektif ve kooperatifsel üretim yapıyoruz ve gönüllü üretim timleri şehit ailelerine ve evlerinde yaşamayan insanların ailelerine yardım ediyorlar. Faiz oranları halk iktidarı tarafından belirleniyor. Malların belirlenmiş fiyatları var. Birçok emperyalist ve kapitalist kuruluş kovuldu. Kooperatifsel ekonomi fonu oluşturuldu. Ekonomik olarak kendimize yetmeye başlıyoruz, bunun için üretim ve düzenleme gerçekleştiriyoruz- yollar, okullar, oyun parkları, şehitler için anıt mezarlar, köprüler ve umumi tuvaletler vb. inşa ediyoruz.

Son üç yıl içinde, ezilenlerin, alt sınıfların arasına katıldık ve değişik alanlarda halk savaşını destekleyen birçok kadının katılımını sağladık. Yalnız bir sorun var: Gerekli askeri becerileri geliştirmeyi henüz başaramadık. Öngörülen kurtarılmış bölge mıntıkalarında yeterli kadro var, ancak öngörülen gerilla bölgelerinde yoktur. Bu nedenle öngörülen kurtarılmış bölgelerdeki bazı kadroların, öngörülen gerilla mıntıkalarına

sevk edilmeleri gerekiyor. Bunlar geçici olarak faaliyetin inşasına yardımcı olacaklar ve sonra yine geri dönebilecekler. Ancak önderlik niteliği ve askeri beceriler açısından nitel ve nicel yetersizlik var."

Bölge sekreteri ekliyor:

"Hem parti, hem de kitleler olarak siyasi ve ideolojik çizgimiz noktasında netiz. Ancak, kolların askeri yeteneklerine kıyasla, olması gereken gelişme düzeyine ulaşamamış olması şu an bir çelişki. Ve büyük bir sorunumuz da, yeterli modern silaha sahip olmayışımız. Kollara ve birliklere koyduğumuz kriterleri yerine getiremiyoruz. Eğer daha fazla silahımız olursa, daha çok sayıda kişiyi eğitebiliriz ve kolların sayısını artırabiliriz. Kurtarılmış bir bölge oluşturmak için, kolların ve birliklerin askeri yeteneklerini geliştirmemiz gerekiyor ve silahlanma bu kriterlerimize uygun olmalı.

Bu üç yıl içerisinde, hiç kimsenin cesur doğmadığını, ancak pratik içerisinde cesurlaşabileceğini öğrendik. Eğer savaşıyorsak, savaşa dair çok şey öğreniyoruz ve bu bizi ruhen savaşa hazırlıyor. Biz şu an ruhen savaşmaya hazırız ve ideolojik ve siyasi olarak netiz. Ancak bir silahlanma krizi yaşıyoruz; gerekli silahlara sahip değiliz. Savaşı sürdürme yeteneklerimizi geliştirmeye devam edeceğiz. Daha geri silahlara sahip olmamıza rağmen, eğer ideolojik ve siyasi olarak hazırlıklı isek, düşmanı yenebileceğimizi öğrendik. Ama aynı zamanda, savaş alanında zafer elde edebilmemiz için en gelişmiş silahlara ihtiyacımız var. Biz de bu durum karşısında daha fazla sayıda gelişmiş silah ele geçirmeye yoğunlaşıyoruz."

19- HALK ORDUSU İLE KAMP

Burada, batıda ay artık gece geç saatlerde çıkıyor. Bunun için de en iyisi hava iyice kararmadan veya sabahın erken saatlerinde yol almak. Bu akşam güneşin batmasından kısa bir süre sonra yola çıktık ve yaklaşık iki saat yol aldık, daha sonra ise, gecikmiş bir yemek yemek için bir köylünün evinde mola veriyoruz. Birkaç saat uyuduk ve sabah saat 4:00'de yine yola koyulduk.

Bir sonraki konaklama yerine sabah 8:00'e doğru varıyoruz ve bütün gün dinlenebileceğiz. Daha sonra akşam vakti, iki saatlik, zorlu, dik bir yokuşu tırmanıyoruz. Sık çalılıklardan, genelde koyu karanlıkta ilerliyoruz. Ve gerillalar el feneri kullanmak zorunda kalıyorlar -yönümüzü bulabilmek için kısa süreli aydınlatarak- sonra yine karanlıkta el yordamı ile ilerliyoruz.

Ancak gece yarısı, üzerinde birçok insanın toplanmış olduğu bir kamp alanına ulaşıyoruz. Birlik üyeleri birkaç ağacın altına küçük bir yatacak yer yapıyorlar ve hemen uykuya yatıyoruz. Yorgunum, ancak aynı zamanda da heyecanlıyım ve hemen uyuyamıyorum.

MK, seçimleri boykot kampanyası boyunca askeri eylemler yapmaları için gerillalardan oluşan özel bir birlik oluşturmuş. Bu "Görev Gücü" 27 kişiden oluşan koldan daha büyük. 50 üyesiyle daha çok bir bölükle kıyaslanabilir -bir üst askeri birlikle. Bu "Görev Gücü" üyeleri geç saatte kampa gelecekler. Ve ben yarın bu en çelikleşmiş ve deneyimli savaşçılarla buluşacağım.

Sabah çok erken kalkıyorum ve kampta yoğun hareketlilik olduğunu fark ediyorum. Şimdi yüksek bir dağın tepesinde, bir yaylada olduğunuzu görebiliyorum. Savaş üniformaları içinde dolaşan düzinelerle gerilla var. Geniş, açık bir alana uzunca bir direk dikilmiş, ucundaki orak çekiçli kırmızı bayrak sabah rüzgarında dalgalanıyor. Bir grup yoldaş pankart asmakla ve etkinlik hazırlıklarıyla meşgul.

Birkaç Görev Gücü üyesi yanıma geliyorlar ve kendilerini tanıtıyorlar. Bana kısa bir süre önce ele geçirdikleri silahları gösteriyorlar gururla. Kısa bir süre önce mayınlanarak öldürülen bir polis amirinden ele geçirdikleri, parıldayan bir 38'lik Smith & Wesson. Gerillalarda polis telsizlerini dinledikleri bir "Walkie-Talkie" var. Ve avlanan bir turistten ele geçirdikleri, dürbünlü, yüksek kalibreli bir tüfek var. Gerçekten de, *Katmandu Post*'ta, gerillaların bir turistten tüfeğini istediklerini ve daha sonra zarar vermeden onu bıraktıklarını okumuştum.

Bir yoldaş bütün yüzünü kaplayan bir gülümsemeyle etrafta dolaşıyor. Başında bir "yeni şapka" var. Bunu, kısa bir süre önce, Görev Gücünün mayınlı pususunun ardından, bir seçim memurundan ele geçirdiklerini söylüyor bana. Yoldaş, bu memurun belki de artık yaşamadığını söylüyor; çünkü şapkada mayın parçalarının açtığı iki büyük delik var.

Yoldaş Sundar

Benimle konuşmak için yanıma gelen 24 yaşındaki kol komutanı Sundar, "Görev

Gücü" üyelerinden biri. Askeri sorumluluğun verdiği sert ciddiyete kıyasla, çok sıcak bir yüz ifadesi var. Seçimler sırasındaki askeri eylemlerden hemen sonra, yeni gelmiş bu kampa. Onunla röportaj yaparken, komuta ettiği kolun öyküsünü kısaca anlatarak başlıyor:

"Bizim kol bölge bürosunun komutası altında bulunuyor. Siyasi komiser, kol komutanı ve komutan yardımcısı da dahil, toplam 24 üyesi var. Kol birimlere ve birim önderliklerine ayrılıyor. Bizim koldaki üyelerin yaşları 18-22 arası, çoğunluğu ise 20-24 yaşlarında.

Bizim birlik 1998 Eylül'ünde kuruldu. Kolun büyük bir kampanyayla ilgili yürüttüğü faaliyetleri merkezileştiriyorduk ve o dönem askeri faaliyet sabotaj yoluyla saldırılar gerçekleştirmeyi kapsıyordu.

Kol sabotajın, yani aynı zamanda da saldırının hedefini tespit etmiş ve karakola gitmişti. Ama polis planımızdan haberdar olmuş. Kol bir barınağa girdi ve polis de o sırada oraya doğru yola çıkmış. Bu sırada kol harekete geçti ve yolda, bulunduğumuz yere doğru gelen polisle karşılaştık. Bir bölge komitesi üyesi öldürüldü ve saldırının o sırada birkaç polis de yaralandı. Polis kaçtı ve kol güvenlikli bir yere çekildi.

1998'deki bölgesel seçimlerde kol kitleler arasında eğitim çalışmaları yapmak ve seçim boykotu için kampanya örgütlemek üzere kısımlara ayrıldı. O dönem polise yönelik bir pusu da hazırladık, ancak polis o bölgeye gelmedi.

Aynı dönemde kolun birim komutan yardımcılarından biri polis tarafından öldürüldü. Kendisi bir pusu saldırısı hazırlamak için bir köye gidiyor: Bölgede keşif yapmak istiyor. Bir evde saklanmaya çalışıyor, ancak polis onun orada olduğunu öğreniyor ve oraya gidip onu öldürüyor. Bu kişi şehit Chain Buda, "Andh"dı.

Bunun ardından bölgedeki insanlar korktular ve kol bu bölgede ani bir askeri eylem yapabilmek için kalacak yer bulamadı. Kol kendini kısımlara ayırdı ve bu bölgedeki insanlarla siyasi tartışmalar yürüttü ve siyasi bilinci geliştirdi. Kol aynı zamanda bu bölgenin şehitleri için bir anıt da yaptı, bir ağacın altına, bir "şehit platformu" ve köylülerin hayvanları için de küçük bir gölet."

Komutan Sundar bunu ardından, görev gücünün şimdiye kadar elde ettiği kazanımları anlatıyor bana:

"Görev Gücünün komutanı banliyö bölge bürosundan seçildi. Bu time bir de komutan yardımcısı seçildi ve görev gücünün siyasi komiseri bir MK üyesiydi.

Görev güçleri, belli bir eylem veya kampanya gerçekleştirmek amacıyla geçici olarak oluşturuldu. Bizim kol bazı üyelerini böylesi bir görev gücüne dönüştürdü. Böyle bir görev gücünün asli faaliyeti baskınlar ve tali olarak da pusular gerçekleştirmek.

Görev Gücü kısa bir süre önce iki baskın gerçekleştirdi: Biri Chiraghat'daki bir karakola ve diğeri ise Rolpa, Jalvang'daki bir karakola. Chiraghat'ta bir buçuk saat süren bir çatışma yaşandı. Yedi polis öldürüldü ve bu sırada bir de Görev Gücü üyesi öldü. Görev Gücü karakolda 7 tüfek ve bir revolver (Çin marka), 224 mermi ve başka birçok askeri teçhizat ele geçirdi. Ve karakolda bulunan tüm polisler öldürüldü.

Jalwang'da iki karakol var; biri nizami ve bir de komando noktası. Görev gücü ko-

mando noktasına saldırdı. Orada 16 polis vardı. Hemen yakında bir karakol daha var; yarım saat mesafede. Bunun üzerine Görev Gücü aynı anda nizami karakolu da basmayı planladı; oradaki polislerin komando noktasına gelmelerini engellemek için.

Yakınlardaki diğer noktalardan gelinmesi ihtimaline karşı, üçüncü bir polis birliğine yönelik de bir baskın hazırladık. Görev Gücü plana uygun bir biçimde karakola gitti. Diğer kolların ve birliklerin üyeleri de bu eylemde Görev Gücüne katılmışlardı. Görev Gücü komando noktasını bastı, ilk önce nöbetçiyi yakaladı ve onu öldürdü. Polis baskını fark edince ateş etmeye başladı. Çatışma 1 saat 15 dakika sürdü. Görev Gücü karakola bir el bombası attı ve karakolu yerle bir etti. Kaç polisin kaçabildiğini bilmiyoruz. Tüm bunlar 1999 Nisan'ında gerçekleşti. Nöbetçiden bir tüfek, bir kurşun geçirmez yelek ve 23 mermi ele geçirdik.

Bizim kol, 17 Nisan 1999'da Rukum, Pokhara'da büyük bir baskın gerçekleştirdi. Beş polis öldürüldü. Bu noktadaki polisler Rukum'da birçok insanı öldürmüşlerdi ve bu eylem intikam almak için yapıldı, ve aynı zamanda da seçim boykotu kampanyasının bir parçası olarak.

Görev Gücü bu eylemlerden sonra dağıtıldı. Şu an bu Görev Gücünden kalan, işi pusu gerçekleştirmek olan, küçük özel bir birim var."

Bir halk ordusunda farklı olan şey -burjuva ordusuyla kıyaslandığında- önderliğin tamamen savaşçıların siyasi bilincine dayanması. Mao'nun dediği gibi: "Prensibimiz şudur: Parti silahlara hükmeder ve hiçbir zaman silahların partiye hükmetmesine izin verilmemeli."

Kol komutanı Sundar'a, bir koldaki gerillaların siyasi ve askeri olarak nasıl eğitildiklerini soruyorum. Diyor ki:

"Askeri eğitim, partinin MK'sı tarafından veriliyor ve eğer gerek duyulursa, kol bunu devam ettiriyor. İki tarz askeri eğitim var. Bunlardan biri vücut eksersizleri -atlama, koşma, sürünme vb. diğeri ise teknik eğitim -silahların nasıl kullanılacağına ilişkin. Parti bir plan yaptığında, planın hedefi ve nasıl gerçekleştirileceği konusunda netlik kazandırmak için, bunu siyasi eğitimde kola açıklıyor ve ayrıca kola Marksizm-Leninizm-Maoizm eğitimi de veriliyor. Merkez Komitesinin, kol üyelerine, askeri strateji eğitimi de dahil, ders veren bir askeri birimi var.

Halk ordusu, düşmanın yalanlarına karşı da mücadele etmek için, kitleler arasında propaganda faaliyeti sürdürmek zorunda. Ve askeri olarak da düşmanın kuşatmasını kırmak zorunda. Biz, **burjuva savaşı ile devrimci savaş yöntemlerini** sentezledik. Burjuva teorisinden ve devrimci teoriden öğrenerek. kendi savaşı yöntemlerimizi geliştirebiliriz. Savaş yürütmenin değişik tarzları kapsayan bir tarihi var ve parti önderliği bize bu deneyimleri aktarıyor. Kendi deneyimimizden de yararlanıyoruz, ancak bu yeterli değil. Biz, Mao'nun Çin'de yürüttüğü, uzun süreli savaş modelini izliyoruz."

Halk doktoru

Nepal'de çok büyük boyutlarda bir doktor eksikliği var ve doktorların çoğu genelde şehirlerde. Yani kırsaldaki insanların tıbbi ihtiyaçlarını karşılamaları bayağı zor.

Rukum Bölgesi'nde Halk Ordusu gerillaları, 1999

Katmandu'dayken, doktorlar arasında siyasi faaliyet sürdüren bir yoldaşla görüşmüştüm. Bana, halk savaşını destekleyen birçok doktorun olduğunu, ancak şu an onları, şehri tamamen terk edip, gerilla bölgelerinde çalışmaya ikna etmenin çok zor olduğunu söyledi. Parti bir taraftan savaş mıntıkasındaki kitlelerin ve yaralı gerillaların profesyonel tıbbi bakımını örgütlemeye çalışırken, aynı zamanda da insanları, temel ilk yardım ve sağlıkla ilgili hizmet verebilmelerini sağlamak amacıyla eğitmek üzere, bir programı var.

25 yaşındaki Gaule halk ordusunda ve bu görev gücünde sağlıkçı olarak hizmet veriyor. Bu öğleden sonra, onunla röportaj yapmak üzere yanına oturuyorum ve o bana devrime hizmet etmek için, nasıl tıp öğrendiğini ve uyguladığını anlatıyor:

"Tıbbi Klinik Yardımcılık Sınavı"nı kazandım, ve tıp-teknik asistanı oldum. Bu bir yıllık bir kurs. "Orta dereceli sınav" öğretmenlik bölümünü bitirdim ve Fen Eğitimine başladım, ancak bitirmedim. Partinin faaliyetine katılmak için yarım bıraktım. Bundan dört ay öncesine kadar bir köyde, devletin sağlık ocağında çalışıyordum, daha sonra profesyonel devrimci oldum.

Partide, sağlık alanının değişik alanlarında hizmet veren, değişik eğitim düzeylerinde insanlar var. Bazılarının tıbbi bilgisi var, bazılarının başlangıçta hiç yok. Acemiler, daha önce biraz bilgisi olanlardan temel sağlık eğitimi alıyorlar. Şehirde sempatizan olan doktorlar tarafından eğitildim ben; benim gibi başkaları ile birlikte, bir aylık bir kursta. Eğitimin birinci aşamasıydı bu. Vücuttaki açık kurşun yaralarını, kırık-çıkıkları ve ishal, dizanteri, grip ve tifo gibi hastalıkları tedavi etmek üzere eğitildik. Partinin programı, fen öğrencisi konumunda olanların, değişik aşamalarla tıbbi alanda geliştirilmesi. Parti bunun ilk aşamasını tamamladı.

Şu dönemde savaş alanına tam olarak eğitilmiş doktorlar gelmiyor, biz de bu durumda savaş alanında yetiştirmek zorundayız. Ben savaş alanında yaralı gerillaların, kurşun yarası ve başka yaralarına ilk yardım yapabiliyorum. Ve halkın içinde de, örneğin değişik hastalıkların tedavisi gibi, ücretsiz tedaviler yapıyorum. Bu çok önemli, çünkü köylüler çok fakir. Bu nedenle de bir sürü sağlık sorunları, bir sürü hastalıkları var. Bu tedaviler aynı zamanda halk ordusunun halk arasında popüler olmasını da sağlıyor. Halk ordusunun bir mensubu olarak, siyasi eğitim alıyorum ve vücut eksersizleri yapıyorum ve silahlarla ilgili genel bilgim var.

Sempatizan olan doktorlara, şimdi artık halk savaşının desteklenmesinin zorunluluk olduğunu ve köylere gelmeleri ve halka yardım etmeleri gerektiğini söylüyorum. Tüm bedensel ve beyinsel faaliyetlere ideoloji yön verir ve biz doktorları daha fazla eğitmek zorundayız, öyle ki, savaş alanına gelmeye hazır olabilecek kadar.

Ben buraya gelmeden önce, gerillalar yaralarını ve kırık-çıkıklarını kendileri tedavi ediyorlardı. Bir kurşunu çıkarmak için kendi kendilerini ameliyat ediyorlardı. Bazen bir doktoru esir alıyor ve ondan yaralıları tedavi etmesini istiyorlardı. Düzenli olmayan bir tarzda yardımcı olan, sempati duyan bazı doktorlar da var. Ve hatta başka siyasi partiye sempati duyan doktorlar bile var, bize yardım etmeye hazır olan ve ücretinin sadece % 50'sini alan".

Kızıl selamlar

Resmi hoş geldin töreni, dışarıda, kızıl bayrağın altında yapılacak. Arka tarafta asılı çok güzel pankartlar var- birinde Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun, bir diğerinde şehitlerin resmi var ve bir de özel olarak etkinlik için yapılmış olan var ve üzerinde şunlar yazılı: "Bize gönül veren bayan gazeteciyle toplantı ve söyleşi" Biz etkinlik alanının ön tarafına doğru ilerlerken, görev gücü diziliş nizamında bekliyor. Şehitler için bir dakikalık saygı duruşu yapılıyor ve enternasyonal söyleniyor.

Görev gücü komutanıyla tanıştırılıyorum. Birlikte sıra halinde dizili gerillaların yanından geçiyoruz, hepsi tek tek bana tanıtılıyor. Her biri adını söylüyor, yumruğunu havaya kaldırarak *lal salaam* veriyor ve elimi kuvvetlice sıkıyor. Birçoğu beni İngilizce selamlamak için büyük bir çaba sarf ediyor.

Yoldaşlar, bir dağın tepesinde uzun süre böyle büyük bir etkinlik yapmanın, dağın üzerinden geçebilecek polis helikopterleri tarafından görülebileceği için, hiç de iyi bir fikir olmadığını söylüyorlar. Bu nedenle etkinlik kısa tutulacak.

Bu kampta yaklaşık 100 kişi bulunuyor ve hepsine yemek yetiştirmek büyük bir iş. Bir grup yoldaş, ateşi sürekli yanık tutuyor; sabahları ilk iş olarak herkese yetecek kadar çay demlemek ve büyük tencerelerle yemek yapabilmek için. Aynen kırsaldaki köylüler gibi, halk ordusu da pek et yiyemiyor. Ancak, kamptaki herkesi birkaç gün besleyebilmek amacıyla bir sığır kesilmiş. Öğlen yemeği için aşağıya, "kolektifin mutfağına" iniyoruz; dağdan aşağıya doğru kısa bir yolculuk.

Her şey çok güzel organize edilmiş. Birkaç yoldaş yemek dağıtıyor. Bazıları dağın bayırında oturarak, nöbetleşe yemek yiyorlar. Ve bulaşık yıkayan birkaç kişi var. Bu kampta ne kadar sıkı bir disiplin varsa, o kadar da sıkı bir dostluk var. Bu gerillalar arasında pekiştirilen savaşçı beraberlikten oldukça etkileniyorum.

Halk için ölmeye hazır olmak

Öğlen yemeğimizi yedikten sonra, birkaç şehit ailesi benimle konuşmak için geliyor.

Bunlardan biri, 23 yaşındaki Chandra Bahadur Khadka. 54 yaşındaki babası Madhu Khadka 1998'de öldürülmüş. Chandra bana şunları anlatıyor:

"İki aylık ayrılıktan sonra eve dönmüştüm ve bir gece orada kaldım. Bölgeyi tekrar terk etmek üzereydim ve bu nedenle ailemle vedalaşmaya gelmiştim. Akşam geç saatlere kadar siyaset ve halk savaşı üzerine sohbet ettik. Saat 23:00'de polis kapıyı çaldı. Bunun polis olduğunu biliyordum. Babam kapıyı açtı ve polislerden biri, bir diğerine ateş etmesi emrini verdi. Babamı vurdular. İlk kurşun kolundan girdi ve babam dedi ki: 'Hepiniz gerici iktidarın köpeğisiniz. Beni neden öldürüyorsunuz? Benim suçum ne?' Polis ikinci bir kez göğsüne ateş etti ve babam yere düştü.

Ben evin üst katındaydım ve polis kuşatmasını nasıl yaracağımı düşünüyordum. Evin içinden çatıya çıktım ve polis beni bacağımdan ve boynumdan vurdu. Ben de şu şiarı haykırdım: 'Yaşasın NKP (Maoist), Yaşasın Halk Savaşı!' Polis kaçtı -toplam 24

polis vardı- ve ben kurtuldum. Polis sabah eve geri geldi ve babamın cesedini aldı götürdü. Güvenlikli bir yer aradım ve parti yaralarımı tedavi ettirmeme yardımcı oldu."

64 yaşındaki Hari Prasad da konuşmak için gelmiş. Oğlu Daulat Ram Gharti 1997'de öldürüldüğünde, halk ordusunda birlik komutanıymış. Daulat'ın erkek kardeşi, Chadga Bahadur Gharti, ve kız kardeşi Talusa Gharti de röportaj vermek için gelmişler. Hari Prasad bana şunları anlatıyor:

"Daulat henüz 15 yaşındayken devrimci öğrenci örgütlenmesinde çalışmaya başladı. 18 yaşında partiye katıldı. 8 yıl sonra profesyonel devrimci oldu. 1989'da Tüm Nepalli Gençlik Birliği'nin Rukum bölge sorumlusuydu. 1994'te parti bölge komitesi üyesi oldu. Bölge komitesinin sekreter yardımcısıydı. Savaş başladıktan sonra üst düzey bir birlik komutanı oldu. 1997'de, Rukum ve Rolpa sınırı arasındaki bir karakol baskınına katıldı ve orada öldürüldü. Kendisi çok sosyal bir insandı ve kitleler tarafından seviliyordu. Askeri açıdan ise çok militandı. 'Eylemlerimizin başarısı, eylem öncesi yaptığımız planlamaya ve istihbarata bağlı' derdi hep. Partiyle çok bütünleşmişti ve partinin çizgisinin ve önderliğinin takipçisi olma noktasında büyük bir çaba içerisindeydi. İdeolojik ve siyasi çizgisinde çok netti. Ve oldukça fazla bir örgütleme deneyimine sahipti.

Halk savaşı oğlumun ölümünden sonra daha da gelişti. Benim oğlum yaşamını yitirdi, ancak başka binlerce oğul halk savaşında yer alıyor ve savaşın gelişmesi için kendini feda ediyor. Diğer şehit ailelerine mesajım şudur: dünyanın ezilen insanlarını kurtarma uğruna bir aile ferdini kaybetmiş olsak bile üzgün değiliz, bilakis intikam alacağımız ve halk savaşını ileri taşıyacağımız için mutluyuz. Şehit ailesi olduğumuz için onur duymalıyız. Polis beni öldürecek olursa, buna hazırım. Eğer dünyaya gelmişsen, bir gün öleceğin de kesindir. Ama halk ve ulus için ölmek çok onurlu bir şeydir. Polisin şehit ailelerini öldüreceği söylentisini duydum. Buna inanmıyorum. Ancak bunu yapacak olsa bile, kendini öne atacak binlerce aile olacaktır. Oğlum savaş alanında öldürüldü, ama diğer oğullar geri çekilmediler ve öne atılıyorlar."

***

Nepal'e gelmeden önce, buradaki halk ordusunun çok az resmini görmüştüm. Ve bu gerillaları filme almayı çok arzu ediyordum. Buradaki devrimin gerçekliğini öyle kaydetmek istiyorum ki, tüm dünyadaki insanlar "**bu devrimin yüzünü**" görebilsinler.

Bugün bu fırsatı yakalıyorum. Görev gücü öğleden sonrayı tüm gerillalara, kimliklerini korumak amacıyla, kırmızı fular yapmakla geçirdi. Yeterli materyal elde edebilmek ve kumaşı parçalara kesmek için epeyce uzun bir zaman harcıyorlar. Öğleden sonra geç saatlerde, güneş yeterince yükseklikte olmayacağı için iyi resim alamayacağım kaygısına kapılıyorum. Görev gücü hazır olduğunda, uygun ışık için 45 dakikalık zamanım olduğunu hesap ediyorum. Yani acele etmem gerekiyor.

Görev gücü eksersiz programını uyguluyor, bir biri ardına eksersiz yapıyorlar, ve ben resim çekiyorum. Bir ara ağaçların arasında kayboluyorlar ve bir süre sonra kendilerini çalılarla ve yüzlerine sürdükleri boyalarla kamufle etmiş olarak geri geliyorlar. Bitirdiklerinde, bir yoldaş bana giymem için bir halk ordusu üniforması getiriyor ve

ben bir süreliğine "Görev gücü onur üyesi" oluyorum.

Akşam, görev gücü üyeleri ve diğer yoldaşlar bir kültürel program hazırlıyorlar; kampta hala dalgalanan kızıl bayrağın altında sahne alıyorlar. Skeçler ve şarkılar benim için yeni bir anlam kazandı, çünkü cephedeki yoldaşların arasında oturuyorum.

20- BATIYA KIZIL SELAMLAR

Yaklaşık bir ay boyunca, Rolpa, Rukum ve Solyan'da seyahat ettik ve şimdi Batı Nepal bölgesine, seyahatimizin başladığı yere geri dönmeye hazırlanıyoruz. Bugün, daha önce bulunduğumuz yerlerden çok daha yeşil olan, muhteşem, teras biçimindeki alanlardan geçiyoruz. Genelde geniş bir vadide yol aldığımız için, ilerlemek kolay oluyor; dağları inip çıkmak zorunda kalmadan. Yolda, devrim şehitlerinin anısına yapılmış olan, taştan bir anıtın yanından geçiyoruz. Polis tarafından tahrip edilmiş.

Anıtın hemen yakınlarında bazı köylüler karşılıyor bizi ve bu köydeki insanlar için özel bir anlamı olan bir kulübeye götürüyorlar: Polis, halka eziyet etmek için sıkça bu köye geliyormuş. Bunun üzerine birkaç gerilla gelmiş ve bu kulübenin önündeki bir bankın altına bir patlayıcı yerleştirmişler. Köylülere bu banktan uzak durmalarını söylemişler. Bir ay boyunca herkes, çocuklar bile, bu kulübeye yaklaşmamaları gerektiğini biliyorlarmış. Sonunda birkaç polis gelmiş köye ve köylüler nefeslerini tutarak, onların dinlenmek için banka oturmalarını beklemişler. İnsanlar, mayın patladığında birçok polise isabet edeceğini düşünmüşler. Ancak şanssızlık eseri, bana böyle söylendi, polislerden biri nihayet banka oturduğunda yalnızca iki kişiymişler. Böyle olunca, yalnızca biri ölmüş ve diğeri yaralanmış. Ancak halk, düşmana yönelik bu eylemden gurur duyuyor ve bazı köylüler bankın önünde bir fotoğraf çektirmek için poz veriyorlar.

Öğleden evvel Rolpa'da, bir etkinlik organize edilmiş olan bir köye ulaşıyoruz. Yoldaşlar dışarıda, duvarlara kırmızı pankartlar asarak bir alanı hazırlıyorlar ve parti önderleri, kadroları ve çevre halkı öğleden sonra toplanmaya başlıyor.

Yerel kültür birimi etkinliğin açılışını yapıyor. Genç birinin müziğe uygun bir biçimde dönerek dans edişini izlerken, son haftalarda benim için düzenlenen tüm "Selamlama" ve "Veda" etkinliklerini düşünüyorum. Bu etkinlikleri düzenlemenin yoldaşlar açısından hiç de kolay olmadığından eminim.

İnsanlar gerilla mıntıkasının derinliklerinde tehlikeli koşullarda yolculuk ediyorlar; bazen karanlıkta saatlerce yürüyerek. Ve tüm bunlar seçimler sırasında gerçekleşti: hükümetin bu bölgeye binlerce polisi yığdığı, olağan üstü gergin bir dönemde. Çocukları polis tarafından öldürülen aileler, sevdikleri yakınlarını bana anlatmak için geldiler. Düşmanın suçlarını tüm dünyanın bilmesini istiyorlar. Birlik üyeleri geldiler -düşmanla gerçekleşen bir çatışmanın hemen ardından- başarılarını not defterime kaydedecek olmamın büyük heyecanıyla. Parti önderleri benimle saatler geçirdiler ve bana, Maoist bir savaş sürdürmenin ne anlama geldiğini kapsamlı bir biçimde anlattılar; bu haberlerin diğer ülkelerdeki desteği artıracağından emin olarak.

Rolpa'da, benim için düzenlenen bu son etkinlikte kitleye hitap etme sırası bana gelince, bir kez daha ABD'deki ezilen kitleler adına proleter enternasyonalizminin mesajlarını iletiyorum:

"Evimden çok uzaklardayım. Ancak burada Nepal'de, bu kadar iyi yoldaşın arasında, kendimi yeni evimde gibi hissediyorum. Birçok tehlikenin olduğu bir savaş bölgesinde yaşıyor ve geziyorum. Ama kendimi halk ordusunun yanında güvende hissediyo-

Batı Nepal Rolpha Bölgesi'nde köylüler bir devrimci etkinlik sırasında, 1999

rum. Nepalce bilmiyorum. Ancak bundan daha önemli olan, Marksizm-Leninizm-Maoizmin ortak devrimci dilini konuşuyor olmamızdır; hepimiz aynı, daha güzel bir dünyayı düşlüyoruz."

Etkinlik 20:30'da bitiyor ve hepimizin bir an evvel soğuktan ve karanlıktan kurtulma çabası var ve sıcak bir şeyler yemek. Oturuyoruz ve sohbet ediyoruz. Beraber yolculuk ettiğimiz yoldaşlar, batıdaki süremin artık dolmak üzere olduğunu biliyorlar ve bana gitmeden önce sormak üzere uzun bir soru listesi hazırlamışlar. Haftalarca başkalarıyla röportaj yaptıktan sonra, bu akşam sorulara cevap verme sırası bana gelmişti. Yoldaşlar, ABD'deki durumun nasıl olduğunu soruyorlar. Hangi kitle mücadeleleri yürütüldüğünü ve benim, böyle güçlü emperyalist bir ülkede, devrim yapabilmenin mümkün olduğuna neden inandığımı bilmek istiyorlar. Bundan hareketle de, enternasyonalizme ilişkin duruma ve tüm dünyadaki, devrime dair düşünceler üzerine sohbet etmek istiyorlar. Yoldaşların buradaki devrimi ne kadar da dünya devriminin bir parçası olarak gördüklerini bir kez daha fark ediyorum.

Ertesi sabah, programımda saatler sürecek röportajlar var.

Benimle konuşmak için gelen yoldaş, Rolpa'daki bu bölgenin önder komitesinde yer alan biri. Kitlelerin, düşmana karşı savaşta kendilerine güvenlerinin ve kararlılıklarının nasıl geliştiğine dair bir öykü anlatıyor:

"Kilo Sierra 2 Kampanyası döneminde, bu köye 77 polis geldi ve kapı kapı insan aradılar. Bir bölge komitesi ve parti üyesi olan iki erkek kardeş gözaltına alındı ve sicimle bağlandı. Genç olan kardeş ellerini çözmeyi başardı ve kaçtı. Etrafta çok sayıda polis vardı ve altısı onu takip etti. Polis, büyük olan kardeşi vurdu ve ağır yaraladı, ancak o buna rağmen kaçtı ve bir mağaraya saklandı. Polis bütün gün onu aradı, ama bulamadı. Parti kadroları bu mağarayı biliyorlardı ve güvenlikli bir yere götürmek için, gece onu oradan aldılar. Polis iki gün boyunca yolları kesti ve köyde ve ormanda arama yaptı, ama yoldaş kurtuldu. Bu olay insanlara, polis geldiğinde kendini hemen gözaltına aldırmaktansa, direnmenin daha iyi olduğunu gösterdi.

Düşman bize vahşice saldırdığında, buna şiddetle karşı koyuyoruz. Eğer korkarsak, düşman geri çekilmez, bilakis baskılarını daha da artırır. Ancak kitleler kararlı bir karşı koyuş gösterdiler, düşman geri çekilmek zorunda kaldı ve şimdi bu bölge bizim elimizde."

Proleter bir savaşçı

Bir sonra, 29 yaşındaki birlik komutanı "Tamil" oturuyor yanıma röportaj için ve ondan kendi yaşamını, halk savaşına nasıl katıldığını anlatmasını rica ediyorum. Nepal nüfusunun % 90'ı köylü. Ancak Tamil'in bana anlattığı öykü, bazı köylülerin nasıl kendi proleterlik deneyimlerinden hareketle, devrime giden yolu bulduklarını gösteriyor:

"Benim ailem çok yoksul, ben de bundan dolayı 15 yaşındayken çalışmak üzere Hindistan'a gittim. Orada sekiz yıl yaşadım; kırsalda vasıfsız işçi olarak ilaç hammaddesi topladım. Daha sonra şehre gittim ve plastik poşet üreten bir fabrikada çalıştım. Bir çelik fabrikasında bekçi olarak ve ayrıca çikolata ve kalem fabrikalarında çalıştım.

Maaşlar çok düşüktü, ayda yaklaşık 400 Rupien (yaklaşık 6. 75 dolar). Yasalara göre günde sekiz saat çalışmamız gerekiyordu, ancak biz 12 saat çalışıyorduk. 12 saatin üzerinde çalıştığımızda ise, çok az bir mesai ücreti alıyorduk.

1994'te Nepal'e geri döndüm ve burada bir ay yaşadım. Bu süre içerisinde, bana partiyi anlatan bölge parti önderi ile ilişkideydim. Ancak o zamanlar partiden fazla etkilenmemiştim ve Hindistan'a geri dönmeye karar verdim. Bu defasında beş ay yaşadım Hindistan'da. Elma topluyor ve taşıyordum, 1994'te, sezon sonunda eve geri döndüm.

Dönüşümden sonra aynı parti önderini yeniden buldum ve partiye ilişkin, uzun uzun ve çok sık olarak konuştuk. Yerel önder, halkın nasıl ezildiğini ve köydeki tefecilerin ve diğer gericilerin halkı nasıl sömürdüğünü anlatıyordu. Ayrıca çalışmak için Hindistan'a giden gençlerin nasıl sömürüldüğünden de bahsediyordu. Daha iyi bir yaşam kurmak için, sınıf düşmanlarına karşı nasıl savaşmamız gerektiğinden söz ediyordu. Tüm bunların üzerinde düşündüm ve parti bu defa bende çok güçlü bir etki yarattı. Partinin halk savaşını başlatma planlarına dair daha fazla şey öğrenmek istiyordum.

Parti faaliyetlerine katıldım ve 1995'te gençlik örgütüne katıldım. O dönem -savaşın başlama arifesi- bu bölgedeki sınıf mücadelesinin çok şiddetli olduğu bir dönemdi ve ben bu sürece çok aktif olarak katılıyordum. İlk yer aldığım eylem, bölgedeki bir sömürücüye düzenlenen saldırıydı. Bu eylemle bağlantılı olarak yargılandım ve yer altına çekilmek zorunda kaldım.

Savaşın başladığı dönemde, bir savaş birliğindeydim ve Holeri'deki polis karakoluna yapılan baskına katıldım. İkinci plan döneminde oluşturulan ilk birliğe katıldım. 1997'de, Piuthan Lung'daki polis karakolu baskınına ve başka birçok pusu eylemine ve silah kamulaştırma eylemine katıldım. Altı ay önce birlik komutanı oldum."

Jarjarkot'ta savaş

Konuşmak için bir sürü insan uğruyor. Biz bitirene kadar öğleden sonra oluyor bile ve mümkün olduğunca uzun süre gün ışığında yol alabilmemiz gerekiyor. Yaklaşık beş saat gidiyoruz ve biz geceleyecek bir yer ararken, bu arada hava da iyice kararıyor.

Yabancılara yemek ve yatacak yer vermek, Nepal köylülerinde bir gelenek. Kendileri çok yoksul olsalar bile, neleri varsa paylaşıyorlar. Yoldaşların bulduğu konaklama yerleri, genelde Maoistlerin gelmesine sevinilen ve onlara seve seve yemek ve yatacak yer verilen yerler oluyor. Ancak buradaki durumda, yoldaşlar görüşlerini açıkça söylemeye karşılar, çünkü fazla güvenlikli olmayan bir bölgedeyiz. Yalnızca yolcu olduğumuzu ve biraz yemeğe ve yatacak yere ihtiyacımız olduğunu söyleyeceğiz.

Kapıyı çalıyoruz ve iki erkek kardeş bizi küçük evlerine alıyorlar. Bir ateş yanıyor ve biz ısınmak için iyice yanına sokuluyoruz. Basit bir yemek var -buğday ve kurutulmuş sebze- ama çok açım ve yemek çok hoşuma gidiyor. Yemeğimizi bitirince, ev sahibimiz yere sermemiz için birkaç battaniye veriyor ve uykuya yatıyoruz.

Saat 5:15'te yine yola çıkıyoruz ve hedefimize vardığımızda saat 9:30 oluyor. Vardığımızda, birlik üyesi Rauchana, bana ilk asistanlık yapan bayan yoldaş dışarı çıkıyor

ve bizi selamlıyor. Çok şaşırıyorum ve onu gördüğüme seviniyorum. Daha sonra evde başka tekrar görüşme sahneleri yaşanıyor. Gerilla mıntıkasından sorumlu olan, MK'dan yoldaş, Rolpa ve Rukum bölge sekreterleri ve son bir aylık sürede tanıştığım başka yoldaşlar, son bir değerlendirme görüşmesi yapmak için toplanmışlar.

Röportaj yapmak için başka parti önderleri de gelmişler, bunların arasında, Jarjarkot bölge komitesi sekreteri de var- burada batıdaki, savaşın çok güçlü olduğu bölgelerden birinin. Benim Jarjarkot'u ziyaret edecek zamanım olmadığı için, sekreter bölgedeki faaliyete dair konuşmak için gelmiş. Diyor ki:

"Bizim bölgemizdeki baş çelişki, halk ile iktidar partisi Nepal Kongresi (NK) arasındaki çelişkidir. Ve şimdi, revizyonist BML, NK'ya yakınlaştıkça, ona karşı olan pozisyonumuz da keskinleşti. Ancak Nepal Kongresini destekleyenler arasında kendini NKP (M)'ye yakın görenler var ve ayrıca NK'de, BML'de ve RPP'de parti içi çelişkiler var.

Jarjarkot'taki baskılar çok korkunçtu. Hükümet seçime katılımın % 50 olduğunu iddia ediyor, ancak gerçekte ise birçok oy polis zoruyla verildi; insanlar korktu.

Bölgemizdeki ekonomik baş çelişki ise, büyük tefeciler/sahtekarlar ve halk arasındaki çelişki. Bizim bölgede büyük toprak sahibi yok denecek kadar az ve halk savaşından dolayı, yerel gericilerin bir çoğu ya köyü terk etti ya da etkisizleşti. Ancak buna rağmen, hükümet bu güçleri halka karşı kullanıyor. Bunlar bölge büyük şehirlerinde oturuyorlar, ancak halka huzursuzluk vermek için, zaman zaman geri dönüyorlar. Polis yeni güçler de devreye sokuyor- polisler köye geliyorlar ve insanları işbirliğine zorlamaya çalışıyorlar. Parti, bu insanlardan bazılarını tartışmalarla ve tehditlerle bundan vazgeçirdi."

Yoldaş, Salyon'da olduğu gibi, Jarjarkot'ta da 1990 öncesi partinin çok güçlü olmadığını söylüyor. Birçok olumlu çalışma 1990 sonrası gerçekleşmiş, öyle ki, 1996'da halk savaşı başladığı döneme kadar, parti ve kitle örgütleri yaygınlaşmış. Hükümet vahşice bir karşı saldırı gerçekleştirdiğinde, birçok insan korkmuş ve partiyi desteklemekten vazgeçmiş. Ancak yoldaşlar bunu tersine çevirmeyi başarmışlar. Bunu tersine çevirmenin en can alıcı unsuru, halkı iyi planlanmış, etkili ve güçlü bir tarz ve yöntemle, düşmana karşı misilleme yapmak üzere örgütlemek olmuş. Yoldaş, devrim/karşı devrim/daha fazla devrim diyalektiğinin nasıl geliştiğini anlatıyor:

"Halk ordusu, Mart 1998'de bölge ana karargahını bastı. Bir polis öldürüldü ve üçü yaralandı. Kilo Sierra 2 kampanyası döneminde Ragda KGK'si bölgesinde bulunan halk ordusu, iki polisin öldüğü ve ikisinin de yaralandığı bir pusu saldırısında mayın kullandı. Seçimler sırasında bir birlik, NK propaganda timine saldırdı, bir kişiyi öldürdü, ikisini de yaraladı. Laha KGK bölgesinde gerçekleştirilen bir saldırıda bir polis öldürüldü ve biri de yaralandı. Halk ordusu daha birçok küçük çaplı eylem yaptı. Savaşın başlamasından beri 15 gerici -çoğunluğu muhbir- tasfiye edildi.

Bazılarının feodal düşünüş tarzı var, bazıları krallık sarayıyla akraba veya burayla ilişkileri var ve halk üzerinde nüfuzlarını kullanıyorlar. Ruhlara, tanrılara ve büyücülere inanma gibi düşünceler ve inançlar da var. Bazı siyasi zorluklara neden olan bu dü-

şünüş tarzı, burada, Rukum'da daha güçlü. Bazıları iktidarı desteklemese bile, dinci düşünüş tarzına sahipler. İnsanlar komünizmin ekonomik konseptini, komünist ideolojiden daha çok benimsiyorlar. Gericiler, Maoistlere karşı şöyle bir propaganda yapıyorlar: "Onlar tanrıya inanmıyorlar, tapınakları tahrip ediyorlar" vb. Kitleler arasında feodal gelenekleri yıkma konusunda bazı karşı koyuşlar yaşanıyor, ancak insanlar genel olarak yeni şeyleri benimsiyorlar.

Polisin saldırı tarzı, kuşatma ve şaşırtma biçiminde. Polis noktaları bir gün birleşiyorlar ve daha sonra başka bir köye de aynısını yapmak üzere, belli bir köye saldırıyorlar. Hükümet Jarjarkot'u, ülkenin batısının derinliklerine (iç kesimlerine) giden bir kapı olarak görüyor. Bölge coğrafi olarak halk savaşına çok uygun ve polis, devrime saldırmak için buradaki ormanları yakıyor.

Hükümetin baskısı, bizim barınak sağlamamızı ve iletişimimizi sekteye uğrattı, üst boyuttaki polis baskısından korkan kimi insanlar Hindistan'a gittiler. Polis, birilerinin Maoistlere yemek ve barınak verdiğini haber aldığında, onları tutukluyor ve/veya hemen orada öldürüyor. Profesyonel devrimcilerin aileleri polis tarafından sürekli taciz ediliyor. Polis profesyonel devrimcilere ait tahıl ambarlarını talan ediyor Ailelerinin arazilerine el koyuyorlar ve insanlara, eğer araziyi ekerlerse onları öldüreceklerini söylüyorlar. Bu durumda aile ya köyü terk ediyor ya da partiye daha çok katılıyor. Genç insanların halk savaşına katılması, yaşlıların ve çocukların gitmesi ve başka yerde yaşaması, çok sık yaşanan bir durum. Parti bu insanların bazılarına yardımcı oluyor. Ancak bu sorunu çözmek çok zor, çünkü yardıma ihtiyacı olan insan sayısı giderek artıyor. Eğer güçlü askeri eylemler yapar ve yönetim boşluğu yaratabilirsek, bu sorun kendi ellerimizle, halk iktidarı aracılığı ile çözülecektir."

Batıya *lal salaam*

Bugün Rolpa'daki son günüm ve batıdaki son günümü, burada savaşan yoldaşlarla birlikte geçireceğim için seviniyorum.

Devrimci gazeteler burada "illegal". Bu tür gazetelerle polise yakalanmak, neredeyse kesin tutuklanma, hatta hemen orada infaz edilme anlamına gelebiliyor. Ancak birisi, çok rağbet gören bir gazetenin, bir nüshasını bölgeye sokmayı başarmış ve birçok yoldaş etrafına toplanmış, her değerli sayfayı okumanın zevkini çıkarıyorlar.

Başka birisi de, insanların okumaya koyulduğu, derlenmiş fotokopiler getirmiş. Bunlar burjuva askeri eğitim kitapları (çoğu Hindistan'dan, ama ABD'den olanlar da var). Çin devrimine ilişkin birçok kitap da var, bunların arasında Han Suyin'in "*Sabah Tufanı*" ve William Hinton'un "*Fanshen*"i de var. Ve ABD'li Maoist yoldaşlara ait iki kitap gördüğümde çok seviniyorum: Çin devrimine dair belgeler ve yazılardan oluşan bir koleksiyon "*Ve Mao ile birlikte beş ettiler*" ve DKP- Genel Sekreteri Bob Avakian'dan "*Sahte komünizm öldü.... Yaşasın gerçek komünizm*".

Burada, batıda -halk savaşının fırtına merkezinde- geçirdiğim süre müthiş bir deneyim oldu. Cephedeki birçok insanla yaptığım görüşmelerden çok şeyler öğrendim. Yalnızca halk savaşının gelişmesine dair birçok temel faktörü öğrenmediğimi, aynı za-

manda halk savaşıyla ilgili gerçek bir duygu da edindiğimi hissediyorum. Halk ordusundaki partili yoldaşlarla ve kitlelerle birlikte dolaştım, onlarla yaşadım ve konuştum. Ve batıya -düşmanla çelişkilerin en yoğun olduğu yere- geldiğimde ise savaş koşullarının nasıl olduğunu da denedim.

Yoldaşlar, değerlendirme toplantısında bu seyahatten ne öğrendiğimi soruyorlar. Onlara, özellikle gençliğin, kadınların ve ezilen ulusların oynadığı rolün beni çok etkilediğini söylüyorum. Şehit ailelerinin bana, kitlelerin gücünün ve kararlılığının kazanılmasına dair -korkunç baskılara rağmen- nasıl *gerçekçi* bir duygu verdiklerini söylüyorum. Ve onlara, bu halk savaşının yalnızca düşmanı ve çürümüş sömürücü toplumsal düzeni yıkmak için değil, aynı zamanda devrimci *inşa* için de verildiğini öğrendiğimi söylüyorum. Halk savaşının, yeni toplumun tohumlarını nasıl geliştirdiğini, kitlelerin feodal gelenekleri ve sosyal ilişkileri nasıl kırdığını ve yeni bir devrimci ekonomi ve kültür yarattığını gördüm.

Yoldaşlara, halk savaşı verirken, -üç yıl gibi kısa bir sürede- teori ve pratiği bu kadar geliştirmiş olmalarının beni çok etkilediğini söylüyorum. Küçük "savaşçı gruplardan" birliklere, oradan kollara ve sonra ise daha büyük olan görev güçlerine kadar gelişmişler. Küçük saldırılardan başlayıp, gelişmiş askeri saldırılara ve baskınlara kadar gelmişler.

Şu an durumun çok kritik noktada olduğunu konuşuyoruz. Hükümet halk savaşını yok etmeye yönelik çabalarını artırmak zorunda hissediyor kendini ve bunu şu an yapmasının nedeni ise, tüm bu gelişmeler ve elde edilen başarılar; özellikle de gericilerin kaçtığı bölgelerde iktidar boşluğunun artması ve polisin buralara girmeye korkması. Birçok bölgedeki polis güçleri bir araya getiriliyor, bu da halk savaşının çok büyük polis gruplarıyla karşı karşıya kalacağı demek. Bugüne kadar halk savaşına karşı yalnız polis devredeydi, ancak hükümet çevrelerinde, Nepal ordusunun harekete geçirileceği konuşuluyor. Tüm bunlar halk ordusunun askeri kapasitesinde sıçrama yapmayı gerektirecek: askeri birliklerin büyüklüklerinde (kollardan, bölüğe) eylemlerin çapında ve silahların niteliğinde ve niceliğinde. Yakın zamanda halk savaşına karşı büyük çaplı eylemlerin gerçekleştirileceğini düşünüyorum. Bu da, hem halk ordusu, hem parti önderliği ve hem de kitle örgütlenmeleri vb. açısından ciddi bir güç gerektirecek.

Biz bu son köyü terk etmeden önce, yoldaşlar son bir veda için dışarıda toplanıyorlar. Bir MK üyesi benim ziyaretimi "tarihi bir olay" olarak tanımlıyor; Nepal'deki halk savaşını birinci elden öğrenmek için, kardeş bir hareketten gelen ilk ziyaretçiyim ben. Tüm yoldaşlar ziyaretimden çok etkilendiklerini söylüyorlar ve burada öğrendiklerimi beraberimde götürmemin ve bunları enternasyonal proletaryaya aktarmamın zamanının artık geldiğini söylüyorlar. Benim onların savaşını tüm dünyaya anlatacağıma ve enternasyonal dayanışmaya katkıda bulunacağıma dair büyük bir umut besliyorlar.

Öğlen yola çıkıyoruz ve geç saatlerde, 100 kişinin toplanmış olduğu bir köy okuluna geliyoruz. Köylüler buradan geçeceğimizi öğrenmişler ve beni selamlamak istemişler. Yerel parti önderi bana birkaç veda sözcüğü söylüyor ve bazı hediyeler veriyor. Sonra hepsiyle el sıkışıyoruz; birçok kişi, boynumuza astıkları çiçekten çelenkler ge-

tırmışlar.

Yoldaşlar, Rolpa ve Solyan yolu üzerinde, çok uzakta olmayan bir dağın zirvesini gösteriyorlar. Orada hükümetin telsiz kulesi varmış: halk ordusunun, iki polisi yaralayıp, birçok tüfek ve mermi ele geçirdiği saldırıdan önce. Güneş yavaş yavaş bu görüntünün üzerini örterken, ben bunun veda için çok uygun bir tablo olduğunu duyumsuyorum ve bu görüntüyü, bu sesleri ve bu anın duygularını hafızama kaydediyorum.

Batıyı terk etmek, duygusal anlarla dolu bir veda oluyor. Yoldaşlarla çok yakınlaştım. Onlarla birçok dağı indim-çıktım, birçok kez birlikte yemek yedim, bize köylülerin cömertçe sundukları, toprak zemin üzerindeki yatakları paylaştım gece yarılarına kadar konuştuk, güldük ve tartıştık. Son kez *lal salaam* dediğimizde, bu yoldaşlara veda etmenin üzüntüsünü yaşıyorum. Onlar aynı zamanda beni birçok yönden de güçlendirdi. Ve buradaki yoldaşların, tüm dünyadaki halk kitleleri için, nasıl geleceğe dönük parlak bir ışık yaydığını, tüm dünyaya anlatma kararlılığının büyük coşkusu içerisindeyim.

21- ARADAKİ BÖLGE

Nepal'in orta bölgesi, Katmandu vadisi ile -hükümetin buradan yönettiği, başkent olan yer- ve halk savaşının en güçlü olduğu batı bölgesi arasında bulunuyor. Buradaki en büyük şehir, turistlerin meşhur Annapurna-Dağ Kütlesini ziyaret etmek ve yürüyüş turları yapmak üzere seyahat ettikleri Pokhara. Büyük Terai bölgesi de burada bulunuyor. Hindistan'ın güney sınırı boyunca uzanan bu ince uzun, basık bölgede, bir diğer ünlü turist bölgesi olan Chitwan Ulusal Parkı da bulunmakta.

Yoldaşlar bana, orta bölgede arazi sahibi sayısının daha fazla olduğunu söylüyorlar. Dağlık bölgelerdeki küçük arazilere sahip olan birçok köylü de var, ancak hiç toprağı olmayan, toprak sahiplerine çalışan ve aylık veya yıllık ya para ya da ürün olarak ücret alanlar da. Terai'deki köylüler ağırlıklı olarak yevmiyeyle çalışıyorlar. Terai'nin toprağı olağanüstü verimli ve çok geniş arazilerin işlenmesine yetecek kadar su kaynaklarına sahip.

Ancak insanların % 20'si topraksız ve diğerlerinin ise çok az toprağı var.

60'lı yıllara kadar Terai çok ormanlık bir bölgeymiş, ancak daha sonra hükümet ve arazi sahipleri ormanları kesmeye başlamışlar. Bu nedenle, köylülerin buradaki topraklara sahip olması ve işlemesi çok eskiye dayanmıyor.

Halk savaşı büyük toprak sahiplerinin arazilerine el koymuş ve bazı "köleleri" kurtarmış- toprak sahiplerine "satılan" veya borçlarını kapatmak için "ücretsiz" çalışmaya zorlanan köylüler.

50 yıl boyunca köle olarak yaşamış olan bir adamın öyküsünü dinlemiştim. Henüz 9 yaşındayken ailesinden çalınmış ve 20 kg. darı karşılığında bir toprak sahibine satılmış. 100 kişi partinin yönlendirmesiyle toprak sahibine gitmişler ve bir kitle toplantısı yapmışlar. Devrimci kitle örgütleri bu toprak sahibinin gerçekleştirdiği sömürüyü teşhir etmişler ve insanları buna karşı bir şeyler yapmaya çağırmışlar. İnsanlar toprak sahibinden, ya adama 50 yıllık emeğini ödemesini veya ona mal vermesini istemişler. Toprak sahibi ikinci öneriyi kabul etmiş ve 0.8 hektar arazi ve 400 bin Rupien vermek zorunda kalmış.

Doğu ve batıda gezdiğim bölgelerle kıyaslandığında, orta bölge daha az tecrit edilmiş durumda -şehirlere ve ana yollara daha yakın olması, turistlerin daha çok uğraması- ve polisin hareketlerinden ve saldırılarından daha çok yara alabilirmiş gibi görünüyor. Ve hemen güney sınırı olan Hindistan'dan büyük bir etkileşim ve nüfuz ediş var. Buradaki gerilla mıntıkalarının bazıları küçük şehirlere yakın ve şehirlerde yürütülen devrimci faaliyetle olan bağları daha güçlü.

Terai'deki birlikler

Terai'de, yoldaşların benim için dört birlik temsilcisi ile –daha çok da birlik komutanları- bir görüşme ayarladıkları bir şehri ziyaret ediyorum. Bu gerillalar kırsaldan şehre gelme riskini göze almışlardı ve buluşma noktasına dikkatli gitmek zorundaydık.

Bu birlik komutanlarının komutası altındaki birlikler, daha çok da batıda, kurtarıl-

Batı Nepal Rolpha Bölgesi'nde bir araya gelen köylüler, 1999

mış bölge olmak üzere olan bir bölgede faaliyet yürütüyorlar. Bundan dolayı, yoldaşlar birliklerinin batı bölgelerinin desteklenmesinde büyük sorumluluklarının olduğunu söylüyorlar. Orta bölgedeki eylemlere artı olarak, kurye ve silah vererek ve batıya profesyonel devrimciler göndererek, destekleme faaliyetinde bulunuyorlarmış.

Terai'nin iklimi, batıya kıyasla daha sıcak ve çok nemli. Küçük bir odaya sıkıştık, yerde dip dibe oturuyoruz. Çok az bir serinlik veren bir vantilatör var, ancak gürültü çıkmaması için bunu çok kısa sürelerle çalıştırıyoruz.

Bir birlik komutanı, kendi kollarının ilk eylemlerinden bazılarını anlatarak başlıyor:

"Savaşın başlamasından beri faaliyet gösteren birçok birlik vardı ve bir yıl önce kırsalda bir birlik daha oluşturuldu. İlk önce, propagandaya, duvar yazılamalarına, afişlemeye ve yürüyüşlere yoğunlaştık. Silah ele geçirme gibi başka hedeflerimiz de vardı. Ancak başlangıçta bunu gerçekleştiremedik. Bir yıl sonra silah kamulaştıracak duruma gelmiştik. Ve bizim birlikler son üç yıl içerisinde esas olarak silah kamulaştırma eylemleri yaptılar.

İşçilerine para ödemeyen ve senetlere yüksek faiz alan bir adam vardı. Savaşın başlamasından sonra kendine 12 Bor tüfek aldı ve bununla insanları tehdit etti. Birçok kadına da cinsel tacizde bulundu ve bu adama karşı bir şeyler yapmaya karar verdik. Birlikte 12 kişiydik ve saat 21:00'de ormana, onun bulunduğu yere gittik. Birliği dörde böldük- saldırı grubu, yakalama grubu, yedek grup ve savunma grubu. Şaşırtmaca bir saldırı yaptık. Adam silahı yanında uyuyordu ve yakınında 60'ın üzerinde adamı vardı. Saldırı sırasında eli kırıldı ve silahına el koyduk. Çalışanlar birliğe saldırmaya çalıştılar, ancak biz onlara Maoist gerillalar olduğumuzu söyledik ve onlara çeşitli örnekler vererek patronlarının kendilerini nasıl sömürdüğünü anlattık. Çalışanlara dedik ki: 'Sizin için mücadele ediyoruz, haydut çeteleri için değil' –ve hepsi sustular."

Birlik komutanı oradan, toprak elde etmek için gerçekleştirdikleri bazı eylemleri anlatmaya geçiyor:

"Yaptığımız bir diğer eylem biçimi de, toprağa el koyma. Hükümetin üzerine ağaç diktiği üç hektardan fazla araziye el koyduk. Ağaçları kestik, sınır çitlerini kaldırdık ve bunu şu an oradan geçinen topraksızlara dağıttık. Bazı toprak sahiplerinin mahsullerine el koyup, bunları halka dağıttık. Daha sonra parti, bir Hintli komprador ve toprak sahibi olan birini tasfiye etmeye karar verdi. Kendisi Hint ve Nepal vatandaşı ve tarlasında çalıştırdığı bir yığın ırgatı var. Bu adama çalışan birçok yoksul köylüyü, ona saldırmaya ikna ettik.

Bir gece saat 22:00'de 7 birlik üyesi, yaklaşık 100 kişiyle adamın evini kuşattı. Birinci katta uyuyordu ve biz ona seslenerek, '*ormancı*' olduğumuzu söyledik. Uyandı ve korkuluklara çıktı, ancak aşağıya inmedi. Bunun ardından biz de kendimizi gerçek kimliğimizi tanıttık: 'Biz köylülerle birlikte gelen Maoist gerillalarız.' Onun kötü misyonunu teşhir eden bir konuşma yaptık ve bu arada dört grup üyesi onun depolanmış mahsulüne el koymaya girişti. Ambarının duvarlarını yıktık ve tüm köylüler slogan atarak içeri girdiler.

Mahsulü dağıttık; insanlar taşıyabilecekleri kadar aldılar, ancak bu onun servetinin

yalnızca bir kısmıydı. Bu işi yaparken attığımız sloganlar şunlardı: 'Yaşasın köylü hareketi, Yaşasın Yeni Demokratik Devrim, Halk savaşı durdurulamaz, Yaşasın köylü örgütlenmeleri ve Toprak ağalarının mülklerine el koyun.' Bir kez daha eve geri döndük ve kendimize biraz yüksek kaliteli pirinç aldık. Polis daha sonra insanların evlerine geldi ve bu pirinçten aradı, ancak kimsede bu pirinçten bulamadı. İlk önceleri kimseyi gözaltına almadılar, insanları yalnızca terörize ettiler. Ancak daha sonra, 24 saat içinde kitle saflarından 6 kişi tutuklandı.

Ayrıca, bir toprak sahibinin evinin bombayla havaya uçurulduğu, iki kişilik bir grupla gerçekleştirilen bir sabotaj eylemi de yapıldı. Grup bu eylemden geri dönerken 150 kişi tarafından kuşatıldı. İnsanlar bizim eşkıya olduğumuzu sanmışlar. Biz de bu durum karşısında bir konuşma yaptık ve kitlelere gerçekte ne yaptığımızı anlattık. Ancak kitlenin içinde toprak sahibi için çalışan yedi kişi vardı ve insanlara 'bölgemizi korumak için bu dış mihraklara karşı birleşelim' çağrısı yaptılar. Dediler ki: 'Maoistler dağlık bölgedenler. Ve eğer buraya gelirlerse bizi buradan atarlar.' Burası, hemen Hint sınırında bulunan çukur bölge Terai'ydi ve bu korucu timi Hint kökenli insanlar ile diğer uluslardan olan insanlar arasındaki farklılığı kullanıyordu. Grup gerçekleri açıklayarak -herkesin halk savaşını desteklemesi gerektiğini-, durumu kontrol altına almaya çalıştı; ancak herkes bağrıştığı için kimse duymadı. Grubun başarı şansı yoktu ve gitmeye karar verildi."

Grup geri çekilirken, kızgın bir grup onları takip etmiş ve grup da kurtulmak için bir el bombası kullanmak zorunda kalmış.

Parti insanların böyle tepki göstereceğini hesap etmemişti ve bundan dolayı da bu eylemi yapmak için yalnızca küçük bir grup gönderilmişti. Ve bu eylem, grubun ilk deneyimiydi. Sonrasında ise, kitlelerle olan sorunu gidermek için durumu kavramaya çalıştık. Ve birkaç tartışmadan sonra, olanlarla ilgili iki neden/çelişki tespit ettik. Bunlardan biri, kitlelerin siyasi durumu kavrayışlarındaki eksiklikti. Ve ikincisi ise, dağlık bölgedeki insanlar ile Terai'deki insanlar arasındaki farklılıklardı. Dağlık bölgedeki insanlar ile Terai bölgesindeki insanlar arasında dil ve kültür farkı var. Böylece olayın yaşandığı yerdeki insanların evlerine gittik ve onlarla konuştuk. Ve insanların gerçekte Maoist harekete karşı olmadıklarını anladık. Bize, güvenlik güçlerinin ve toprak sahibinin tepkisinden korktukları için böyle davrandıklarını söylediler. Ancak buna rağmen, bu bölgedeki insanların halk savaşına desteği, halk savaşının ne kadar güçlü olduğuna göre değişim gösteriyor. Bu nedenle, parti kitlelerin arasına girdi ve devrimci örgütlenmeler yaratmak için daha yoğun çalıştı.

Şimdiye kadar üç toprak sahibini tehdit ettik ve onları köylülere toprakları geri vermeye zorladık. Toprak sahiplerinin güvenlik elemanları, silahları vb. şeyleri var ve çok güçlüler; onlara saldırmak, polis karakoluna saldırmaktan daha zor. Bu bölgedeki köylülerin çoğu topraksız ve toprak sahiplerine çalışmak zorundalar. Hatta bazıları aile bireylerini toprak sahiplerine satmak zorunda kalmışlar. Toprak sahiplerinin arazilerinde çalışanlar yaşamlarını sürdürmek için çok az bir yiyecek ve giyecek alıyorlar, bazıları ise mahsulden biraz pay alıyor. Köylüler artık özgür işçiler olarak çalışmak ve toprak

sahibinden ücret almak istiyorlar.

Bu orta bölgedeki profesyonel devrimcilerin yalnızca % 2'si Terai'li. Ancak parti, ezilen azınlıklara kendi kaderini tayin hakkı ve otonomi bölgeler garantisi verdiğini ilan etti.

Bu programla birlikte Terai'deki *Tharu* Ulusu, devrimci bir örgütlenme olan *Tharu* Kurtuluş Cephesi'nde (*Tharu ban mukti Morcha*) örgütleniyorlar.

Odadaki birlik komutanlarından biri *Tharu* ve neden halk ordusuna katıldığını anlatıyor:

"Ben topraksızlardandım ve halkın mücadele tarihini bildiğim için de komünist partiden haberim oldu. *Panchayat* sistemine karşı gerçekleşen halk hareketinden etkilendim. *Tharu* Özgürlük Cephesi'ne katıldığımda ise, toprak sahipleri ve topraksızlar arasındaki uçurumu ve bu sorunun yalnızca sınıf mücadelesi ile çözülebileceğini öğrendim. Bu dönemde bir toprak sahibine çalışıyordum ve Özgürlük Cephesinde yer alıyordum. Toprak ve daha fazla ücret talep ettik ve bu nedenle toprak sahibiyle olan ilişkimiz gerildi. Böylece partiye katıldım, eylemlerde yer aldım ve partiden bilinç edindim. Şimdi komünist olmaktan gurur duyuyorum ve daha uzun süre partide kalmaya kararlıyım, ta zafere kadar."

Dağ eteklerindeki birlikler

Birlik komutanı bunun ardından Terai bölgesi dışındaki birliğin faaliyetinden bahsediyor:

"Dağ eteklerinde, tefeciler toprak sahiplerinden daha başlıca bir problem oluşturuyorlar ve biz de borç kağıtlarına (tapu ve senetler) el koymak için eylemler gerçekleştirdik. Ayrıca NGO'lar (hükümet dışı örgütler) ve köylüler arasında çelişkiler var. Birliklerin faaliyetlerinin çoğunluğunu bu ikisi arasındaki çelişkiyi gidermek oluşturuyor. 17 kişiden oluşan bir birlik, uluslararası bir NGO olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) devletin Köy Geliştirme Komitesi (KGK) binasına yönelik bir eylem gerçekleştirdi."

Bu eylemi gerçekleştiren birliğin komutanı karşımda oturuyor ve bu eyleme ilişkin anlatmayı o sürdürüyor:

"Birlikte 17 kişi vardı. Hedef bu emperyalist ajandı. Hedef tespit edildikten sonra askeri hazırlıklar yapıldı; silah temin etme ve ne zaman gelip gittiklerine dair keşifte bulunma vb. Keşif grubunun bildirdiğine göre, AET bu dönemde bir haftalık bir eğitim programı uyguluyordu ve eğitim çalışmasının son günü, keşif grubunun tahminine göre binada yalnızca dört kişi kaldığında saldırmaya karar verdik

Birlik bir yerde toplandı ve birlik komutanı birliğe hitaben bir konuşma yaptı, daha sonra ise tüm üyeler hedefe ve eyleme yönelik kendi görüşlerini sundular. Birliği, saldırı grubu, kamulaştırma grubu, savunma grubu ve yedek grup olarak böldük. Ayrıca bir de polisi gözetlemek için devriye gezen bir grup vardı.

Ancak oraya gittiğimizde durum beklendiği gibi değildi. Eğitim çalışmasının son günü insanlar ücretlerini kendileri ödeyerek kalmışlardı ve böylece daha çok sayıda in-

san vardı; KGK binasında 16 ve AET binasında ise iki kişi. Birlik üyelerinden biri geri geldi ve durumun uygun olmadığını söyledi, bu durumda da birlik binanın yakınında konuşlandı ve beklemeye koyuldu. Bu sürede herkes ne yapılabileceğini düşündü ve ben devam edilmesine ve bu iki binanın ele geçirilmesine karar verdim.

KGK binasını sardık ve bir bayan birlik üyesi kapıda nöbet tuttu. İçerdeki insanlara kendimizi kısaca tanıttık: 'Bizler Maoistiz ve bu saldırıyı sizin örgütünüze yönelik yapıyoruz.' Onlara dışarı çıkmaya çalışmamalarını söyledik. Aynı dakikalarda AET binasını da kuşattık ve içerdeki insanlara kişisel eşyalarını almayacağımızı, bilakis AET'nin malını ve parasını alacağımızı söyledik. AET memurlarından birisi korktu ve AET'ye ait tüm mallara dair bilgi verdi. El koyma grubu bu bilgiler doğrultusunda tüm materyallere el koydu. AET malları ve binası ele geçirildikten sonra KGK binasına geri döndük.

Burası Maoistlere çok destek olan bir KGK. Ancak başkanı revizyonist BML'den. Parti ona, KGK adına NKP (M)'ye 20 bin Rupien bağışta bulunmasını içeren bir mektup yazdı, ancak o ödemedi. Ayrıca bu KGK'nin resmi bir sekreteri polise istihbaratçılık yapıyordu.

Birlik kapıyı kırdı, eve girdi ve bu KGK binasını neden bastığını anlattı. 40 bin Rupien istedik, yani ödeme geciktiği için öncekinden daha fazla bir miktar. Ve istihbaratçının polisle çalışmayı bırakmasını istedik. Bu eylem için bir saat harcadık. Dışarıda yaklaşık 100 bölge sakini toplanmıştı ve onlara yönelik bir konuşma yaptık. Sonra havaya ateş ettik ve şu sloganları haykırdık: 'Gerilla savaşını daha da geliştir', 'Emperyalistleri kov' ve 'Yaşasın MLM'. Sonra dağıldık. Güvenlikli bir yerde tekrar bir araya geldik, ele geçirilen malzemeyi değerlendirdik, birliğin ve tek tek üyelerin faaliyetini gözden geçirdik ve dağıldık."

Gerilla birliğinde bir bayan var ve konuşmayı çok istiyor. Konuşmaya başlar başlamaz, söylediklerini anlamama rağmen, ondaki konuşma yeteneğini ve tutkuyu hissediyorum. Mimikleri ve yüz ifadesi kararlılığını ve samimiyetini yansıtıyor. Tercümanım onun anlattıklarından çok etkilenmiş görünüyor ve bu arada işini unutuyor. Onun anlattıklarını bana aktarması için kendisini dürtmem gerekiyor:

"Ben 19 yaşındayım, bekarım ve 8. sınıfa kadar okula gittim. İki yıldır profesyonel devrimciyim. Annem ve babam kitle örgütlerinde devrimciler. Ben devrimci şarkılar söyleyen bir şarkıcı ve dansçıydım, ancak başlangıçta bunların ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyordum. Bunları bir kültür birimi köye geldiğinde öğrenmiştim. Bir vurucu birliğin dört mensubu savaşın başlamasından sonra yer altına çekilmek zorunda kalmışlardı. Köydeki durum tehlikeliydi ve ben biraz korkuyordum. Ancak parti için kuryelik yapmaya başladım. Polis beni tutuklamak istediğinde ise evimi terk ettim ve yer altına çekildim. Daha sonra partinin devrimci siyasetini öğrendim.

Rusya ve Peru'daki devrimlere ilişkin biraz bilgim vardı. Ve orada kadınların omuzlarında tüfekle devrime katıldıklarını biliyordum. Bir süre sonra bir birliğin üyesi oldum ve bu kadınlar gibi silaha sarıldım.

İlk deneyimimi kötü bir unsurun cezalandırılmasında yaptım. Bu kişi kendi öz tey-

zesine tecavüz eden bir tefeciydi ve bu eylemde birçok kadının yer alması beni sevindirmişti. Nehrin kıyısında tüfekle nöbet tutuyordum.

Bu benim ilk silahlanmamdı ve daha büyük bir sorumluluk hissediyordum. O anda Jenny Marks'ı düşündüm (Karl Marks'ın eşi). Tefeciyi esir aldığımızda birkaç komşu izlemeye geldiler ve birlik komutanı hedef kişiyi teşhir eden bir konuşma yaptı ve kitleler birliğe destek verdi. Ben silahlıydım ve köydeki kadınlar bir kadını böyle gördükleri için şaşkındılar. Birlik komutanı kadınlara, bu adamı teyzesine tecavüz ettiği için dövmelerini söyledi. Ben de adama vurdum ve ağzından kan geldi. Sınıf düşmanına vurmanın ne kadar iyi bir şey olduğunu ilk kez hissediyordum. Tüm kadınlar onu tehdit ettiler ve bir daha herhangi bir kadına tecavüz ederse onu rahat bırakmayacaklarını söylediler.

Bundan böyle, birlik üyesi olduğum için gericilere karşı mücadele etmeyi ve tüm halk kitlelerini olduğu gibi, kadınları da özgürleştirmeyi sorumluluğum olarak görüyorum. Gericileri yıkmanın ve yeni bir Nepal yaratmanın sorumluluğunu daha çok hissediyorum. Ne kadar çok sayıda kadının kendilerini devrime ne kadar yakın hissettiklerini görebiliyorum ve daha çok sayıda kadını devrime katma çabasında olacağım."

22- GORKHA'DAKİ UMUTSUZLARIN UMUDU

Orta bölgede yaptığım en ilginç yolculuklardan birini de, Gorkha bölgesine yaptığım ziyaret oluşturuyor. Gittiğimiz bu bölge çok yoksul ve evleri ise doğuda ve batıda kaldığım evlerden daha ilkel ve yoksul. Evler, kerpiç barakalar yerine, yalnızca tahtadan yapılmış olan, çatısı ve zemini olmayan sahanlıklar. Bazılarında hiç duvar bile yok.

Gece geç vakit ilk köye geliyoruz ve çabucak yenilen bir yemeğin ardından, bu bölgenin iki parti önderi ile konuşma fırsatı yakalıyorum. M.B. ve B.K. ile karanlığı zayıf ve titrek bir mumla aydınlatmak biraz zor oluyor ve not defterime yazabilmem için kendimi zorlamamam gerekiyor. Ancak zayıf ışıkta bile yoldaşların halk savaşına karşı duydukları coşkuyu hemen hissedebiliyorum.

Buradaki köylülerin bir çoğunun küçük arazileri var. Ama Gorkha'da, doğu ve batıda gittiğim diğer bölgelerle kıyaslandığında daha çok sayıda toprak sahibi var ve aynı zamanda da daha fazla sayıda topraksız köylü. Halk savaşı boyunca, dağıtmak üzere toprak ele geçirme eylemleri gerçekleşmiş burada. B.K. diyor ki:

"Köylülerin karşı karşıya olduğu çelişkilerden birisi, küçük ziraat bankalarıyla olan çelişki. Krediler için yüksek faiz ödemek zorunda kalıyorlar ve bankanın topraklarını ellerinden alması ve topraksız kalmaları sıkça yaşanan bir durum. Bu sorunu çözmek için, köylülere bankaya olan kredilerini ödememelerini söyledik. Bir bankaya baskın düzenledik ve tüm borç belgelerini tahrip ettik, böylece köylüler borçlarından kurtuldular. İkinci bir çelişki ise toprak sahipleri ile köylüler arasındaki çelişki. Bunu da şu politikayı izleyerek çözdük: Her çiftçiye kendi toprağı. Köylülerin karşı karşıya olduğu üçüncü bir çelişki ise, yüksek faizle kredi veren tek tek tefecilerle olan çelişki.

Daha başka çelişkiler de var. Örneğin, köylülerin anlaşma temelinde işlediği, papazlara ve hükümete ait, din, tanrı ve kraliyet ailesi adına sahip oldukları araziler var; köylüler buralardaki çalışmaları karşılığında para alıyorlar. Köylüler bu toprakların büyük bölümünü ekiyorlar, ancak çok az bir ücret alıyorlar. Bu durum karşısında parti bu toprakları ele geçirmek ve bunları dağıtmak için mücadele verdi. Köylülerin arazileri üzerinde sahte hak iddiasında bulunan ve bunu mahkemeye taşıyan insanlar da var -yani legal toprak hırsızlığı yapanlar. Parti bu tür insanları yakaladı ve cezalandırılmaları için kitlelere götürdü. Bu insanlar suçlarını itiraf etmeye ve köylülere toprakları geri vermeye zorlandılar. Toprak sahiplerinin topraklarını ele geçirmeyi ve bunları topraksızlara dağıtmayı da başardık. Bu akşam yediğimiz pirinç, bu topraklarda yetiştirildi."

Halk savaşı ziraat bankalarına, toprak sahiplerine, tefecilere ve yerel gericilere saldırdığında, köylülerin bu düşmanlara karşı silaha sarılmanın mümkün olduğunu gördüklerini söylüyorlar yoldaşlar bana. Kitleler devrimi destekleme yönünde teşvik olmuşlar ve cesaretlenmişler, arazi, kavga vb. anlaşmazlıklarında partiye baş vurmaya başlamışlar. M.B. devam ediyor:

"Savaşın başladığı dönem bir banka bekçisinin silahını ele geçirmeyi başarmıştık. Nepal Kongresi'nden ve bir Nepal Bank şubesinden de silah ele geçirmiştik. Bu eylemlerden sonra iki parti önderi tutuklandı. Ancak *insanlar kendini her yenik hissettikle-*

rinde, parti bize yeni bir plan sunuyordu ve tekrar toparlanmak mümkün oluyordu. Şu an halk savaşına katılmak için birçok kadın ve erkek geliyor.

Gericiler bu gelişmelerden sonra halkı sindirmek için daha saldırgan davrandılar. Parti, Nepal Kongresi mali sorumlusu ve devlete ait KGK'nin üyesi olan bu kişiye karşı büyük bir eylem yapabilecek durumdaydı. Ani bir baskın yaptık ve parasına ve mülküne el koyduk. Bu adam halka karşı birçok suç işlemişti. Örneğin, krediler için çok yüksek faiz alıyor ve insanlar kredileri geri ödeyemeyince de hayvanlarına el koyuyordu. Bu yolla insanların 500 hayvanına el koydu. Bu nedenle, onun cezalandırıldığını gören halk kitleleri sevinmişti.

Buradaki kitleler, partinin önderliğinde yerel ajanları ve muhbirleri de döverek cezalandırdı. Ve Pepsi-Cola yüklü bir kamyona saldırdığımız ve tüm şişeleri arabadan aşağıya attığımız başka bir eylem daha gerçekleştirdik. Bu eylem sırasında tüm öğretmenlere, emperyalistlerin halkı nasıl sömürdüğü ve halkın buna karşı çıkması yönünde öğrencilerini aydınlatmaları çağrısı yaptık. İnsanların arasında ajitasyon yaptık ve içme suyu bulunamazken, her yerde Pepsi-Cola satıldığına dikkat çektik. Tüm bu eylemler sırasında bazı yanlışlar da yaptık, ancak bunları düzeltebildik."

B.K. tüm bu yoğun devlet baskısına rağmen, partinin köylüler, öğrenciler ve kadınlar arasında örgütlenmeyi başarabildiğini söylüyor. Ve partiyi ve halk savaşını desteklemek için, başarılı bir bağış kampanyası da yürütülmüş. Diyor ki: "Bu kampanya sayesinde, küçük esnafın, öğretmenlerin ve sıradan devlet memurlarının siyasi desteğini ve görüşlerini değerlendirme olanağı bulduk. Parti bunların görüşleri üzerinden çok şey öğrendi ve ezici bir çoğunluğun gerçekten de halk savaşına sempati duyduğunu ortaya çıkardı."

Ayrıca, halk savaşı güçlenirken, bu bölgedeki gerici güçlerin giderek tecrit olduğunu da anlatıyor:

"Nepal Kongresi ve BML'ye gelince: bunlar artık köylere gelemiyorlar ve hepsi çekip gittiler. Hiçbiri bu bölgeye gelip seçim çalışması yapmaya cesaret edemiyor. Buradaki iki bölgede yaklaşık 800 bin insan var ve bunun yaklaşık % 50'si halk savaşını destekliyor. Özellikle kadınlar arasındaki destek daha fazla ve bu bölgede halk ordusunun % 30'unu kadınlar oluşturuyor. Artık daha çok sayıda insan kitle örgütlerine ve partiye katılmak istiyor; partinin bu yoğun akımla baş edecek sayıda örgütleyicisinin olmadığı kadar çok insan.

Bugün şehit ailelerine veya hapishanedekilerin yakınlarına rastladığımda, bunların cesaretlerini yitirmediğini görüyorum. Bana devrimi ilerletmek için çaba sarf ettiklerini ve ellerinden geldiğince halk savaşını desteklemek için katkı sunduklarını söylüyorlar. Ve polis insanlara baskı uygulasa da, yoksul halk kitleleri cesaretlerini yitirmiyorlar. Durumu iyi olan köylüler arasında belli ölçüde bir kırılma oldu. Bizim planımız, öncelikli olarak halk savaşına en yoğun katılımı sağlayanlar olan, aşağı kastlara mensup olanları ve topraksız köylüleri örgütlemek. Halk savaşının esas gücü bunlardır.

En önemlisi siyasi çizgi ve ideolojidir, biz parti içinde ve kitleler arasında siyasi eğitim çalışması yapıyoruz. Partideki herkes siyasi çalışmalara katılıyor ve Marksizm-Le-

Nepal'in orta bölgelerinde bir köy, 1999

ninizm-Maoizm, felsefe, tarih, ekonomi vb. siyasi belgeler tartışılıyor."

B.K., gideceği yere sabaha karşı varabilmek için birkaç saat yol kat etmek zorunda, ancak gitmeden önce benim ABD'ye iletmem için birkaç kapanış sözcüğü söylüyor:

"ABD'de hapishanede bulunan Mumia Abu Jamal'e dayanışmamızı ve kızıl selamlarımızı yolluyoruz. Partimiz ve önderlerimiz, Nepal'deki halk savaşını başarıyla yönlendiriyorlar ve devrimci enternasyonal hareketin bizim halk savaşımızı desteklemesinden gurur duyuyoruz. Ve senin, bizimle yüz yüze konuşmaya ve halk savaşını öğrenmeye gelmenin ardından, bu bilgileri tüm dünyaya duyuracağını umut ediyoruz."

Devrimin zikzaklı seyri

Ertesi gün başka bir bölge parti önderi ile birçok saat geçiriyorum ve silahlı mücadeleye geçişin ne kadar zorlu olduğuna dair gerçek bir izlenim ediniyorum. Partinin işleyişi de dahil, birçok değişiklik yapmak gerekmiş. Ve ayrıca hükümet tarafından gelen çok sayıda misillemeyi de göğüslemek zorunda kalmışlar. Bu bölgede birçok yoldaş öldürülmüş ve bu da tüm alanlardaki insanların daha fazla sorumluluğun altına girmesini getirmiş. Yoldaş halk savaşının başlamasından önce ve sonra karşılaştıkları zorlukları anlatarak başlıyor:

"Geçmişte parti üyeleri çoğunluklu olarak, profesyonel devrimci olabilmek için işlerini bırakamayan, eğitimli entelektüellerden oluşuyordu. Ve MK halk savaşına başlama kararı alınca, bu bizim için bir problem olmaya başladı. Savaşın başlamasından önce, tüm bölge komiteleri ile birlikte toplantılar yapıyorduk ve silahlı mücadeleye geçişe karar verebilmek için fikir birliği sağlamaya çalışıyorduk. Tüm üyelerin profesyonel devrimci olmaları gerektiğine karar verdik, ancak bir çoğu bunu yapamayacaklarını söyledi. Parti de böylece bölge komitesini dağıtmaya ve yeni bir bölge komitesi oluşturmaya karar verdi. Kendini adamış insanlardan ve sınıf mücadelesine katılmış olan ve devrimci mücadeleyi profesyonel olarak yürütmek isteyen genç insanlardan oluşan bir komite.

Savaşın başladığı dönemde bölgedeki bazı parti üyeleri ayrıldılar. Silahlı mücadeleyi başlatma planını onayladıklarını, ancak yer altı faaliyetinde karşılaşacakları zorluklara göğüs geremeyeceklerini söylediler. Bölge önderliğinin geri kalan diğer üyelerinin hepsi yer altına çekildiler. Bunun ardından yeni zorluklar çıktı karşımıza. Genç yoldaşların silahlı mücadele yürütmeleri gerekiyordu, ancak bunun nasıl yürütüleceğini henüz kavramamışlardı. Bu durumda deneyimli yoldaşların, genç önderleri yönlendirmeyi öğrenmeleri gerekiyordu."

Yoldaşlar, parti kitleler arasında daha güçlü bir sınıf mücadelesi yürüttükçe, önderliğin ve kadroların silahlı mücadeleden daha umutlu olmaya başladıklarını anlatıyorlar. Ancak kitleler arasında büyük destek olmasına rağmen, az sayıda parti önderi olması büyük bir çelişkiymiş. Savaşın başlamasından hemen önceki durum buymuş. Sonra, savaşın başladığı gün:

"13 Şubat 1996'da, saat 15:45'te emperyalizmin sembolü olarak seçtiğimiz bir ziraat bankasına bir baskın düzenlemeyi başardık. Daha önce silahlı mücadele faaliyeti-

miz olmadığı için, bu bizim ilk deneyimimiz oluyordu. Bankayı devlet işletiyor ve bu banka kredi verilmesinden ve IMF (Uluslararası Para Fonu)'nin borç politikalarını yürütmekten sorumlu. Mevcut olan tüm belgeleri aldık ve yaktık. Aynı gece kültürel baskının sembolü olarak gördüğümüz bir rakı imalathanesini bombaladık. Hedef olarak seçtiğimiz ve 23 Şubat'ta tahrip ettiğimiz, bir ABD yardım programı olan Save the Children ("Çocukları Kurtarın") başka bir bölgedeydi. Gece girdik ve tüm malzemelerine ve parasına el koyduk. Bu örgütlenme eğitim için para veriyor ve sosyal çalışma yapıyor, ancak bunun yanısıra da insanları gerçek devrimci çözümden uzaklaştırıyor ve Hıristiyanlık propagandası yapıyor.

Savaşın başlamasından sonraki haftalarda baskılar çok yoğundu ve insanlar destek verenlerini evlerinde saklanmak zorunda kaldılar. Şubat sonuna kadar hiç öldürülen olmadı. Ancak yaklaşık üç düzine insan tutuklanmıştı. Daha sonra, 27 Şubat'ta polis, köyün birindeki bir okul müdürünü tutuklamak istedi. Öğrenciler buna karşı koydular ve aşağı bir kasta mensup olan 11 yaşındaki Dilbahadur Ramtel adındaki öğrenci öldürüldü. Öldürüldüğünde henüz 4. sınıfa gidiyordu ve halk savaşının ilk şehidi oldu.

Savaşın başlangıcında ve hemen sonrasında yapılan eylemler partiyi ve bölgedeki kitleleri cesaretlendirdi. Ve birinci plan partinin silahlı mücadeleye geçişini kolaylaştırdı. Aşağı kastlar partiye katılmaya başladılar. Daha fazla sayıda parti üyesi yer altına çekildi. Ancak bazı profesyonel devrimciler bu süreçteki baskıları göğüsleyemediler ve bölgeyi terk ettiler. Ve mücadeleyi bırakmaya karar veren başkaları da oldu; destekçilerimizin ve aktivistlerimizin neredeyse yarısı.

Bu durumda parti kitle hareketini güçlendirmeye karar verdi. Parti, halk savaşına destek örgütlemek için insanları evlerinde ziyaret etti. Hapishanede olanların ailelerine gittik. Profesyonel devrimcilerin evlerine gittik. Kitlelerle halk savaşı üzerine konuştuk ve partiye dair ve partinin problemlerinin çözümüne nasıl yardımcı olabileceklerine dair düşünmeye başladılar. Parti, mücadeleyi bırakmış olan birçok insanı tekrar geri kazanabilecek duruma gelmişti. Birinci planı bu şekilde bitirdik; gerçi çok zorluklar yaşamıştık ama, çok da deneyim kazanmıştık.

32 kişiyle birlikte siyasi bir eğitim çalışması yapıyorduk ve polis bu toplantıyı bastı ve partini önder bir üyesini tutukladı. Aynı zamanda başka bir parti önderi daha tutuklandı -kendisi devrimci köylü hareketinin ulusal başkanıydı. Bölge komitesinin diğer üyeleri kurtulmayı başardılar ancak polis malzemelere el koydu. Para ve belgelere. Polis 54 kişiye dava açtı ve iki önder yoldaş hala cezaevindeler.

İnsanlar parti üyelerini kurtaramadıkları için kendilerini kötü hissediyorlardı, materyal kaybı da bir darbeydi. Önder yoldaşların tutuklanmasıyla birlikte ortaya çıkan boşluğu doldurmamız gerektiğinden, siyasi önderlikte büyük bir kriz oluşmuştu. Buradan bir yoldaş MK'ya atandı ve bu da bölge özgülünde bir boşluk yarattı. Ancak, birkaç ay sonra krizi atlatacak duruma gelmiştik."

Birinci planın tamamlanmasından sonra, parti bu bölge için ikinci planı şöyle açıklıyor: 1.) Kitleleri silahlı mücadeleyi desteklemek için örgütlemek; 2.) Silah ele geçirmek; 3.) Destek bölgelerini (gericilerin buraları kazanmak için hala mücadele ettikleri

yerleri) gerilla mıntıkasına dönüştürmek ve insanları halk ordusuna katmak. Bu dönemin şiarı şuymuş: "Gerilla savaşını plana göre geliştir ve genişlet." Yoldaş anlatıyor:

"İkinci planın başlangıcında yalnızca birkaç tane savunma gücümüz vardı. Bitiminde ise, birçok silah ele geçirmiş ve birkaç silahlı birlik oluşturmuştuk. Bölge seçimlerine ilişkin bir boykot da yürüttük. Bu bölgede 66 KGK ve bir şehir (Pokhara) var.

KGK başkanlığı seçimlerinde kimsenin adaylığını koymadığı bir bölge vardı ve herkes seçim boykotuna uyuyordu. Dokuz yerde kısmi boykot gerçekleşti ve 13 yerde ise insanlar savunma güçleri ile birlikte seçim sandıklarını tahrip ettiler. Seçimler döneminde ordu bu bölgeye gönderildi, ancak buna rağmen insanlar seçimleri boykot ettiler ve seçim sandıklarını tahrip ettiler. Bu başarılı boykot faaliyeti ile birlikte parti güçlendi ve daha fazla güven ve destek kazandı. Aralarında birçok kadının da bulunduğu, daha fazla sayıda profesyonel devrimci eğitecek durumdaydık. Ve çok sayıda eylem ve askeri eylem yapmayı başardık; silah ele geçirme ve karakol baskını gibi.

Aynı dönemde devletin Kilo Sierra 2 operasyonu ile karşılaştık ve profesyonel devrimci olan birçok yoldaşı yitirdik. Bir kadın örgütlenmesinin önemli bir önderi olan bir bayan faaliyetçimiz şehit oldu. Bir bölge komitesi üyesi ve yedi gerillanın yanısıra, altı aktivistimiz öldürüldü. Savaşın başlamasından bir buçuk ay sonrasından 1998'e kadar 14 kişi şehit düştü ve bu yoldaşların ölümü büyük üzüntü yarattı.

Üçüncü plan döneminde, ilerleme ve gerileme noktasında tam anlamıyla zikzaktarzlı bir gelişme yaşandı. Kilo Sierra 2 döneminde polis bu bölgeyi kuşattı. Muson (yağmurları)- zamanıydı ve nehirler taşmıştı ve polis tüm köprüleri kontrol ediyordu. Böylece insanlar bölgelerden dışarı çıkamadılar ve MK ile bağlantıları koptu. Polis, insanların okumaması için bölgeye gelen tüm devrimci gazeteleri tahrip etti.

Bu baskılardan dolayı bölge iki ay kuşatma altında kaldı ve izole edildi. Daha sonra, polis üçüncü plan döneminde ele geçirdiğimiz silahların büyük bölümünü nerede depoladığımızı öğrendi. Üç gün boyunca bir helikopteri devreye soktular ve gerillalar bölgeden kaçmak ve silahları geride bırakmak zorunda kaldılar. Yani hükümet bu silahları ele geçirmeyi başardı.

Üçüncü plan dönemindeki baskılar o kadar yoğundu ki, üç ay boyunca kitleler arasında devrimci faaliyet yürütmek mümkün olmadı. Parti üyeleri kitlelerle birlikte yaşıyor, onlarla konuşmayı sürdürüyordu, ancak aktif örgütleme yapamıyorlardı. Sonra ise, 26 Aralık'ta bir toprak sahibinin mahsullerine el koyarak, Mao Zedung'un doğum gününü kutladık. Bu eyleme yaklaşık 500 kişi katıldı ve gerillalar üniformalarla gelerek eylemin güvenliğini aldılar. Polis insanları durdurmaya çalıştı, ancak bu kadar büyük bir kalabalığa saldıramadı.

Bu kadar uzun süreli baskıdan sonra, tüm yerel yöneticilere komuta eden bölge amirinin karargahı önünde bir bomba patlatarak, direnişe geçmeye karar verdik başka bir olayda ise polise pusu kurduk, hiçbir gerilla yaralanmadan, ikisini öldürmeyi ve silahlarını almayı başardık.

Bu bölge başkente oldukça yakın ve hükümet birliklerinin bölgeye gelmesi çok kolay. Bu nedenle, daha kuzeyde, ana caddeden uzakta bulunan yerlerde, dağların derin-

liklerinde bölgeler oluşturmaya çalıştık.

Dördüncü planın başlangıcında, bölge anakenti yakınlarındaki bir öğrenci örgütünde Nepal Kongresi militanı biri öldürüldü. Yoldaşlar bu görevi polis ve NK yandaşları çevredeyken bir *khukhuri* bıçağı ve bir tabancayla bir dakikada tamamladılar. Sonra, beş ay önce NK, Maoist öğrencileri destekleyen bazı kişilere saldırdı ve kampüs kapatıldı. Yaklaşık 1000 öğrencinin bulunduğu bu okul, Maoistlerin taraftarlarının kalesiydi ve NK bu nedenle burayı kapatmak istiyordu. Buna karşı çıktık ve şehirde bir *bandh* (genel grev) çağrısı yaptık. *Bandh* yüzde yüz başarılı oldu ve grev günü bir polis otobüsü havaya uçuruldu.

Dördüncü plan döneminde KGK sekreteri olan bir BML taraftarı tasfiye edildi. Kendisi muhbirdi ve polise, 5 yoldaşın öldürüldüğü *Keribari*'deki olayla ilgili bilgi vermişti. 5 ay içinde 19 profesyonel devrimciyi şehit verdik. İkisi bölge komitesi üyesi, altısı kol üyesi, sekiz birlik üyesi ve üç de savunma birliği üyesi. Ayrıca dokuz kişi de kayıp; beş kadın ve dört erkek. Ve 50'den fazla insan da hala hapiste."

Umutsuzların umudu

Akşam geç saatlerde, başka bir yerde kalmak üzere yola çıkıyoruz. Burada birçok olay gelişti ve daha fazla kalmak, bizim için tehlikeli. Patikaya ulaştığımızda ay çoktan kaybolmuştu ve zifiri karanlıkta ilerlemek zorundayız. Bir bayan gerilla önden gidiyor ve ben arkasından onu takip ediyorum. Bir süre sonra gözlerim karanlığa alışıyor ve karanlıkta yolumu bulabilecek kadar görebiliyorum -yaklaşık iki adım önümü. Öndeki bayan yoldaşın ayak hareketlerine konsantre oluyorum. Yolu kestirmek pek mümkün olmasa da, adımları aynı ritmde hareket ediyorlar ve ben onun bastığı yere basarak ilerlemeye çalışıyorum.

Gece yarısına doğru çok yoksul bir ailenin evine ulaşıyoruz ve birinci kata çıkıyoruz. Her zamanki gibi samandan çatısı, kerpiç zemini olan, ama duvarsız bir yer. Dışarıya, uzaktaki bir dağa bakıyorum ve çok büyük bir ateş görüyorum. Aylardır yağmur yağmadı ve toprak çoraklaşarak kurudu. Ülkenin birçok yerinde buna benzer yangınlar var ve birçok köylü evlerini kaybetti ve bazı insanlar yaşamını yitirdi.

Gündüz, tüm çevrenin üzerinde güçlü bir sis tabakası oluşturan, havada uzayıp giden dumanlar görmüştüm. Ancak şimdi gece ve bu durum büyük bir tehlike ve tehdit oluşturuyor. Gerçekten de, ne kadar büyük ve çok ateş olduğunu görebiliyorum. Büyük alevler dağ sırtlarına doğru kıvrılarak yükseliyorlar ve bölge, alevlerin istilasının kurbanı oluyor. Oradan millerce uzaktayız, ancak cızırtıları, üzerinde sanki biftek kızartılan ve mısır patlatılan bir ocağın yanında duruyormuş gibi duyabiliyoruz. Defalarca bakıyorum ve ateşlerin gerçekten de giderek küçüldüğünü görüyorum. Ancak güneş yükseldikten sonra etkili olan rüzgar alevleri tekrar körüklüyor. Alev denizi tekrar yayılıyor ve cızırtılar daha da artıyor. Birçok insan yangını çıkaranın gerçekte, halk savaşını etkisizleştirmek isteyen polis olduğuna inanıyor.

Güneş ufukta yükselmeye ve karanlığın yerini hafif bir grilik almaya başlayınca tekrar yola koyuluyoruz. Bir grup küçük eve ulaşıyoruz ve buradaki üst boyuttaki yok-

sulluk hemen fark ediliyor. Biz varır varmaz, köylüler hemen oturmamız için yere minderler seriyorlar ve herkes konuşmak için toplanıyor. İlk önce daha çok erkekler ve çocuklar var, ancak daha sonra ev işini bitiren kadınlar da geliyorlar ve toplananların arasına katılıyorlar.

Burası halk savaşını ve gerillayı, barınak ve yiyecek sağlayarak destekleyen bir köy. Bana ilk söyledikleri şey, polis gelip sorguladığında hiç kimsenin herhangi bir bilgi vermediği. Bundan çok gurur duyuyorlar. Sonra sırayla bana yaşamlarını anlatıyorlar ve yaşamlarını sürdürmek için gerekli olan zorlu rutini. 30 yaşındaki bir adam anlatıyor:

"Günde 18 saatten fazla çalışıyoruz ve buna rağmen ailemizi bütün yıl besleyecek kadar ekin ekemiyoruz. Ben bir tefeciden yüksek faizle borç para alıyorum -yıllık % 36 faizle. Karnımızı doyurabilmek için kredi alıyoruz. Yevmiyeli çalışmak için şehre gittim ve eve ancak faizleri ödeyebilecek kadar bir parayla döndüm. Kredi koşullarından biri, bir veya iki ay kadar ücretsiz olarak toprak sahibine çalışmak. Ayrıca ona bir de keçi sütü sözü vermek zorundaydım. Toprak sahiplerinin keyfi yerinde; para kazanıyorlar ve çalışmıyorlar. Şehirde veya başka bölgelerde yaşıyorlar. Yalnızca 0.1 hektar toprağım var. Halk savaşı bizim sınıfımızdan yana ve burjuvalara ve gericilere karşı. Eğer kazanırsak daha iyi bir hayat sürebileceğiz. Yani Nepal'deki halk savaşının parlak geleceğinden umutluyum."

27 yaşındaki bir bayana günlük yaşamını anlatmasını rica ettiğimde ilk önce anlatacak bir şeyi olmadığını söylüyor. Ancak anlatmaya başlayınca sözler ağzından kendiliğinden dökülüyor. Ve yaşamının ne kadar zor olduğunu, bunu anlatmanın bile ne kadar rahatlattığını sesinin tonundan anlayabiliyorum. Diyor ki:

"Sabahları beşte kalkıyorum, ailem için basit bir çorba hazırlıyorum, keçilere ot getiriyorum -3 km uzaklıkta, yaklaşık beş saat süren bir yol- ve saat 12:00'ye doğru geri geliyorum. Yemek hazırlıyorum ve yanıma biraz alarak keçileri ve inekleri otlağa götürüyorum. Beş keçimiz var, ancak bunları bir toprak sahibi veya bir başkası için besliyoruz. Üç adet ineğimiz var, ancak yalnızca ikisi bize ait. Onları aynı uzak mesafedeki yere otlatmaya götürüyorum. Ayrıca kök (*githa*) topluyorum, acısını almak için kaynatıp, tuzladığımız ve küle yatırdığımız kökleri. Daha sonra bir öğün yemek daha hazırlamam gerekiyor. Ayrıca ateş yakmak için ormandan odun da toplamam gerekiyor. Nihayet saat 21:00'de yatmaya gidiyorum. Üç çocuğum var, bir oğlan ve iki kız. Hiç eğitimim yok ve bu nedenle derdimi anlatmakta zorlanıyorum. Halk ordusuna barınak sunuyoruz ve böylece savaşa dair de bilgi alabiliyoruz. Onlar geldiğinde yapılan tartışmaları takip ediyorum."

Bir sonra 23 yaşındaki bir kadın konuşuyor ve diyor ki:

"Bir aylık bir oğlum ve bir de 7 ve 3 yaşlarında iki çocuğum var. Annem ve babam göndermediği için okula gidemedim. Eğer okula gitseydim, hayvanlara bakacak ve ev işlerini yapacak kimse olmayacaktı, ben de böylece okula gidemedim. 15 yaşındayken evlendim.

Buradaki kadınlar genelde 15-22 yaşlarında evlenirler ve benim ulusum olan *Pra-*

ja'lılar görücü usulü evlilik yapmıyorlar, yani bu bir aşk evliliğiydi. Eşimin evine taşınmadım. Kendi anne ve babamın yanında kalıyorum.

Eşim 24 yaşında ve önceleri vasıfsız işçi olarak çalışıyordu. Ancak üç yıldır şehrin yakınındaki bir restoranda çalışıyor. Bir saatlik yürüme mesafesinde çalışıyor ve haftada bir gün eve geliyor.

Halk savaşı iyi bir şey ve eğer zafer elde ederse, insanlar eşit olacaklar."

Bu kadının eşi gibi, birçok erkek iş bulabilmek için, bu köyü aylarca terk etmek zorunda kalıyor. 45 yaşındaki bir adam bana şunları anlatıyor: "Altı kişilik bir aileyiz, dört çocuk var. Yaklaşık 0.1 hektar arazim var yalnızca dört ay yetecek kadar ekin ekebiliyorum. Geri kalan diğer zamanlarda sokakta "*Kuli*" olarak çalışıyorum. Bazen bir toprak sahibi sadaka olarak biraz yemek veriyor. Sokakta çalıştığımızda, günde yemeksiz olarak 60 Rupien kazanıyoruz. Bu da tasarruf etmeye yetmiyor."

Ona halk savaşıyla ilgili fikrini sorduğumda şöyle demişti: "Halk ordusu ve partiyle konuştuğumuzda, bunun geleceğin yolu olduğunu hissediyoruz. Ve eğer devrim başarı kazanırsa, o zaman gelecek iyi olacak."

***

Bu köylülerin acılı yüzleri ilelebet çıkmayacak gibi hafızama kazındı. Vaktimi geçirdiğim birçok köylü gibi, bunlarda da beni en çok etkileyen şey, halk savaşının onlara ne kadar *umut* verdiği. Parti ve halk ordusu onlara yalnızca düşmana karşı nasıl savaşılacağını ve onları nasıl yeneceklerini göstermiyor, aynı zamanda yeni ve özgür bir geleceğin inşasına dair hem bir vizyon hem de pratik sunuyor.

Saat neredeyse 9:00'a geliyor ve gitme vakti. Ancak gitmeden önce, bize eşlik eden iki birlik üyesi küçük bir veda töreni hazırlıyor. Herkes içten bir veda konuşması yapıyor. Gerillalardan biri, yoldaşlardan ayrılırken neler hissedildiğini içeren devrimci bir şarkıyla yolculuyor bizi. Köy ahalisi onun hoş sesini dinlemek için toplanıyor, daha sonra yola koyuluyoruz. Dağdan aşağıya iniş hızlı oluyor ve sonra ana caddenin yakınına geliyoruz. Daha fazla ilerlemek gerillalar için tehlikeli, bu nedenle vedalaşıyoruz ve birbirimize karşılıklı kızıl selam veriyoruz.

Bir kez daha arkama bakıyorum ve yukarıya doğru yükselen coğrafyayı izliyorum. Ve bu olağanüstü arazinin kayalık aralıklarının derinliklerindeki savaşçıların tüm hayallerini düşünüyorum. Jeologlar Himalayalar'ın her yıl göğü biraz daha yukarı ittiğini tespit etmişler. Şimdi ise, bu haşmetli dağların eteklerinde, coğrafyayı değiştirmeye çalışan yeni bir güç var.

23- DÜNYANIN ÇATISINDAKİ KIZIL BAYRAK
Yoldaş Prachanda ile röportaj,

Nepal Komünist Partisi (Maoist) Başkanı[1]

(* Bu röportajın yapıldığı dönemde yoldaş Prachanda NKP (M)'nin Genel Sekreteri idi. Bu süre içerisinde, NKP (M), partisinin ve enternasyonal komünist hareketin tarihi deneyimlerine dair değişik sorunların değerlendirilmesi sürecinde MK'nın genel sekreterlik görevini kaldırdı ve bunun yerine MK başkanlığını getirdi. Bunun ardından Prachanda NKP (M) MK'sının birinci başkanlığına seçildi.)

"Binlerce yıllık kölelik zincirlerini kırmayı ve Yeni Demokratik bir iktidar kurmayı hedefleyen bu savaşın çok zorlu, iniş ve çıkışlarla dolu ve uzun süreli bir karakterde olacağının tamamen bilincindeyiz. Ancak halkın kurtuluşunun ve büyük ve aydınlık bir geleceğin yegane yolu budur."

13 Şubat 1996'da, NKP (Maoist) tarafından tüm Nepal'de yüz binlerce dağıtılan bildiriden.

Li Onesto: *Dünyanın her tarafındaki devrimciler, Nepal'deki halk savaşına dair bilgi almak istiyorlar. Bu nedenle, eğer objektif durumun özüne ilişkin bir tablo sunabilir ve Nepal'de halk savaşının maddi temelinin neye dayandığını açıklayabilirsen, büyük bir ilgiyle karşılanacaktır. Parti neden uzun süreli bir halk savaşı verilebileceğine ve kitlelerin silahlı mücadele aracılığıyla örgütlenilebileceğine inanıyor? Nepal'deki durum karşısında neden en doğru strateji bu? Ve parti neden bu strateji ile kazanılabileceğine inanıyor?*

Yoldaş Prachanda: İlk olarak bu soruyu ideolojik açıdan cevaplamak istiyorum. Nepal, yarı feodal-yarı sömürge bir ülke. Ve MLM'ye göre bu tür ezilen ülkelerde (yarı feodal-yarı sömürge) genel olarak objektif devrimci bir durum mevcuttur. Somut durumu incelerken bu ideolojik temelden yola çıktık, çünkü esas olan ideolojik netliktir. Ve sınıf mücadelesi, kitle hareketleri, kitle mücadeleleri ve özellikle de komünist hareket içerisindeki ideolojik mücadele sürecinde, halk savaşını başlatmak için koşulların mevcut olduğu sonucunu çıkardık.

Nepal'in küçük ve yoksul bir ülke olduğunu görüyoruz. Ülke nüfusunun % 85'ten fazlası kırsal kesimde yaşıyor ve insanlar çok yoksul -ve onlar çok eziliyorlar. Feodal ilişkiler -feodal sömürü biçimleri- kırsal bölgelerde çok katı. Endüstriyel gelişme çok geri ve mevcut olan sanayi bölgelerinin hepsi komprador burjuva sınıfların elinde - özellikle de yayılmacı Hint burjuvazisinin. Bu nedenle keskin bir sınıf karşıtlığı var ve insanlar uzun süredir reformlar, bağımsızlık ve halka yetecek yaşam standartları için

(1) Bu röportaj yapıldığı sırada Prachanda NKP(M)'nin Genel Sekreteri idi. NKP(M), Partinin tarihsel deneyimi ve Uluslararası Komünist Hareketle bağlantılı olarak çeşitli sorunların değerlendirilmesi sonucunda MK Genel Sekreterliği konumunu kaldırdı ve MK Başkanı konumunu getirdi. Ve bunun için Prachanda yoldaş NKP(M)'nin 1. Genel Başkanı olarak seçildi.

mücadele ediyorlar. Sürekli kitle mücadeleleri oldu. Ama komünist hareketteki revizyonizmden kaynaklı ortaya çıkan devrimci önderlik eksikliğinden, bir önderlik krizinden dolayı, her kitle mücadelesinde mevcut önderliğin kitleleri yanıltması, hakim sınıflarla uzlaşması ve o dönemki revizyonist önderliğin bazı tavizler vermesi söz konusu oluyordu.

1815'te İngiliz-Hindistan'ına karşı verilen büyük bir mücadeleden söz etmek istiyorum. Nepal halkı İngiliz-Hindistan'ına karşı kahramanca savaştı, ancak sonuçta başarılı olamadı, yenilgi yaşandı. İngiliz-Hindistan'ına karşı verilen mücadele silahlıydı, ve kitleler bu mücadelede şu veya bu biçimde yer aldılar. Gerilla savaşının çeşitli biçimleri kullanıldı. İngiliz hakim sınıfları bu savaşta Nepallilerin ne kadar kahraman ve cesur olduklarını gördüler; ve kahramanca İngiliz-Hindistan'ına karşı savaştıklarını. Bir yıldan fazla bir süre sürekli savaştılar ve birçok yerde İngiliz ordusunu yendiler. Aralarında kadınların ve yaşlılarında bulunduğu yüzlerce ve binlerce kitle, hepsi bu savaşta savaştılar. Ancak Nepal hakim sınıfı, özellikle de monarşi, Hindistan'a teslim oldu.

Sugali'de pazarlıklar yapıldı ve bir uzlaşma sağlandı. Bunun ardından Hindistan Nepal'in daha fazla toprağını ele geçirdi. Nepal eskiden coğrafik açıdan bunun üç katıydı. Ancak Sugali Anlaşması ile birlikte Hindistan bu bölgenin büyük bölümünü aldı. Bu süreden sonra, Nepal yarı sömürge bir ülke oldu ve İngilizler Hindistan'dan çekilince, yayılmacı Hindistan'ın yarı sömürgesi oldu. Ardından Rana Kliği geldi ve Büyük yoldaş Karl Marks bu Jang Bahadur Rana'yı bir İngiliz kuklası ve köpeği olarak tanımladı. Halk çok yönlü baskı ve sömürü altında acı çekiyordu ve bu dönemden sonra Nepal bir yarı feodal ülkeye dönüştü.

1949'da Nepal Komünist Partisi kurulduğunda, bu çok muhteşem ve çok büyük bir olay oldu. Bu parti, büyük Çin devrimi zafer elde ettiğinde ve Sovyetlerde sosyalizm geliştiğinde kuruldu

Li Onesto: *Çin Devriminin zaferi, Nepal'de Komünist partinin kurulmasında büyük bir faktör mü oldu?*

Prachanda: Evet, çok büyük bir faktör. Ve aynı dönemde Hindistan'da çok büyük çaplı bir köylü mücadelesi vardı. Nepal'de komünist parti kurulduğunda, Nepal'in çevresindeki durum buydu. Parti köylü kitleleri arasında çalışmaya başladı ve üç dört yıl boyunca büyük bir köylü hareketi oldu -bir çeşit devrimci yükseliş. Ancak aynı dönemde partinin önderliği değişti ve revizyonist bir duruş aldı. Hareketin önderliği, o dönemin genel sekreteri, kralın huzuruna çıktı ve dedi ki: Tüm faaliyetimizi barışçıl yürüteceğiz, bunun için lütufkar olun ve bizi bu gözle değerlendirin. Ve parti önderliği tamamen revizyonistleşti. Daha sonra birçok kitle mücadelesi, kitle hareketi oldu, ancak bu revizyonist klik her defasında halkı yanılttı, hakim sınıflarla uzlaştı ve kitlelere ihanet etti. Her defasında kitlelere ihanet ettiler. Ve aynı zamanda hareket içerisinde ideolojik mücadele de vardı.

Daha sonra, Çin'de, büyük yoldaş Mao Zedung önderliğinde Büyük Proleter Kültür Devrimi başlatıldığında, bunun Nepal'deki devrim üzerinde doğrudan bir etkisi ol-

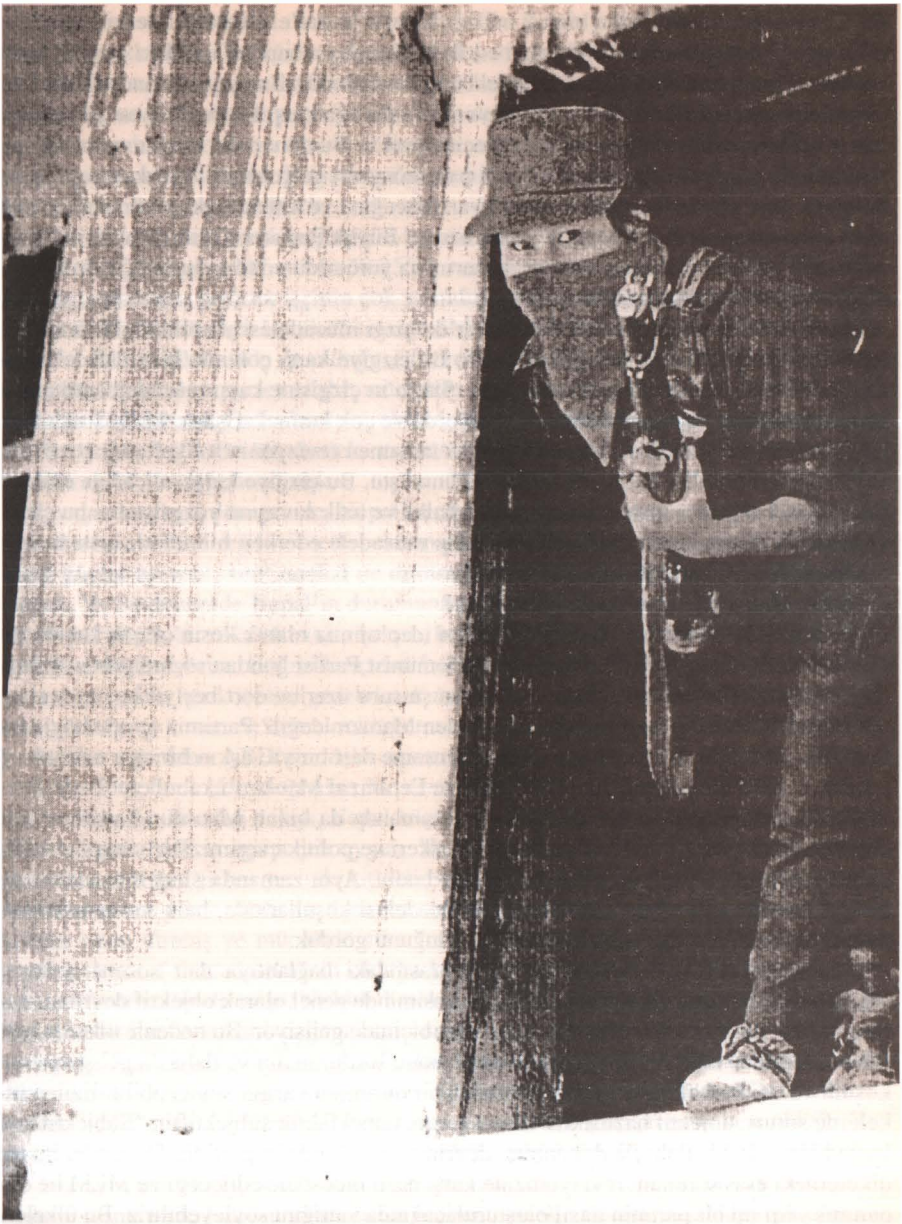

Batı Nepal Rukum Bölgesi'nde bir kadın gerilla savaşçısı, 1999

du. Çin Kültür Devriminden birçok malzeme geldi Nepal'e. Bu kültür devrimi özellikle de genç komünist nesli ve kitleleri etkiledi. Komünist hareket içindeki gençlik, aynı zamanda Hindistan'daki Naxalist Hareketten de etkilendi. Bu aynı zamanda Jhapa bölgesindeki gençliği de etkiledi ve revizyonist önderliğe karşı bir çeşit isyan gerçekleşti ve bu durum partide bir yenilenme sürecini getirdi. Bu dönemde, silahlı mücadele sorununun da gündeme alındığı dördüncü parti kongresi gerçekleşti. Ancak tam gelişmiş bir çizgi, yeni bir parti örgütünün nasıl yaratılacağına ve kitlelere devrimin aciliyetinin nasıl anlatılacağına dair bir netlik yoktu henüz. Büyük Proleter Kültür Devriminden on yıl sonra, büyük bir ideolojik ve siyasi tartışma yürütüldü ve tüm önderliğimiz bu ideolojik mücadelenin ürünüdür.

Buna artı olarak, partimizde büyük bir iki çizgi mücadelesi yürütüldü, ilk önce Lama Kliği ile, çünkü sağ bir eğilimi vardı. Bu çizgiye karşı çok sıkı bir mücadele verdik, daha sonra Dumdum çizgisine, M.B. Singh'in çizgisine karşı mücadele ettik, çünkü eklektizmden ve sağ eğilimden oluşuyordu ve çok karmakarışıktı. M.B. Singh kişilik olarak önder yaradılıştaydı, ama çizgisi tamamen revizyonist ve kafa karıştırıcıydı, eklektik deyimlerden oluşan bir zırha bürünmüştü. Bu çizgiye karşı mücadele ettik ve bu çizgiye karşı mücadele ederken, şu an halka ve halk savaşına yol gösteren bu çizgiyi keşfettik. Dumdum'a (M.B. Singh) karşı mücadele ederken bilincimiz arttı ve ideolojimizi MLM olarak belirledik.

L.O.: *Hangi yıldan söz ediyoruz şu an?*

Prachanda: 1986 yılı sanırım, MLM'yi ideolojimiz olarak kesin olarak kabul ettiğimiz dönem. O zamanlar yalnızca Peru Komünist Partisi bundan söz ediyordu ve bizde PKP'ye ait bazı dokümanlar vardı. Ama şu soru üzerine dört beş yıl boyunca tartışıldı: Neden Mao Zedung Düşüncesi? Neden Maoizm değil? Partimiz içinde böyle bir tartışma yürütüldü. Bu kavramın değiştirilmesine dair bir yılı aşkın bir süre tartıştık ve sonra ise, parti ideolojimiz olarak Marksizm Leninizm Maoizm'i kabul etti. Bu yalnızca bir kavramın değiştirilmesi değil, aynı zamanda da bizim Mao'nun katkısına dair anlayışımızın ifadesiydi. Halk savaşını ve askeri ve politik çizgimizi de tanımladık. Ve bizim ideolojik, siyasi, öznel dayanağımız budur. Aynı zamanda sınıf mücadelesi de gelişti, bu sınıf mücadelesi ve iki çizgi mücadelesi koşullarında, halk savaşını başlatmanın objektif ve subjektif koşullarının olduğunu gördük.

Senin objektif ve subjektif faktörler arasındaki bağlantıya dair soruna gelince; MLM'ye göre ezilen ülkelerin şu veya bu kesiminde genel olarak objektif devrimci durum vardır. Bu ülkedeki süreç çok eşitsiz bir biçimde gelişiyor. Bu nedenle ülkenin belli bir kesiminde halk savaşını başlatmanın, bunu sürdürmenin ve daha da geliştirmenin koşulu var. Genel olarak objektif devrimci bir durumun varlığı söylenebilir. Ezilen ülkelerde sorun subjektif hazırlıktır -temel sorun, temel faktör subjektiftir. "Subjektif" ile kastedilen, MLM silahı ile donanmış, devrimci bir komünist partidir. Devamla, bu tür ülkelerdeki esas sorunun, revizyonizme karşı nasıl mücadele edileceği ve MLM ile donanmış yeni tip bir partinin nasıl oluşturulacağında yattığını söyleyebiliriz. Bu ülkelerdeki esas sorun budur.

Emperyalist ülkelerdeki durum böyle değildir. Emperyalist ülkelerdeki sorun subjektif faktör değildir. Taktiği ve çizgiyi belirleyen esas faktör objektiftir. Objektif olarak baktığımızda, emperyalist ülkeler ezilen ülkelerin kanını emiyorlar ve onları denetliyorlar. Bu nedenle, bu emperyalist ülkelerde devrimin esas sorunu, tüm sistemi sürekli teşhir etmek, partiyi inşa etmek ve kesintisiz hazırlık yapmak ve ayrıca objektif durumu devrimci bir duruma dönüştürmek için bilinçli bir çaba içinde olmaktır. Objektif devrimci bir durum geliştiğinde, tam o zaman büyük bir darbe indirmek. Biz, oralarda esas olarak izlenmesi gereken çizginin bu olduğuna inanıyoruz.

Ancak, Nepal gibi, nüfusunun % 85'i kırsalda yaşayan, gelişmesi eşitsiz olan, modern işçi sayısının, proleter işçinin çok az olduğu yarı feodal-yarı sömürge ülkelerdeki strateji farklıdır. Bazıları bu tür ülkelerde objektif devrimci durumun olmadığını söylüyorlar. Bizim ülkemizde de olduğu gibi, revizyonistler hep objektif durumun olmadığını söylüyorlar ve ayrıca silahlı mücadele başlatmanın subjektif koşullarının olmadığını da söylüyorlar. Onlar bunu sürekli söylüyorlar ve biz bu çizgiyi mahkum ediyoruz. Bu doğru değil. Bu ülkelerdeki sorun subjektif hazırlıktır. Halk savaşını başlatma koşullarını böyle değerlendirdik.

Savaşın başlama döneminde, Nepal'in tüm tarihini kavramaya çalıştık. Halkın kültürel düzeyi, kültürel eğilimi nedir, ekonomik koşullar nedir, hangi sosyal ilişkiler ve hangi güçler mevcut, sınıf analizi ne durumda? Tüm bu soruları nihai hazırlık öncesi sorduk. Ve bu dönemde Nepal'in durumuna ilişkin bazı karakteristik özellikler keşfettik. Nepal küçük bir ülke olmasına karşın, başka açıdan bakıldığında küçük bir ülke olmadığını düşünüyoruz. Coğrafik açıdan bakıldığında, bir veya iki gün içinde Hindistan'ın her yerini, her köşesini gezebilmek mümkün. Ancak Nepal'de günlerce inip çıkmak gerekiyor; bunun ne demek olduğunu anladığını biliyorum. Bu mantıkla bakıldığında ülke toprakları ABD'den daha uçsuz bucaksız.

L.O.: *Evet buna dair doğrudan bir deneyimim var!*

Prachanda: Bundan dolayı, Nepal küçük bir ülke olmasına karşın, dağlık bölge gerilla savaşına, halk savaşına çok uygun. Ve merkezi gerici iktidarın 200 yıllık hakimiyeti sonucu, Nepal'in her yerinde kitle direnişi eğilimi olduğunu görebiliyoruz. Merkezi iktidarın her yerde silahı ve denetimi var; Katmandu üzerinden denetliyor. Nepalli kitleler uzun direniş ve mücadele sürecinde -doğudan batıya, kuzeyden güneye- her yerde kitle-sınıf mücadelelerinin olduğu koşullar yaratmışlar. Yani durumu şöyle değerlendiriyoruz, bir direnişe, bir kitle hareketine dönük bir program çağrısı yapsak, tüm Nepal'in bu harekete katılacağına inanıyoruz.

Üç taraftan büyük Hindistan tarafından kuşatılmış olduğumuz gerçekliğini de değerlendirdik. Doğuda, batıda ve güneyde Hindistan var. Ve kuzeyde ise Çin var. Kuzey tarafını aşmak çok zor. Orada Himalayalar var. Tibet'e geçişin mümkün olduğu bazı yerler var, ama genel olarak Hindistan'a olduğu gibi değil. Bu durumu da inceledik.

Biz aynı zamanda çok uluslu olmasından kaynaklı da Nepal'in büyük bir ülke olduğunu tespit ettik. Nüfusu yalnızca 20 milyon, ancak yaklaşık 20-25 değişik ulus var. Değişik diller ve değişik dinler var. Ve Nepal'deki duruma ilişkin bir özgünlüktür bu.

Tüm bu sorunları ve ulus sorununun nasıl çözüleceğini inceledik. Bizi tüm revizyonist ve burjuva partilerden ayıran temel özellik budur. Ezilen ulusların kaderini tayin hakkını savunuyoruz ve bugünkü somut durumda otonominin programatik çözüm olduğunu söylüyoruz. Bunu propaganda ediyoruz ve bunun hareketimizin bir özelliği olduğunu anlatıyoruz.

Ve Terai bölgesine gelince; burada da Nepal'in büyük bir ülke olduğunu söyleyebiliriz, çünkü güney kesimi, doğudan batıya kadar basık bir alandan oluşuyor, Terai toprakları deniz seviyesinden aşağı yukarı 300 metre yukarıda. Büyük düz bir alan, büyük ormanları olan büyük araziler. Sonra büyük dağları olan dağlık bölge var, oralara gittin, yani çok iyi biliyorsun. Nüfusun çoğunluğu bu dağlık bölgelerde ve çok soğuk olan, büyük Himalaya sıra dağlarında oturuyor. Bu bakış açısıyla denebilir ki, Nepal büyük bir ülkedir, küçük bir ülke değil. Tüm bu coğrafik koşulları inceledik.

Ve kendi subjektif örgütsel durumumuzu da inceledik. Doğu bölgesine, merkez ve orta bölgelere gittik ve ayrıca batı bölgesine de gittik. Batı, tarihi, coğrafik ve kültürel açıdan devrimin merkezi. Burası devrimin yoğunlaşma noktası -oradaki halk, hakim sınıflar tarafından daha ağır bir biçimde eziliyor ve Katmandu'daki hükümet çok uzak.

L.O.: *Devrimin batıda daha gelişmiş olmasının maddi temeli nedir? Ezilen ulus sorunu bunda büyük bir faktör oluşturuyor mu?*

Prachanda: Evet ve bunun bir diğer nedeni de, hakim sınıfın batının ekonomik gelişmesini daima ihmal etmesi.

L.O.: *Neden?*

Prachanda: Çünkü oraya yatırım yapmanın kârlı olmayacağını düşünüyor. Bu bizim görebildiğimiz bir faktör. Ve bir diğeri ise, ezilen ulusların çoğunluğunun batıda yaşaması ve hakim sınıfın bunların üzerinde hegemonya ve şovenizm uygulaması; üst kastların şovenizmi. Bu ulusları bu nedenle eziyor ve ihmal ediyorlar.

Ve bir diğer faktör ise, ülkenin bu bölgesi 1800 öncesi, yani 18. yüzyılın son kesitinde, ülkenin yeni kurulduğu dönemlerde, merkezi hükümet tarafından henüz tam olarak hakimiyet altına alınamamıştı. Ülkenin bu kesimi daha sonra Gorkha Krallığı tarafından ele geçirildi. İlk önce doğu kesimini aldılar ve daha sonra ise batıyı. Buradaki esas nokta hangisinin daha önce, hangisini daha sonra yaşandığı değil. Buradaki esas nokta, bu bölgelerin tam olarak ele geçirilememiş olması. Belli oranda yerel yöneticilerin, belli oranda ise merkezi yöneticilerin iktidarı vardı. Böylece bu bölgelerde o dönem bir çeşit otonomi oluşmuştu.

Yani batı bölgesinin kitleleri çok da fazla merkezi hükümetin denetimi altında değillerdi. Ve hükümetin ne yaptığı veya ne yapmadığı onları çok da ilgilendirmiyordu. Ve batı Nepal'de Moğol kökenli topluluklar var; oradaki yoldaşlarımızın hepsinin Çinli'ye benzediğini gördün. Bu ulusların insanları çok dürüst ve öyle cesur savaşçılar ki; tarihi olarak da bu kültüre sahipler. Ve üst kastlardaki şovenizm ve feodal bağlar bu uluslarda hakim değil.

L.O.: *Bu ezilen uluslarda feodal geleneklerin daha zayıf olduğunu mu söylüyorsun?*

Prachanda: Evet, daha zayıf. Gerçekten. Orta bölgeye ve doğu bölgesine gittiğin-

de feodal geleneklerin çok güçlü olduğunu gördün.

L.O.: *Ama Rolpa ve Rukum'a gittiğimde hiç tapınak görmedim.*

Prachanda: Evet, Rolpa ve Rukum'da çok fazla tapınak yoktur ve bu ulusların aile geleneklerinde bir çeşit demokrasi var, ilkel bir demokrasi. Buralardaki erkek egemenliği bile çok zayıf, hakim kastlarda olduğu gibi değil. Ve aynı zamanda partimizin bu tür bölgelerde, Thabang ve Rolpa gibi yerlerde, çok uzun süreli bir geçmişi var.

L.O.: *Peki, bu bölgedeki revizyonistler daha mı güçsüz?*

Prachanda: Çok güçsüzler. Ve orada sürekli tutarlı bir devrimci önderlik vardı. Revizyonistlerin bu bölgedeki etkisi hep zayıftı ve devrimci eğilimin daima üstünlüğü vardı. Tüm bu faktörler mevcut. Coğrafik açıdan bakıldığında ulaşım yolu, ulaşım aracı vb. şeyler yoktur, elektrik yok ve buradaki iletişim koşulları hakim sınıflar açısından da çok sınırlı. Tüm bu faktörler bizi, batının halk savaşı için esas bölge olduğu sonucuna götürdü. Ancak, hakim sınıf çok güçlü olduğu için, halk savaşını yalnızca batı kesiminde başlatamayacağımızı da gördük. Onların çok güçlü bir ordusu, çok güçlü bir komünikasyon sistemi ve buna benzer şeyleri var. Bu nedenle, eğer halk savaşını yalnızca batıda başlatsaydık, hükümet tüm güçlerini merkezileştirebilir ve bize büyük bir darbe vurabilirdi.

Subjektif olarak değerlendirildiğinde, ülkenin her yerinde kitle hareketlerinin gelişmesi için uygun bir durum var. Ve tüm ülkede örgütlenmiştik. Bunun için, halk savaşını ülkenin değişik bölgelerinden başlatmamız gerektiğine karar verdik. Kendimizi üç bölgede yoğunlaştırmalıydık; doğu, orta batı ve başkentte. Şehirler başka bir yanını oluşturmalıydı, silahlı çatışmalar kısmını değil, bilakis propaganda vb. kısmını. Faaliyetimizi yoğunlaştırmamız gereken başka bir bölge de Hindistan'dı, çünkü burada 7 milyondan fazla Nepalli yaşıyor. Bu nedenle Hindistan, hakim sınıflara karşı direniş gösterilmesi için çaba göstermemiz gereken başka bir noktayı oluşturuyordu. Böyle bir plan çıkardık. Nepal'de gördüğümüz özellikler bunlardı. Biz, silahlı mücadeleyi başlatma pozisyonunun ve planının bir çeşit halk savaşı verilen Filipinler, Peru, Türkiye ve diğer ülkelerdekiyle aynı olmadığını gördük. Peru'daki PKP ile daha çok benzerlikler var, ama tam olarak aynı değil. PKP savaşı bir seçim bölgesinde başlattı, bir seçim lokaline saldırdılar. Ama biz ülkenin değişik bölgelerinden başlattık- birinci planın içerdiği binlerce eylemle. Nepal'deki tarihi, coğrafik ve kültürel durumu incelediğimizde, halk savaşını bu tarzda başlatmamız gerektiğine karar verdik.

Nepal halkının % 72'den fazlası yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Bu olağanüstü ciddi bir durumdur. Halka sürekli, bu çok partili sistemle bir yere varılamayacağını anlattık; bunun sahtekarlık olduğunu, emperyalistçe olduğunu, feodal olduğunu. Kitleler nihayet üç dört yıl sonra bunu gördüler ve şöyle dediler: "Evet, Maoistlerin söylediği gerçekten doğruymuş." Bu tür görüşler hakim olmaya başladı. Savaşı başlatmanın hemen öncesinde çok büyük kitle gösterileri ve kitle toplantıları yaptık. Bunlara binlerce, yüz binlerce insan katıldı. Halk savaşını başlatacağımızı açıklamıştık. Ancak hakim sınıf buna inanmadı ve düşündü ki: "Bunlar konuşurlar, yalnızca konuşurlar."

L.O.: *Sen bazı yazılarında, partinin halk savaşını başlatmak için büyük bir kırılma*

yaşayacağını- ideolojik, siyasi ve askeri- söylemiştin. Bu tüm dünyadaki partilerin sorunudur ve revizyonizm ile MLM arasında bir ayrım çizgisi oluşturmaktadır -halk savaşını başlatmak için gerekli ideolojik, siyasi ve örgütsel düzenlemelerin yapılması gündemde olan yerlerde. Peki, senin partinin halk savaşını başlatmak için hangi tarz ayrışmalar yaşadığından söz edebilir misin?

Prachanda: Sorduğun sorular çok önemli, çok ciddi sorular. Bir ayrışma sorunu, bir kırılma sorunudur. Sorun ilk önce ideolojimizi kavramadadır, yani MLM'yi. Maoizm bu ayrışmayı, bu gelişme sürecini nasıl açıklıyor, nasıl tahlil ediyor? Bazıları bunu bir evrimsel süreç olarak görüyorlar, sürekli gelişmenin bir süreci, evrimin getirdiği bir süreç olarak. Ancak MLM bunun böyle olmadığını, bunun bilimsel bir analiz olmadığını söylüyor. Gerçek gelişme süreci, süreklilik içinde kırılma yaşanması ve bir ayrışmanın ortaya çıkmasıdır. Doğadaki, insanlık tarihindeki ve toplumdaki, insan düşüncesindeki -gelişme süreci- süreklilik içinde gerçekleşen bir ayrışma sürecidir. Bu çok ciddi sorunu savaşın başlamasından önce çok iyi kavradık.

L.O.: *Bir sıçrama yapmaktan söz ediyorsun.*

Prachanda: Evet, bir sıçrama yapmaktan. Bir dönem partideki tüm yoldaşların ağzında sıçrama sorunu vardı -bir sıçrama yapmak zorunda olduğumuz. Bir sıçrama yapmak zorunda olduğumuza dair sorunu, çok acil olarak gündeme aldık. Revizyonist partiler ve revizyonist önderler halka hep, her şeyin bir reform sorunu olduğunu söylüyorlar- reform, reform, reform. Ve reform demek ise reformizm demektir, revizyonizm demektir. Ancak sıçramalar yapma sorunu devrimcidir.

Tüm bu revizyonist klikleri kaba evrimcilik olarak tanımlayarak mahkum ettik. Biz devrimciyiz ve devrim sürekli kırılma ve sıçrama yapma sorunu demektir. Savaşın başlamasından önce bu sorunlar üzerine büyük bir tartışma yürüttük. Kavramımızı "Marksizm Leninizm Mao Zedung Düşüncesi"nden, "Marksizm Leninizm Maoizm"e dönüştürdüğümüz süreçte, sıçrama sorunu üzerine büyük bir tartışma yürüttük ve bundan bir anlayış çıkardık. Mao kavrayış teorisinde iki etap teori olduğunu söyler, bunlar aklın veya algılamanın teorisi ile mantığın çıkardığı sonucun teorisidir. Tüm partiyi Mao'nun bu iki etaplı teorisi, kavrayış teorisi doğrultusunda eğitmeye çalıştık. Bu bize MLM'ye ilişkin yeni bir algılayış kazandırdı. Eskiden MLM'nin reformların ve aşamalı gelişmenin değişik biçimleri anlamına geldiği düşüncesi vardı. Ancak bu sorunu bu yeni yöntemle incelediğimizde, parti içinde yeni duygular, yeni güven ve yeni bir pozisyon ortaya çıktı. Bu dönemde sağ eğilime karşı bir mücadele vardı ve esas olarak sağa, revizyonizme karşı mücadele ediyorduk.

Savaşı başlatma planı ele alındığında, halk savaşının nasıl başlatılacağına dair başka bir tartışma yaşandı. Partimiz sağ eğilimin büyük etkisi altındaydı. Aynı zamanda ise dolaylı olarak seçimlere katılmıştık, 11 parlamento üyemiz vardı, 9 kişi avam kamarasında, iki kişi de lordlar kamarasında. Bunların parti çevrelerinde büyük etkileri vardı- yani sağ eğilim mevcuttu. Büyük meydan okuma öncesi bunu tespit eden parti, sıçramanın nasıl hayata geçirileceğini düşündü. Parti, sağ revizyonizmle, küçük burjuva eğilimlerle vb. anlayışlarla öyle kuşatılmıştı ki. Ve insanların bir çoğu açık faaliyet

sürdürmüştü. Ancak bu arada şu gerçeği vurgulamalıyım ki, en üst önderlik birimimiz bu dönemde açık çalışmadı. Parlamento üyelerimiz vardı; bunlar açık çalıştı, ama önemli siyasi büro üyeleri ve yoldaşlar, önemli bölge önderleri ve mıntıka önderleri açıkta değildi, bilakis yer altındaydılar. Parlamento çalışması yapıldı, ancak partinin esas örgütsel yapısı o dönemde yer altındaydı -bunu not etmen gerekir.

Yani savaşı başlatma planı hazırlıkları sürecinde, silahlı mücadeleye nasıl geçileceği üzerine büyük bir tartışma yaşandı, çünkü birçok insan "barışçıl" mücadeleden, sağ ve sol küçük burjuva eğilimlerden ve reformist hareketin uzun süreli geleneğinden etkilenmişlerdi. Bunun üzerine biz, bu sürecin büyük bir silkelenme, büyük bir sıçrama olması gerektiğini söyledik, zamana yayılan değişimler değil. Partide bazı insanlar, halk savaşını ilan etmeden önce bazı eylemler yapmamız gerektiğini söylediler. Bazılarında bu tür fikirler mevcuttu. Ve sürecin böyle mi olması gerektiğini tartıştık. Dedik ki: Hayır, bu devrimci değil, bilakis reformist. Bu inkarcı bir yaklaşımdır. Ve silahlı mücadele inkarcı değildir, halk savaşı inkarcı değildir; açıktır, siyasi olarak açıktır ve açıkça ilan edilir. Bu bir anlamda inkarcılık olan teori hayata geçirilemez ve bu ayrıca devrimci de değildir. Bir eylem yapmak ve sonra bekleyip şöyle demek "tamam, bakalım şimdi ne olacak." Ve sonra bir başka eylem yapmak... hayır, bu tarzla hiçbir şey yürümez.

Silahlı mücadeleyi ülkenin değişik bölgelerinde başlatalım, ama savaşı başlattığımızı söylemeyelim diye düşünenler de vardı; daha sonra duruma ilişkin gelişmelere bakarak, halk savaşını açıklayabiliriz diyenler. Böyle bir mantık da vardı. Ve bazı seksiyonlar ise halk savaşını başlatmak istiyorlardı, ama buna rağmen de bağımsız tarz ve yöntemlerle parlamentoya katılmaya çalışıyorlardı. Bazı insanların parlamentoda kalması, bunun "yararı" olacağını gerekçe gösteriyorlardı. Daha sonra bu insanların bazıları tam olarak dejenere olmasalar da, savaşın başlamasından sonra siyasi anlamda geri çekildiler. Mantıkları şuydu: "tamam, halk savaşını başlatalım, ama esas bölgede, Rolpa'da, Rukum'da dört parlamenterimiz olmalı, çünkü orada kazanabiliriz, bu da halk savaşını güçlendirir. Böyle bir mantık da vardı. Ve biz buna benzer tüm anlayışları mahkum ettik ve dedik ki: Hayır, bu MLM değildir.

L.O.: *Sözünü ettiğin dönem 1995, savaşın başlamasından önceki hazırlık yılı mı?*

Prachanda: Evet, esas olarak 1995. Tüm bu anlayışları mahkum ettik ve bunların MLM olmadığını, Nepal'deki objektif ve subjektif koşullara denk düşmediğini söyledik. Bizim görüşümüz, kendimizi gizlemeden ve çok açık bir biçimde halk savaşını başlattığımızı ilan etmek ve bunun halkın vahşi emperyalizmden kurtulmasının ve bağımsızlığının tek alternatifi olduğunu söylemekti. Ülkenin her yerinde bildiriler dağıtmalıydık, her yere afişler asmalıydık, ülkenin her yerinde eylemler yapmalıydık. Ve ülkenin her yerinde büyük bir tartışma başlatmalıydık. Bu hatta ilişkin bazı tereddütler vardı, bazıları bunun "aşırı-sol" veya "maceracı" olabileceğini düşünüyordu. Bu tür insanlar bunu açıkça dile getirmediler, yalnızca tereddüt gösterdiler. Ancak tartışmalar yaşandığında hepsi onayladı, ama bu tarz eğilimler mevcuttu.

Halk savaşının başlatılmasından bir ay sonra tüm ülkede halk savaşına dair bir tar-

tışma vardı. Her gazete, her radyo kanalı, tüm ülkedekiler şunu soruyordu: Bu halk savaşı nedir, bu Maoist parti nedir? Parti bir hamlede tüm ülkenin gündemine oturmuş ve tartışmaların odak noktası olmuştu; yalnızca bir ayda.

Bir siyasi büro toplantısı yaptık ve bu bir ayın deneyimini sentezledik. Bu tüm parti için, tüm örgütlenmelerimiz için büyük bir değişim süreciydi, çünkü yavaş bir gelişme değildi bu. Bu büyük bir sorundu, yaşam ve ölüm pahasına bir savaştı ve her şeyi sarsmıştı. Savaşı başlatma sürecinin doğru olduğu, partinin savaşı başlatmaya dair birinci planının doğrulandığı ve tüm ülkeyi gerçekten sarstığı kararına vardık. Daha sonra düşman halka yönelik kıyımlara başladı. Tutukladılar, tecavüz ettiler, öldürdüler, yağmaladılar; bunların hepsini yapmaya başladılar. Bunun üzerine, savaşın başlamasından bir ay sonra ikinci planı devreye soktuk.

L.O.: *İkinci plandan bahsetmenden önce –enternasyonal komünist hareketin, hazırlık sürecinde yaşanan tüm bu ideolojik mücadele sırasındaki rolü ne oldu?*

Prachanda: Evet, buna gerçekten değinmem gerekiyor. Tüm bu son hazırlıklar sürecinde....bu dönemde düzenli bir enternasyonal katılım oldu. İlk başta Devrimci Enternasyonal Hareket Komitesi (DEHK) vardı. Ciddi bir siyasi ve ideolojik fikir alış verişi yaşandı. DEHK'den, PKP'nin deneyimlerine, oradaki iki çizgi mücadelesine ilişkin, ayrıca Türkiye, İran ve Filipin'lerdeki deneyimlere ilişkin bilgi aldık. Bangladeş ve Sri Lanka'daki bazı deneyimlerden de öğrendik. Ve daha sonra, bizim de katıldığımız bir Güney Asya Konferansı gerçekleşti. Aynı zamanda Hintli komünistlerle de, özellikle de Halk Savaşı (HS) grupları ve Maoist Komünist Merkez (MKM) ile direkt ve sürekli bir tartışma halindeydik. Ve tüm bunların hepsi bize şu veya bu biçimde yardımcı oldu. Tüm halk savaşı sürecini kavramamıza katkı sundu.

Bu nedenle burada şunu söylemek istiyorum; bizim halk savaşımızdaki ve halk savaşını başlatmamız sırasındaki en büyük özellik, en başından beri enternasyonal hareketin katkılarının olmasıdır. Ta hazırlık sürecinden, savaşı başlatana kadar ve savaşı başlattıktan sonra enternasyonal katkı vardı. Katkılar, fikir alışverişleri ve tartışmalar yaşandı. Bu bizim için büyük bir avantajdı. Nepalli kitlelere büyük bir katkıydı bu. Nepal devriminin, dünya devriminin bir parçası ve Nepal Halk Ordusunun ise tüm dünyadaki enternasyonal proletaryanın ordusu olduğu konusunda teorik olarak netiz ve bunu ısrarla tekrarlıyoruz.

Bu çok net. Ama bunu hazırlıklar sırasında ve sonrasında kavramaya başladık, yalnızca teorik anlamda değil, bu proletarya enternasyonalizminin pratik etkilerini de kavradık ve pratikte hangi rolü oynadığını da. DEH'e, Nepal'deki halk savaşı bir yenilgi yaşadığında, bunun yalnızca NKP (M)'nin değil, doğrudan DEH'in tümünün sorunu olduğunu söyledik.

Hindistan'daki, Halk Savaşı grupları ve MKM ve devrimci mücadele içindeki diğerleri bu sürece şu veya bu biçimde katıldılar. Ta başından itibaren, daha büyük sayıda devrimci kitleyi savaşı başlatma sürecine katma yönünde çaba içinde olmamız gerektiğini kavramıştık. Bu nedenle ilk önce Hindistan, *Bihar*'da bir inceleme yaptık. *Andra Pradesh*'e gittik, oradaki mücadeleyi incelemek için ve silahlı mücadelenin pra-

tik koşullarını ve pratikteki sorunlarını kavramaya çalıştık.

Özellikle de DEH içindeki fikir alışverişlerinin ve tartışmaların çok yararı oldu. Ve savaşın başlamasından, bu tartışmalardan çıkan büyük sonuçtan sonra, Hindistan'daki binlerce, yüz binlerce kitle, Nepal'deki halk savaşını anladılar. Ve halk savaşımız tüm enternasyonal harekete katkıda bulundu- Peru'daki halk savaşında büyük bir gerileme yaşanmasından dolayı (PKP önderi Gonzalo'nun esir düşmesi, ve sağ oportünist bir çizginin ortaya çıkması). Güney Asya Konferansında diğer partilere, Peru'ya yardım etme noktasında, sorunun yalnızca devrimcilere yardım etmekten ibaret olmadığını, kendi ülkelerimizde de halk savaşını başlatmamız gerektiğini söylemiştim. En büyük *yardımın* bu olduğunu. Ve Nepal'de halk savaşının başlamasından sonra bunun doğruluğu kanıtlandı. PKP'ye katkı sunuyoruz, DEH'in tümüne katkı sunuyoruz, tüm devrimci kitlelere katkı sunuyoruz.

Dün not defterinde seyahatine ilişkin bir not gördüm ve çok etkilendim. Nepal'deki halk savaşında yalnızca üç yıl içerisinde büyük gelişmeler olduğunu yazmışsın. Bunu sen kendin gördün ve yazdın. Ancak önümüzde çok kritik bir nokta olduğunu da fark ettin. Tam da bu dönemde her şey çok kritik bir noktada. Düşmanın halk savaşına yönelik tutumu daha da artacak ve bu da büyük bir hesaplaşmayı getirecek. Bu sonucu çıkarmandan dolayı çok etkilendik. Buradaki durumun geliştiğini görüyorsun ve bunun getirdiği hesaplaşmayı da. Ve notlarında, tüm enternasyonal topluluğun bu durumu dikkatle izlemesi gerektiğini vurguluyorsun. Enternasyonal topluluk, halk savaşından söz ederek, onun daha da gelişmesine ve iktidarın hamlelerine karşı mücadele etmesine katkı sunarak da bir rol oynamalı.

Bu açıdan bakıldığında, Nepal'deki halk savaşının öneminin ve enternasyonal ilişkilerinin daha da arttığını düşünüyoruz. Ve senin buraya yaptığın seyahatin bile bunda tek başına büyük bir faktör olduğunu düşünüyoruz. Bu gelişin yalnızca "geldin ve gittin" gibi bir anlam taşımadığını düşünüyoruz. Senin seyahatinin tarihi bir anlamı var ve büyük ve olumlu bir girişimin ifadesidir. Senin Nepal ziyaretin, senin Nepal projen, proletarya devrimi için büyük bir girişime neden olacaktır -gerici hakim sınıflara karşı mücadele etme ve Nepalli kitlelere katkı sunma noktasında. Bu büyük bir girişim olacak. Ama henüz tamamlanmış değil; bundan sürekliliği olan bir süreç ortaya çıkmalı.

Senin deneyimlerinden, bu tarz projelerin sürekli, planlı ve örgütlü tarz ve biçimlerde yapılması gerektiğini daha iyi kavradık. Ve şimdi ise DEH senin Nepal deneyimlerinden ve seyahatinin başarısından öğrenecek. Birçok fiziksel zorluklarla mücadele ettin, ama başarılı oldun. Ve biz de bu nedenle bu projeden ve tüm seyahatten enternasyonal alanda söz edeceğiz.

L.O.: *Birçok bölgede, partinin savaşın başlamasından önce esas olarak entelektüellerden oluştuğundan söz eden yoldaşlara rastladım. Ve bana, gerekli olan kopuşu gerçekleştirme, yer altına inme fedakarlığını gösterme, işlerini bırakma vb. konularda entelektüellerle büyük ideolojik tartışmalar yaşandığından, bazı parti üyeleri arasında gösterilmesi gereken fedakarlıklara ilişkin büyük tepkiler oluştuğundan bahsettiler.*

Bazıları geri çekilmiş, bazıları öne çıkmış. Kitle saflarından yeni insanlar katılmış. Kopuş sürecine ve parti bileşenlerinin değişim sürecine ilişkin bir şeyler söyleyebilir misin -halk savaşının başlangıcında ve son üç yılı içerisinde yaşananlara dair?

Prachanda: Bu da çok önemli bir soru. Evet, partide gerçekten de büyük bir değişim yaşandı. Daha savaşın başlamasından önce, savaşın başlamasından sonraki süreçte de, parti içinde büyük bir değişim süreci yaşanacağını tespit etmiştik. Parti üyelerimizin % 50'sinden fazlasının bizden kopabileceğini düşünmüştük, ancak yeni yoldaşların ve yeni insanların gelebilmesi ve partiye katılabilmesi mümkündü. Bunun olabileceğini düşündük. Bu sorunu önceden düşündük ve bilinçli bir biçimde buna hazırlandık, çünkü birçok küçük burjuva eğilimler, entelektüelizm vardı. Bilinçli bir şekilde, bu büyük hamleden sonra halk savaşının sürekliliğini sağlama sorununu tartışmaya hazırlandık. MK'da, bölge bürosunda ve önemli bölge komitelerinde sürekli bu sorunu tartıştık; böyle bir şey yaşanabileceğini ve buna hazırlıklı olmamız gerektiğini. Eğer kendimizi hazırlamazsak, büyük bir problem yaşayabileceğimizi söyledik, ancak anlayış temelinde hazırlıklı olursak, bunun bizi sarsmayacağını. Sorunun biri buydu.

Ayrıca savaşı başlatma planımızda, polise, toprak sahiplerine ve yerel korucu tiplere saldırma gibi askeri bir planımız da vardı. Ancak şehirlerde büyük sabotajlar gerçekleştirme planımız yoktu, çünkü o dönem entelektüellerin bir hamlede bizden uzaklaşmasını getirecek bur pozisyon yaratmak istemiyorduk. Onların desteklerinin sürmesini istiyorduk. Başkentteki ve diğer şehirlerdeki entelektüellerin kaçmasına ve mücadeleyi bırakarak, polisle çalışmalarına yol açmak istemiyorduk.

Bir ay sonra kırsalda büyük bir değişim yaşadığımızı gördük. Kırsalda büyük değişimler oluyordu. Bazıları kaçıyorlardı. Bazı yeni insanların katılımı oluyordu. Binlerce on binlerce insan yer altına çekildi. Rolpa'da bir ay içinde binlerce insan yer altına çekildi. Yalnızca parti üyeleri değil, kitleler de yer altına çekiliyordu- Rukum'da, Jarjarkot'da, Salyan'da, Kalikot'da. Böyle bir durum ortaya çıkmıştı. Yanı bu kırsal bölgelerdeki değişim süreci çok ileri düzeydeydi.

Ancak şehirlerde, entelektüellerin çok olduğu yerde değişim süreci çok tutuk gelişiyordu ve hatta diyebiliriz ki, bazı durumlarda da çok olumsuz. Küçük burjuva tepkilerden hoşnut değildik. Buna bir örnek, halk savaşının başlamasından hemen sonra Katmandu'da yaşanan bir olaydır. Her yerde hükümetin baskısı vardı. Sanatçılar, gazeteciler, profesörler, doçentler -bize sempati duyan insanlar- her yerde tutuklanmıştı. Peki o dönem şehirde ne oluyordu? Nereye gitsek insanlar şöyle diyordu: "Burada kalmamalısınız, polis gelir." Entelektüeller arasındaki değişik gruplar arasında öyle bir terör esiyordu ki. Uzun süre bizimle birlikte olmuşlardı. Ancak bu süreçte o kadar korkuyorlardı, o kadar terörize olmuşlardı ki, bizimle birlikte mücadele etmeye cesaret edemiyorlardı -bizi saklamaya bile. Böylece 22 gün boyunca şehirde oradan oraya dolaştık.

Ancak Rolpa'dan, Rukum'dan, Gorkha'dan, Sindhuli'den, Kabre'den, bu kırsal bölgelerden bir rapor alınca, kitleler içinde ve devrimci kadrolarda güven olduğunu gördük. Oradaki duygu şuydu: "Evet, büyük bir iş başardık. Şimdi artık yeni bir hayat

başladı." Kitlelerden yeni destek ve kırsal kesimden kitle akışı vardı. Ancak şehirdeki entelektüeller sallantıdaydı, çok korkuyorlardı ve bunun bir sınıf sorunu olduğunu gördük. Şu an kaderimizi kendi ellerimize aldığımızı düşünen hangi sınıf?

L.O.: *Şehirdeki proleter güçlerin durumu neydi?*

Prachanda: Proleterlerin duruşu daha iyiydi. Bu zorlu dönemde şehirdeki güçler onlardı -işçiler, emekçiler- partiye katkı sunan, partiyi kurtaran. Tüm Nepalliler Sendikalar Örgütü bize çok katkı sundu. Terörden fazla etkilenmemişlerdi. Onların görüşü şuydu. "Tamam, bu yeni bir şey," Ve halkın diğer önemli bir kesimini de kadınlar oluşturuyordu- bu çok çok önemli. Katmandu'daki kadınlar, bu terör döneminde bizi cesaretle destekleyen, bize barınak sunan ve bizim hareket alanımızı genişletmek için bize yardımcı olan, diğer bir gücü oluşturuyorlardı. Kadınlar bize o dönem katkı sundular. Ayrıca bize katkı sunan bir de öğrenciler vardı, çünkü tüm ülkede öğrenciler içinde iyi bir örgütlenmemiz vardı. Kendilerini aydınlanmış hissediyorlardı ve partimizin Nepal için yeni bir şeyi başardığını düşünüyorlardı. Öğrenciler arasındaki düşünce tarzı buydu. Yani şehirde bize yardım edenler esas olarak, emekçiler, kadınlar ve öğrencilerdi. Ancak, felsefe üzerine, teori üzerine bilgiçlik taslayan entelektüeller, bu insanlar öyle sallantıdaydı ki, bize yardım etmek bile istemiyorlardı.

Bir yıl sonra kırsal bölgelerde başka bir büyük değişim yaşandı. Binlerce kitle örgütü kuruldu ve parti başka yeni bölgelerde de etkisini artırdı, ve yeni örgütlenmeler gelişti. Bazı küçük burjuva devrimciler korktular ve Hindistan'a, Arap ülkelerine ve başka yerlere kaçtılar. Buna karşın ise diğerleri dimdik kaldı. Aynı zamanda kırsalda kadınlar arasında bir kitleselleşme vardı ve binlerce profesyonel kadro katıldı. Daha önceden hiç tanımadığımız insanlar kahraman oldular, gerçekten. Savaşın başlamasından yalnızca bir yıl sonra bir ay süreyle Rolpa'da, Rukum'da, Salyan'da, Jarjakot'ta kaldım ve gördüm ki, partimiz gördü ki, yeni bir şey gelişmişti. Halk yalnızca polise veya gerici feodal ajanlara karşı savaşmıyordu, bilakis aynı zamanda da sömürünün ve ezilmişliğin feodal zincirlerini kırıyordu ve tüm halk arasında bir kültür devrimi yaşanıyordu. Evlilik sorunu, aşk sorunu, aile sorunu, insanlar arasındaki ilişkiler sorunu: tüm bu sorunlar kırsal alanda ters yüz edilmiş ve değişime uğramıştı.

Mao'nun, geri kalmış kırsal bölgelerin devrimin merkezi, devrimin temeli, olacağı yönündeki öngörüsünü kavramaya başlamıştık. Rolpa'da, Rukum'da, Gorkha'da, Sindhuli'de, Kabre'de yeni toplumun tohumlarının hücrelerini görüyorduk, insanlara ilham verecek örnekleri. Tüm ülkedeki, devrimin içindeki tüm kitleler, Rolpa ve Rukum'dan gurur duyuyorlar. Ve esas olarak kitle temelinde ele aldığımızda, değişim yalnızca parti içinde ve kitle örgütlenmelerinde değil, bilakis tüm kitleler arasında da gerçekleşiyor. Feodal baskının, özellikle de feodal ilişkilerin zinciri kırılıyor.

L.O.: *Evet, özellikle de erkekler ve kadınlar arasındaki.*

Prachanda: Evet, esasta erkekler ve kadınlar. Ve partimiz bayan yoldaşları önder kadro olarak eğitme yönünde çaba harcadı. Bunda sorun yaşandı, ancak bu sorunu adım adım çözmeye çalışıyoruz. Kitleler içindeki kadınlar devrimci savaşçılar olarak öne çıktılar. Ve bizim başından beri, kadın ve erkek yoldaşların aynı birliklerde, aynı

kollarda olmaları gerektiği düşüncemiz vardı ve her konuda da böyle olması gerektiği. Kadınlar ve erkekler arasında yeni ilişkiler yaratmaya çalıştık -yeni ilişkiler, yeni toplum, yeni şeyler.

Batı bölgesinde başından itibaren değişim sürecinde büyük sorunlar veya karşı koyuşlar yaşamadık, çünkü binlerce, on binlerce kitle, bunun farklı bir yaşam tarzı olduğunu görmüştü. Ancak orta bölgede ve doğu bölgede durum böyle değildi. Orada parti içinde daha çok sayıda entelektüel vardı. Parti taarruza geçtiğinde ve başarılı olduğunda bu güçler dediler ki: "Ah, evet, yapmamız gereken buydu." Ama bir karşı saldırı ve baskı olduğunda, o zaman ise şöyle dediler: "Aman yok olmuyor, bu şekilde yürümüyor." Orta bölgede bu tarz bir şey vardı. Oradaki birçok parti üyesi küçük burjuva kökenli entelektüellerdi. Ve oradaki ekonomik koşullar daha iyi; her ailenin biraz toprağı, biraz elektriği var. Caddeler ve eğitim kurumları var. Orada tüm bunlar var ve birçok parti üyesi bu sınıftan geliyor, bunun için sallantılı eğilimler var.

Ama bu üç yıllık sürede bu dönüşümün orta bölgede de gerçekleştiğini gördük -kültürel dönüşüm, ideolojik dönüşüm. Ve en iyi önderlerin ve kadroların bazıları bu bölgeden çıkıyor. Gördüğümüz şey çok önemli, yeni şeyler çıkıyor ortaya, bazı yaşlı ve küçük burjuva insanlar çark ediyorlar ve yeni kitleler katılıyorlar ve yeni yoldaşlara sorumluluk vermek için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Bu bizim partimizin politikasıdır. Bunu yapma çabası içinde olmalıyız, yalnızca bölge ve mıntıka düzeyinde değil, bilakis MK düzeyinde de. Kısa süre önce gerçekleşen dördüncü genel toplantımızda, tarihi toplantıda, yereldeki bölgelerde savaşan yedi genç yoldaşımızı MK'ya terfi ettirdik. Rolpa'da karşılaştığın, "görev gücü"ne komuta eden yoldaşı hatırlıyor musun?

L.O.: *Evet, o çok iyi bir yoldaş!*

Prachanda: Bu yoldaş henüz dördüncü toplantıda MK üyesi oldu. Bunun gibi birçok yoldaş var. Eğer bunu yapmazsak, bazı eski yoldaşların gerilemesi söz konusu olabilir. Meydan okuyucu ve sorunlarla iç içe, büyük bir hızla gelişen böyle bir duruma ayak uydurma noktasında düşünce tarzlarını değiştiremeyen yoldaşlar var. Hala eskisi gibi düşünüyorlar ve bu da bir problem oluşturuyor. Partimiz bu nedenle, bu üç yıllık süreçte çelikleşen yoldaşlara sorumluluk yüklemeye çalışıyor ve bu da partinin doğru hatta kalmasına katkı sunuyor. Önderlik birtakım oportünist eğilimlerin elinde olmamalı. Yeni bir önderlik yaratmak için çok çaba harcıyoruz, ve yetiştirdiğimiz güçler çok angaje, çok iyiler. 700'ün üzerinde şehit verdiğimizi görüyoruz. Ancak binlerce katılan oldu. Bu süreç bize zarar vermiyor, bilakis katıda bulunuyor.

Hakim sınıf saldırgan Kilo- Sierra 2 operasyonunu başlattığında, bunun partiye ağır geleceğini, ve belki de saflarımızda sallantılara yol açacağını düşünmüştük. Gerçi bazı bölgelerde sallantılar oldu. Ancak batı bölgesinde ağırlıklı olarak sallantı yoktu. Daha çok güven vardı, daha fazla kararlılık, savaşmak için daha çok kendine güven. Kitleler özgülünde ise pek sarsıntı yaşamadık, bunun için parti saflarındaki kitlelerden gurur duyuyoruz. Ancak emekçiler, kadınlar ve öğrenciler içinde de iyi yoldaşlarımız var. Sorumluluk duyan ve kararlı çok iyi yoldaşlar.

Bu üç yıllık savaş süresinde başka değişiklikler de yaşandı. Ezilen ulusların halkla-

rının -Moğol halkının, Terai halkının ve ülkenin uzak batısındaki halkların- halk savaşına karşı çok büyük bir sempatisi var. Bunun kendileri için tek alternatif olduğunu hissediyorlar. Ve bu da halk savaşı adına büyük bir başarı ve gerici hakim sınıf için büyük bir darbedir. Ezilen halklar arasında, *Magar* Ulusal Bağımsızlık Cephesi gibi, o kadar çok örgütlenmeler oluştu ki.

L.O.: *Evet, bu örgütün bir önderiyle karşılaştım.*

Prachanda: Terai bölgesinde, *Taru* Ulusal Bağımsızlık Cephesi ve Terai Ulusal Bağımsızlık Cephesi ve *Rai*, *Limbu* ve *Tamang* var. Ve başkentte ise, kısa bir süre önce Katmandu'da gerçekleşen genel grev gibi, birçok eylemi gerçekleştiren ulusun kitle örgütü olan, *Newar Khala* var. Partinin kurduğu bu yeni örgüt, partinin planlarını hayata geçiriyor. Yaşanan bu süreç henüz yeni oluştu. Gerici iktidar, eğer bu güçler büyür ve gelişirse, bunun tüm sistem için çok tehlikeli olacağını düşünüyor. Bunun için insanları manipüle etmeye çalışıyorlar. Ezilen uluslara bazı tavizler vermeye çalışıyorlar ve onlar için ellerinden gelen her şeyi yapacaklarını söylüyorlar. Ve Maoistlere ilişkin ise şunları söylüyorlar: "Onlar ülkeyi bölmek istiyorlar. Moğolları bölmek istiyorlar. *Rai*'yi *Limbu*'yu, Terai'yi bölmek istiyorlar. Her yerde halkı bölmek istiyorlar. Bunlar ayrılıkçılar ve ülkeyi parçalayacaklar. Onların peşinden gitmeyin." Yaymaya çalıştıkları propaganda bu. Ancak insanlar onlara inanmıyorlar. İnsanlar bizim ulusal sorunu ciddiye aldığımızı biliyorlar ve bunun hem ulusal hem de tarihi açıdan, ezilen uluslar için tek çözüm olduğunu da. Hiç kimse, ezilen ulusların hakim sınıfları bile bizim politikamıza karşı koymaya cesaret edemiyorlar. Maoistlerin politikasının doğru olduğunu söylemek zorundalar. Şunları söyleyen o kadar çok parlamento üyesi var ki: "Evet, Maoistlerin ezilen ulus politikası doğrudur."

Ezilen uluslar arasında, daha öncesinden büyük bir mücadele dalgası yaratma koşullarımızın olmamasından kaynaklı, bazı sorunlar yaşıyoruz. Ancak ezilen ulusların içinde de yeni şeyler oluştu ve halk savaşının sürekliliğini sağlamak ve onu zafere taşımak açısından çok büyük bir güçtür bu.

L.O.: *Halk savaşında sorun düşmanı yok etme sorunudur. Ancak aynı zamanda da inşa sorunu. Halk savaşının en büyük başarılarından biri de, kitlelerin değişik tarz ve biçimlerde halk iktidarını uygulamalarında yatıyor. Mao'nun en büyük katkısı, uzun süreli halk savaşı sürecinin, aynı zamanda kitlelerin toplumu yeni tarz ve yöntemlerle yönetmeyi öğrendiği bir süreç olduğunu bize göstermesidir; kitlelerin MLM temelinde ideolojik ve siyasi olarak eğitildiği ve hem kendilerini hem de toplumu dönüştürmeye başladıkları bir süreç -henüz tüm ülkede iktidar ele geçirilmeden ve yeni sosyalist bir toplum kurulmadan. Devrimin bu aşamasındaki halk iktidarı uygulamasının önemi üzerine bir şeyler söyleyebilir misin?*

Prachanda: Savaşı başlatma belgemizde, halk savaşının yalnızca düşmanı imha anlamına gelmediğini, bunun aynı zamanda hem kendimizi hem de kitleleri dönüştürmek anlamına geldiğini vurgulamıştık. Büyük Karl Marks, işçi sınıfının 15, 20, 50 yıl sürebilecek bir iç savaş vermesi gerektiğini söylemişti; yalnızca düşmanı yok edebilmesi için değil, aynı zamanda kendini dönüştürebilmesi, kendisini yeni iktidarı uygulayacak

konuma getirebilmesi için de. Bunu inceledik ve ayrıca Lenin'in, olağan üstü karmaşık koşullarda gerçekleşen bir iç savaşın sürecine dair görüşlerini de inceledik. Ve parti ancak bu koşulları dikkate alırsa iktidara gelebilir. Yoldaş Mao'nun, halk savaşı sürecinde sorunun yalnız düşmanı saf dışı etmek olmadığı, aynı zamanda da kendi pisliklerimizden arınmak olduğu yönündeki görüşünü de inceledik -uzun zamandır sahip olduğumuz kötü şeylerden arınmak. Bu kötü şeylerden arınmak da halk savaşının hedefidir. Başından beri kitlelere bu mesajı vermeye ve tüm partiyi bu yönlü eğitmeye çalıştık. Ve proletaryanın sayı olarak güçsüz olduğu bizim ülkemizde ise, Katmandu ve diğer şehirlerde çalışan emekçiler de henüz bu kötü alışkanlıklarından tam olarak kurtulabilmiş değiller.

Bunun için bu tür ülkelerdeki halk savaşı, aynı zamanda yeni tipte bir devrimci partinin de inşasıdır. Bu tarihsel bir öğretidir. Bu tarz ülkelerde böyle bir devrimci mücadele olmadan, bir devrimci komünist parti oluşturmak mümkün değildir. İnsanları bu düşünüş tarzına göre eğitiyoruz. Yıkma sürecinin yalnızca bir yıkmadan ibaret olmadığını, aynı zamanda da bir inşa süreci olduğunu söyledik. Mao ve diğer büyük yoldaşların dediği gibi, yıkma olmadan, inşa olmaz. Ancak öncelikli olan nedir? Savaşın başlamasından sonra yıkmanın bizim için esas, inşanın ise tali olduğunu söylemiştik. Ve inşa sorununun, ancak iktidarı ele geçirecek ve uygulayacak duruma geldiğimizde bizim için esas olacağını. Ancak o zaman bile yıkma olmadan, inşa etmek mümkün olmayacaktır. Mao'nun dediği gibi, insanlar savaşın çok yıkıcı olduğunu, savaşın kötü olduğunu ve insanları öldürdüğünü vb. şeyler söylüyorlar. Ancak insanlar savaşın büyük bir inşa süreci anlamına geldiğini anlamıyorlar. Savaşın çok büyük arındırıcı bir etkisi vardır. İnsanlara bunu öğretmeye ve kadroları bu yönlü eğitmeye çalışıyoruz.

Bunun dışında ise, savaşarak savaşı sevk ve idare etmeyi öğrenmemiz gerekiyor. Entelektüellerin içgüdüsel eğilimleri ise, mümkün olduğunca her şeyi öğrenmemiz gerektiği yönünde, mümkün olduğunca her şeyi okumamız gerektiği ve ancak bundan sonra savaşı sevk ve idare edebileceğimiz. Bu tür eğilimler başından beri mevcuttu. Ancak biz dedik ki: Hayır, bu Maoizm değildir. Maoizm değildir bu. Bu diyalektik materyalizm değildir. Bilimsel kavrayış teorisine denk düşmüyor bu. Sorunun özü, savaşarak savaşmayı öğrenmektir.

Yoldaş Mao şöyle diyordu: Başlangıçta hiçbir şeyimiz yoktu. Yalnızca darımız vardı. Darı yiyorduk. Birkaç tüfeğimiz vardı ve savaşıyorduk ve bunlarla birçok şey ele geçirdik. O zamanlar neye vurup neye vurmayacağımızı bilmiyorduk. Vurmak için harekete geçtik ve nasıl vurulacağını öğrendik.

Biz de bu şekilde hareket etme çabasındayız.

Halk iktidarına dair bir soru sordun. Tam sadece bir yıl sonra batı bölgesinde bir tarz yönetim boşluğu doğdu. Ancak o dönem henüz örgütlü bir iktidar modeli uygulayacak durumda değildik. Polisi henüz tam olarak yenememiştik. Oradaki durum buydu.

L.O.: *Şunu mu söylemek istiyorsun: KGK yönetimi kaçmıştı, ancak polis hala oradaydı?*

Prachanda: Evet, polis güçlüydü. Orada faaliyet sürdüren KGK yöneticileri yoktu,

ancak karakol henüz oradaydı. Savaşın başlamasından bir yıl sonra oradaki olağanüstü durum buydu. Ve iki yıl sonra iktidar sorunu yakıcı bir sorun oldu. Bunu gündeme aldık ve iktidarın hayata geçirilmesi sorununu incelemeye başladık. Halk iktidarını uygulama sürecini hangi alanda örgütleyebileceğimiz sorununu tartıştık. Ve iki-iki buçuk yıl sonra, ana bölgedeki polisin batı kesiminde ağırlıklı olarak yenilgiye uğradığını gördük. Köylere gitmekten vazgeçtiler. Köylere gitmeye öyle korkuyorlardı ki. Bürolarında, karakolda kalıyorlardı. Ve hatta polis zaman zaman dışarıda geceliyordu. Karakolda ya bir mum ya da bir fener yakıyorlardı ve sonra Maoistler geldiğinde ise kendileri çoktan ormana gitmiş oluyorlardı. Bu tür şeyler yaşandı. Yüzlerce karakoldaki durum buydu. Birliklerimiz birkaç önemli pusu atmayı ve birkaç önemli baskın gerçekleştirmeyi başarmıştı ve bu da polisleri terörize etmişti. Adeta bir yenilgi yaşamışlardı. Ve bu süreçten sonra da, köylerde ne KGK, ne de polis kaldı. Ancak ilk başlardaki iktidar uygulamamız iyi planlanmış ve tanımlanmış değildi; İyi uygulanamadı. Halk savaşının iki yıllık süreci içerisinde ana bölgede bir iktidar boşluğu doğdu ve yoldaşların iktidarı hayata geçirmeye başlamaları gerekiyordu. Yaptıkları şeyin ne olduğunu, iktidar uygulamamız gerektiğini kavramamışlardı. Ancak buna rağmen her şeyi yapmak zorundaydılar. Bunu kitleler istiyordu. Kitleler arasında çözülmesi gereken sorunlar vardı. Evlilik, eğitim ve toprak sorunları vardı -özellikle de toprak sorunları-, çözülmesi gereken. Tüm bunların hepsi vardı. Bu dönemde orada neler olduğunu araştırırken, birlik komutanlarının siyasi önder olduklarını gördük. İktidar birlik komutanlarının elindeydi. Partinin bölge komitesi sekreterinin veya genel sekreterin değil. İnsanlar birlik komutanlarını siyasi önderleri olarak görüyorlardı. Birlik komutanı konuşmalar yapıyor ve yerel gericilere yönelik eylemler düzenliyordu. Ve ne yaparsa yapsın, hep üniformalıydı. Böyle olunca, insanlar onun önderleri olduğunu düşünüyorlardı. Üç dört ay boyunca yaşanan durum buydu. Ve biz bunun iyi bir şey olmadığını söyledik. Parti silahları yönlendirmeliydi, silahlar partiyi değil. Maoist düşünüş tarzı budur. Birlik komutanının hatası değildi bu. İyi planlanmamış, iyi tartışılmamış olmasından kaynaklıydı. Kendiliğinden bir durumdu. Daha sonrasında parti önderliği tüm bu sorunları iyice tartıştı ve birleşik Cephe sorunu ve iktidar sorunu tanımlandı.

L.O.: *Savaşın başlamasından iki yıl sonra mıydı bu?*

Prachanda: İki buçuk yıl sonra. Kendiliğinden gelişen iktidar uygulaması iki yıl sonra başlamıştı bile. Dört ay boyunca, yalnız batı bölgesinde değil, aynı zamanda doğu bölgesindeki bazı mıntıkalarda ve orta bölgenin bazı yerel alanlarında da bir iktidar boşluğu oluşmuştu. İktidar uygulaması pratikte, halk, halk ordusu ve birlikler tarafından hayata geçiriliyordu. Durum buydu.

L.O.: *Yani partinin örgütlü bir plan ve stratejiyle iktidar uygulaması oldukça yeni mi?*

Prachanda: Aslında diyebiliriz ki, dördüncü oturumdan sonra, şöyle dediğimizde başladı bu: "Artık kurtarılmış bölge oluşturulması yolunda ileri adımlar atmalıyız." Bunun ardından halk iktidarı uygulamasına dair iyi tasarlanmış bir planımız oldu.

L.O.: *Yani 1998'de mi oluyor bu?*

Prachanda: Evet. Ancak bundan öncesinde genel bir görüş vardı; bir Birleşik Cephemiz olması, iktidarı uygulamamız gerektiği yönlü. Genel bir görüş vardı, ancak tam teşekküllü bir plan yoktu. Ve daha henüz plan oluşmadan gerçek bir iktidar geçmişti elimize. Yoldaşlarımızın yeredeki iş adamlarından vergi aldıklarını, halk mahkemeleri kurulduğunu, toprak dağıtımı ve kolektif ziraat, boşanma, evlilik vb. insanların yaptığı tüm bu şeyleri duydun. Bu yeni halk iktidarının nasıl geliştiğini görmüştük. İlk başta kitlelere bir şey öğretmedik biz; iktidarı uygulamaya nasıl başlayacağımızı **onlar bize öğretti.** Bu yukarıdan aşağıya dikte edilemez. Kitleler halk savaşı süreciyle, savaş süreciyle birlikte, halk iktidarının biçimini kendileri oluşturdular. Bunların hepsini yapmaya başladılar.

Tüm bu sürece başlamamızdan sonra, Birleşik Cephe oluşturmak, kitle toplantıları organize etmek ve kitlelere halk iktidarını uygulayacak önderleri seçme fırsatı tanımak için planlar yaptık. Üçlü İttifak prensibine göre hareket etmemiz gerektiğini söyledik (Partiyi, orduyu ve kitleleri biraraya getirecek öncü gruplar oluşturmak). Çin'deki Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin devrimci komiteler oluşturma sürecini daha iyi incelememiz gerekiyordu, onların devrimci komiteleri nasıl oluşturduğunu ve Üçlü İttifak prensibini nasıl hayata geçirdiklerini öğrenmemiz gerekiyordu. Şu an henüz bir ön aşamadayız; tam olarak başarılmış değil bu. Ama büyük şeyler olduğunu görüyoruz. Ve şimdi insanlar tüm bu süreci gördüklerinde, iktidar olduklarını hissediyorlar ve bundan gurur duyuyorlar. Kitleler artık iktidarda olduğumuzu görüyorlar: Toprak dağıtabiliyoruz, ittifaklar oluşturabiliyoruz, kolektif ziraatımız var, boşanabiliyoruz, tüm zincirleri koparabiliyoruz, iş adamlarından vergi alabiliyoruz, ormanları işletebiliyoruz. Bunların hepsini biz yapıyoruz -KGK değil, polis değil. Birleşik Cephemiz burada, birliklerimiz burada. Halk bunu gerçekten hissedebiliyor. Ve halk savaşının başarısının temeli bu muhteşem duygudur. Düşmanın hiçbir zaman yok edemeyeceği bir temeldir bu.

Kitlelerdeki bu muhteşem duygu özellikle de batı bölgesinde mevcut. Bu duygu doğu ve orta bölgelerinde de gelişiyor. Ancak bu bölgelerdeki koşullar düşman için elverişli. Hükümet her tarafa ulaşabiliyor ve halka darbe indirebiliyor. Ancak bu bölgelerde bile insanlar yavaş yavaş iktidarın önemini kavramaya başladılar. Orta bölgede birçok hektar toprağa el konuldu ve binlerce kilo mahsul ele geçirildi, bunlar kitlelere dağıtıldı. Bu süreçle birlikte insanlar şöyle bir hisse kapıldılar: "Evet, bu bize ait."

L.O.: *Halk iktidarı uygulamasıyla bağlantılı olarak şunu söylemek istiyorum: Toprak reformu ve köylüler arasındaki kolektif üretim biçimleri, henüz fazla gelişmemiş bir saha. Ezilen ülkelerdeki devrim açısından, kırsaldaki toprak sorunu ve üretim ilişkileri önemli bir rol oynamaktadır. Parti halk savaşındaki inşa sürecinin bir parçası olarak kırsaldaki üretim ilişkilerinin devrimcileştirilmesi sürecine dair ne düşünüyor?*

Prachanda: Biz Yeni Demokratik Devrimin bir toprak devrimi olduğunu söylüyoruz. Bu devrimin esas karakteri budur. Ancak Nepal'deki durum klasik değil, geleneksel değil. Terai bölgesinde kendi arazisi olan toprak sahiplerine rastlıyoruz ve biz bu arazilere el koymak ve bunları yoksul köylülere dağıtmak zorundayız. Ancak tüm bölgelerdeki durum bu değil. Küçük toprak sahibi var, ama büyük toprak sahibi yoktur.

Bundan dolayı da bu bölgelere yönelik esas planımız, kolektif ziraatı geliştirmek ve üretim ilişkilerini devrimcileştirmektir. Buradaki esas sorun üretimi nasıl geliştireceğimiz ve artıracağımızdır. Köylülerin verimi, küçük arazilerden dolayı çok düşük. Kolektif ziraat daha bilimseldir ve verimi artırma yönünde iyileştirmeler yapmayı da mümkün kılacaktır. Ancak bu kolektif ziraatı hemen hayata geçiremiyoruz. Toprağa gelince, bunlar köylünün mülkiyetinde kalacak. Ancak üretim süreci kolektif olacak. Bunu bölgelerimizde hayata geçirmeye çalışıyoruz. Ve öncelikle de gelişmiş bölgelerimizde kolektif ziraat oluşturuldu.

L. O.: *Bunun nasıl gerçekleştiğini biraz daha ayrıntılı anlatabilir misin?*

Prachanda: Gelişmiş bölgelerde bir plan oluşturmuş ve bunu hayata geçirmeye başlamıştık. Bu bölgeler ise, Rolpa ve Rukum'un bazı kesimleri ile Jarjarkot ve Salyon'un bazı kesimleri -Salyan'da daha az, esas olarak Rolpa, Rukum ve Jarjarkot'ta. İlk önce Katmandu'da yaşayan toprak sahiplerinin, tefecilerin vb. unsurların topraklarının bir kısmını kamulaştırdık. Bu toprakları kamulaştırdık, ancak bunları köylülere dağıtmadık. Çünkü toprağı küçük parçalar halinde köylülere dağıtmanın bir faydası olmayacak, yaşamlarını sürdürmelerine, ekonomik düzeylerini artırmaya bir katkı sunmayacaktı. Birinci olarak, toprak sahiplerinden kamulaştırdığımız topraklar vardı. İkinci olarak kamu mülkiyetinde olan, ekilebilecek araziler vardı. Üçüncü olarak da köylülere ait topraklar vardı. Mevcut araziler bunlardı. Toprak sahiplerinin topraklarına el koyduğumuzda, bunlar kolektifin mülkiyetinde olacak; kitlelerin kolektif mülkiyetinde. Bu toprak köylülerin toprağı olacak ve tüm köylüler bu toprağı ekecek ve bu topraktan elde edilen mahsuller o bölgenin mülkiyetinde kalacak.

L.O.: *Bu arazilerin ürünleri nasıl dağıtılacak? Kolektif mülkiyet mi olacak?*

Prachanda: Evet kolektif mülkiyet. Bu mahsuller o bölgede kitlelerin ihtiyaçları için kullanılmak üzere, o kitlelerin mülkiyetinde olacak. Bunu şimdiye kadar böyle yaptık. İşlenmeyen arazilere veya kamu arazilerine gelince, bu toprakları birlikte işlemeye ve mahsulünü kolektif olarak dağıtmaya çalışıyoruz. Kolektif dağıtım demek, çalışma oranına göre, çalışma saatine göre dağıtım demek. Söz konusu ailenin bu arazide kaç saat çalıştığına göre; miktar bu orana göre belirleniyor.

L.O.: *Yani köylülerin hangi arazide ve kaç saat çalıştıklarının hesaplandığı ve bu hesaba göre pay aldıkları bir sistem mi var?*

Prachanda: Evet, tam olarak öyle. Kitle temelimizin güçlü olmasından ve kitlelerin savaş sürecine katılmasından dolayı, toprağı kolektif işlemeye başladık. Özel mülkiyet, ama ortak çalışma. Üretim sürecinde başarıyla uygulandı bu.

L.O.: *Yani örneğin: Her birinin birer arazisi olan beş köylü var, ancak bu beş araziyi birlikte işleyecekler. Araç-gereçleri ve hayvanları da kolektifleştirecek misiniz?*

Prachanda: Araç-gereçler, hayvanlar, toprak-mahsul, yapılan işin oranıyla bağlantılı olarak, toprağa, kullanılan araca ve çalışma saatlerine göre dağıtılacak. Böylelikle ürünün miktarını artırabiliriz. Bunu gelişmiş bölgelerde yapıyoruz. Ancak daha az gelişmiş bölgelerde, doğu ve orta bölgelerde iş gücü takasından daha farklı bir yöntem deniyoruz. Ama yağmur döneminde (Muson yağmurları) iş gücü azaldığında ya da ye-

tersiz olduğunda ve toprak yeterli oranda işlenemediğinde, o zaman diğer köylü aileleri yardımcı olacaklar. Benim ailem sana, senin ailen ise bana yardımcı olacak. Köylü ailelerinde böyle bir gelenek zaten var.

L.O.: *Böyle bir gelenek var mı?*

Prachanda: Böyle gelenekler zaten vardı ve biz bunu belli bir tarz ve yöntem içinde geliştirmeye çalışıyoruz. Ve bu örgütlü tarzla kolektif çalışmanın değişik biçimlerini geliştirmeye gayret ediyoruz; kolektif çalışmayı teşvik edici önlemler almaya. Bu ziraat sistemini örgütlemeye çalışıyoruz ve bu köylülerin kendi aralarında birlik oluşturmasını sağlıyor. Feodalizmin zincirlerini kırmak için her şeyi yapıyorlar ve kültürel değişimin bir okuludur bu. Eğer ailelerimiz birlikte çalışır, birlikte yer, birlikte şarkı söyler, birlikte dans ederse....o zaman her şey daha toplumsal olacaktır.

Terai'de şimdiye kadar güçlü bir kitle temelimiz olmadı, orada fazla gelişmiş bir mücadele yoktur. Terai'de, yerel kesimlerde gerilla eylemleri var. Toprak sahiplerinin, kralın, kraliçenin arazileri var, büyük burjuvaların bir sürü arazisi var orada. Şimdiye kadar yaptığımız, toprak sahiplerinin mahsullerine el koymak oldu. Henüz Terai'deki topraklara el koyabilecek konumda değiliz. Ancak tahıl stoklarına el koyabiliyoruz. Bu vasıtayla kitleler halk savaşının önemini, devrimin önemini kavrayabiliyorlar. Yavaş yavaş şunu anlıyorlar: "Evet, bu bize ait." Ve Terai bölgesinde kitle temelini böyle oluşturuyoruz.

L.O.: *Sormak istediğim önemli bir soru da, partinin kurtarılmış bölgelerin geliştirilmesini kapsayan dördüncü planıyla ilgili. Bu sürecin şu an hangi aşamada olduğuna ve bu planının uygulanabilmesi için önümüzdeki dönemde neyin başarılmış olması gerektiğine dair bir şeyler söyleyebilir misin?*

Prachanda: Bu da çok önemli bir soru. Dördüncü oturumda kurtarılmış bölgelerin inşası sorunu taslaklaştırıldı ve şekil verildi. Kurtarılmış bölgelerin geliştirilmesine dair bu planı oluşturabilmek için, ilk önce kurtarılmış bölgelerin teorik konseptini netleştirmeye çalıştık, çünkü Güney Asya'da bir silahlı ekonomi eğilimi var, adeta silahlı ekonomi; bir anlamda reformizm, silahlı reformizm.

L.O.: *Perspektifsiz bir silahlı mücadele mi?*

Prachanda: Perspektifsiz, tam da öyle. Bu çizgi Hindistan'da var. Bazı gruplar şöyle diyor: Gerilla mıntıkası, gerilla mıntıkası. 25 yıldır gerilla mıntıkasından söz ediyorlar, ancak bir perspektif yoktur, gerçek anlamda bir perspektif yoktur. Ve biz, gerilla mıntıkası ve kurtarılmış bölgeye dair bu sorunun, çok ciddi bir sorun olacağını biliyorduk. Bu sorunu açıklamaya çalıştık, çünkü kurtarılmış bölgeler uzun süreli halk savaşı açısından stratejik bir sorun oluşturuyorlar. Kurtarılmış bölge hedefi olmadan, uzun süreli halk savaşı olmaz.

Birincisi: Gerilla mıntıkaları sorunu, bir geçiş sorunudur; silahsız kitlelerden silahlı kitlelere, iktidarsız kitlelerden, iktidarı olan kitlelere geçişin sorunu. Bu sürecin hayata geçirilmesinde gerilla mıntıkalarının yalnızca bir geçiş fonksiyonu vardır. Bu stratejik bir sorun değildir. Bunun için, gerilla mıntıkası ile kurtarılmış bölge kavramlarını birbirine karıştırmamalıyız. Bizim temel stratejimiz kurtarılmış bölgeler ele geçir-

mekte, buraları hakimiyet altına almakta, kurtarılmış bölgeleri inşa etmekte yatıyor. Planınızda öncelikle bunu netleştirdik. İkincisi: Somut koşullarımız içinde -şu ankikurtarılmış bölge oluşturmayacağız. Şu an henüz bu konumda değiliz. Dördüncü planla kurtarılmış bölge oluşturmayacağız. Tüm çabalarınızı, kurtarılmış bölge inşa etmeye yoğunlaştıracağız, merkezileştireceğiz. Siyasi, ideolojik ve askeri çabalarımızın tümü kurtarılmış bölge oluşturmaya yoğunlaşmış durumda, ancak şu an henüz kurtarılmış bölge oluşturmuyoruz. Kurtarılmış bölgeler inşa etme sürecinin içindeyiz. Bunu kavramamız gerekiyor.

L.O.: *"Sürekli" ve "geçici" kurtarılmış bölge gibi bir fark gözetiliyor mu?*

Prachanda: Doğrudan değil. "Geçici" ve "sürekli" kavramlarını kullanmıyoruz. Kurtarılmış bölgeler inşa etme sürecinin içindeyiz. "Geçici kurtarılmış bölge" demiyoruz. Geçici de olabilir, kalıcı da. Bu halk iktidarının gücüne bağlı; yani askeri kapasitemize.

L.O.: *Kurtarılmış bölgenin kıstasları nelerdir? Şu an kurtarılmış bölge oluşturma sürecinde olduğunuzu söylüyorsun. Ancak, şunu diyebilmenin ölçütü nedir: Şimdi artık kurtarılmış bölge oluşturduk?*

Prachanda: Kurtarılmış bölgenin askeri açıdan ön koşulu, o dönemde düşmanın askeri kapasitesini yenmiş olmamızdır. Düşmanın savaş güçlerinin bize karşı harekete geçirilen bölümünü yenmediğimiz sürece, istikrarlı bir kurtarılmış bölgemiz olduğunu söyleyemeyiz. Kurtarılmış bölgenin ön aşaması olur bu. Ancak bunun istikrarlı olduğunu söyleyemeyiz.

Mao'nun "kalıcı" ve "geçici" tanımlarını kullanmadığını görüyoruz. Söylediği şudur: "İstikrarlı kurtarılmış bölge", "istikrarsız kurtarılmış bölge" ve "ön aşamadaki kurtarılmış bölge". Mao bu üç biçimi de denedi ve bunları sentezledi. Yani istikrarlı bir kurtarılmış bölge olması için, düşman güçlerini yenmiş olmamız gerekir. Bundan önce oluşturduğumuz kurtarılmış bölgeler ise istikrarsızdır. Düşmana karşı savaşırız, ve onlar ilk başta uzak dururlar. Böylece bir kurtarılmış bölgemiz olur. Ancak geri geldiklerinde savaşacaklardır ve o zaman ise istikrarsız olacaktır. Daha sonra orayı tekrar ele geçiririz, düşmanı yeneriz ve istikrarlı olur. İstikrarlı ve istikrarsızlıkla ilgili bu süreç yaşanacaktır. Bunu böyle görüyoruz.

Kurtarılmış bölgenin kıstaslarının neler olduğunu sormuştun. Birincisi, çok güçlü bir parti örgütü, güçlü, kararlı bir önderlik. İkincisi, iyi bir kitle desteği, Mao'nun dediği gibi: Savaşan kitlelerden oluşan, iyi bir kitle desteği. Ve iyi bir kitle desteği demek, yalnızca sempatizanların olması değil, aynı zamanda savaşın içinde eğitilmiş kitlelerin de olması demektir. İyi bir kitle temelinin anlamı budur. Ve güçlü bir halk ordusuna ihtiyaç vardır. Şimdiye kadar "Halk Ordusu" gibi, "Halk Kurtuluş Ordusu" gibi kavramları kullanmadık. "Gerilla birliği" ve "Gerilla kolu" dedik.

L.O.: *Yani "Halk Ordusu" kavramını kullanmıyor musunuz ?*

Prachanda: Halk Ordusu kavramını teorik anlamda kullanıyoruz. Ancak biçimsel tanımlama olarak şunu demiyoruz: "Bu bizim Halk Kurtuluş Ordumuzdur (HKO)" Bir halk ordumuz var, ancak biz bunu HKO olarak tanımlamıyoruz. Şu an bölükler oluş-

turma hedefimiz var. Şu an yalnızca kol düzeyinde örgütlüyüz. Ve sen özel görev gücünü gördün; bölük oluşturma yönündeki adımın bir göstergesidir bu.

Eğer bir bölük sistemi oturtabilirsek, iki, üç, dört bölüğümüz ve aynı zamanda da başka yerlerde kollarımız olursa, o zaman şunu diyebiliriz: İşte şimdi güçlü bir ordumuz var. Bizim görüşümüz şudur: eğer bölüklerimiz olursa, o zaman kurtarılmış bölge oluşturacak güçte bir ordumuz olacaktır. Bir diğer kıstas da bu.

Kurtarılmış bölge oluşturabilmek için, hem ülkede, hem de uluslararası alanda olağanüstü bir durumun mevcut olması gerekmektedir. Bunun anlamı, hakim sınıflar arası çelişkilerin olması -birbirleriyle savaş halinde olmaları- ve Hindistan'la bağlantılı bir istikrarsızlığın yaşanması. Çünkü biz nihai olarak Hint ordusuna karşı savaşmak zorunda kalacağız. Durum bu. Bunun için Hint ordusunu da dikkate almamız gerekiyor. Eğer Hint ordusu binlerce on binlerce askerle girerse, bu çok büyük bir şey olacak. Ancak Hint ordusundan korkmuyoruz, çünkü bir açıdan da iyi olacak bu.

L.O.: *Onlardan çok sayıda silah ele geçirebileceksiniz...*

Prachanda: Evet, bize çok sayıda silah verecekler. Ve birçok insan onlara karşı savaşacak. Ve bu çok büyük bir olay olacak. Bunu bastırmakta çok zorlanacaklar. Onlar için çok kolay olmayacak. Ancak aptallık edip buna cesaret ederlerse -ki cesaret edeceklerdir, buna zorlanacaklardır. Bu aptallığı yapacaklardır.

Kendimizi buna hazırlamamız gerekiyor. Bu nedenle olağanüstü bir duruma ihtiyacımız olduğunu söylüyoruz. Ve bizim için esas olan Hindistan, Hint yayılmacılığı. Hindistan'da istikrarsız bir durum olursa, mesela Nepal'deki halk savaşını destekleyen bir kitle temeli ve Hint hakim sınıflar arasında çelişkiler; o zaman kurtarılmış bölgeler ele geçirebilir, inşa edebilir ve iktidarımız olduğunu açıklayabiliriz.

Kurtarılmış bölge oluşturduğumuzu ilan ettiğimizde, o zaman merkezi bir iktidar modeli oluşturabiliriz. Eğer Rolpa, Rukum, Jarjarkot ve Solyan kurtarılmış bir bölge olursa, o zaman Nepal Halk Cumhuriyeti'ni ilan edeceğiz; Nepal Halk Cumhuriyeti hükümetini. Bu hükümet merkezde olacak ve bunun yanısıra kurtarılmış bölgeler, gerilla mıntıkaları, geleceğin kurtarılmış bölgeleri gibi değişik biçimlerde mıntıkalar/bölgeler olacak. Yani, bir kurtarılmış bölge ilanının ardından, Nepal Halk Cumhuriyeti de ilan edilecek.

Bunun için, şu an henüz kurtarılmış bölgeler oluşturduğumuzu ilan etmiyoruz. Ancak pratik anlamda, Rolpa ve Rukum'a gittiğinde, buraların bir tarz kurtarılmış bölge olduğunu -buralarda halk iktidarını uyguladığımızı- sen de gördün, anladın. Vergi alıyoruz, mahkemeler kuruyoruz, ormanları işletiyoruz vb. orada birliklerimiz, kollarımız ve görev gücümüz var. Ve polis bu bölgelere girmeye cesaret edemiyor. Kurtarılmış bölgenin bir ön adımıdır bu. Kurtarılmış bölge oluşturma sürecidir bu.

L.O.: *Açıklamama müsaade et: Bir kurtarılmış bölge oluşturulduktan sonra Nepal Halk Cumhuriyeti'nin ilan edileceğini söyledin. Yani bu tüm ülkede iktidar ele geçirilmeden ilan edileceği anlamına mı geliyor?*

Prachanda: Henüz ayrıntılı bir plan çıkarmadık. Ancak genel düşüncemiz şu: Eğer ülkenin bir bölgesinde kurtarılmış bölge ilan edecek duruma gelmişsek, bu diğer böl-

gelerin kurtarılmış bölge olmasına az kaldığı anlamına gelecektir. Örneğin, doğu ve orta bölgelerde bir çeşit iktidar modelinin açık bir biçimde uygulanıyor olması lazım. O zamana kadar batıda bir kurtarılmış bölge oluşturamayız. Ancak böyle bir durumda, Katmandu ve diğer şehirlerde büyük kitle hareketleri örgütleyebiliriz. Yani böyle düşünüyoruz biz. Bu henüz kesin ve karar verilmiş bir şey değil. Ancak, hazırda merkezi bir Birleşik Cephemiz olmasından dolayı, tüm Nepal'de böyle yapabileceğimizi düşünüyoruz. Ayrıca bu Birleşik Cepheyi bir yandan devrimci mücadelenin merkezi aracı, diğer yandan da yerel alandaki halk iktidarının aracı haline getirmek gibi bir planımız var. Biz Birleşik Cepheyi böyle tanımlıyoruz. Yerel alanda halk iktidarını uygulamanın aracı olmalı. Merkezi alanda ise, propagandanın ve devrimci mücadelenin aracı olmalı.

Eğer böyle bir pozisyon gelişirse, o zaman bu merkezi Birleşik Cephe halk iktidarının bir modeli işlevini görebilir; propagandaya hizmet eden, düşmanı yenme ve kitleleri uyandırma politikalarına hizmet eden bir halk iktidarının. Merkezi alanda bir iktidar modeli oluşturmamız gerekecek. Ama o zamana kadar, bir iktidarımız olduğunu söylemiyoruz; bu bir Birleşik Cephedir.

L.O.: *Yeni bir iktidar ilanının uluslararası alanda da yankı bulması gerekiyor, çünkü uluslararası alanda tanınmayı talep edeceksiniz.*

Prachanda: Evet, uluslararası tanınmak; tüm bunları yapmamız gerekecek. Bu sorunlar dördüncü oturumumuzda gündeme geldi. Şu an resmen bir iktidarımız var diyebilir miyiz? Hayır, bu acelecilik olur. Bunun aceleci olduğunu söylüyoruz, bunu söylemenin henüz zamanı değil. Ancak tüm gelişme sürecine baktığımızda, nihai olarak yeni bir iktidarı ve başkanını, cumhuriyeti, bakanlarını, yani tüm bunların hepsini günün birinde açıklayacağımızı ve tayin edeceğimizi söylüyoruz. Ve dünyanın tüm kitlelerine bunun bir halk iktidarı olduğunu ilan edeceğiz.

Yalnızca iki, üç, dört bölgeyi ele geçireceğiz ve diğerleriyle ilgilenmeyeceğiz demiyoruz. Nepal'de bir bölgeyi kurtarıp, iktidarımızı ilan edersek -ki bu ise batı bölgesindeki kurtarılmış bölgemiz olacak- o zaman, tüm ülke ve kitleler için ayrıntılı bir plana ihtiyaç duyacağız. Ülkenin diğer kesimlerinde büyük bir kitle ayaklanması yaşanmalı. O dönemde öngörülen kurtarılmış bölgelerde ve gerilla mıntıkalarında böylesi bir kitle ayaklanması ve kitle mücadelesi olmadan, kurtarılmış bölgemizi askeri açıdan devam ettirmemiz mümkün olmaz. Çünkü bizi yenilgiye uğratmak için, o süreçte Hindistan'da bize saldıracak ve polis güçleri de merkezileştirilecektir. Sonrasında ise binlerce kitle kıyımdan geçirilecektir.

L.O.: *Yani kurtarılmış bölgeler, halk iktidarı ancak bütün ülkede güçlü olduğunda mı inşa edilebilir?*

Prachanda: Evet, perspektifimiz budur.

L.O.: *Acaba biraz da halk arasında yeni kültürün inşa edilmesi sorunundan söz edebilir misin? Seyahatim sırasında özellikle iki şey dikkatimi çekti. Bunlardan biri, partiye karşı olağanüstü fedakarlık ve bağlılık kültürü ve bunun halk savaşının ve halkın devrimci bilincinin gelişmesinde oynadığı rol. İkincisi ise daha genel: Feodal ge-*

leneklere isyan etme kültürünün geliştirilmesi ve insanlar arası sosyal ilişkilerin devrimcileştirilmesi sorunu.

Prachanda: Bu soruna cevap olarak, kitlelerin feda ruhuyla eğitilmesinin çok önemli olduğunu söylemek istiyorum. Çünkü emperyalizm ve proleter devrimler çağında fedakarlık olmadan, kan akıtmadan iktidarı ele geçirmeyi ve tüm toplumu yeni bir prensibe uygun dönüştürmeyi başaramayız. Bu nedenle, aynı batıda gördüğün şehitler gibi, fedakarlık ve kan dökülmesi sorunu gündeme geliyor. İnsanlar şehit olmak istiyorlar. İnsanlar şehit olmanın saygı duyulmak olduğunu hissediyorlar. Bizim tüm bu feodal, bireyci ve anarşist dünya görüşlerini değiştirmeyi başarmamızı sağlayacak olan duygu budur. Şehit olan yoldaşların aileleriyle yaşadığında -şehitlerin kardeşleri, anaları ve oğulları arasında yaşadığında, o zaman onların yüreklerinde, duygularında bir çeşit değişim yaşandığını görebiliyorsun.

Bir yoldaşımız şehit düştüğünde, bunu tarihi anlamı olan bir onur meselesi yapmaya çabalıyoruz. Ve bu şehidin anne ve babası o zaman şöyle düşünüyor: "Bir oğlumuz artık öldü, ancak şimdi binlerce oğlum var." Bu büyük bir duygudur. Bu büyük bir değişimdir. Bu aileler herkesi "benim oğlum" olarak görüyorlar. Hakim olan tüm feodal ve bireysel kültür alt üst oluyor. Kültür devrimimiz için böyle bir fedakarlığa ihtiyacımız var ve bu tarz bir fedakarlıkla gurur duyuyoruz. Çünkü dünyanın bugünkü koşullarında binlerce, on binlerce insanın böyle bir fedakarlığa hazır olması gerektiğini düşünüyoruz.

Mao, eğer bir üçüncü dünya savaşı çıkarsa, tüm insanların öldürülemeyeceğini söylemişti. Belki nüfusun yarısı ölebilirdi, ancak diğer yarısı kalırdı ve yeni bir dünya oluşurdu. Mao bunu söylerken sorumsuzca davranmamıştı. *Onun söylediği şeydeki mantık, milyonlarca insanın ölmesi gerektiği değildi. Yeni bir dünya kurmanın mantığıydı. Dünyayı dönüştürmenin mantığı.*

Ve genel olarak düşünce olarak, feodalizmin nasıl tamamen dönüştürülebileceğini sormuştun. Burada benim görüşüme göre iki sorun var: Bunlardan biri, partinin tam teşekküllü bir plan çıkarması ve bizim bunu yapma yönünde büyük bir çaba içinde olmamız gerektiği. Feodal ilişkileri değiştirmek için, tam gelişmiş bir ideolojik ve siyasi çizgi ve eğitim olmalı. İkincisi, her bölge somutuna uygun bir plan çıkarmamız gerektiği. Çünkü dediğim gibi, Nepal küçük bir ülke olmasına karşın, bir başka açıdan bakıldığında da aynı zamanda büyük bir ülke. Burada çok çeşitli kültürler var. Bazıları kavimlerin kültürleri, üst kast kültürleri; hepsi değişik kültürler. Ve biz tek bir planı bunların hepsine uyarlayamayız.

Tüm Himalaya bölgeleri için tam teşekküllü bir plan oluşturmamız gerekiyor; kültürel sorunları, geleneksel zincirleri ve kavimlerin çeşitli sorunlarını dikkate alan bir plan. Ve dağlık bölgelerde, batı bölgesinde ise, gördüğün gibi pek fazla tapınak yoktur. Bundan dolayı, her bölgeye, her ulusa has bilinçli çabalar olmalı. Şu anki geleneksel zincirler nelerdir, bu uluslarda feodal sömürünün ve baskının hangi biçimleri hakim; tüm bu şeyleri bilinçli bir biçimde yıkma çabası içinde olmalıyız.

Son nokta ise, esas sorunun mücadele sorunu olduğudur. Kitleler mücadele sürecin-

de dönüşüyorlar. Dönüşümün temel aracı mücadeledir. Diğer şeyler talidir.

L.O.: *Bu konuya devam edebilmek için: Kadınlar halk savaşında büyük bir rol oynuyorlar ve burada kadınların feodal baskıyı nasıl kıracağı sorusunu sormak gerekiyor. Çin' deki sınıf mücadelesinden ve devrimci süreçten, ideolojik ve siyasi mücadele ile - halkın düşünüş tarzının dönüştürülmesi- kadını toplumsal yaşamda eşit rol oynamaktan alıkoyan sosyal, ekonomik ve ailevi ilişkilerin dönüştürülmesi arasında diyalektik bir ilişki olduğunu gördük.*

Başka biçimde söylemek gerekirse: Kadınlar, çocuk bakımı, ev işleri vb. konularda esas sorumlu oldukları sürece, toplumda ve devrimde bir rol oynamaktan alıkonacaklardır. Bu çelişkiyi çözmek için, toplumda yeni modeller oluşturmak gerekiyor. Ve bu ise halk arasında bir sınıf mücadelesi verme sürecidir -halkın düşüncelerini, insanlar arası ilişkileri değiştiren ve düşünüş tarzını daha da ileriye taşıyan devrimci kurumlar oluşturma yönünde dönüştürmek. Acaba Nepal'deki halk savaşında elde edilen kazanımlara bakarak, bu konuda bir şeyler söyleyebilir misin -mesela kadınların daha üst düzey önderlik ve sorumluluklara getirilebilmesi için daha neler yapılması gerektiği vb.

Prachanda: Kadın sorunu savaşın başlangıcından önce partide ciddi olarak tartışılmadı. Ve erkek egemenliği, feodal ilişkiler bizim toplumumuzda uzun yıllar hüküm sürdü. Genel olarak şunda hem fikirdik: Evet, kadın sorunu çok ciddidir. Komünistler olarak böyle bir şeyin farkındayız. Ancak diyorum ki, kadın sorununu savaşın başlangıcından önce somut anlamda, ciddi anlamda ele almadık. Ve kadın sorununu ciddiye almadığımız için, hareketin ön saflarında çok sayıda yer alan bayan yoldaş yoktu. Birkaç sempatizan ve birkaç tane de örgütleyici vardı, ama bayan yoldaşları teşvik etme yönündeki çabalar çok cılızdı.

Savaşın başlamasından kısa bir süre sonra ise bu sorun gündeme geldi, hem de çok acil olarak. Ve savaşın ilk yılında çatışma bölgelerinde kadınların gösterdiği fedakarlığı gördüğümde çok sevindim -militanlıklarını, kahramanlıklarını ve adanmışlıklarını. Kitle saflarındaki kadınların savaş meydanına çıktıklarını gördüğümde, kadın sorununu ciddi olarak tartışmaya başladık. Ve soruna proleter bakış açısıyla yaklaştığımız için, partideki durum şimdi eskiye oranla bayağı değişti. Kadın sorununu değişik bakış açılarıyla kavramaya çalışıyoruz. Kadın sorununun önemi nedir, siyasi ve teorik önemi nedir ve sınıf mücadelesi pratiğindeki ve tüm tarihi persfektifteki önemi nedir?

Ezilen uluslarda, pratik anlamda erkek egemenliği olmadığını söylemek istiyorum. Orada belli bir eşitlik var. Bazı uluslarda kadınlar daha önemli görülüyorlar -kadın kocadan daha değerli görülüyor.

L.O.: *Hangi uluslardan söz ediyorsun?*

Prachanda: İlk başta Moğollar, ayrıca *Magar*'lar ve Rolpa ve Rukum'daki uluslar. Bunlarda erkek egemenliği pek etkili değil. Kadınlar boşanabiliyorlar ve eğer yeniden evlenirlerse toplum tarafından kötü kadın olarak değerlendirilmiyorlar. Gelenekler çok çeşitli. Bu uluslardan giderek daha fazla sayıda militan ve devrimci bayan kadrolar katılıyor. Bu bayan yoldaşları önder kadro olarak yetiştirmek için elimizden gelen her şe-

yi yapıyoruz.

Savaş başlamadan önce bölge komitelerinde bayan yoldaş yoktu. Ancak şu an var. Rolpa'da üç-dört bayan yoldaş var bölge komitesinde ve sekreteryada da bayan yoldaşlar var. Bayan yoldaşlar tüm bölge parti komitelerini, tüm birlikleri yönetiyorlar. Tüm bunların hepsini yapıyorlar. Bölge komitelerinde de bazı bayan sekreterler var, yetiştirilmiş olan yeni bayan yoldaşlar ve işlerini çok iyi yapıyorlar. Doğu bölgesinde gördün, oradaki bölge komitesinin sekreteri bir bayan yoldaş. Bu bizim tüm ülke çapındaki değişimimizin ve bayan yoldaşların önderlik niteliklerini nasıl geliştirdiğimizin bir göstergesidir. Bayan yoldaşları bölge çapındaki önderliklere taşımanın yanısıra, MK düzeyindeki önderliklere taşıma gibi bir çabanın da içindeyiz.

Ezilen ulusların kitle saflarındaki kadınlarının, proleter önderlik yönünde gelişme potansiyelleri oldukça yüksek. Ve çabalarımızı kadının önderlik rolünü geliştirmek için yoğunlaştırıyor, merkezileştiriyoruz. Emekçi kadınların saflarından önder kadro yetiştirme potansiyeli oldukça yüksek.

L.O.: *Kadınlar büyük bir rol oynamak istediklerinde, onları evde kuşatan pratik engeller ne durumda? Örneğin seyahatim sırasında küçük çocuklu birçok kadın gördüm, bu bir problemdir. Bazı kadınlar çocuklarını akrabalarına baktırabiliyorlar, ancak bu her zaman mümkün olmuyor. Ev işini ve çocuk bakımını daha fazla sosyalleştirme yönünde bir perspektif var mı?*

Prachanda: Şu an bayan yoldaşların, bununla birlikte de tüm partinin yüz yüze kaldığı tüm sorunların giderilmesinde öncelikli olan, küçük çocukların bakımı. Hamile kalan ve çocuk doğuran birlik üyeleri olduğunda, çocuğa kimin bakacağı sorunu çıkıyor. Bazı bayan yoldaşların bu konudaki düşünceleri iyimser ve faaliyete devam etmek istiyorlar, ancak bir bebeğin bakımına ilişkin ortaya çıkan sorunlar büyük bir engele dönüşüyor.

Parti ana bölgede ilk etapta şunu yapmaya çalışıyor: Eğer bir kadın çocuk yaparsa, altı ay süreyle kitlelerin içinde, güvenlikli bir yere bırakılıyor. Kendi evine geri dönmüyor, bilakis kitlelerin içinde oluyor ve gücü oranında yerel faaliyet sürdürüyor. Bunun ardından altı ay sonra çocuğu ile seyahat edebiliyor ve diğer yoldaşlar da çocuğu taşıyabiliyor ve bayan yoldaş konuşmalar ve örgütlemeler yapabiliyor. Yüzlerce kadın böyle yapıyor. Ve daha sonra çocuk bir yaşına geldiğinde, kitleler veya kitle örgütleri tarafından bakılıyor ve bayan yoldaş çocuktan ayrılabiliyor.

Parti şu an yerel alanda kolektif çocuk bakımını örgütlemeye çalışıyor. Şu an çok pratik bir sorun bu. Bazı yerlerde, bu yönlü olumlu deneyimleri ve düşünceleri olan bazı bayan yoldaşların çalışabileceği çocuk yuvaları açma planları var. Bu plan henüz tam olarak kesinleşmiş değil, ancak tartışılıyor.

Ayrıca, parti bayan yoldaşları, erkek yoldaşları ve çiftleri hemen çocuk yapmamaya teşvik ediyor -ama bunu doğrudan yaptırım uygulayarak yapmıyor- ve hatta beraberinde büyük pratik sorunlar getirebileceği için, beş, yedi veya on yıl boyunca çocuk yapmamalarını söylüyor. Bu sorunun belli ölçüde bir fedakarlık gerektirdiğini söylüyoruz. Bu fedakarlığı göstermemiz gerekiyor; çocuk yapmama fedakarlığını. Ve çocuk

yapmayan birçok çift var şu anda. Ancak çocuk yapmama da ayrı bir sorunu beraberinde getiriyor, çünkü Nepal çok geri bir ülke ve klinik yok, doktor yok.

L.O.: *Hamileliğe karşı korunma yok mu diyorsun?*

Prachanda: Bir bayan hamile kaldığında, kürtaj sorunu gündeme geliyor; çocuğu aldırmak istiyor. Ve birkaç kürtajdan sonra bedeni zarar görmeye başlıyor.

L.O.: *Yani korunma aslında büyük sorun*

Prachanda: Evet, çok acil bir sorun. Yoldaşlara, geçici olarak çocuk yapmamalarının yararlı olacağını söylüyoruz. Ancak buna rağmen çocuk yapılırsa, o zaman çocuğun bakımı sorununu çözmek için kitleleri örgütlememiz gerekiyor. Ve kadınların bebek sahibi olduğu birçok durum yaşanıyor. Eğer partinin örgütlediği bir çocuk bakımı olmazsa, o zaman polisin eline düşmeleri söz konusu olabiliyor. Bu nedenle batı bölgesinde hapishanede olan birçok bayan yoldaş var.

L.O.: *Güvenlikli bölgeleri terk ettikleri için mi?*

Prachanda: Güvenlikli bölgeleri terk edip, örgütümüzün denetimi dışında olan yerlere gittiklerinde, o zaman düşmanın eline düşebiliyorlar. Böyle bir problem var. Kadınlarla ilgili, önder güç yetiştirmeye dair bir başka büyük sorunun da bu olduğunu söylemek istiyorum.

L.O.: *Ve okuma yazma sorunu da kadınlar için büyük bir engel oluşturuyor değil mi? Çünkü düşük olan teorik ve eğitim düzeyi de kadınların daha üst seviyede önderlik konumuna gelmelerini engelliyor.*

Prachanda: Evet, bu da bir sorun. Şu an kadınlara okuma yazma öğretmek için yerel alanlarda bir eğitim sistemi oturtmaya çalışıyoruz; bir akşam okulu. Bu tür önlemler henüz oluşum aşamasında. Ancak bu uzun bir süreci kapsayacak. Çok uzun bir süreci. Okur yazar sorununu gidermek için beş, on, yirmi sene gerekecek. Bayan yoldaşlara okuma yazma öğretmemiz gerekiyor. Şu an okuyup yazan birçok bayan yoldaş var, ve biz bunları önder kadro olarak yetiştirme yönünde büyük çaba harcıyoruz. Ancak bu okuma yazma sorunu büyük bir sorun ve biz en geniş kitlelerin eğitim düzeyini yükseltmeye çalışıyoruz.

L.O.: *Bitirmeden önce, insanların seninle ilgili biraz bilgi sahibi olabilmeleri için kendine dair kısaca bir şeyler söyleyebilir misin? Senin siyasi öykün nedir? Devrimci düşünceni ve devrimci faaliyetini şekillendiren şey neydi? Nepal'deki ve uluslararası alandaki sınıf mücadelesinin senin üzerindeki etkileri ne oldu?*

Prachanda: Orta bölgedeki Pokhara'dan, yoksul bir köylü ailesinden geliyorum. Ancak ailem yoksulluk koşullarından dolayı, dağlık bir bölge olan Pokhara'dan, Terai'nin Chitwan bölgesine taşındı. Tüm gençliğim, eğitimim Chitwan bölgesinde geçti. 17 yaşında, yani 28 yıl önce komünist ideolojiden etkilenmeye başladım. O dönem bölgede büyük kitle hareketleri vardı. Hint yayılmacılığına karşı kitle hareketleri vardı. Tüm bunlar bende etki yarattı. Orası çok sayıda Hint komprador burjuva güçlerinin ve yoğun sömürünün olduğu bir bölge. Tüm bunlar bende büyük bir etki bıraktı. Ve bende en fazla etki bırakan şey ise, Çin'deki Büyük Proleter Kültür Devrimi oldu. Mao, Kültür Devrimi, tüm anti-revizyonist hareketler-tüm bu şeyler beni etkiledi. 28

yıl önce komünist oldum, parti üyesi oldum. Kısa bir süre sonra büyük bir iki çizgi mücadelesi yaşandı ve ben dördüncü kongrede devrimci yoldaşlarla ilişkideydim. Bu iki çizgi mücadelesi vasıtasıyla üst düzeydeki devrimci yoldaşlarla ilişki kurmuştum ve dar bir ilişkimiz, görüşmelerimiz ve tartışmalarımız vardı.

Sınıf mücadelesine gelince, büyük bir kitle hareketi vardı. 20 yıl önce bir bölgede büyük bir kitle hareketi yaşandı, büyük bir kadın hareketi ve köylü hareketi. Devrimci düşünüş tarzımın gelişmesindeki etkenlerden biri de buydu. Aynı dönemde büyük bir iki çizgi mücadelesi vardı ve ben daima devrimci çizgide kaldım. Dumdum'la (M.B. Singh) ayrışma söz konusu olduğunda, biz yoldaşlar, MK'nın esas bileşeni, hep birlikte enternasyonal süreci, enternasyonal komünist hareketi incelemeye çalıştık. Ve düşüncelerim bu süreçte gelişti.

L.O.: *Revizyonizme karşı mücadele çok önemliydi....*

Prachanda: Revizyonizmden nefret etmem asıl noktamı oluşturuyor. Revizyonizme karşı derin bir kin duyuyorum. Ve revizyonizmle hiçbir zaman uzlaşmıyorum. Revizyonizme karşı sürekli, ama sürekli bir mücadelenin içinde oldum. Ve partinin doğru çizgisinin temeli revizyonizme karşı mücadeleye dayanıyor. Revizyonizmden nefret ediyorum. Derin bir kin duyuyorum revizyonizme karşı.

L.O.: *Enternasyonal duruma ve özellikle de dünya devriminin bir parçası olarak, Nepal'deki halk savaşının önemine dair değerlendirmelerinin ayrıntısına inmek istiyorum biraz. Şu konuda ne düşünüyorsun, yani şu iki yönle ilgili: Nepal'deki halk savaşı enternasyonal hareketi nasıl güçlendirir ve enternasyonal hareket Nepal'deki halk savaşını nasıl güçlendirir, yani bu ikisi arasındaki diyalektik ilişki nedir?*

Prachanda: Objektif olarak, Nepal'deki halk savaşı ve tüm enternasyonal durum ve hareket arasında diyalektik bir bağlantı vardır. Bu konudaki düşüncemiz, emperyalizmin büyük bir krizde olduğu için, dünya devriminde yeni bir devrimci dalganın oluşmaya başladığı yönündedir. Emperyalizmin ikinci dünya savaşı öncesinden de büyük bir kriz içinde olduğunu söyleyenler var. Tüm dünya çapındaki halk hareketleri radikal değişime ilişkin belirtiler gösteriyorlar. Ve ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan baktığımızda, dünya devriminde yeni bir dalganın oluştuğunu görüyoruz. Bu bir gerçekliktir. Bu sorunu kavramamız gerekiyor, çünkü tam da Mao'nun dediği gibi, 50-100 yıl boyunca büyük ayaklanmalar ve büyük dönüşümler yaşanacak.

Pratik açıdan bakıldığında, Nepal'deki halk savaşı bu yeni devrimci dalgayı yaratmaya ve hızlandırmaya katkı sunmaktadır. Ayrıca enternasyonal komünist hareketin Maoist temelde örgütlenmesine de katkı sunuyor. Ve bu yeni dünya devrimi dalgasına Maoizm önderlik etmelidir. Peru'daki halk savaşı Maoizm'in örgütlenmesi noktasında iyi bir katkı sundu. Devrimci Komünist Parti/ABD'nin de, revizyonizme karşı mücadelede ve Maoizm'in örgütlenmesinde, hem ideolojik hem de politik açıdan iyi bir katkısının olduğunu düşünüyoruz. Partimiz ve Nepal'deki halk savaşı da bu süreci hızlandırmaktadır.

Proleter güçler şu dönem subjektif olarak zayıf; Mao'nun ölümünden ve Çin'deki karşı devrimden sonra. Nepal küçük bir ülke, biz de küçük bir partiyiz; ancak büyük

bir perspektifimiz var. Bizim halk savaşımız bozkırları tutuşturan bir kıvılcım olabilir. Bu halk savaşının üç yıllık sürecinde, Hint komünistlerinin ve Hintli kitlelerin bundan biraz olsun etkilendiklerini gördük. Yeni Delhi'de binlerce, on binlerce kitle şöyle haykırıyor: "Yaşasın Nepal Halk Savaşı! Nepal'deki Halk Savaşını destekleyeceğiz ! Şu an Nepal'deki halk savaşı Hindistan'ın her köşesinde tartışma konusu.

Halk savaşını MLM bayrağı altında sürdürüyoruz. Bunun için de, onun Hintli devrimci kitleler ve Hint komünist hareketin ideolojik tartışmalarında çok anlamlı ve önemli olduğunu düşünüyoruz. O aynı zamanda DEH'e de, enternasyonal revizyonizmin, modern revizyonizmin, Çin revizyonizminin ve Rus revizyonizminin maskelerinin düşürülmesi noktasında katkı sundu. Nepal'de çok sayıda revizyonist parti ve büyük bir revizyonist etki var. Ve halk savaşı bunların teşhir edilmesinde de büyük rol oynadı.

Bu savaş ülkenin adını da değiştirdi, ülkenin kimliğini de. Çok geri, çok yoksul bir ülkeydi. Ancak o şimdi bir kahramanlar ülkesi, proleter kahramanların ülkesi. Ve şimdi dünyanın en yüksek zirvesinde, Everest Dağında (Sargamatha) kızıl bayrak dalgalanıyor. Bu tüm dünyadan görülecek. İnsanlar diyecekler ki: Nepal hangi ülkeydi? Dünyanın en yüksek zirvesinin bulunduğu ülke, Everest Dağının. Orada ne var? Orada kahramanca bir proleter devrim var, halk savaşı var. Bu görülecektir.

Bu nedenle, enternasyonal duruma karşı büyük bir sorumluluk taşıdığımızı ve büyük bir meydan okuyuşla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyoruz. Ve elimizden gelen her şeyi yapacağız. Görevimizi ve sorumluluğumuzu yerine getirmek için sonuna kadar her şeyi yapmamız gerekiyor. Bir gölün veya denizin ortasında durduğunda suyun ne kadar önemli olduğunu anlamazsın. Ancak çölde olduğunda bir bardak suyun bile ne kadar önemli olduğunu anlarsın. Bugün dünyada çok fazla sayıda gerçek halk savaşları yoktur. Yani devrimci savaş kıtlığı yaşanan bu çölde, **Nepal halk savaşı tüm devrimci insanlar için bir bardak sudur.** Ve devrimci insanlara su ikram etme sorumluluğumuzu yerine getireceğiz.

Tüm enternasyonal komünist hareketin deneyimleri olmadan -DEH'in katkısı ve Nepal'deki halk savaşına kararlılık ve sebatla katkı sunan tüm devrimci önderlerin ve kendini adamış yoldaşların katkısı olmadan- Nepal'deki halk savaşını idame ettirmemiz ve geliştirmemiz mümkün değildir. Ve son olarak şunu söylemek istiyorum, subjektif olarak zayıf bir pozisyonda olsak bile, objektif olarak bir devrim dalgası başlıyor ve biz komünistler savaşmaya cüret etmeliyiz ve biz kazanacağız.

İlkbahar 1999

EK - A

Kazanılacak Dünya (KD), Sayı 27'den alınmıştır

NKP (M)'nin ve Nepal halk savaşının önderi yoldaş Prachanda ile röportaj

KD: *Başkan Prachanda, dergimizle röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ediyoruz. Okurlarımız halk savaşındaki gelişmeleri başından beri büyük bir ilgi ve coşkuyla takip ediyorlar. Halk savaşının gelişmesi döneminde yaşanan ses getiren başarıları ve kitlelerin yalnızca beş yılda harekete geçirilişini nasıl açıklıyorsun?*

Prachanda: İlk önce onurlandığımı söylemek istiyorum ve enternasyonal proletaryanın önemli bir sözcüsü ve silahı olarak kabul edilen Kazanılacak Dünya'ya bu röportajı yapma fırsatı verdiği için yürekten teşekkür ediyorum. Nepal'deki halk savaşının - enternasyonal proletarya ordusunun bir kolu olan- başlaması ve savunulması sırasında, Kazanılacak Dünya'nın, DEH Komitesinin, bizim partimizin de içinde yer aldığı DEH'in verdiği gerçek enternasyonal desteğe teşekkür ediyor, gösterdiğiniz çabaların daha da ileriye taşınmasını diliyorum.

Nepal'deki halk savaşının, beş yıl gibi kısa bir sürede elde ettiği başarının bugünkü düzeyinin belli objektif ve subjektif faktörleri var. MLM ve objektif gerçeklik bize, bugünkü emperyalizm ve proleter devrimler çağında, ezilen ve az gelişmiş üçüncü dünya ülkelerinin tümünde halk savaşını başlatmanın olumlu objektif zemininin olduğunu öğretti. Bu tür ülkelerde uzun süreli halk savaşı stratejisini uygulamanın en temel sorunu bize göre subjektif hazırlıktır. Subjektif hazırlıkların temel sorunu ise, MLM temeline dayalı, yeni tipte militan komünist bir partinin oluşturulmasıdır. Halk savaşının bugünkü hızlı gelişmesinin, önderlik sorununun, proleter hareket içinde yabancı eğilimlere, özellikle de sağ revizyonizme karşı verilen yoğun mücadeleyle çözülmesinin ardından gerçekleştiği kesin. Üçüncü dünyanın yarı feodal-yarı sömürge ülkelerindeki, sömürünün ve baskının damgasını vurduğu koşullar karşısında kitlelerin isyan ve devrimden başka alternatifi yoktur.

Nepal'de ilk önce MLM bilimini doğru kavramaya çalışıyoruz. Yoldaş Mao'nun ölümünden sonra Çin'de ortaya çıkan karşı-devrime karşı, dünyanın gerçek komünistlerinin verdiği zorlu ve meydan okuyucu mücadeleye katılmaya çalışıyoruz. Çıkış noktamız olarak, bilinçli sınıf mücadelesinin en yüksek ifadesi olan Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin sentezini aldık ve bunu ciddi bir biçimde incelemeye yoğunlaştık. Özellikle de Peru Komünist Partisi'nde, ABD'deki DKP'de ve diğer ülkelerde komünist parti oluşturma sürecinde ortaya çıkan ideolojik mücadeleleri yoğun bir biçimde inceledik. DEH ile yoğun bir fikir alışverişinde bulunarak, bugün dünyadaki temel eğilimlere hakim olmaya ve enternasyonal proletaryanın kolektif düşünüşünü en üst düzeyde kavramaya çalıştık. Hindistan, Filipinler, Türkiye, İran ve Sri Lanka gibi değişik ülkelerin devrimci ve ulusal hareketlerinin pozitif ve negatif yanlarından ders çıkarmaya çalıştık. Kısacası, öğrenme arzusunun dürtüsüyle, partiyi proletaryanın gelişmiş bilin-

ciyle en üst düzeyde silahlandırmaya çalışıyoruz.

İdeolojik netlik oluşturma süreci, sağ oportünizmin değişik tarzlarına karşı verilen mücadeleyle bağlantılı olmuştur hep. Enternasyonal proletaryanın gelişmiş bilincinden hareketle, Nepalli kitlelerin düşüncelerini ve özgürlük taleplerini yükseltmek için, kitle çizgisinin değişik biçimlerini uyguladık. Parti, kitlelerle her alanda bütünleşme prensibinden hareketle değişik taktikler uyguladı: aleni ve üstü kapalı, legal ve illegal, gelişmiş ve geri düzeyde vb. Komünist hareketin ayrılık ve ittifak deneyimlerini birarayа getirdik. Kitlelerle olan bağımızı güçlendirmek için, ağırlık noktamızı kitle örgütleri, cepheler vb. geliştirmeye verdik. Parti tüm bu süreç boyunca stratejik sağlamlık ve taktiksel esneklik politikasına büyük bir kararlılıkla uydu.

Parti, MLM öğretisini ve günümüzdeki ulusal ve uluslararası özgünlükleri ciddi bir biçimde inceledikten sonra büyük komünist yürüyüşe katılma noktasındaki sorumluluğunu teorik anlamda somutlaştırdı ve 13 Şubat 1996'da tüm ülkeyi sarsan bir başkaldırıyla halk savaşını ilan etti. Halk savaşı bugünkü seviyesine, şu temelde bir yaklaşımı öngören altı stratejik planı uygulayarak ulaştı: merkezi bir plan ve komuta altında gerçekleştirilen merkezi eylemler; düşmanın siyasi ve askeri saldırıları karşısında tutarlılığı korumak; askeri eylemlerin siyasi nedenlerini koymak; siyasi eylemlerin ise askeri nedenlerini koymak; baş düşmanı yok etmek için, düşmanlar arasındaki çelişkilerden yararlanmak; Yoldaş Mao'nun da vurguladığı gibi, kitlelerin en hızlı ve en iyi yöntemle örgütlenmesi ve harekete geçirilmesi vb. Bizim düşüncemize göre halk savaşının hızlı gelişmesinin asıl püf noktası, proleter devrim biliminin, Nepal halk kitlelerinin ihtiyaçları ve mücadele ruhuyla bütünleşmesidir. Bir başka deyişle, bu gelişmenin esas ve belirleyici faktörü, partinin doğru ideolojik ve siyasi çizgisidir.

KD: *Geçtiğimiz aylarda halk savaş güçlerinin yeni büyük çaplı askeri eylemler gerçekleştirdiğini okuduk. Halk ordusunu inşa etme süreci şu an hangi aşamada?*

Prachanda: Parti halk ordusunu MLM'nin, devrim için gerekli olan şu temel prensiplerine uygun bir tarzda inşa etme çabasında oldu: "Eğer halk ordusu yoksa, halkın hiçbir şeyi yoktur", "İktidar namlunun ucundadır", "Silahlı kitleler deryası". Partinin politikası, tüm ülkede kurtarılmış bölgeler ve gerilla mıntıkaları oluşturmak ve esas güçleri, tali güçleri ve lojistik güçleri inşa etmek. Eylem biçimlerimizi şu kademeye göre sıraladık: Birincisi, pusu ve mayın döşeme; ikincisi baskınlar ve komando baskınları; üçüncüsü çeşitli sabotajlar; dördüncüsü, belirlenen tasfiyeler.

Parti kitlelerin silahlı eylemlere doğrudan katılımını sağlamak için, askeri kampanyaların bir parçası olarak silahlı propaganda da yaptı. Bu tür kampanyaların kitlelerin halk savaşına katılmasında büyük rolü oldu. "Savaşarak, savaşmayı kendi kendine öğrenmek" prensibinin sonucu olarak, şu an halk ordusu geçici olarak oluşturulan taburlarla (yüzlerce askerden oluşan) başarılı eylemler yapacak düzeyde. Askeri düzenlemelere gelince; kırsalda, değişik bölgesel komutalar altında bulunan geçici ve kalıcı bölükler inşa edildi ve ayrıca faaliyette olan düzinelerce düzenli kollar ve düzenli birlikler var. Temel güç olarak, binlerce kitle katıldı halk milislerine. Bu, çeşitli askeri birliklere katılım süreci oldukça hızlı gelişiyor. Parti, düşmanın bölge ana karargahını ve

birçok komando birliği kışlasını zapt eden, halkın savaş güçlerinden oluşan bu büyük yapıyı, birleştirilmiş ve merkezi bir yapı altında toplamaya karar verdi kısa bir süre önce. Buna uygun olarak da, prensipte bu üç gücün toplu olarak Halk Kurtuluş Ordusu olarak adlandırılmasına ve ihtiyaca göre, merkezileştirilebileceğinin, dağıtılabileceğinin ve başka yere kaydırılabileceğinin ilan edilmesine karar verildi. Hedef, her köyü düşmana karşı bir sipere dönüştürmek. Askeri eylemler ülkeyi sarstı.

KD: *Yeni halk iktidarının inşası hangi aşamada? Kurtarılmış bölgelerde hangi tarz bir iktidar mevcut?*

Prachanda: Halk savaşının başlamasından yalnızca bir yıl sonra, yerel halk iktidarlarının örgütlenmesi sorunu partinin gündemine geldi. Batı Nepal'in birçok yerel alanında o dönemden beri iktidar boşluğu oluşmuştu. Bu tür bölgelerde, partinin önderliğinde birleşik halk komitelerinden oluşan yeni bir halk iktidarı modelinin tohumları fışkırıyordu. Halk ordusunun son zaferlerinden sonra, düşman batı bölgesinden, bölge ana kentlerine çekildi. Böylece bölgenin büyük çaptaki bir kırsal kesimi, bir çeşit kurtarılmış bölge oldu. Buralar elbette tam bir kurtarılmış bölge değil, çünkü düşmanın asli ve son savaş güçleri henüz tam olarak yenilmiş değil. Tüm bunlara karşın, birçok ana kurtarılmış bölgede, yerel ve bölgesel halk iktidarı seçimleri yapıldı bile. Bu yerel halk iktidarları, anti-feodal ve anti-emperyalist, vatansever, demokrat ve sol güçlerin bileşiminden oluşan, demokratik bir iktidar. Yerel yönetim doğrudan kitleler tarafından seçilirken, bölge halk iktidarını yerel halk iktidarı temsilcileri seçti. Bu yönetimler, Birleşik Yerel Halk Komiteleri ve Birleşik Bölge Halk Komiteleri olarak adlandırılıyor. İşlevleri ise, yasama, yürütme ve icra organlarını oluşturmak ve hayata geçirmek.

Bu halk iktidarlarının, sorumlusu oldukları çeşitli işlevleri yerine getirebilmeleri için, partinin önderliğinde, inşa birimi, kooperatif birimi, toprak reformu birimi, eğitim kültür birimi, sağlık birimi vb. birimlerden oluşmaktadırlar. Kitlelerin seçilmiş temsilcilerinin olası bir azledilme durumlarına ilişkin bu sistem başından beri hayata geçirildi. Birleşik Yerel Halk Komiteleri şu an yalnızca batı Nepal'deki kurtarılmış bölgelerde değil, ülkede hakimiyet altında bulunan tüm kurtarılmış bölgelerde de oluşturuldu.

Yeni gelişmelerden ortaya çıkan ihtiyaçtan dolayı, parti şimdi yerel halk iktidarlarını korumak, takviye etmek, genişletmek ve koordine etmek amacıyla, yerel alanda yeni demokratik iktidarın organize komitesi işlevi görecek bir Birleşik Cephe organizması oluşturmaya karar verdi. Burada dikkat edilmesi gereken, partinin, birleşik cephenin geliştirilmesine ilişkin vurguladığı şeylerdir. Örneğin, emperyalizm ve feodalizm tarafından ezilen çeşitli sınıflardan, kastlardan, uluslardan ve bölgelerden oluşan, Nepal toplumunun özgün koşullarına denk düşen bir birleşik cephe gibi. Parti, bir taraftan ezilen ulusların kaderini tayin hakkını korurken, diğer taraftan da çeşitli ezilen uluslara ve bölgelere otonomi programının propagandasını yaptı. Bu politika ve bu program "Birlik ve Mücadele"nin demokratik temeldeki ifadesidir ve düşmanın "Böl-Parçala ve Yönet " politikasına karşı duruşun ifadesidir.

Partinin halk iktidarını organize komitesinin yalnızca yerel halk iktidarını koordine işlevi görmeyeceğine, aynı zamanda gelecekteki ayaklanmanın hazırlığında da büyük

rol oynayacağına olan inancımız tamdır.

KD: *Parti değişik dönemlerde eski iktidarın temsilcileri ile müzakere olanaklarından söz etti. Bize bu konudaki düşünceni söyleyebilir misin lütfen?*

Prachanda: Eski devlet güçleri ile müzakerelere dair sorunun, devrimci hareket açısından çok önemli bir sorun olduğu düşüncesindeyim. Geçmişten günümüze kadar edinilen devrim deneyimleri, gerici hakim sınıfın müzakere sorununu, devrimci harekette ayrışmalar yaratmak, kitleleri ışığın ardına çekmek ve böylelikle kitlelere dönük büyük bir katliama girişmek için bir silah olarak kullandığını ortaya çıkarmıştır. MLM'nin bize öğrettiği, eski iktidarla müzakere etmenin, **somut analiz** ve **somut koşullarla** bağlantılı olduğudur. Burada belirleyici olan esas faktör, **halkın ve devrimin temel çıkarlarının korunmasıdır.** Müzakere sorununda bize yön veren prensip, Lenin önderliğinde gerçekleşen Brest-Litowsk antlaşmasının ve Mao önderliğindeki Tschungking müzakerelerinin deneyimleri ve sonuçlarıdır.

Biz müzakere sorununu, devrimci hareketin belli somut koşullarda yer aldığı bir savaş cephesi olarak görüyoruz. Müzakere sorununa ilişkin geçmişin ve günümüzün olumsuz deneyimlerini, ve ayrıca Peru'nun deneyimlerini dikkate alarak ciddi bir tartışma ve araştırma başlattık. Bu soruna ilişkin fikir ayrılığı yaşandı: bir yanda dar dogmatizme karşı ve diğer yanda ise esas olarak sağ teslimiyetçiliğe karşı. Bu arada, partide ve geniş kitlelerde bu soruna dair MLM bir görüş geliştirmenin mücadelesinin verdik. DEH-Komitesi'nin açıklaması (bkz. KD, sayı 21) ve Peru'daki sağ oportünist çizgiye karşı verilen mücadele de bu süreçteki önemli materyallerdi. Burada çok ciddi olarak üzerinde durduğumuz şey, partinin temel önderliği düşmanın eline geçse bile, tüm partinin ve kitlelerin müzakere hayallerine kapılmamalarını sağlamaktı.

Biz bu sorunun doğru biçimde, devrim ve karşı devrim arasındaki uluslararası iktidar ilişkilerinin bugünün özgün koşullarıyla bağlantılı kavranması gerektiğini düşünüyoruz, özellikle de Nepal' in somut siyasi koşullarıyla bağlantılı. Subjektif olarak bakıldığında devrimin gücünün şu an zayıf olduğu çok açık. Proleter devrimi Nepal gibi küçük ve yoksul bir ülkede zafere taşımak gerçekten oldukça zor. Bu koşullar altında sağa ve sola, ileriye ve geriye doğru manevralarda maksimum düzeyde taktiksel esnekliğe ihtiyaç duyulması kaçınılmaz. Nepal halk savaşı, **stratejik sağlamlık ve taktiksel esneklik arasındaki** ve **siyasi hamle ile askeri hamle arasındaki balans ayarını doğru tutturduğu için** bu kadar hızlı bir ilerleme kaydetmiştir.

Bugün Nepal'deki gerici iktidar siyasi krizini zirvesine yaklaşmaktadır. Her parlamenter klik, yaşadığı iç çelişkilerden dolayı büyük bir kriz geçirmekte ve halk savaşı tümünün baş gündem maddesini oluşturmaktadır. Hakim sınıflar başından beri müzakerelerden yana oldukları yönünde büyük gürültü kopardılar ve şehir orta sınıfını yanlarına çekmek için planlar yaptılar. Biz de bu durum karşısında baş düşmanı tecrit etmek ve orta sınıfı aydınlatmak için müzakerelere karşı olmadığımızı ve eğer koşullar oluşursa müzakere masasında mücadeleye hazır olduğumuzu söyledik. Bu ise ülkedeki siyasette başka büyük tartışmalara yol açtı. Sonuç olarak, müzakere ardında yatan yalan teşhir edildi ve kitlelerin büyük bölümü halk savaşı saflarına kazanıldı. Bunu,

Mao'nun şu politikasını hayata geçirmek olarak özetledik: "Her darbeyi, aynı güçteki bir karşı darbeyle cevaplamak".

Şu an, halk iktidarı oluşturma perspektifi doğrultusunda, kurtarılmış bölgeleri istikrara kavuşturma ve yaygınlaştırma ana şiarı ile ilerliyoruz. Bu yeni, güçlü askeri eylemler, aynı şiarın ifadesidir. Ayrıca, doğrudan bir taktik olarak, parlamenter sistemin ve anayasanın lav edilmesi ve toplumun tüm kesimleri ile bir konferans yapılması ve bir geçiş hükümeti kurulması çağrısı yaptık. Eski iktidar bu siyasi çözüme yanaşırsa, buna hazır olduğumuzu net bir biçimde ortaya koyduk. Nepal'in bugünkü siyasetiyle bağlantılı olarak ele alındığında, bu şiar hakim sınıfların katı bir rota izleyen fraksiyonlarını tecrit etmede, kitleleri parlamento sahtekarlığıyla ilgili biraz daha aydınlatmada ve halk savaşını yeni gelişme düzeyine taşımada önemli bir rol oynadı. Partinin müzakerelere ilişkin politikası ve programı gerçekleşirse, bunun Nepal'deki halk savaşını zafere yaklaştıracağını kavramak çok önemli.

Halk savaşını ve devrimi zafere taşıma hedefi olan müzakerelere ilişkin tartışmalardan dolayı, hiçbir şekilde kuruntuya ve tereddüde kapılmaya gerek olmadığını tekrar ediyoruz.

MLM'yi yaratıcı bir biçimde, hem sağ teslimiyetçiliği, hem de sekter dogmatizmi hedef alan tarz ve yöntemlerle, sürekli zafer pozisyonunun tüm inisiyatifini elimizde tutarak, düşmanı müzakere masasında yenilgiye uğratma hedefiyle hayata geçireceğiz.

KD: *Bazı okurlarımız sizin müzakere politikanız ile Peru'daki Sağ Oportünist Çizgi (SOÇ)'ninki arasında ne gibi bir fark bulunduğunu soruyor?*

Prachanda: Bizim yukarıda sözünü ettiğimiz müzakere konsepti ile, Peru'daki SOÇ'ninki kesinlikle birbirine karıştırılmamalı. Yurtdışındaki bazı dostlarımızın kafasında Nepal'deki somut durum ve partinin siyasetine ilişkin böyle büyük kuruntular ve eksiklikler olması bizi biraz şaşırttı. Bu konuda, somut siyasi durum ve partinin siyasi varlığına dair öncesinden yeterli bir açıklama yapma durumumuz olmadığı içi üzgünüz.

Biz halk savaşını zafere taşımayı hedefleyen müzakere cephesi mücadelesinden söz ederken, Peru'daki SOÇ halk savaşını tasfiyeyi amaçlayan müzakerelerden söz etti. Peru'daki SOÇ, halk savaşı, asli önderliğin tutsak düşmesiyle ciddi bir darbe yaşadığı dönemde, düşmanın da katkılarıyla ortaya çıkan bir zindan teslimiyetçiliğinin ifadesidir. Buna karşın biz, tüm inisiyatif ellerimizde, halk savaşı hızlı ve zafer dolu ilerleyişini sürdürürken, düşmanı yenmeyi hedefleyen müzakerelerden söz ediyoruz. Peru'daki SOÇ devrimci kazanımlara ve kitlelerin devrimci inancına ihanet ederken, bizim müzakere sorununu ele alış tarzımız kitleleri, devrime daha geniş katılım sağlayacak biçimde eğitti. Peru'daki SOÇ bozguncu bir zihniyetin ürünü iken, bizim müzakerelere yaklaşımımız Peru'daki olumsuz deneyimlerden ders çıkardıktan sonra, bilinçli ve ölçülü bir tarz ve yöntemle propaganda edilen devrimci bir taktiktir. Yani bu ikisi arasında gece ve gündüz gibi bir fark var. Buna daha fazla bir şey eklemem gerektiğini sanmıyorum.

KD: *Nepal'deki Yeni Demokratik Devrim mücadelesi ile diğer ülkelerde yürütülen*

mücadeleler arasındaki ilişkiye nasıl bakıyorsunuz?

Prachanda: Nepal'deki Yeni Demokratik Devrim, proleter dünya devriminin ayrılmaz bir unsurudur. Bundan hareketle, diğer ülkelerdeki ulusal kurtuluş, demokratik ve sosyalist hareketlerle sıkı ve ayrılmaz bir bağ içerisindedir. Emperyalizm ve proleter devrimler çağının en belirgin özelliği, emperyalizmin mali sermaye aracılığı ile küreselleşme ve liberalleşme adı altında gerçekleştirdiği yağmalamadır, katliamcı sömürgecilik sürecidir ve iletişim teknolojisindeki niteliksel değişimlerin, özellikle de elektronik teknolojisindeki değişimlerin yoğun etkisi ise, çeşitli ülkelerdeki devrimci hareketler arasındaki özel ilişkilerde belirleyici oluyor. Bu durum ise, muhteşem proletarya enternasyonalizmi teorisinin pratikteki önemini artırdı. Günümüz koşullarında, dünyanın herhangi bir köşesinde yaşanan olumlu veya olumsuz bir olayın hemen geniş bir yankı yaratması, dünya komünizminin maddi temelini inanılmaz bir hızla geliştirdi. Bu durum, belli bir ülkedeki devrim sürecinin, başka ülkelerin devrimci hareketi üzerindeki etkisini niteliksel olarak artırdı. Bundan dolayı da, proleter devrimcilerin, dünya devrimini proletarya enternasyonalizmi temelinde ele alma yönündeki bilinçli çabalarında yeni adımlar atmaları zorunludur.

Biz, Nepal'deki halk savaşıyla bağlantılı olarak şunu çok iyi kavradık ki, halk savaşının gelişimi PKP'nin, DKP/ABD'nin, DEH'in ve Hindistan, Türkiye, İran ve diğer ülkelerdeki devrimcilerin Mao'nun ölümünden sonra yaşadıkları deneyimlerden kopuk ele alınamaz. Bugünkü hızlı gelişim, çeşitli ülkelerdeki devrimcilerin ve özgürlükçü insanların, özellikle de DEH'in savaşın başından beri yaptıkları katkılar olmadan düşünülemezdi. Bunun için, biz Nepal'deki Yeni Demokratik Devrimi, dünya devriminin kurtarılmış bölgesi olarak görüyoruz; içerik olarak enternasyonal, biçimsel olarak ulusal. Diğer ülkelerdeki mücadelelerle, hangi gelişme aşamasında olursa olsunlar, onların deneyimlerinden öğrenmeyi ve kendi deneyimlerimizi onlara aktarmayı hedefleyen sıkı bir dayanışma oluşturmak için ciddi bir çaba sarf ettik. Bu proleter enternasyonal bilinç, partinin kısa bir süre önce gerçekleşen ikinci konferansında, proleter hareketi ulusal kurtuluş hareketle birleştirme Leninist konseptinin çok ciddi bir biçimde ele alınmasını getirdi.

KD: *Mücadelenizin hedefi nedir? Örneğin, Güney Asya'nın diğer kesimlerindeki ulusalcı güçlerin verdiği mücadele ile arasındaki fark nedir?*

Prachanda: Bizim hareketimizin nihai hedefinin, insanın insan üzerindeki sömürüsünün her biçimini yeryüzünden kaldırarak, şanlı komünizme ulaşmaya katkı sunmak olduğu çok açık ve net. Tarihi halk savaşının başlamasından hemen önce, bu savaşın dünya proleter devriminin ayrılmaz bir parçası olduğunu ve silahların, komünizmin nihai inşasına kadar yere düşmeyeceğini, teorik düzlemde, sorumluluğumuz olarak net bir biçimde açıkladık. Kavranması gereken en önemli şey, insanlığın altın çağına yalnızca proletaryanın, tarihin bu en son ve en devrimci sınıfının yenilmez evrensel ideolojisi olan MLM'nin önderliğinde varılabileceğidir.

Güney Asya'da, toplumsal gelişimin bir ürünü olan bazı ulusal güçler, kendi kaderini tayin hakkı için kahramanca savaşıyorlar. Bu tür ulusal güçler emperyalizm ve pro-

leter devrimler çağını kavrayacak güçte değiller. Onlar, tarihi açıdan bakıldığında tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin, proletarya önderliğindeki proleter dünya hareketinin bir parçası olmadıkları sürece başarı şansının olmadığını kavrayacak durumda değiller. Diğer taraftan ise, halkın çabalarına ulusal kurtuluştan sonra doğru bir yön verilmesinin ihmal edilmesi, proletarya partilerinin bir zaafını oluşturmaktadır. Proleter devrimciler bu zaaflarını aşmak için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdır. İçinde ulusal hareketleri barındırmak, proleter hareketleri geriletmez, aksine bunlar MLM temelinde önderlik edilmesi gereken kardeş hareketlerdir. Eğer bunlara proletaryanın siyasi partilerince önderlik edilmezse, bu tür hareketlerin nihai olarak şu veya bu emperyalist kliğin aracından başka bir şey olmayacakları da çok açıktır. Şu kesindir: **Eğer proleter devrimin parçası değilse, o zaman emperyalizmin bir parçasıdır**. Ulusal hareketlerin tarihi kaderi budur.

Nepal'de halk savaşı başladığından beri, ulusal kurtuluş sorununu hep, ulusal kurtuluş hareketlerini proleter devrimci hareketle birleştirme Leninist prensibine göre ele aldık. Bir "Yeni Güney Asya Sovyet-Federasyonu" oluşturulmasının ardındaki düşünce, partimizin ikinci ulusal konferansta propaganda ettiği biçimiyle, bu bölgenin halklarının çabalarına, ulusal kurtuluştan sonra proleter önderlik vermeyi hedefliyor. Bunu önemle dikkate almak gerekiyor.

KD: *Birçok gözlemci Nepal'deki halk savaşına kadınların katılımının oldukça yoğun olduğunu fark etti. Bu neyin ifadesidir?*

Prachanda: Nepal'deki halk savaşının hızlı gelişiminin ve başarısının önemli bir püf noktası da, hiç şüphesiz kadınların yoğun katılımıdır. Bugün gericiler ve revizyonistler kadınların yoğun katılımından ve halk savaşında gösterdikleri fedakarlıktan, kararlılıktan ve adanmışlıktan dolayı "şaşkınlar". Hem Nepal tarihinde ilk kez yaşanan bir kahramanlık olayı olarak, hem de dünya kadınlarına büyük bir ilham kaynağı olarak, kadın gerillalar eski devletin bir hapishanesinden firar ettiler. Uzak kırsal bölgelerdeki kadınlar, düşmanın ifade bile edilemeyecek tarzdaki kitlesel tecavüzlerine kahramanca karşı koydular. Gözleri oyulurken ve düşman tarafından en vahşi tarz ve yöntemlerle bedenleri ateşe atılırken bile, özgürlüğe olan inançlarına bağlı kaldılar. Objektif olarak bakıldığında, kadınlar halk savaşında gösterilen fedakarlık, sadakat ve kararlılıkta erkekleri geçtiler. Bugün binlerce kadın mutfak tezgahının ardından çıktı ve halk savaşçısı oldu. Parti şu an komünist bayan önderleri, devrimin başarısının garantisi olarak yetiştirme yönünde örgütlü çabalar içine girdi ve planlar yaptı. Kadınları harekete bu kadar yoğun katılmaya iten nedenin, partinin doğru çizgisi olduğuna inanıyoruz. Partinin politikaları maddi koşulların Nepal toplumunda yarattığı isyancı ruha supap etkisi yapıyor. Burjuvazi kendi sınıf karakteri gereği kadınların yeteneklerine hiçbir zaman güvenmedi. Buna karşın proletarya kendi sınıf karakteri gereği kadınlardaki muazzam potansiyeli görüyor. Bunun için kadınları özgürlüğe taşıyacak olan yalnızca proletaryadır. Partimiz kadın sorununu başından beri önemli bir sorun olarak gördü, devrimin kaderini belirleyecek önemli sorunlardan biri olarak. Kadınlar, erkeklerle birlikte gerilla ordusunda örgütlendikten sonra, kendilerini yüzlerce yıllık erkek egemenli-

ğinden kurtulmuş ve kaderlerini kendi ellerine almış hissettiler. Parti şu an beş yıllık deneyimin ışığında, kadınların önderlik niteliklerinin yükseltilmesi için özel örgütlenmeler ve planlar oluşturdu. Parti, hem sınıfsal hem de cinsel olarak çift taraflı sömürüye ve baskıya maruz kalan kadınların saflarından, yerel ve merkezi alanlardaki parti komitelerinde, halk iktidarının çeşitli alanlarında ve halk ordusunda erkeklerle eşit düzeyde olacak önderler yetiştirmek üzere uzun vadeli planlar yapma aşamasında. Kadınlar arasından büyük sayıda komünist halefler yetiştirmenin yalnızca devrim açısından değil, aynı zamanda gelecekteki karşı devrim tehlikesini engellemek açısından da önemli olduğunu düşünüyoruz.

Nepal toplumu ari ve ari olmayan etnik topluluklardan oluşmaktadır. Aile içi baskı açısından bakıldığında, ari topluluklarındaki kadınlar, feodal Hint erkek egemenliğinin yoğun baskısına maruz kalırken, Moğolların ve diğer ezilen ulusların kadınları görece daha az erkek egemenliği altındalar. Bizim hareketimiz ari olamayan batı Nepal kuşağında daha yoğun örgütlü olduğundan, bu durum kadınların katılımını, kültürel yapıdan kaynaklı daha elverişli kıldı. Ari toplumlarında kadına yönelik daha yoğun bir sömürü ve baskı olduğu için, halk savaşı kadınları özgürleştirmek için somut bir olanak sundu ve böylece bu toplumun kadınlarının giderek artan bir katılımı oldu. Yani her iki toplumdan da, kadınların katılımında artış oldu.

KD: *Partiniz kısa süre önce ikinci ulusal konferansını gerçekleştirdi. (bkz. Konferans kararlarından alıntılar, KD, sayı 27) Bu konferansın en önemli kazanımlarına değinebilir misin?*

Prachanda: Partimizin, düşmanın komplosunu ve sayısız kuşatmayı atlattıktan sonra, ikinci ulusal konferansını gerçekleştirmesi bir başarıydı. Konferansın tarihi başarısı bile tek başına düşmana büyük darbeydi. Bu konferansın tarihi anlamı, partinin yeni bir çığır açılması olarak tespit ettiği, geniş kapsamlı tarihi konferans kararlarıydı.

Bu konferansın ana teması, halk savaşının beş yıllık deneyimlerine dayanan ve halk savaşının ileriye dönük rotasını kapsayan ideolojik sentezdi. İdeolojik sentezini, "Büyük ileri atılım: Tarihin kaçınılmaz zorunluluğu" belgelerinden hareketle, oybirliği ile "Prachanda Yolu" biçiminde kabul eden konferans, amacına ulaşma noktasında tam bir başarı sağlamıştır. Bu belge, partinin bir dizi görüşünü, enternasyonal komünist hareketin bir değerlendirmesini, günümüzdeki enternasyonal durumun özelliklerinin analizini ve bundan çıkarılacak dersleri, Güney Asya'ya ilişkin bir görüşü, Nepal tarihinin genel değerlendirmesini, Nepal komünist hareketin tarihine dair yeni bir değerlendirmeyi, parti tarihinin yeni bir değerlendirmesini, devrimin üç aracının değerlendirmesini, kitle çizgisi üzerine bir tartışmayı ve büyük kazanıma dair bir görüşü, bir genel değerlendirme biçiminde sunmaktadır. Proleter demokratik ve üst düzeyde canlı bir tartışmayla oybirliği ile kabul edilen bu belge, partiyi yeni bir zeminde birleştirdi.

Konferans kararları açıklandıktan sonra, özellikle de "Prachanda Yolu" devrimci kitleler arasında büyük bir coşku yaratırken, gericileri ve revizyonistleri öfkelendirdi. Bunu takiben elde edilen askeri başarılar ve yüz binlerce insanın katıldığı kitle toplantıları ve eylemleri, konferans kararlarının maddi bir güce dönüştüğünün ifadesidir.

KD: *Parti savaşın başlamasından bu yana kendini nasıl değiştirdi?*

Prachanda: Yoldaş Mao'nun da dediği gibi, halk savaşı yalnızca düşmana karşı savaşmanın değil, aynı zamanda da kendi içinde arınmanın da tarz ve yöntemidir. Bunu başından itibaren net bir biçimde koyduk. Beş yıllık deneyim bunu pratikte kanıtladı. Birincisi, halk savaşının başlaması partinin temel yapısında ve faaliyet tarzında niteliksel bir değişime yol açtı. İkincisi, halk savaşının gelişmesiyle birlikte, parti alt sınıfın içinde yoğunlaşmak durumunda kaldı ve parti kadrolarının birleşiminde ciddi değişimler oldu. Üçüncüsü, halk savaşı sayısız kadroyu eski reformist düşüncenin hakimiyetinden kurtardı ve bu da partide yeni bir sıçrama yarattı. Dördüncüsü, parti Alok eğilimine karşı (sonradan yozlaşan eski bir önderden, Alok'tan söz ediyor) mücadeleden zaferle çıktı ve bunun sonucu olarak da bu eğilimin sekter ve anarşist sapmalarından arındı ve bu vesileyle yeni temelde bir birliğin koşullarını yarattı. Beşincisi, halk savaşı partinin başarıyla yürüttüğü ıslah kampanyasının maddi zeminini yarattı. Altıncısı, halk savaşı partinin kitleler arasında tek devrimci parti olarak kabul görmesini sağladı. Yedincisi, halk savaşı partiyi bugünkü ideolojik sentez düzeyine taşıdı. Halk savaşı böylelikle çok yönlü bir tarz ve yöntemle, ideolojik ve maddi proleterleşme sürecine katkı sunduk ve sunmaya da devam ediyor.

KD: *Konferans, enternasyonal komünist hareketin tarihsel sürecini kapsayan bazı soruların önemle dikkate alınmasını sağladı. Neden böyle bir inceleme yapma ihtiyacı duydunuz? İleriye dönük hangi dersler çıkarılmalı bundan?*

Prachanda: Evet! Partimizin ulusal konferansı, enternasyonal komünist hareketin tarihinden öğrenilmesi gerektiğine dikkat çekti. Sınıfımız iktidar mücadelesinde tarihi zafere ulaşmışken, neden dünya çapında büyük bir karşı darbe yemek zorunda kaldı? Bu soru tek başına önemli bir sorudur. Biz bunun sınıf mücadelesinin inişli çıkışlı gelişmesi yasasının, revizyonizmin sinsi ihanetinin ve emperyalizmin komplolarının bir sonucu olduğunu söyledik. Ancak, bu cevap tüm gerçekliği ifade etmeye ve kitlelerin devrime güvenmesini sağlamaya yetmez.

Her maddenin veya sürecin gelişmesindeki temel faktör daima kendi içindedir. Bu hassas soruyu, sınıfımızın devrimci önderlerinin geçmişte hangi sorulara önem vermediği veya ideolojik zemindeki zaaflarının nerede yattığı noktasından cevaplamak gerekiyor. Bunu, MLM'nin teleskopunu ve mikroskobunu kullanmak suretiyle tespit edebiliriz. Beş yıllık deneyimimizden sonra, devrimin zaferi ve gelecekteki bir karşı devrim tehlikesine karşı önlem alma adına, dikkatimizi bu konuya yoğunlaştırdık. Bu süreçte BPKD deneyimlerini, araştırmamızın çıkış noktası olarak aldık. Bu tarz ve yöntem sayesinde araştırma ve tartışma sürecimizde dikkatimizi yoldaş Mao'nun yaptığı, Stalin'in %30 hatalı olduğu tespitine yönelttik.

Yoldaş Mao'nun Stalin'e ilişkin, onun büyük bir Marksist-Leninist olmasına karşın, diyalektik materyalist felsefeyi kavrayışında ciddi oranda bir metafizik, subjektivizm ve dogmatizm olduğu yönündeki değerlendirmesini daha derinden incelemeye çalıştık. Partimiz bununla birlikte, örneğin şu soruları incelemenin yolunu açtı: Yoldaş Stalin'in parti konsepti neden "zıtların birliği"ni kavramadı ve Hocacılığın doğmasına neden ol-

du; sosyalizmde sınıf mücadelesi yürütmenin karakterini ve uygulamasını kavramada bir dizi hata yaptığı; Sovyet sosyalizmi ve dünya devrimiyle ilişkili birçok fırsatta, yanlış emirler/talimatlar verdiği; Sovyetlerin ikinci dünya savaşı sürecinde bir birleşik cephe oluşturma zorunluluğunu genelleştirdiği; üretimin artmasını ve üretim araçlarının gelişmesini, tek başına sosyalizmin başarısının garantisi olarak gördüğü; ezilen ülkelerdeki kurtuluş hareketlerinin proleter hareketlerle birleştirilmesini öngören Leninist konsepti kavramakta bazı sorunlar yaşadığı; Çin devriminin ve yoldaş Mao'nun katkılarının önemini kavrayamaması vb. soruları. Ayrıca sınıf mücadelesinin ve ideolojik mücadelenin tüm bu deneyimlerinden, Nepal'deki "Mao Zedung Düşüncesi" savunucuları olduklarını iddia eden grupların ve eski önderlerin, marksizmi hocacı ve dogma- revizyonist bir bakış açısıyla ele aldıklarını tespit ettik. Stalin'i Mao'nun değil, Enver Hoca'nın bakış açısıyla değerlendiriyor ve kavrıyorlar. Bu durum Nepal devriminin gelişmesinde on yıldan fazla bir süre engel oluşturdu ve bugün bile hala bu eğilime karşı mücadele etmek gerekiyor. Dünyadaki tüm komünist hareketlerin bu sorunla şu veya bu oranda karşı karşıya kaldıklarına inanıyoruz. Bu durum karşısında, komünist devrimcilerin genç nesilleri, Stalin'in hatalarından öğrenme konusunda hiç tereddüt etmemeliler. Çünkü bugün artık Troçkizmin gerici varlığı, Kruşçev revizyonizmi, Euro-komünizm, "hocacılık", "Ho Chi Minh'in merkeziyetçiliği", "Kuzey Kore'nin Jucheciliği" vb. yanlış eğilimler teşhir olmuşlardır. En azından bugün artık bu tür revizyonistlerin bizim çabalarımızdan çıkar sağlamaları tehlikesi yoktur. Aksine, bizim tarihten ders çıkarmaya dönük çabalarımız MLM'nin daha iyi kavranmasına, devrime başarılı bir önderlik oluşturmaya ve gelecekteki karşı devrim tehlikesiyle mücadele etmeye katkı sunacaktır.

KD: *Konferans "Prachanda Yolu"ndan söz ediyor. Bunun ardındaki anlamı kısaca açıklayabilir misin?*

Prachanda: Konferans, MLM'nin evrensel gerçekliğinin Nepal özgülüne uygulanışını ve özellikle de halk savaşının fırtınalı beş yılını toplu olarak değerlendirip, bundan hareketle belli bir fikir silsilesi geliştiği sonucuna vardı. Bu fikir silsilesi "Prachanda Yolu" olarak tanımlanıyor. Partinin bu tanımı propaganda etme nedeni, bunun kolektif önderliği ve yoldaş Prachanda'nın 'doğru ve kesintisiz önderliğini' ifade etmesidir. Parti "Prachanda Yolu"nu MLM'nin zenginleştirilmesi olarak görüyor. Somut bir tanımlama yapmak gerekirse: Konferans Prachanda Yolu'nu, bir genel parti çizgisinin ötesinde olan, ancak henüz "düşünce" düzeyinde olmayan bir fikir silsilesi olarak tanımladı. Parti, hem sağ revizyonistleri, hem de sol sekter dogmatikleri hedef alan Nepal özgülündeki Prachanda yolunu, yaratıcı Marksizmin gelişmesinde, hem sağ revizyonistleri hem de sekter dogmatikleri hedef alan yeni bir zincir halkası olarak tanımlıyor.

Konferans doğru bir tavır olarak, halk savaşının ölümsüz şehitlerinin, geniş kitlelerin, devrimci savaşçıların, tüm parti tabanının, merkezi önderlik kadrosunun ve DEH'le birlikte dünya devrimci komünistlerinin Prachanda Yolu'nun oluşmasındaki rollerine, bu fikir silsilesi içinde özel bir önem verdi. Parti Prachanda Yolu'nun, Nepal

devriminin yürüyüşünü ileriye taşıyarak, dünya devrimine hizmet edeceğine inanıyor

KD: *Partiniz ile enternasyonal komünist hareket arasındaki ilişki ne düzeyde oldu?*

Prachanda: Partimiz ile enternasyonal komünist hareket arasında çok yakın bir ilişki oldu. Partimizin, 1984'teki kuruluşundan beri DEH'e üye olması gerçekliği, bu ilişkiyi daha da güçlendirdi. DEH bize Peru'daki halk savaşının mevcut deneyimlerini aktararak büyük bir ilham ve katkı sundu. Nepal halk savaşının tüm hazırlık, başlangıç ve gelişme döneminde gerçekleşen tartışma ve fikir alışverişi sürecinde partimizin ve enternasyonal hareketin gösterdiği çabalar DEH şahsında ortaklaşmıştır. Bu gerçeklik, aramızdaki ilişkinin özelliğinin ve fevkaladeliğinin göstergesidir. Ayrıca, Nepal'deki halk savaşının gelişmesine çeşitli biçimlerde büyük katkı sunan, Hindistan'daki devrimci partilerle de yakın ilişkilerimiz var.

Tüm partimiz ve kitlemiz enternasyonal komünist hareket ile olan ilişkilere büyük önem veriyor. Şunu fark ettik ki, eğer Nepal halk savaşı büyük bir yenilgi yaşarsa, bu yalnızca partimizin değil, aynı zamanda da enternasyonal komünist hareketin büyük bir başarısızlığı olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, enternasyonal hareket ile olan ilişkimizin, geçmişte olan bu tarz ilişkilerden biraz daha farklı olduğu aşikar. Devrimci hareketin, büyük MLM ideolojisi ve proletarya önderliğinde gelişmesiyle birlikte, bu ilişkinin dünya devrimine daha da büyük katkı sunacağı umudunu taşıyoruz.

KD: *Nepal devriminin diğer Güney Asya bölgeleriyle olan ilişkisi ne durumda?*

Prachanda: Güney Asya'nın ekonomik, politik, kültürel ve coğrafi koşullarından kaynaklı, bu bölgenin tüm ülkelerindeki devrim sürecinin, koordineli bir tarzda yürütülmesi gerektiğine inanıyoruz. Güney Asya sahasındaki devrimci hareketlerin koordinasyonunun önemini vurguladık ve bunu, bu bölgelerin dünya devriminin önemli bir merkezi olmaya başlamasıyla birlikte, emperyalistlerin, özellikle de ABD emperyalizminin kötü gözlerini bu bölgeye diktiği ve büyük bir imparatorluk olduğunu düşünen yayılmacı Hint egemen sınıflarının da ABD emperyalistleri önünde diz çöktüğü bağlamında ele alarak yaptık. Bu ortak çaba içindeki süreçten hareketle, gelecekte bir " Güney Asya Sahası yeni Sovyet Federasyonu" olanağına dikkat çektik. Güney Asya'daki devrimi bir "Genel- Strateji" altında ileriye taşımanın önemini ciddi bir biçimde düşündük.

Nepal devrimi ve partimiz, Hindistan'daki, Bangladeş'teki ve Sri Lanka'daki devrimci partilerle ve hareketlerle sıcak bir ilişki içinde. Bu bakımdan, Hindistan'daki devrimci partilerin ve Hint devriminin en önemli rolü oynayacağını düşünüyoruz.

***KD**: Başka ülkelerdeki, halk savaşını başlatmak veya geliştirmek için mücadele eden yoldaşlara ne tavsiyede bulunursun?*

Prachanda: Proleter dünya devriminin genel mücadelesinin bir parçası olarak, çeşitli mücadele cepheleri oluşturma çabası içinde olan tüm yoldaşlara, MLM'nin evrensel prensiplerini kendi ülkelerinin özgün koşullarına uyarlamada, Nepal'deki savaş cephesinden en iyi dileklerimizi iletiyoruz. Bu güzergahta ne kadar iniş çıkış olursa olsun, nihai zaferin proleter dünya devriminin olacağı kesindir.

Teşekkür ediyorum.

Bu röportaj 28 Mayıs 2001 tarihinde yapılmıştır.

EK-B

Nepal'deki siyasi partiler

Bu kitapta, otuzun üzerinde siyasi partinin ve örgütün adı geçmektedir. Okurlarımızın konuyu kavramalarını kolaylaştırmak açısından, önemli partilere ilişkin kısa bir değerlendirme sunuyoruz. Nepal'in bir monarşi olduğu gerçeğini bilmek de oldukça önemli. Başbakanlık makamı 1846-1851 yılları arasında vesayet yoluyla sürekli Rana Ailesine devredildi ve kral da pratikte Rana'ların emri altında oldu. Kral 1951 yılında bir tarz saray darbesiyle tekrar iktidar olmayı başardı (ancak buna rağmen bugüne kadar ordunun en üst rütbelisi hep bir Rana oldu). Kısa süreli siyasi liberarelleşme 1962'de, tüm siyasi partilerin yasaklanması ve politik aktivistlerin tutuklanması ile sona erdi.

Nepal bugün, İngiltere ve Belçika ile kıyaslanabilecek bir burjuva demokrasisi olan, 'monarşi' olmayı sürdürmektedir. Ancak parlamentoya tekrar işlerlik kazandıran 1990 anayasası pratikte kral tarafından çıkarıldı. Bu anayasa monarşinin özüne dokunmuyor. Kraliyet ailesi tüm yasaların üzerinde, kralın ordu üzerinde tam hakimiyeti var ve hepsinden önemlisi de feodal kast sisteminin esas yapısı korunuyor. Kralın izni olmadan hiçbir yasa çıkarılamıyor ve kral istediği zaman parlamentoyu feshedebiliyor, hükümeti azledebiliyor ve yeni bir hükümet kurabiliyor.

Nepal Komünist Partisi (Maoist)-NKP (M)

NKP (M) bugün Nepal'deki en önemli parti. 13 Şubat 1996'da halk savaşını başlattığından beri, önderliği altındaki silahlı güçlerle ve halk savaşının verildiği bölgelerle birlikte (bugüne kadar 75 bölgenin 73'ünde) sürekli gelişti. Parti, Nepal'deki komünist hareket içerisinde yaşanan uzun bir gelişme sürecinin sonucu olarak ortaya çıktı. Nepal'in ilk komünist partisi olan NKP Nisan 1949'da kuruldu. İlk NKP değişik dönemlerde ve bir kısmı da çok önemli olan kitle mücadeleleri yürüttü ve 1874 yılında Marksizm Leninizm Mao Zedung Düşüncesi'ni resmi ideolojisi olarak kabul etti. Ancak buna rağmen silahlı mücadele biçimini ret etti. NKP bir değişim ve dönüşüm süreciyle birlikte 1994'de NKP (Mashal) adını aldı.

Yıllarca süren fikir ayrılıkları sırasında, devrime giden doğru yolu oluşturma yönlü merkezi sorunlar sürekli keskin tartışmalara neden oldu. Özellikle de Mao Zedung'un katkısını değerlendirme sorunu, Çin'deki Kültür Devrimi ve Mao'nun uzun süreli halk savaşı ve Yeni Demokratik Devrim teorisinin önemi, tartışmaların merkezinde oldu hep.

NKP (Mashal) 1986'da bölündü ve buradan çıkan kanatlardan biri (Mashal Merkez Komite) 1991'de, önderliğini yoldaş Prachanda'nın yaptığı NKP (Merkezi Birlik)'nin kurulmasında öncü bir rol oynadı. NKP (MB) DEH'e de üye oldu.

Çok partili parlamento sistemine geçişin ardından NKP (MB) tarafından oluşturu

lan Birleşik Halk Cephesi, 1991'de yeni seçilen temsilciler meclisinde 9 sandalye kazandı ve böylece parlamentodaki üçüncü büyük güç oldu.

Mayıs 1994'te, parlamenter bir stratejiyi savunan Lama Grubu uzun tartışmalar sonucu partiden ihraç edildi ve parti NKP (Maoist) adını aldı. Partinin stratejisi ve yönelimi uğruna verilen mücadelenin ulaştığı en üst seviyeydi bu. NKP(M)'nin MK'sı 1995 yılında halk savaşının başlatılması yönünde aralıksız hazırlıklara başlanması kararı aldı.

Parti 2001 yılında gerçekleştirdiği ikinci kongresinde genel sekreterlik görevinin kaldırılmasına karar verdi ve yoldaş Prachanda MK'nın ilk başkanlığına seçildi. Bunun dışında partiye önderlik eden ideolojinin "MLM ve Prachanda Yolu" olarak adlandırılmasına karar verildi. NKP (M), Maoist parti ve örgütlerin birlikteliği olan DEH ve Güney Asya Maoist Parti ve Örgütleri Koordinasyon Komitesi üyesidir.

Nepal Kongresi-NK

İngiliz-Hindistan'ı 1947 yılında bölündü; Hindistan ve Pakistan resmi ayrılık talep etti. Önderliği daha sonra Nehru'ya geçen Gandi'nin Kongre Partisi bağımsızlıktan sonra iktidara geldi. Hint egemenleri daha başından beri Nepal'i hakimiyet sınırları içinde görüyorlardı. 1949'da kurulan Nepal Kongresi, Hint feodal büyük toprak sahipleri ve büyük kapitalistleri lehine hizmet etti. O yıllarda siyasi partiler yasak olmamasına ve bir çeşit parlamento olmasına rağmen, kralın parlamentoyu istediği zaman feshetme ve kararnamelerle yönetme yetkisi vardı. Gerçek parlamento seçimleri ancak 1960'da yapılabildi. NK çoğunluğu oluşturdu ve hükümeti kurdu. Hemen ardından, Nepal'in zengin su kaynaklarını Hindistan'ın denetimine sunan anlaşmalar imzaladı. 18 ay sonra kral parlamentoyu feshetti, tüm siyasi partileri ve faaliyetleri yasakladı ve tüm politik önderleri ve aktivistleri tutuklattı. Mutlak monarşinin olduğu ve *Panchayat* Sistemi (krala danışmanlık yapan danışmanlardan oluşan bir sistem) denilen bir dönem başladı.

Panchayat Sistemine karşı giderek artan kitle ayaklanmalarından dolayı parti yasağı 1990'da tekrar kaldırıldı ve çok partili sisteme geçildi. NK 1991'de seçimleri kazandı ve 1994'e kadar iktidarda kaldı. En son 1999'da yapılan seçimlerde NK yine çoğunluğu oluşturdu. NK hükümeti Kasım 2001'de (parlamentonun üçte iki çoğunluğu ile) sıkı yönetim (olağanüstü hal) ilan etti ve kendi deyimiyle "halk savaşını alt etmek için" tüm anayasal hakları kaldırdı. 2001 yılında sıkı yönetimin uzatılması yönünde parlamento çoğunluğu oluşturulamayınca, NK'nın atadığı başbakan Deuba parlamentoyu feshetti ve sıkı yönetimi (olağanüstü hali) kararnameyle uzattı. Bu da NK içinde bir bölünmeye neden oldu. Deuba 2002 yılında, şu an yine tüm iktidarı elinde bulunduran kral tarafından azledildi.

NKP (Birleşik Marksist Leninist)-NKP (BML)

Genelde kısaca BML olarak anılan NKP (BML), 90'lı yılların başında, hepsi de parlamenter reformları onaylayan bir rotada olan değişik "komünist" parti ve grupların bir

araya gelmesiyle kuruldu. Eski önderi, daha 50'li yıllarda monarşiye olan sadakatine dair yazılı güvence veren Man Mohan Adhikari idi. BML 1991'deki parlamento seçimlerinde 69 sandalye kazanarak NK'dan sonra ikinci parti oldu. BML, 1994'te öne alınan seçimlerin ardından bir koalisyon hükümetinde başbakanlığı (Man Mohan Adhikari) aldı. Koalisyon ortağı Eylül 1995'de hükümetten çekildi ve BML tekrar bir koalisyon hükümeti içinde yer aldı, ancak bu defa monarşist Rastriya Prajatantra Partisi'nin küçük ortağı olarak. Bu koalisyon yalnızca bir yıl sürdü ve NK ve başka bir "komünist' parti olan NKP (ML)'den meydana gelen yeni bir koalisyon oluştu. BML 1999 seçimlerinde yine NK'nden sonra ikinci büyük parti oldu ve hükümetin ihtiyaç duyduğu üçte iki çoğunluğu oluşturdu.

Rastriya Prajantra Partisi-RPP

Rastriya Prajantra Partisi monarşist bir partidir, yani açık bir biçimde hala Nepal'de hakim olan monarşinin korunmasını savunuyor. Son parlamento seçimlerinde üçüncü güçlü parti oldu. RPP, *Panchayat* Sistemi sırasında başbakanlığı temsil ediyordu ve 90'lı yıllarda iki kez koalisyon hükümetinde yer aldı ve bu süreçte bir kez başbakanlığı temsil etti.

Nepal Komünist Partisi (Birleşik Merkez Mashal)-NKP (BMM)

NKP (BMM), NKP (Mashal) ve Birleşik Nepal Komünist Partisi (Birleşik Merkez)'nin Ağustos 2002'de birleşmelerinin bir ürünüdür. NKP (Mashal) yukarıda da belirtildiği gibi, ilk önce 1983'te NKP'den ayrılarak oluştu ve bunun ardından 1986'da, daha sonra NKP (M)'yi oluşturan güçlerin ayrılması yaşandı. NKP (Mashal) 1984'te DEH kurulduğunda bunun içinde yer almasına karşın, bugün Mashal'ın önderliğini yapan kanat, MLM konseptini sürekli ret etti. Özellikle de Mao'nun katkılarını ve Çin Devrimi'nin deneyimlerini ve öğretisini. Bundan hareketle, Nepal'de devrimci bir halk savaşı verilemeyeceği çizgisi gelişti. NKP (M), NKP (M)'nin yürüttüğü halk savaşını defalarca aleni olarak mahkum etti ve "sol radikalizm" olarak tanımladı. Bu süre içerisinde Mashal DEH'den ihraç edildi. Birleşik Nepal Komünist Partisi (Birleşik Merkez)'in kökeni de NKP'ye, daha doğrusu NKP (Mashal)'a dayanmaktadır. O da NKP (Mashal) gibi parlamenter reformlara dayalı bir strateji izliyor. BNKP (BM) ve NKP (M) -yanısıra BML- bu politikayı "devrimci" ve "Marksist-Leninist" olarak tanımlıyorlar. Yeni kurulan NKP (BMM) de muhtemelen aynı rotayı sürdürecek.

İsyan Yayınevi

EK-C:

YİĞİT NEPAL HALKINDAN DÜNYA HALKLARINA KIZIL SELAM!

Bu yazıda esas olarak ele alınan, son sekiz ayda Nepal'de ve Nepal Halk Savaşı somutunda yaşanan gelişmeleri, günümüzdeki sorunları ve vardığı düzey hakkında ülkemizin devrimci-demokratik kamuoyunu bilgilendirmek ve enternasyonal bir dayanışma kampanyası ile yiğit Nepal halkının dünya halklarına umut veren onurlu mücadelesini sahiplenmektir.

Nepal Komünist Partisi (Maoist), Şubat 1996'da Halk Savaşı'na başladığını tüm dünyaya ilan ettikten sonra Nepal, hem dünyanın burjuva-feodal medyasında hem de devrimci-demokratik kamuoyunda sürekli olarak daha fazla yer almaya başladı. Egemen sınıflar NKP(M) önderliğinde sürdürülen Halk Savaşı mücadelesini özellikle ilk bir yıl fazla ciddiye almadılar. Onlara göre bu savaş "birkaç kendini bilmez, devlete tepkili insanın hırçınlıkları"ydı. Onlar, bu savaşın proletaryanın bilimi, ideolojisi, siyaseti önderliğinde yürütüldüğünü dolayısıyla, toplumsal anlamda somut amaçlarının olduğunu, stratejik hedeflerinin ise sömürü üzerine kurulu gerici sistemi ve devleti hedeflediğini görmediler. Daha doğrusu gerçeklerin üstünü güçleri yettiği kadar kapatmayı amaçladılar.

Maoistler ise bu stratejik hedefler doğrultusunda siyaset üretmeye, kitleleri örgütlemeye ve Halk Savaşı'nı büyük bir ciddiyetle ele alıp üzerinde ısrarla yoğunlaşarak ilmek ilmek büyütmenin, yaygınlaştırmanın uğraşındaydılar. Onlar merkezi halka sorununda sadece Halk Savaşı'nın askeri çizgisini geliştirmekle kalmamış, daha da önemlisi esas olarak Halk Savaşı'nın siyasal hattını ve kitle çizgisini geliştirmişlerdir. Böylelikle Halk Savaşı sürekli olarak kendini aşabilmiş, daha fazla sayıda yığınları saflarına çekmiş ve askeri eylemlilikleri hem nicel hem de nitel olarak sürekli geliştirerek bugünlere gelmiştir.

KRAL BİRENDRA VE AİLESİNİN KATLEDİLMESİ OLAYI

Kral ailesinin topluca katledilmesi olayından önce, hem Kral Birendra hakkında kısa bir ön bilgi vermenin hem de bu katliama kadar yaşanan gelişmeleri hatırlatmanın yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Kral Birendra'nın babası kendi iktidarı zamanında başkan Mao'ya belli oranda sempati duyan, uluslararası baskılara rağmen Mao'yla görüşen yurtsever nitelikli biriydi. Oğlu Birendra da tam olarak babası gibi olmasa da, özellikle Hint yayılmacılığına ve emperyalist güçlere karşı genel olarak yurtsever çizgiye yakın bir duruş sergiliyordu.

1996'da Maoistler Halk Savaşı'nı başlattığından itibaren, hem Nepal kompradorları ve Hint yayılmacılığı hem de başta ABD olmak üzere diğer emperyalist güçler, krala bağlı olan orduyu gerillalara karşı harekete geçirmek için olmadık senaryolar üret-

miş ve yoğun baskılar yapmışlardı. Kral Birendra ise öncelikli olarak kendi çıkarlarını ve saltanatını güvenceye almayı benimseyen yaklaşımı ve de yurtsever bir duruş sergilemesi nedeniyle, kendisine bağlı orduyu Maoist gerillalara karşı harekete geçirmemişti.

Bilindiği gibi Nepal'de 1990'dan sonra, hem krallık hem de burjuva hukuk anlamında adına parlamenter demokrasi denilen bir anayasal düzen var. Burjuva dilinde buna "anayasal krallık" deniliyor. Polis gücü parlamentoya yani hükümete bağlı iken, ordu krala bağlı. Ordunun askeri donanımı, eğitimi ve kurumlaşması polise göre çok daha ileri.

Halk Savaşı'nın günden güne gelişip güçlenmesi en başta Nepal egemen sınıflarının, Hint yayılmacılığının ve emperyalist güçlerin korkularının daha da büyümesine yol açıyordu. Tüm senaryolara ve baskılara rağmen kral, orduyu Maoistlere karşı harekete geçirmiyordu. Ki kral yurtsever bir özellikte olmasının yanında, esas olarak kendi egemenlik çıkarlarını ve iktidarının geleceğini hesaplıyordu.

Kral, parlamento ve hükümetin kendi içinde birbirine düşerek zayıflamasını, hükümette yaşanan çürüme ve yozlaşmanın kitleler tarafından görülüp gözden düşmesini ve Maoistler tarafından zor duruma sokulmasını istemiştir. Tüm bunları "parlamenter demokrasi"yi tamamen ortadan kaldırıp krallığı yeniden inşa etmesi temelinde ele almıştır. Yani kral da fırsat kollamıştır. İşte NKP(M), hem kral ile hükümet arasındaki çelişkiyi, hem de burjuva-feodal partiler ve klikleri arasındaki çelişkiyi iyi şekilde görerek doğru tahlil etmiş ve bu çelişkiden ustaca yararlanan siyasal taktikler üretmiştir.

Dolayısıyla iktidara oynayan üç büyük kuvvet vardı. Bunlardan birincisi Nepal işçi sınıfının, emekçi halkının ve baskı altındaki tüm azınlıkların, kabilelerin çıkarlarını savunan NKP(M) önderliğindeki Maoistler; ikincisi ülkede tamamıyla bir monarşik düzen kurmak isteyen kral; üçüncüsü ABD emperyalizmi ve Hint yayılmacılığı tarafından ciddi şekilde desteklenen komprador burjuva ve feodal ağaları sınıflarının parlamentodaki temsilcileri ve özellikle de Koirela önderliğindeki klik.

İşte Maoistler kendi politikalarını ve okun sivri ucunu esas olarak hükümete yöneltiler. Somut siyasal taktikleriyle diğer iki gerici güç arasındaki çelişkileri sürekli olarak derinleştirirken, kitlelere hedef olarak Halk Savaşı'nın Yeni Demokratik Devrimle zafere taşınmasını gösterdiler. Böylelikle bir tarafta hem Halk Savaşı'nın askeri yönünü sürekli güçlendirirken, diğer tarafta doğru bir kitle çizgisiyle yığınları Halk Savaşı'nın saflarına çekerek tüm gerici, reformist-revizyonist güçlere karşı konumlandırdılar.

Hükümete bağlı polis güçleri Maoist gerillalar karşısında darbe üstüne darbe alırken, bunun etkisiyle hem hükümetteki iktidar partisi, kendi içinde birbirine girerek yeni başbakanlar atıyor hem de parlamentodaki tüm siyasal partiler arası çelişkiler derinleşiyordu. Böylelikle Maoistlerin hem Halk Savaşı'ndaki ısrarlı yönelimleri iktidarı sarsıyor hem de, usta siyasal taktiklerle egemen sınıflar birbirine giriyordu.

Emperyalist güçler, Hint yayılmacılığı ve Nepal egemen sınıfları ne pahasına olur-

sa olsun bir yolunu bulup orduyu Maoistlere karşı konuşlandırmak ve Halk Savaşı'nı bastırmak istiyorlardı. Tam da bu noktada kral Birendra sorun teşkil ediyordu. Artık böyle bir krala tahammülleri kalmamıştı. Böylece CIA önderliğinde kralın ortadan kaldırılması karara bağlandı.

ABD emperyalizmi ve onun Nepal'deki bir numaralı uşağı komprador burjuvazinin yaman temsilcisi başbakan Girija Koirela ve Hint yayılmacılığı elele vererek 1 Haziran 2001'de hedef şaşırtan bir senaryo ile Kral Birendra'yı tüm ailesiyle birlikte ortadan kaldırdılar. Üstelik Ortaçağı aratmayan bir katliamla. Devre dışı bırakılan Kral Birendra'nın yerine, ABD emperyalizmi ve Hint yayılmacılığı tarafından önceden hazırlatılan ve Halk Savaşı'nı bastırmak için fırsat kollayan sadık uşak, eski Kralın küçük kardeşi Gyanendra getirildi. Böylece senaryonun birinci sahnesi başarılı bir şekilde yürürlüğe konmuş ve istenilen sonuca varmışlardı.

Artık iki uşak lider (yeni Kral Gyanendra ve Başbakan Koirela) emperyalist ağa-babalarının emirlerine amade idiler. Dolayısıyla emperyalist destekli bu "yaman ikili" Halk Savaşı'nı bastırmaya hazırdılar. Fakat çok önemli bir şeyi ya unutmuş ya da yeterince dikkate almamışlardı. Bu güç, en.az onlar kadar hazırlıklı olan ve üstelik milyonlara önderlik ederek, bastırılmaz Halk Savaşı'nın öncülüğünü yapan Maoistlerdi.

NKP(MAOİST)'İN TAVRI VE SONRASINDA YAŞANAN GELİŞMELER

Her şeyden önce NKP(M), ileride yaşanacak olası gelişmeleri önceden görerek (Birendra'nın bir şekilde devre dışı bırakılacağı öngörüsü) belli siyasal taktikleri yürürlüğe koydu. Çünkü daha önceden başbakan G. Koirela, orduyu Maoistlere karşı konuşlandırmak için olmadık çabalar göstermiş, hatta bu amaca ulaşmak için anayasanın temel maddesini değiştirme uğraşındaydı. Maoistler ise başbakanın bu senaryosuna karşı kısa sürede geniş bir cephe oluşturarak kitlelere, oynanan oyuna karşı duyarlı olmaları çağrısı yapmış, yüzbinleri sokaklara dökmüştü. Dolayısıyla kral ve ailesinin katledilmesini Maoistler hemen protesto etti. Ve katliam senaryosunun da başta ABD emperyalizmi olmak üzere, Hint yayılmacılığı, uşak Koirela ve yeni kral Gyanendra arasında tertiplendiğini açıkladı. Yeni kralın tanınmaması ve oynanan senaryonun boşa çıkarılması için kitlelere çağrı yaptı. Bu çağrıya tüm ülke halkı uyarak, milyonlarca insan sokaklara döküldü.

Genel grev de dahil olmak üzere, şehirlerde yüzbinlerin katıldığı yüzlerce kitlesel gösteriler yapılırken, kırsal alanda da halk ordusu düşman güçlerine darbe üstüne darbe indiriyordu. Kısacası eski kralın devre dışı bırakılması emperyalistleri ve uşaklarını rahatlatmamış aksine, daha büyük kriz ve çelişkilerin çıkmasına ve sorunların kısa sürede çok daha büyümesine neden olmuştu.

Temmuz'un ilk iki haftasında Rolpa'daki Holleri polis karakolu 72 güvenlik görevlisiyle birlikte ele geçirilmiş; Lamjung, Nuwakot ve Gulmi'de pek çok polis karakollarına saldırı düzenlenmiş, bu saldırılarda 42 polis saf dışı bırakılırken yüzlercesi yaralanmış ve bir o kadar da teslim alınmıştır. Kuşkusuz bu örnekler, o zamanki (birkaç

hafta) yaşanan binlerce çatışmanın sadece birkaçı.

Maoistler bu olayı çok iyi ve ustaca değerlendirerek ülkede muhteşem bir kamuoyu oluşturdular. Bunun bir sonucu olarak hem iktidar partisi içindeki klik çatışmaları, hem de tüm burjuva-feodal partiler arasında ciddi çelişkiler baş gösterdi. Sonunda kamuoyu baskısına fazla dayanamayan Koirela istifa etmek zorunda kaldı. Onun yerine başbakanlığa aynı partiden ve Maoistlerle diyaloga açık gibi görünen Sher Bahadur Deuba getirildi. Yeni başbakan iktidara gelir gelmez tek taraflı ateşkes ve Maoistler ile görüşme çağrısı yaptı.

ATEŞKES SÜRECİ VE TARAFLARIN YAKLAŞIMI

Deuba'nın iktidara gelmesi Maoistlerle görüşmeye açık olma avantajında yatıyordu. Devletin tek taraflı ateşkes çağrısına NKP (Maoist) de olumlu yanıt vererek, saldırı amaçlı askeri faaliyetleri durdurduğunu ilan etti. Maoistler başından itibaren kitlelere ülkenin bağımsızlığı, halkın çıkarlarının güvenceye alındığı bir "barış"a her zaman açık olduklarını, buna yanaşmayanın kendilerinin değil hükümetin olduğunu duyurmaktaydılar. Bu çağrının sadece propagandası dahi geniş yurtsever kesimler üzerinde büyük sempati yaratmıştı.

Egemen sınıfların "barış görüşmeleri" aracılığıyla varmak istedikleri nokta, en basit ifadeyle zafere, Halk Savaşı yoluyla emin adımlarla ilerleyen komünist harekete bir takım tavizler vererek, burjuva-feodal sistem içine çekip parlamento ahırında ehlileştirmekti. Zira yakın geçmişte egemen sınıfların bu "sihirli" elmalı şekerine cezbolan birçok hareket olmuştu. Dolayısıyla, bir takım özgün yanları olsa da Nepalli Maoistlere de yapılmak istenen aynıydı.

Maoistler görüşme sürecinde ortaya çıkan fırsat ve imkanları en iyi şekilde değerlendirerek ideolojik duruşlarını, siyasal görüşlerini kitlelere en geniş şekilde duyurma ve esas hedefleri doğrultusunda kitleleri hızlı bir eğitime tabi tutarak gelecek muharebelere hazırlamanın uğraşı içerisindeydiler. Aynı şekilde yeni kral Gyanendra'nın da kendi iktidarını sağlama almak için zamana ihtiyacı vardı. Yani egemen sınıfların en gerici, en faşist klikleri de Halk Savaşı'nın bastırılması için yoğun bir hazırlık içerisindeydiler. Kısacası diyalektik hükmünü en keskin, en acımasız ve en yalın şekilde oynuyordu.

Kuşkusuz Maoistlerin masaya oturmaları için belli ön şartları vardı. Bu şartlar; politik tutsakların serbest bırakılması ve gözaltında kaybedilenlerin durumları hakkında kamuoyuna açıklama yapılması idi. Hükümet bu çağrıya bazı tutsakları serbest bırakarak cevap vermişti. Buna karşılık NKP(M) de daha önce teslim aldığı bazı güvenlik güçlerini salıverdi. Fakat hükümet kaybedilenlerin akıbeti hakkında bir açıklama yapmamıştı.

Bu koşullar altında 30 Ağustos 2001 'de, taraflar arası ilk görüşme gerçekleşti. Bu görüşme sadece bir hazırlık niteliğindeydi. Arabulucuların belirlenmesi, tartışma konularının açıklığa kavuşturulması... İkinci görüşme 14 Eylül'de gerçekleşti. Bu görüşme

de esas olarak gündemin belirlenmesi üzerineydi. Maoistlerin öncelikli olarak üç siyasal talepleri vardı. Bunlar; 1) geçici bir hükümetin oluşturulması, 2) yeni anayasa planının çıkarılması, 3) cumhuriyetin ıslah edilmesi (yeniden yapılanması anlamında).

Düşman tarafı ise monarşiye asla dokunmuyordu. Çünkü üzerlerinde Gyanendra kliğinin yoğun baskısı vardı. Böyle bir durumda siyasal bir açılım yapılamıyordu. Buna rağmen her iki taraf da üçüncü bir görüşmeye açık olduklarını belirterek ayrıldılar.

Üçüncü görüşme 13 Kasım'da gerçekleşti. Bu görüşmede feodal-askeri kliğin kendi tarafı üzerinde büyük ağırlığı vardı. Cumhuriyet tipinde bir devlete kesinlikle açık değildiler. Maoistler ise, geçici bir hükümet önderliğinde seçilmiş anayasal bir meclisin oluşturulması ve bunun aracılığıyla ülkenin acil siyasal sorunlarının ele alınmasını önerdiler. Maoistlerin bu önerisine geniş halk kesimleri ve burjuva entelektüellerinin büyük kısmı sahip çıktı.

Her yönüyle emperyalizme ve Gyanendra'ya bağımlı olan Deuba, bu yeni öneriyi kabul etme cesaretini gösteremedi. Tabi bu arada yeni kral ağa-babaları ve kendi kliğiyle birlikte yeni entrikalar çeviriyordu. Bu entrika Halk Savaşı'nı bastırmak için orduyu hazırlama, donatma ve silahlı mücadelenin olduğu bölgelere seferber etmekti. Bunu sezen Maoistler, 21 Kasım 2001'de Prachanda imzalı yaptıkları bir açıklamayla görüşmelerin, gerici devletin entrikaları sonucu sona erdirildiğini ilan ettiler. Böylelikle, resmi olarak 30 Ağustos'da başlanılan görüşmeler 21 Kasım'da sona eriyordu.

ATEŞKES SÜRECİNDE MAOİSTLERİN DURUMU

Yukarıda da belirtildiği gibi, Nepalli Maoistler "barış görüşmeleri" ve ateşkes sürecinde stratejik hedeflerinden, amaçlarından asla taviz vermediler. Aksine sürecin özgünlüğünden kaynaklı doğan imkan ve olanakları çok iyi kullandılar. Özellikle de şehirlerde yüzbinlerin katıldığı yasal yürüyüşler, gösteriler düzenlediler. Denilebilir ki, o güne kadar Nepal tarihinde böylesine büyük ve kitlesel gösteriler yaşanmamıştı.

Bu yolla çok geniş kesimlere rahatlıkla ulaşma imkanı buldular. Sistemle, krallıkla, hükümetle sorunları olan tüm kesimlere gittiler. Bunlar arasında özellikle etnik azınlıklar, kabileler, kadınlar... önemli yer tuttu. Onlara kendilerini dolaysızca anlatma, ideoloji ve siyasetlerini kavratma ve onların çıkarları için mücadele eden gerçek dostları olduğunu gösterme imkanını buldular. Yanısıra devrimci-demokrat-yurtsever güçlerle çok geniş ittifaklar, cepheler kurarak onları kendi önerilerinin sahibi durumuna getirdiler. Böylelikle çok daha fazla sayıda insan halk savaşına sempati duyar hale geldi.

Bu süreçte Maoistler her yönüyle kazanımlar elde etti. Bunlar arasında en önemlileri; 1) Tutsak bulunan çok sayıda deneyimli ve tecrübeli kadroların bu süreçte serbest bırakılarak mücadeledeki yerlerini almaları, 2) Parti örgütünü her düzeyde ideolojik-siyasal-örgütsel açıdan sağlamlaştırma ve daha önce olmayan yerlerde parti örgütlerini kurmaları, 3) Halk savaşına destek veren kitlelerin yanısıra, daha önce ulaşılmayan kitlelerin alanlara çekilmesi, örgütlenmesi ve halk savaşına destek verecek düzeye getirilmesi, 4) Düşmanın gerçek yüzünün geniş kitleler arasında teşhir edilmesi ve Ma-

oist siyasetin binlerce eylem içerisinde kitlelere iyi şekilde kavratılması, 5) Halk savaşını daha ileri aşamalara taşıyacak ve yeni atılımlar yapmasına olanak sağlayacak siyasal-askeri-teknik-lojistik eğitim ve hazırlıkların yapılması...

Yukarıdaki kazanımların yanısıra Maoistler, bu süre içinde başka iki büyük gelişmeye imza attılar. Birinci büyük gelişme, Eylül 2001'de Nepal Halk Kurtuluş Ordusu'nun (NHKO) 1. Ulusal Kongresini gerçekleştirmesidir. Nepal devrim mücadelesi tarihinde böyle bir olay ilk defa yaşanıyordu. Ülkenin her tarafından seçilerek gelen halk ordusu temsilcileri Nepal'in batı kesiminde, kurtarılmış alanda bir araya geldiler. Bu NHKO'nun kuruluşunun resmi ilanıydı. Ordu kadrolarının yanında ayrıca ülkenin dört bir yanından değişik parti ve kitle örgütlerinin temsilcileri, gazeteciler, gözlemciler gelmişti.

NKP(M)'in başkanı Prachanda, yaptığı konuşmada "21. yüzyılda halk ordusunun sadece devrim yapmayacağını aynı zamanda karşı-devrimi yeneceğini ve önleyeceğini; emperyalistlerin el birliği yaparak sosyalizmin öldüğü propagandası yaydıklarını ancak 21. yüzyılın sosyalizmin yüzyılı olacağını, dünyanın hiçbir yerinde gerici devletin merkezi ordusunu ortadan kaldırmadan devrimin tamamlanmadığını, böylelikle artık halk kurtuluş ordusunun gerici Nepal kraliyet ordusunu yıkmasının zamanının geldiğini" açıkladı.

Bu kongrede, halk kurtuluş ordusunun günü geldiğinde BPKD'nin bilincini kuşanarak parti içi karşı-devrimci güçlere karşı da mücadele etmesinin gerekliliği ve ideolojik hat doğrultusunda siyasallaşmasının önemi üzerinde duruldu. Ayrıca gerilla bölgeleri ile üs alanları arasındaki ilişki, stratejik savunma döneminin fazla uzun olmayacağı, stratejik denge ve saldırı dönemlerinin süresinin ise çok daha kısa olacağı tartışıldı.

Yanısıra Halk Kurtuluş Ordusu'nda merkeziyetçilik, ademi-merkeziyetçilik ve hareketli savaş sorunları işlenerek, genel askeri hat ve programın her düzeydeki ihtiyaçları ve yapılması gerekenlerin planı çıkarılmış, geçmiş beş yılın deneyimlerinin sentezlenmesi, kullanılan savaş yöntemleri, taktik ve tekniklerinin yeni dönemde daha da geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşıldı.

Aynı şekilde ordunun lojistik, teknik ve ekonomik yönleri işlendi. Birçok askeri konu ve sorunlar gündeme alınıp tartışıldıktan sonra belli sonuçlara varıldı. Askeri hattın gelecekteki plan ve programı çıkarıldıktan sonra, askeri örgütlenmenin sorunları, orduda partinin rolü ve siyasal çalışma ele alınmış ve Halk Kurtuluş Ordusu'nun merkezi bir karargahının kurulması, bu merkezi karargahta genel kurmay heyeti, genel siyasal ve lojistik bölümlerinin oluşturulmasına ve genel komutanın ise NKP(M)'in başkanı yoldaş Prachanda olmasına karar verildi.

İkinci büyük gelişme ise; Birleşik Devrimci Halk Konseyinin (BDHK) 1. Ulusal Kongresinin gerçekleştirilmesidir. Bu kongre Eylül 2001'de yapıldı. Birleşik Cephenin Halk Savaşı stratejisinin üç büyük silahından birisi olduğu hepimizce bilinir. NKP(Maoist), BDHK'nin kuruluşunu, Yeni Demokratik Devrimin başarılı şekilde sonuçlandırılması ve Halk İktidarının sağlam inşası temelinde ele aldı.

BDHK yerel düzeyde çoktan kurulmuştu. Gelinen aşamada bunu merkezi düzeye taşımak artık zaman açısından bir zorunluluktu. Ki bu, Halk Savaşı'nın zaferi için olmazsa olmaz bir ihtiyaçtı. Üç gün süren kongreye NKP (Maoist)'in, Halk Kurtuluş Ordusu'nun ve köylü-işçi-entelektüel-öğretmen-öğrenci-kadın-kabile ve diğer etnik azınlıklardan oluşan Kitle Örgütlerinden yüzlerce temsilcisi katılmıştı.

Çin'de başkan Mao önderliğinde 1965'de başlatılan Büyük Proleter Kültür Devriminden öğrenmeye ve buradan çıkarılacak derslerin daha da derinleştirilmesine karar verdiler. Ayrıca parti, devlet ve halk arasındaki diyalektik ilişkilerin ele alınıp tartışıldıktan sonra, devletin parti tarafından yönlendirileceğini ve sürekli olarak halkın gözetiminde olacağını ve 21. yüzyılda kuracakları bu devletin proleter bir devlet olacağını ve kendilerinin de böyle bir devleti temsil ettiklerini kararlaştırdılar.

Akabinde BDHK'nin minimum siyaseti ve programı; ve de anayasası çıkarıldı. Bu devletin görevinin sadece proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak olmadığını, aynı zamanda, kendisini sonuçlandıracak unsurları içinde barındırması ve bu yönde yol alması gerektiği vurgulandı. Bu aşamada kurulacak proleter bir devletin BPKD'nin ruhunu kendisine temel alması gerektiği kararına varıldı. Daha sonra tartışmalar daha çok parti ile halk hükümeti arasındaki diyalektik ilişki konusu ve doğru bir yöntemle hükümetteki proleter önderliğin nasıl sağlanacağı, güvenceye alınacağı üzerinde yoğunlaştı.

Yoğun canlı tartışma ve taslaklarla yapılan yeni ekler sonucunda kongreye sunulan rapor ve anayasa oy birliği ile kabul edildi. Daha sonra partiyi, orduyu, kitle örgütlerini, etnik azınlıkları, baskı altındaki kastları temsil eden 37 kişilik bir yürütme seçildi. NKP (Maoist) Merkez Komitesinde Daimi Komite Üyesi yoldaş Baburam Bhattarai yürütmenin (hükümet) başkanı seçildi.

ATEŞKES SONRASI DURUM VE "OLAĞANÜSTÜ HAL"İN İLANI

21 Kasım'da sonuçlanan ateşkesten sonra, halk ordusu büyük bir taarruza geçti. Altı yıllık Halk Savaşı tarihinde en büyük ve çok kapsamlı eylemler gerçekleştirildi. Artık polis karakollarına tek tek saldırı gerçekleştirmekten çok şehirler kuşatılmaya başlandı. Öyle ki NKP (Maoist), bu tür askeri saldırıların Vietnam savaşından sonra ilk defa gerçekleştiğini ifade etti.

Bu askeri saldırılar merkezi bir koordinasyon önderliğinde 23 Kasım gecesi başlatıldı. Bu saldırılar 75 bölgeli Nepal'in en az 25 bölgesinin asker ve polis güçlerine, devlet ve hükümet merkezlerine yönelikti. Özellikle bunlar arasında Dang ve Sangja saldırıları hem ülkeyi hem de dünya gündemini sarsacak nitelikteydi.

23 Kasım Cuma gecesi Halk Kurtuluş Ordusu gerillaları, başkent Katmandu'nun yaklaşık 500 km batısındaki Dang'a bağlı stratejik bir şehir olan Ghorahi'yi (bu şehir o bölgenin en güçlü asker-polis üssüdür) koordineli şekilde tamamen kuşatarak ordu karargahını, polis merkezini, hapishaneyi, vergi dairesini, bankaları.. ele geçirip imha etti. Bu saldırı sırasında düşman güçleri ciddi bir direniş göstermemiş, birkaç saat için-

de teslim olmuşlardı. 14 asker ve 11 polis ölümle cezalandırılırken, 3 gerilla da şehit düşmüştü.

Bu saldırıda, değişik çapta çok sayıda atış gücü yüksek gelişmiş silahlar (450 tane) ve kamyonlar dolusu askeri mühimmat ele geçirildi. Öyle ki bu malzemeler ancak 22 kamyonla üs alanlarına taşınabildi. Yanısıra hapishanelerde bulunan tüm tutsaklar serbest bırakılmış, halkın vergi ve borç senetleri ve hükümete-devlete ait tonlarca ağırlıktaki dokümanlar yakılmış, 100 milyon Ruppi (yaklaşık 1.5 milyon ABD doları) ve altına el konulmuştu. Bu saldırıyla Halk Kurtuluş Ordusu, krala bağlı orduya ilk defa saldırıyordu.

23 Kasım gecesi Katmandu'nun batısına düşen ve yaklaşık 280 km uzaklıktaki Syangja'ya da saldırı düzenlendi. Burası Pokhara'ya 30 km uzaklıkta. Otoyol birkaç yerde kesilerek, tüm şehir kuşatıldı. Tüm merkezler ele geçirilip yakıldı. Düşman güçleri ciddi bir direniş gösteremedi. Direnmeye çalışan 14 polis saf dışı bırakıldı. Ve bir o kadarı da yaralandı. Maoist gerillalardan herhangi bir kayıp verilmedi. Burada da yüzlerce tüfek, çok sayıda askeri mühimmat, atış gücü yüksek değişik çapta ve markada 150 silah, 50 milyon Ruppi para ele geçirildi.

Maoist gerillalar 25 Kasım gecesi ise Katmandu'nun batısına, Everest tepesinin hemen aşağısına düşen Sallari vilayetinin Solukhumbu şehrine saldırı düzenlediler. Bilindiği gibi Halk Savaşı ülkenin batısında çok daha güçlü. Artık bu saldırıyla ülkenin doğu kısmı da batıya yakın düzeye geldi. Burada düşman güçleriyle Halk Kurtuluş Ordusu gerillaları arasında çok çetin çatışmalar yaşandı. Çatışmalar sonucunda şehir tamamen kuşatıldı.

Çatışmalarda düşmandan 4 asker 27 polis, yani 31 kişi saf dışı bırakılırken, gerillalardan 15 yoldaş şehitler kervanına katıldı. Bu saldırıda da değişik marka ve çapta 200 silah, çok sayıda mühimmat ve 50 milyon Ruppi para ele geçirildi. Önceki kuşatmalarda olduğu gibi hapishaneler boşaltılmış, halkın vergi borçları, senetleri ve tonlarca devlet belgesi yakılmış, tüm devlet binaları tahrip edilmişti.

Maoist gerillalar, ayrıca ülkenin batı kısmında bulunan Surkhet havalimanına yönelik bir saldırı düzenleyerek Halk Savaşı'na karşı kullanılan Rus yapımı bir helikopteri tamamen yakarlarken, Gorkha ve Ananya havayollarına ait iki helikopteri de kullanılmaz hale getirdiler. Ayrıca Katmandu'da Coca-Cola tekeline ait bir fabrika tamamen yakılarak, kitlelerin emperyalizme olan öfkesi doruğa taşındı. Kuşkusuz bu saldırılar, bir hafta içinde gerçekleşen yüzlerce eylemden sadece birkaçını ifade ediyor.

26 Kasım 2001'de Kral Gyanendra, ülkede "olağanüstü hal" ilan etti. İlk iş olarak da 50 bin kişilik özel ordu birliklerini halk savaşının bastırılması doğrultusunda konuşlandırdı. Ardından NKP (Maoist) "terörist" bir parti olarak ilan edildi. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, İngiltere, Japonya, Rusya, Çin ve Hint yayılmacılığı Halk Savaşını "terörizme karşı savaş" çığlığıyla burjuva-feodal Nepal egemen sınıflarına tüm güçleriyle destek verdiler. Parlamentoda ana muhalefet partisi olan NKP (Birleşik ML), devletin aldığı bu zalim karara destek verdi.

Tüm ülkede toplantı ve yürüyüş yapma, görüş belirtme hakkı tamamen yasaklandı. Maoistlere sempati duyan yayınevleri, gazete ve dergiler kapatıldı, çalışanlar gözaltına alındı. Polis arama izni gerekmeksizin evleri basmaya, istediği insanı yakalamaya başladı. Şüpheli görülen kurum ve kişilerin banka hesaplarına, taşınmaz mülkiyetlerine ve pasaportlarına el konuldu. Tutuklanan şüpheli şahısların 90 gün polis ve askeri karakollarda, işkence merkezlerinde tutulabileceği ve ihtiyaç duyulduğunda 90 gün daha sürenin uzatılacağı kararı çıkarıldı. Tüm sağlık görevlilerine Maoistlere yardım edilmemesi, bu yardımın anlaşılması veya görülmesi durumunda "teröristlere yardım ettiği" suçuyla yargılanacakları açıklandı.

Gündüz hava karardıktan sonra sokağa çıkma yasağı yürürlüğe konularak, asker ve polise, gece şüphelendikleri şahıslara, duvarlara yazı yazan, afiş asan kişilere ateş edip öldürme yetkisi verildi. "Olağanüstü hal" ilanından sonra tüm ülke yoğun bir devlet terörüne maruz kaldı. Maoistlere yardım ediyor gerekçesiyle yüzlerce suçsuz insan katledildi. Binlercesi ağır işkencelere alınıp tutuklandı.

Nepal Enformasyon ve Komünikasyon Bakanlığı basına dair yeni bir yasa çıkardı. Bu yasa nelerin yayınlanıp nelerin yayınlanmayacağını belirtiyordu. Yayınlanmayacak haberler; "1) Kral ve ailesine karşı tepki uyandıracak, onların saygınlığını zedeleyecek haberler, 2) Kraliyet ordusuna, polis gücüne ve sivil savunma güçlerine karşı kin ve nefret uyandıracak, onların morallerini bozacak haberler, 3) Maoistleri destekleyen haberler veya onları destekleyen kişi ve kurumların haberleri ya da amacı devleti-hükümeti alaşağı edecek haberler"in yayınlanmasına izin verilmeyecek.

Yayınlanacak haberler ise; "1) Maoist teröristlerin kriminal suçlarını deşifre eden fakat, teröristlerin moralini yükseltmeyen haberler 2) Kraliyet ordusunun, polis gücünün ve sivil savunma güçlerinin kahramanlığını ve başarılarını işleyen haberler, 3) Kraliyet ve hükümet denetiminde çıkan resmi haberler" yayınlanabilir.

Kısacası Maoistlerle ilgili yayınlanacak her çeşit haber kesinkes ordu ve polis güçlerinin denetiminde yayınlanabilecektir. Düşük Yoğunluklu Savaş ve Psikolojik Savaşın gerektirdiği her şey bir bir uygulamaya konuldu. Çünkü, özellikle de "11 Eylül sendromu"yla birlikte tüm anti-demokratik uygulamalara, faşist yasalara büyük olanaklar doğdu. Artık emperyalistler ve uşakları gerçekleştirecekleri soykırımların, katliamların, işkence ve baskıların gerekçelerini(!) büyük bir rahatlıkla bulabileceklerdi.

Ateşkes sürecinde bile, özellikle ABD emperyalizmi ve Hint yayılmacılığı, Halk Savaşı'nın bastırılması için Nepal egemen sınıflarına gerekli ekonomik-askeri-teknik-lojistik desteği vermeye başlamıştı. 23 Kasım eylemlerinden sonra, gerici-faşist Hint askeri güçleri Nepal sınırına büyük güç aktarmış hatta, Nepal'e girerek Maoistlere karşı ortak operasyonlar düzenlemişti.

Bunu gören NKP (Maoist), kamuoyuna bir açıklama yaparak, hiçbir ülkenin Nepal'in içişlerine karışmaması gerektiğini, olduğunda ise bunu, ülkenin işgali şeklinde algılayacaklarını ilan ederek, böyle bir durumda küçük bir işbirlikçi azınlık dışında işgale karşı tüm ulus olarak savaşacaklarını ilan etti.

Peki, kraliyet ordusunu Halk Savaşı'na karşı harekete geçiren ve konuşlandıran, Nepal egemen sınıflarına olmadık askeri-teknik-lojistik desteği veren emperyalistler ve Hint yayılmacılığı neyi hedefliyorlardı? Hiç kuşku yoktur ki, en başta hedeflenen başta Nepal halkı olmak üzere, tüm dünya halklarına, ezilenlerine umut veren şanlı Nepal Halk Savaşı mücadelesinin bastırılmasıdır.

Onlar, kendi belirlemelerine göre sayısı 14 bin olan Halk Ordusunu, en fazla üç ay içinde en az yarısını saf dışı bırakmayı hedeflemişlerdi. Bununla da halk kurtuluş ordusunun ciddi şekilde bozguna uğrayacağını, saflarına moralsizliğin-karamsarlığın çökeceğini ve geriye kalan güçlerin de çöküş ortamında dağılacağını amaçlamışlardı.

Fakat geçen üç ay içinde halk kurtuluş ordusu hem ideolojik ve siyasal olarak hem de, askeri-teknik ve lojistik açıdan ciddi açılımlar sağladı. Morallerinin düşüp çöküş yaşayacakları ve dağılacaklarının aksine, saflarına binlerce yeni savaşçı katıldı. Üç ayda Halk Kurtuluş Ordusu'nu çökertmeyi hedefleyen kraliyet ordusu, Maoist gerillalardan darbe üstüne darbe almaktan kendini kurtaramıyor. Büyük bir çöküş ve moral bozukluğu yaşayan ve büyük bir olasılıkla yakın gelecekte kitlesel ayrılmalarla ciddi bunalıma düşecek olan Halk Kurtuluş Ordusu değil, aksine kraliyet ordusu ve polis gücüdür.

Son gelişmeler ve Halk Kurtuluş Ordusu'nun öldürücü darbeleriyle dünya kamuoyu 18 Şubat 2002'de, Nepalli Maoistlerin yeni büyük bir saldırısıyla uyandı. Sahibinin sesi emperyalist medya Maoistlerin bu muhteşem atılımını tüm çarpıtmalara rağmen gizleyemedi. Emperyalist burjuvazinin akıl hocaları, DYS uzmanları üst-üste yaptığı açıklama ve uyarılarla "kısa sürede gerekli yardım yapılmazsa Nepal hükümeti düşecek. Maoistler iktidara geliyor" çığlıklarını yükselttiler.

Maoist gerillalar 17 Şubat 2002 Pazar gecesi, en az bin kişilik silahlı bir güçle hem ülkenin kuzeybatı bölgesindeki Achham vilayetinin (Katmandu'ya 650 km) merkezi olan Mangalsen şehrini kuşatmış hem de, bu merkezin havalimanı olan Sanfebagar'a saldırmıştır. Burjuva-feodal basının yaptığı ilk açıklamalara göre, bu saldırılarda devlete bağlı en az 165 güvenlik görevlisinin (asker ve polis) öldürüldüğünü açıklandı. Yine onların deyimiyle bu saldırı, Maoistlerin 1996'dan bu yana gerçekleştirdiği saldırılar arasında en kanlı ve en kapsamlı olduğu yönünde.

Ordu ve polis üslerinin başta gerillalar tarafından uzaktan ağır silahlarla bombalandığını ve böylelikle çok büyük kayıpların verildiğini, saldırı sırasında bölgenin askeri komutanı, istihbarat ve polis şeflerinin de öldürüldüğünü söylemektedirler. Tüm şehrin kuşatılarak Maoistlerin denetimine geçtiği, devlete ve hükümete bağlı binaların, merkezlerin, bankaların, vergi dairesinin, hapishanenin tahrip edilip yakıldığı, çok sayıda silah ve askeri malzemeye ve en az 50 milyon Ruppi paraya el konulduğunu açıklamaktadırlar.

Şehrin kuşatıldığı haberini alarak olay yerine ulaşmaya çalışan, dışarıdan gelen başka ordu ve polis güçlerine yolda, Maoistler tarafından pusuların atıldığı ve çok sayıda asker ve polisin öldüğü belirtildi. Ayrıca Sanfebagar havaalanı saldırısında da en az 30

polisin öldürüldüğü ve bu sayının daha fazla olmasından korkulduğu ifade edildi. Maoist gerillaların kayıpları hakkında ise şu ana kadar herhangi resmi bir açıklama yapılmadı. Kuşkusuz bu haberler burjuva-feodal basının yazdıklarıdır. Dolayısıyla düşman güçlerinin gerçek kaybının çok daha yüksek olması büyük bir olasılıktır. Bu saldırılar, bir günde gerçekleşen yüzlerce saldırıdan sadece bir kaçını ifade ediyor.

17 Şubat Pazar gecesinin geç saatlerinde Başbakan Deuba kabinesini acil olarak toplayarak, 21 Şubat'ta "olağanüstü hal"in uzatılması yönünde karar aldı. Bu bakımdan 21 Şubat'ta, "olağanüstü hal" üç ay daha uzatıldı.

Halk Kurtuluş Ordusu'nun bu büyük eyleminden sonra, emperyalist güçler ve uşakları daha büyük bir korku içine girdiler. Ard-arda Nepal egemen sınıflarına her çeşit yardımı yapmaya hazır olduklarını ve ne pahasına olursa olsun "Maoist terörizminin" bastırılması gerektiğini açıkladılar. Gerici Nepal hükümeti de savunmaya, bütçeden en az 30 milyon ABD doları fazladan bir pay ayırarak, bunu Halk Savaşı'na karşı gelişmiş yeni silahların alımı için kullanacak.

Hemen Nepal'e giden İngiliz Dışişleri Bakanı önderliğindeki bir heyet, yaptığı açıklamada "çok zor durumda olan Nepal ile dayanışma içinde olduğumuzu göstermek üzere buradayız. Maoist ihtilali bastırmak üzere en kısa sürede 30 milyon ABD doları değerinde askeri yardım göndereceğiz. Aynı zamanda Maoist ihtilalinin önlenmesi için ortak çalışıp belli hazırlıklar yapacağız" dedi.

Aynı şekilde Nepal'e geçen ay giden ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell'dan sonra, gelecek hafta bir üst general önderliğinde bir askeri heyet daha gidecek. Tek gündemleri bir türlü önlenemeyen "Maoist ihtilali" daha etkili, güçlü ve kapsamlı yardımlarla, iyi şekilde eğitilmiş kontr-gerillalarla, en gelişmiş askeri-teknik silahlarla, istihbarat teşkilatıyla, ortak operasyonlarla önlemektir.

ABD ve İngiliz emperyalistlerinin yanısıra Almanya, İsrail, Belçika, Rusya, Japonya, Çin kısacası tüm emperyalist güçler ve uşakları Nepal egemen sınıflarına her çeşit askeri-teknik yardımı verme ve satma uğraşındadırlar. Şimdiden helikopterler alımı, ordu ve polis gücünün modernizasyonu, eğitimi başlamış durumda. Hint yayılmacılığı ise sınırda sürekli tatbikat ve operasyonlar yapmakta, her an işgale hazırlanmaktadır.

Artık Nepal'in birçok alanında kurtarılmış ya da yarı-kurtarılmış alanlar bir hayli fazladır. Devlet, özellikle son üç ay içinde halk ordusunun sonu gelmez öldürücü saldırıları sonucu onlarca polis karakolunu kapatmak zorunda kaldı. Zaten bir çoğu da kullanılmaz duruma gelmişti. Tüm çığırtkanlıklara rağmen ordu sadece karayolunun ulaştığı alanlara gidebiliyor. Oradan dışarıya operasyonlara ancak büyük güçlerle çıkabiliyor. Şimdi, artık geleneksek monarşi veya "anayasal monarşi" can çekişirken, Demokratik Halk Cumhuriyeti ise doğumunu gerçekleştirmiş olarak hızla büyüme aşamasındadır.

Bir tarafta düşman kuvvetleri darbe üstüne darbe alırken diğer tarafta, düşmana ait iktidar organları hızla çökmektedir. Ülkenin büyük bir bölümünde ya Maoistler iktidarda ya da iktidar boşluğu yaşanmaktadır. Ki bu boşluğun Maoistler tarafından doldu-

rulacağı da aşikardır. Çok ciddi sorunların yaşanmaması durumunda Maoistlerin stratejik denge aşamasına gelmeleri ve hatta topyekün saldırı durumuna geçmeleri fazla uzak değil. Çünkü, zaten son aylarda silahlı mücadelenin olduğu bölgelerde şehirler kuşatılıyor, büyük merkezlerde ise yüz binler sokaklara inerek kitlesel muharebelere başlıyor. Çıkabilecek en büyük sorun (ki bu çok güçlü bir olasılık) ülkenin emperyalistlerce veya Hint yayılmacılığı tarafından dolaylı veya dolaysızca işgal edilmesidir.

NKP (Maoist), 22-23 Şubat günleri, halk savaşının 6. yılını kutlamak için tüm ülke çapında iki günlük genel grev çağrısı yaptı. Bu çağrı üzerin tüm ülkede genel greve halkın büyük çoğunluğu uydu. Katmandu'da hiçbir dükkan açılmazken okullar da kapalıydı ve sokaklarda asker ve polisler dışında kimse yoktu.

Acil enternasyonal görevlerimiz,

Nepal'de iki sınıf, iki ideoloji, iki sistem arasında, gericiler ile devrimciler arasında kıyasıya süren savaş tüm hızıyla devam ediyor. Emekçi ve ezilen Nepal halkı NKP (Maoist) önderliğinde Halk Savaşı yoluyla emperyalizme, Hint yayılmacılığına, kendi gerici-feodal-faşist egemen sınıflarına, kısacası bilumum dünya gericiliğine karşı dünya işçi sınıfı, emekçi halkları ve onların sınıfsal çıkarları uğruna savaşıyor.

Nepal halkının haklı savaşı en başta tüm dünya sömürülenlerinin, ezilenlerin savaşıdır. Bu savaşa sahip çıkmak sömürü ve zulme karşı olan tüm insanlığın ve siyasal güçlerin ve de kendisine insanım diyen tüm bireylerin görevidir. Bu savaş, halkın deyimiyle bugün "sırat köprüsü"nden geçiyor. Bu savaşta tüm dünya gericileri sömürü, zulüm ve kıyım üzerine kurdukları saltanatları için ortak bir noktada, Halk Savaşı'nı bastırmak üzere birleştiler.

Peki ya biz! Yani emeğin özgürlüğünden, gerçek adalet ve demokrasiden, gerçek kardeşlik ve barıştan yana olan bizler ne yapıyoruz? Emekçi Nepal halkının dünyanın en doruk noktasında, Everest yüksekliğinde bizimle girdiği enternasyonal dayanışmasını, proleter enternasyonalizmi göndere çeken haykırışlarını ve çok doğru ve doğal olarak bizden bekledikleri enternasyonal dayanışmayı onlara gösterebiliyor muyuz? Bugüne kadar üzerimize düşen görevleri layıkıyla yerine getirdiğimizi ne yazık ki söyleyemiyoruz. Şimdi yiğit Nepal halkının bu onurlu ve haklı beklentilerine kendi somutumuzda güçlü ve kitlesel cevaplar verme zamanı!

Bugün enternasyonal proletarya ve dünya halklarının en ileri, en güçlü mevzisi ve en öndeki müfrezesi durumunda olan kahraman Nepal halkının mücadelesini sahiplenmek, dünya gericiliği tarafından dayatılan ablukayı kırmak emekten yana olan tüm güçlerin görevidir. Nepal komünistleri, devrimcileri ve halkı, üzerine düşeni fazlasıyla yaptılar ve yapıyorlar.

Onlar özellikle son altı yıl devrimci mücadeleyi iğne ucuyla kuyu kazar gibi, büyük bir ısrar, dirayet ve cüretle bu düzeye, yani siyasal iktidarı ülke çapında egemen sınıflardan alacak düzeye getirdiler. Bu haklı mücadeleleriyle dünya halklarına umut, düşmana korku saldılar. İşte uluslararası alanda güçlü şekilde sahiplenilmesi gereken de budur.

Neler yapabiliriz? Kuşku yoktur ki, yapılacak çok şey vardır. Fakat biz bunlardan sadece bir kaçını belirtmekle yetinelim. Tüm anti-emperyalist güçlerle beraber en geniş kitlesel protestolar ve yürüyüşler düzenleyebiliriz. Gene kitlesel şekilde gerici Nepal devletinin elçilikleri önünde eylemler örgütleyebilir, basın açıklamaları yapabiliriz.

Tüm bu eylemliliklerde özellikle ABD önderlikli emperyalizmi, Hint yayılmacılığını, gerici-feodal-faşist Nepal devletini, kral ve hükümetini geniş şekilde teşhir etmeli; yiğit Nepal halkının NKP (Maoist) önderliğinde verdiği Halk Savaşı'nı sahiplenmeli, kurulan demokratik halk iktidarının (BDHK) meşruluğunun propagandasını yapmalıyız.

Kahrolsun emperyalizm ve her türden gericilik!

Kahrolsun gerici-faşist Nepal devleti!

Şan olsun yiğit Nepal halkının Halk Savaşı mücadelesine!

Şan olsun Nepal Demokratik Halk Cumhuriyetine!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm-Maoizm!

(Devrim Yolunda İşçi Köylü Gazetesi'nin 1-14 Mart 2002 Tarihli 23. sayısından alınmıştır-Umut Yayımcılık)

"1999 baharında Nepal'e gittim ve orada kırsal alandaki gerillalarla birlikte aylarca yaşadım. 1996 yılından beri Nepal Komünist Partisi önderliğinde Maoist devrim mücadelesi sürdürülen bölgenin derinliklerine giren ilk yabancı gazeteciydim. Nepal'in doğu ve orta kısımlarındaki, mücadelenin en yüksek olduğu gerilla bölgesine gittim. Dönüşte beraberimde birkaç yüz sayfalık, siyasi önderlerle, askeri komutanlarla, gerillalar ve sıradan köylülerle yapılmış röportajlar getirdim. Ayrıca kameramda bulunan Maoist savaşçılara ait resimler vardı. Bunlar geri dönüşümden kısa bir süre sonra, "*Raporlar: Nepal'deki halk savaşından anlatımlar*" adıyla haftalık "Amerikan Devrimci Komünist Partisinin Sesi" "*Devrimci İşçi*" gazetesinde 22 bölüm halinde yayınlandı." Li Onesto

"Bizim okuma yazmamız yoktur. Geleneksel inançlarımızdan kaynaklı okuma yazma öğrenmedik, çünkü kızların eğitim görmemesi gerektiği söyleniyor. Ama artık yeni bir halk eğitimine başlıyoruz. Evvelden vaktimizi tarlada çalışarak, sığırlara yem ve ot getirerek geçiriyorduk. Öğrendiğimiz en önemli şey, şu an gördüğümüz tüm baskıların gerici iktidardan kaynaklandığıdır. Biz bu sonuca vardık, burada yaptığımız şeye ise gerici iktidarın, sömürücü varlığı neden olmuştur. Bugün biz ezilen, okuma yazmadan alıkonulan kadınlar, çok sıkı mücadele etmeliyiz ve bu gerici iktidarı devirebilmek için de halk savaşını desteklemeliyiz." Nepalli bir köylü kadın

ISBN 975-7919-30-6
9 789757 919308